

ILO:s konvention om arbete ombord på fiskefartyg

Betänkande av WFC-utredningen

Stockholm 2011

STATENS OFFENTLIGA
UTREDNINGAR

SOU 2011:84

SOU och Ds kan köpas från Fritzes kundtjänst. För remissutsändningar av SOU och Ds svarar Fritzes Offentliga Publikationer på uppdrag av Regeringskansliets förvaltningsavdelning.

Beställningsadress:
Fritzes kundtjänst
106 47 Stockholm
Orderfax: 08-598 191 91
Ordertel: 08-598 191 90
E-post: order.fritzes@nj.se
Internet: www.fritzes.se

Svara på remiss. Hur och varför. Statsrådsberedningen (SB PM 2003:2, reviderad 2009-05-02)
– En liten broschyr som underlättar arbetet för den som ska svara på remiss.
Broschyren är gratis och kan laddas ner eller beställas på
<http://www.regeringen.se/remiss>

Textbearbetning och layout har utförts av Regeringskansliet, FA/kommittéservice.

Omslag: Elanders Sverige AB.

Tryckt av Elanders Sverige AB.
Stockholm 2011

ISBN 978-91-38-23667-3
ISSN 0375-250X

Till statsrådet

Catharina Elmsäter-Svärd

Regeringen beslutade den 13 januari 2011 att tillkalla en särskild utredare med uppdrag att utreda konsekvenserna för fiskare och fiskerinäringen av att Sverige ratificerar ILO:s konvention (nr 188) om arbete ombord på fiskefartyg.

Till särskild utredare förordnades den 4 februari 2011 förre sjösäkerhetsdirektören Johan Franson.

Som experter förordnades den 9 mars 2011 kanslirådet Ellika Eriksson, Näringsdepartementet, kanslirådet Margaretha Granborg, Näringsdepartementet, projektledaren Staffan Larsson, Havs- och vattenmyndigheten, ämnessakkunniga Bodil Ljunghall, Socialdepartementet och sektionschefen Erik Lövrup, Transportstyrelsen. Erik Lövrup entledigades med verkan fr.o.m. den 3 maj 2011 som expert. Samma dag förordnades juristen Anna Bizzozero, Transportstyrelsen, som expert.

Som sekreterare anställdes från och med den 14 februari 2011 kammarrättsassessorn Katarina Dunnington.

Utredningen har antagit namnet WFC-utredningen.

Utredningen överlämnar härmed betänkandet *ILO:s konvention om arbete ombord på fiskefartyg* (2011:84).

Uppdraget är härmed slutfört.

Västra Karup i januari 2012

Johan Franson

/Katarina Dunnington

Innehåll

Förkortningar	13
Sammanfattning	15
Författningsförslag	21
1 Utredningens uppdrag och arbete	39
1.1 Uppdraget.....	39
1.2 Utredningens arbete.....	39
1.3 Överlämnade yttranden till utredningen.....	40
2 Om ILO och normer för arbete ombord på fiskefartyg	41
2.1 Om ILO.....	41
2.1.1 ILO:s uppbyggnad och arbete.....	41
2.1.2 Konventioner och rekommendationer.....	42
2.1.3 Tolkning av konventioner.....	43
2.1.4 ILO:s kontroll över tillämpningen av konventioner och rekommendationer.....	43
2.1.5 Svenska ILO-kommittén.....	44
2.2 Konventionen om arbete ombord på fiskefartyg och tillhörande rekommendation.....	45
2.2.1 Antagandet av konventionen om arbete ombord på fiskefartyg.....	45
2.2.2 Konventionens syfte och innehåll.....	45
2.2.3 Konventionens ikraftträdande.....	46
2.2.4 Konventionens behandling inom EU.....	46

2.2.5	Rekommendationen om arbete ombord på fiskefartyg.....	47
2.2.6	Införlivande av en konvention i svensk rätt	47
3	Det svenska yrkesfisket, dess reglering i svensk rätt och ansvariga myndigheter	49
3.1	Det svenska yrkesfisket	49
3.1.1	Yrkesmässigt fiske.....	49
3.1.2	Fiskarkåren och fiskeflottan.....	49
3.1.3	Yrkesfiskets geografiska spridning	50
3.1.4	Är fiskarna anställda eller egenföretagare?	50
3.2	Reglering i svensk rätt.....	51
3.2.1	Fiskelagen och fiskeförordningen.....	51
3.2.2	Sjömanslagen	52
3.2.3	Fartygssäkerhetslagen.....	53
3.2.4	Arbetsmiljölagen.....	53
3.2.5	Socialförsäkringsbalken	54
3.2.6	Lagen om vilotid för sjömän	54
3.2.7	Mönstringslagen.....	55
3.2.8	Övriga lagar och förordningar.....	55
3.3	Ansvariga myndigheter och övriga intressenter	55
4	Definitioner och genomförande av konventionens bestämmelser.....	57
4.1	Definitioner	57
4.1.1	Yrkesmässigt fiske.....	57
4.1.2	Samråd	59
4.1.3	Fiskefartyg.....	59
4.2	Tillämpningsområde.....	60
4.2.1	Undantag från tillämpningen av konventionen	60
4.2.2	Successivt genomförande av konventionens bestämmelser	60
4.2.3	Bruttodräktighet och mätning	61
4.3	Införande av konventionens bestämmelser i medlemsstaterna.....	62

4.4	Behörig myndighet	62
4.5	Fiskefartygsägare, fiskare och befälhavare samt deras skyldigheter	62
4.5.1	Definitioner	62
4.5.2	Skyldigheter	64
4.6	Införlivandet av konventionen om arbete ombord på fiskefartyg i svensk rätt	65
5	Minimikrav för arbete ombord på fiskefartyg	65
5.1	Minimiålder	65
5.1.1	Riskfyllda arbeten	68
5.1.2	Nattarbete	69
5.1.3	Arbetstider i övrigt	70
5.1.4	Utbildning	71
5.1.5	Utrustning	71
5.2	Läkarintyg och läkarundersökning	72
5.2.1	Reglering i svensk rätt	72
5.2.2	Reglering i konventionen och rekommendationen	74
5.2.3	Undantag från krav på läkarintyg	75
5.2.4	Utfärdande av läkarintyg och rätt till en second opinion	76
5.2.5	Innehåll och utformning av läkarintyg	76
5.2.6	Läkarintygets giltighetstid	79
5.2.7	Läkarundersökningarnas art och frekvens	80
6	Tjänstgöringsförhållanden	83
6.1	Bemanning	83
6.1.1	Gällande reglering i svensk rätt	83
6.1.2	Krav på fastställande av säkerhetsbesättning för fiskefartyg med en längd om 24 m eller mer	84
6.2	Vilotid	85
6.2.1	Gällande reglering i svensk rätt	85
6.2.2	Krav på reglering om vilotid för fiskare som inte är arbetstagare	86

6.3	Besättningslista.....	89
6.4	Fiskares arbetsavtal	89
6.4.1	Reglering i konventionen	89
6.4.2	Reglering i svensk rätt	90
6.4.3	Krav på arbetsavtal för fiskare som inte är anställda	91
6.5	Hemresa.....	93
6.6	Rekrytering och arbetsförmedling	94
6.7	Betalning av fiskare	95
6.8	Tjänstgöringsintyg	96
7	Bostäder och livsmedel	97
7.1	Reglering i svensk rätt.....	97
7.2	Ikraftträdande och tillämpningsområde	99
7.3	Bostäder	100
7.3.1	Klagomålshantering	100
7.3.2	Fiskare som är anställda.....	101
7.3.3	Fiskare som är egenföretagare.....	102
7.4	Livsmedel.....	104
7.4.1	Fiskare som är egenföretagare.....	104
7.4.2	Hänsyn ska tas till fiskarnas religiösa krav och matkultur	104
7.4.3	Fri kost	105
7.4.4	Rekommendation om utbildning för fartygskockar.....	105
8	Sjukvård, hälsoskydd och social trygghet.....	107
8.1	Sjukvård.....	107
8.1.1	Reglering i svensk rätt	107
8.1.2	Överensstämmelse med konventionen.....	108

8.2	Hälsa och säkerhet i arbetet och förebyggande av olyckor.....	109
8.2.1	Reglering i svensk rätt.....	109
8.2.2	Utbildning.....	110
8.2.3	Samarbetskommittéer.....	111
8.2.4	Riskbedömningar av fiskeverksamhet.....	111
8.3	Social trygghet.....	112
8.3.1	Krav enligt konventionen.....	112
8.3.2	Reglering i svensk rätt.....	113
8.3.3	Ett fullständigt socialt trygghetssystem.....	120
8.3.4	Fiskares skydd från det svenska systemet om social trygghet – överensstämmelse med konventionen?	122
8.3.5	Skydd vid arbetsskada.....	130
8.3.6	Fiskefartygsägares ansvar för hälsoskydd och sjukvård.....	131
9	Uppfyllelse och tillämpning.....	133
9.1	Krav på tillsyn.....	133
9.2	Sjöarbetscertifikat för fiskefartyg.....	134
9.2.1	Fiskefartyg som omfattas av reglerna om sjöarbetscertifikat för fiskefartyg.....	135
9.2.2	Giltighetstid.....	135
9.3	Inspektörer och uppdrag till erkända organisationer.....	136
9.4	Åtgärder vid klagomål.....	137
9.4.1	Krav på att vidta åtgärder vid klagomål på svenska fiskefartyg.....	138
9.4.2	Åtgärder som får vidtas vid klagomål på utländska fartyg.....	139
9.4.3	Rätt att anföra klagomål m.m.	140
9.5	Likabehandling.....	141
10	Ikraftträdande m.m.	143
10.1	Ikraftträdande.....	143
10.2	Övergångsbestämmelser.....	144

11	Konsekvensbedömning och slutsats	145
11.1	Konsekvensbedömning.....	145
11.1.1	Konsekvenser för staten av förslagen	145
11.1.2	Konsekvenser för fiskerinäringen	147
11.1.3	Förenkling för småföretag.....	150
11.1.4	Konsekvenser för den enskilde	150
11.1.5	<i>Med Fiskevård i fokus – en ny fiskevårdsplan</i> (SOU 2010:42).....	150
11.2	Ratifikationsfrågan	151
12	Författningskommentarer	155
12.1	Förslaget till lag om ändring i arbetsmiljölagen (1977:1160)	155
12.2	Förslaget till lag om ändring i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring	156
12.3	Förslaget till lag om ändring i lagen (1998:958) om vilotid för sjömän	156
12.4	Förslaget till lag om ändring i fartygssäkerhetslagen (2003:364)	157
12.5	Förslaget till lag om ändring i socialförsäkringsbalken (2010:110)	158
12.6	Förslaget till förordning om ändring i arbetsmiljöförordningen (1977:1166)	159
12.7	Förslaget till förordning om ändring i mönstringsförordningen (1984:831).....	159
12.8	Förslaget till förordning om ändring i fartygssäkerhetsförordningen (2003:438)	160
12.9	Förslaget till förordning om ändring i förordningen (2007:237) om behörigheter för sjöpersonal.....	161

Bilagor.....	163
<i>Bilaga 1</i> Kommittédirektiv 2011:2	163
<i>Bilaga 2</i> Konvention (nr 188) om arbete ombord på fiskefartyg.....	169
<i>Bilaga 3</i> Rekommendation (nr 199) om arbete ombord på fiskefartyg.....	231
<i>Bilaga 4</i> Jämförelsetabell.....	251
<i>Bilaga 5</i> Yttrande.....	267

Förkortningar

ALF	Lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring
EUF-fördraget	Fördraget om Europeiska unionens funktionssätt
ILO	International Labour Organization (Internationella arbetsorganisationen)
IMO	International Maritime Organization (Internationella Sjöfartsorganisationen)
LOA	Length overall (största längd)
MLC	Maritime Labour Convention, 2006 (2006 års sjöarbetskonvention)
SFR	Sveriges Fiskares Riksförbund
SYEF	Sveriges Yrkesfiskares Ekonomiska förening
WFC	Work in Fishing Convention, 2007 (Konven- tionen om arbete ombord på fiskefartyg, 2007)

Sammanfattning

Bakgrund

ILO:s konvention (nr 188) om arbete ombord på fiskefartyg och tillhörande rekommendation syftar till att säkerställa att fiskare har anständiga arbetsförhållanden ombord avseende minimikrav för arbete ombord, tjänstgöringsförhållanden, bostäder och livsmedel, sjukvård samt hälsoskydd och social trygghet. Genom konventionen revideras ett antal tidigare konventioner och rekommendationer rörande fiskerinäringen. Sverige har inte ratificerat någon av dessa tidigare konventioner.

I kommittédirektivet Genomförande av ILO:s konvention (nr 188) om arbete ombord på fiskefartyg (dir. 2011:2) gavs utredningen i uppdrag att utreda konsekvenserna för fiskare och fiskerinäringen av att Sverige ratificerar konventionen samt lämna förslag till de författningsändringar som är nödvändiga för att undanröja eventuella hinder för en ratificering.

Våra förslag i sak

Ratifikationsfrågan

Utredningen anser att konventionens bestämmelser om vilotid och säkerhetsbesättning är av betydelse för säkerheten samt för hindrande av olyckor och tillbud. Dock har även framkommit att just de kostnader ett införande av vilotider och krav på säkerhetsbesättning skulle medföra innebär att incitamentet för fiskerinäringen påverkas negativt. Även om Sverige väljer att inte ratificera konventionen men konventionen träder i kraft kan de ekonomiska och arbetsmässiga följderna bli negativa för fiskerinäringen. Regleringen i konventionen innebär nämligen att konventionens krav om arbets- och levnadsförhållanden ombord på

fiskefartyg måste vara uppfyllda på svenska fiskefartyg vid sjöfart på andra staters sjöterritorium om denna stat har ratificerat konventionen. Utredningen är tveksam till om Sverige bör ratificera konventionen och anser därför att Sverige bör avvakta med att ta ställning till ratifikationsfrågan till dess att det finns närmare besked om andra närliggande staters inställningar i frågan. För det fall Sverige väljer att ratificera konventionen lämnas nödvändiga författningsförslag för att införliva konventionen i svensk rätt.

Ändring av läkarintygs innehåll och giltighetstid

När det gäller giltighetstiden för ett läkarintyg gör konventionen inte någon skillnad på intyg avseende allmän medicinsk lämplighet och på intyg om syn- och hörsel förmåga när det gäller fiskare som arbetar ombord på fiskefartyg med en längd av 24 m eller mer eller fiskefartyg som normalt stannar till sjöss mer än tre dygn. Giltighetstiden för ett läkarintyg får enligt konventionen vara högst två år. För den som arbetar på ett fiskefartyg uppställs i svensk rätt endast krav om läkarintyg avseende syn- och hörselkrav. Giltighetstiden för dessa intyg är fyra år. Då konventionens bestämmelser överensstämmer med de bestämmelser i mönstringslagen som finns om läkarintygs innehåll och giltighetstid för sjömän som arbetar på handelsfartyg föreslår utredningen att 18 § första stycket och 19 § i nämnda lag även ska gälla personer som arbetar ombord på fiskefartyg med en längd av 24 m eller mer eller fiskefartyg som normalt stannar till sjöss mer än tre dygn. Konventionens krav om giltighetstiden för läkarintygen föranleder även en ändring 4 kap. 18 § fartygs säkerhetsförordningen.

Fastställande av säkerhetsbesättning för fiskefartyg med en längd av 24 m eller mer införs

I konventionen uppställs krav om att den behöriga myndigheten, avseende fiskefartyg med en längd om 24 m eller mer, ska fastställa en lägsta bemanningsnivå för ett säkert framförande och ange antal fiskare samt vilken behörighet fiskarna ska ha. Utredningen anser att kravet är att jämföra med krav om fastställande av säkerhetsbesättning. Enligt nu gällande regler uppställs krav om fastställande

av säkerhetsbesättning för fiskefartyg med en största längd om minst 50 m. Anpassning av gällande föreskrifter efter konventionens krav kan göras inom ramen för befintligt bemyndigande för Transportstyrelsen.

Utöver vad som följer av konventionen anser utredningen att säkerhetsskäl talar för att det bör uppställas krav om fastställande av säkerhetsbesättning för fiskefartyg som, oavsett storlek, är ute till sjöss mer än tre dygn.

Lagen om vilotid för sjömän utvidgas till att omfatta personer som tjänstgör på fiskefartyg utan att vara anställda

Konventionen uppställer krav om att det ska finnas en reglering av vilotid för personer som arbetar på fiskefartyg och särskilda krav angående vilotid uppställs för fiskefartyg som, oavsett storlek, stannar till sjöss mer än tre dygn. Enligt 4 § första stycket lagen om vilotid för sjömän, som bl.a. är tillämplig på anställda personer som arbetar ombord på fiskefartyg, har sjömän rätt till vilotid. I andra stycket anges den tid vilotiden inte får understiga vilken överensstämmer med de särskilda krav angående vilotid som uppställs i konventionen för fiskefartyg som, oavsett storlek, stannar till sjöss mer än tre dygn. Reglering av vilotid för personer som utför arbete ombord på fiskefartyg utan att vara anställda finns inte i svensk rätt. För att överensstämma med konventionens krav om reglering av vilotid krävs dels att det införs en allmän reglering av vilotiden även för fiskare som är egna företagare, dels att denna reglering avseende besättningen på ett fiskefartyg som, oavsett storlek, stannar till sjöss mer än tre dygn ska innehålla krav motsvarande innehållet i artikel 14 i konventionen. Utredningen föreslår därför att 4 § i lagen om vilotid för sjömän görs tillämplig även för personer som utan att vara anställda arbetar ombord på fiskefartyg.

Reglering av bostäder ombord på fiskefartyg ska omfatta sådana fiskefartyg där de personer som tjänstgör är egna företagare

I konventionen och tillhörande bilaga finns detaljerade bestämmelser om bostäder ombord på fiskefartyg. Svenska bestämmelser om bostäder ombord på fartyg regleras i arbetsmiljölagen, fartygssäkerhetslagen och i föreskrifter meddelade med stöd av

sistnämnda lag. Denna reglering gäller dock endast för ombordanställda och regleringen avseende fiskefartyg (Sjöfartsverkets kungörelse (1970:A4) om bostäder och ekonomilokaler m.m. på fartyg) består av endast en paragraf. För att överensstämja med konventionens krav föreslår utredningen att den svenska regleringen av bostäder ombord på fiskefartyg ska omfatta även de som inte är anställda. Därutöver bör Transportstyrelsen med befintligt bemyndigande sätta i kraft konventionens detaljerade bestämmelser om bostäder på fiskefartyg. Dessa kommer att gälla de fiskefartyg, som byggs nya, då konventionen trätt i kraft.

Ändring görs i socialförsäkringsbalken och lagen om arbetslöshetsförsäkring

Av artikel 34 i konventionen följer att medlemsstaterna ska se till att fiskare som normalt är bosatta på dess territorium ska vara berättigade till förmåner från det sociala trygghetssystemet enligt villkor som inte är mindre förmånliga än de som tillämpas på andra personer, innefattande såväl anställda som egenföretagare, som arbetar och normalt är bosatta på dess territorium. För att uppfylla konventionens krav föreslår utredningen att personer som arbetar på svenska fiskefartyg samt personer som arbetar på fiskefartyg från tredjeland men som är bosatta i Sverige ska omfattas av arbetsbaserade förmåner i socialförsäkringsbalken. Vidare föreslås att personer som är bosatta i Sverige och som har arbetat på ett fiskefartyg från ett land utanför EU ska ha rätt till ersättning enligt lagen om arbetslöshetsförsäkring på samma villkor som en person har som i Sverige uppfyller villkor enligt nämnda lag. Förslagen medför att en ny bestämmelse införs i 6 kap. socialförsäkringsbalken och att ett tillägg görs i 3 § lagen om arbetslöshetsförsäkring.

Sjöarbetscertifikat för fiskefartyg införs

I artikel 40 i konventionen ställs krav på medlemsstaterna om ett effektivt utövande av sin jurisdiktion och kontroll över fartyg som för dess flagg vilket ska genomföras genom inrättande av system som säkerställer att kraven i konventionen uppfylls. Ett nytt dokument införs – sjöarbetscertifikat för fiskefartyg. Dokumentet

ska utgöra bevis på att den medlemsstat vars flagg fiskefartyget för har utövat tillsyn av fartyget och att de krav i konventionen som gäller arbets- och levnadsförhållanden ombord är uppfyllda. Endast fiskefartyg som stannar till sjöss mer än tre dygn och har en längd om 24 m eller mer, eller normalt framförs på ett avstånd från flaggstatens kustlinje som överstiger 200 sjömil, är skyldiga att ha ett sjöarbetscertifikat för fiskefartyg.

Övrigt

Ett tillägg görs i fartygssäkerhetslagen om att Transportstyrelsens tillsyn ska gälla arbets- och levnadsförhållanden ombord på fartyg vilket följer av artikel 40 i konventionen. Enligt konventionen får en medlemsstat bemyndiga bl.a. erkända organisationer att utföra tillsyn över arbets- och levnadsvillkoren ombord och utfärda certifikat. En sådan bestämmelse införs i fartygssäkerhetsförordningen. Enligt konventionen ska maten ombord anpassas till besättningsmedlemmarnas olika kulturella och religiösa bakgrunder samt att den kost som de ombordanställda får ska tillhandahållas utan kostnad. Tillägg om detta görs i fartygssäkerhetslagen och bestämmelserna kommer endast att gälla anställda fiskare. För att överensstämma med konventionen höjs minimiåldern i fartygssäkerhetslagen för att utföra lättare fartygsarbete inom fiskerinäringen från 13 år till 15 år samt att sådant arbete endast får utföras under skollov. Definitionen av fiskefartyg i förordningen om behörigheter för sjöpersonal har utvidgats till att även omfatta fisk och andra levande tillgångar som fiskas ur inlandsvatten. Ändringen är en följd av konventionens definition av fiskefartyg i artikel 1 g) i konventionen.

Ikraftträdande

Konventionen om arbete ombord på fiskefartyg träder i kraft tolv månader efter den dag då ratifikationer från tio medlemsstater, av vilka åtta är kuststater, har registrerats hos generaldirektören vid ILO. I november 2011 har två länder ratificerat konventionen. Det är därför osäkert när konventionen kommer att träda i kraft.

Författningsförslag

1 Förslag till lag om ändring i arbetsmiljölagen (1977:1160)

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 8 § arbetsmiljölagen (1977:1160) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap. 8 §

I den utsträckning som föranledes av arbetets art och arbetstagarnas behov *skall* finnas utrymmen och anordningar för personlig hygien, förtäring och vila samt första hjälp vid olycksfall eller sjukdom.

Fordon för personaltransport *skall* vara lämpat för ändamålet.

Om utrymmen, anordningar, åtgärder för hjälp och vård vid olycksfall eller sjukdom samt kost och vatten *för ombordanställda* på fartyg finns ytterligare bestämmelser i fartygssäkerhetslagen.

I den utsträckning som föranledes av arbetets art och arbetstagarnas behov *ska* finnas utrymmen och anordningar för personlig hygien, förtäring och vila samt första hjälp vid olycksfall eller sjukdom.

Fordon för personaltransport *ska* vara lämpat för ändamålet.

Om utrymmen, anordningar, åtgärder för hjälp och vård vid olycksfall eller sjukdom samt kost och vatten på fartyg finns ytterligare bestämmelser i fartygssäkerhetslagen.

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer.

2 Förslag till lag om ändring i lagen om arbetslöshetsförsäkring (1997:238)

Härigenom föreskrivs att 3 § lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §

Rätt till ersättning har endast personer som i Sverige uppfyller ersättningsvillkoren enligt denna lag, om inte något annat följer av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004 av den 29 april 2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att vissa arbeten utförda utomlands ska jämföras med arbete i Sverige.

Om regeringen har träffat en överenskommelse med någon annan stat om andra villkor för rätt att få ersättning än som föreskrivs i denna lag, ska arbetslöshetskassan tillämpa dessa villkor.

Rätt till ersättning enligt första stycket har även en i Sverige bosatt person som utfört arbete på ett fiskefartyg från tredjeland, om inte annat följer av andra och tredje styckena.

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer och tillämpas om ersättningsvillkoren i lagen är uppfyllda efter ikraftträdandet.

3 Förslag till lag om ändring i lagen (1998:958) om vilotid för sjömän

Härigenom föreskrivs att 15 § lagen (1998:958) om vilotid för sjömän ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

15 §

Bestämmelserna i 3, 4, 6, 7 b, 8, 10 och 13 §§ gäller för anställda ombord på sådana fartyg som avses i 2 § 1. Vad som sägs i 10 § om befälhavare gäller i motsvarande mån arbetsgivare för anställda ombord på ett sådant fartyg som avses i 2 § 1.

Bestämmelserna i 14 § 3 gäller för befälhavare ombord på ett sådant fartyg som avses i 2 § 1. Vad som sägs i 14 § 4 om redare gäller i motsvarande mån arbetsgivare för anställda ombord på ett sådant fiskefartyg som avses i 2 § 1.

Bestämmelserna i 4-6 §§ gäller även för personer som utan att vara anställda arbetar ombord på sådana fartyg som avses i 2 § 1. Bestämmelserna i 4 § andra och tredje styckena och 6 § gäller dock endast personer som arbetar ombord på ett sådant fartyg som avses i 2 § 1 och är ute till sjöss mer än tre dygn.

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer.

4 Förslag till lag om ändring i fartygssäkerhetslagen (2003:364)

Härigenom föreskrivs i fråga om fartygssäkerhetslagen (2003:364)

dels att 1 kap. 4 §, 4 kap 3, 5 och 7 §§ och 5 kap. 1 § ska ha följande lydelse,

dels att det i lagen ska införas en ny paragraf, 3 kap. 9 a §, samt närmast före 3 kap. 9 a § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap

4 §

I denna lag avses med

1. fartcertifikat: ett bevis om att ett fartyg vid tillsyn har befunnits sjövärdigt,

2. passagerarfartygscertifikat: ett bevis om att ett fartyg vid tillsyn har befunnits lämpligt att transportera passagerare och om det högsta antal passagerare som fartyget får medföra,

3. fribordscertifikat: ett bevis om att ett fartygs fribord har fastställts efter tillsyn och att fribordsmärken har satts fast på fartygets sidor på ett riktigt och varaktigt sätt,

4. certifikat om godkänd säkerhetsorganisation: ett bevis om att fartygets säkerhetsorganisation vid tillsyn har visat sig överensstämma med rederiets godkända säkerhetsorganisation, *och*

5. dokument om godkänd säkerhetsorganisation: ett bevis om att rederiets säkerhetsorganisation har godkänts vid en rederikontroll enligt 5 kap. 16 §.

4. certifikat om godkänd säkerhetsorganisation: ett bevis om att fartygets säkerhetsorganisation vid tillsyn har visat sig överensstämma med rederiets godkända säkerhetsorganisation,

5. dokument om godkänd säkerhetsorganisation: ett bevis om att rederiets säkerhetsorganisation har godkänts vid en rederikontroll enligt 5 kap. 16 §, *och*

6. *sjöarbetscertifikat för fiskefartyg: ett bevis om att fartyget vid tidpunkten för certifikatets utfärdande har uppfyllt de krav på arbets- och levnads-*

förhållanden som följer av denna lag, sjömanslagen (1973:282), mönstringslagen (1983:929), lagen (1998:958) om vilotid för sjömän och av föreskrifter som har meddelats med stöd av lagarna.

3 kap.

Sjöarbetscertifikat för fiskefartyg

9 a §

Ett fiskefartyg ska ha ett sjöarbetscertifikat för fiskefartyg om det stannar till sjöss mer än tre dygn och

1. har en längd om 24 meter eller mer, eller

2. normalt framförs på ett avstånd från Sveriges kustlinje som överstiger 200 sjömil.

4 kap.

3 §

Ett fartyg *skall* i förekommande fall erbjuda ombordanställda en tillfredsställande bostads- och fritidsmiljö. Där *skall* finnas tillräckligt många sovrum, dagrum, måltidsrum, kök eller motsvarande utrymmen för matlagning, utrymmen för personlig hygien, sjukrum och andra särskilt inrättade utrymmen för de ombordanställdas personliga behov, bekvämlighet och trevnad. Alla dessa utrymmen *skall* vara tillräckligt stora samt inredda och

Ett fartyg *ska* i förekommande fall erbjuda ombordanställda en tillfredsställande bostads- och fritidsmiljö. Där *ska* finnas tillräckligt många sovrum, dagrum, måltidsrum, kök eller motsvarande utrymmen för matlagning, utrymmen för personlig hygien, sjukrum och andra särskilt inrättade utrymmen för de ombordanställdas personliga behov, bekvämlighet och trevnad. Alla dessa utrymmen *ska* vara tillräckligt stora samt inredda och

utrustade på lämpligt sätt.

utrustade på lämpligt sätt.

Ett fartyg ska i förekommande fall erbjuda även andra personer som arbetar ombord en tillfredsställande bostads- och fritidsmiljö.

Den kost som de ombordanställda får *skall* vara tillräcklig och av fullgod kvalitet.

5 §

Den kost som de ombordanställda får ska vara tillräcklig och av fullgod kvalitet. *Kosten ska vara anpassad till de ombordanställdas olika kulturella och religiösa bakgrunder.*

Vatten för de ombordanställdas behov *skall* finnas lätt tillgängligt ombord i tillräcklig mängd och av fullgod kvalitet.

Vatten för de ombordanställdas behov *ska* finnas lätt tillgängligt ombord i tillräcklig mängd och av fullgod kvalitet.

Kost och vatten ska tillhandahållas ombordanställda utan kostnad.

Bestämmelser om livsmedel och om utrymmen för verksamhet med livsmedel finns i livsmedelslagen (2006:804) och de EG-förordningar som kompletteras av den lagen.

Befälhavaren *skall* se till att minderåriga som anlitas till eller utför fartygsarbete i yrkesmässig verksamhet har fyllt sexton år och har fullgjort sin skolplikt.

7 §

Befälhavaren *ska* se till att minderåriga som anlitas till eller utför fartygsarbete i yrkesmässig verksamhet har fyllt sexton år och har fullgjort sin skolplikt.

Trots första stycket får en minderårig som har fyllt *tretton* år anlitas till eller utföra lättare fartygsarbete inom fiskerinäringen om arbetet inte är av sådant slag att det kan inverka skadligt på den minderåriges hälsa, *utveckling eller skolgång*.

Trots första stycket får en minderårig som har fyllt *femton* år anlitas till eller utföra lättare fartygsarbete inom fiskerinäringen *under skollov* om arbetet inte är av sådant slag att det kan inverka skadligt på den minderåriges hälsa *eller utveckling*.

Första och andra styckena gäller inte minderåriga som är arbetstagare. Bestämmelser om minimiålder för fartygsarbete som utförs av arbetstagare finns i sjömanslagen

5 kap.

1 §

Transportstyrelsen utövar, om något annat inte anges, tillsyn enligt denna lag och föreskrifter meddelade med stöd av lagen när det gäller

1. fartyg och deras utrustning, drift, lastning, lossning och säkerhetsorganisation,
2. säkring av last som ännu inte har förts ombord,
3. rederiers säkerhetsorganisation, *och*
3. rederiers säkerhetsorganisation,
4. arbetsmiljön ombord.
4. arbetsmiljön ombord, *och*
5. arbets- och levnadsförhållandena ombord.

När det gäller inspektion enligt 8 § utövas tillsyn även av Kustbevakningen i den utsträckning som Transportstyrelsen beslutar i samråd med Kustbevakningen.

I frågor som avser arbetsmiljön ska tillsynen *också avse att* arbetsmiljölagen (1977:1160), lagen (1998:958) om vilotid för sjömän och föreskrifter *meddelade* med stöd av dessa lagar *följs*.

I frågor som avser arbetsmiljön *samt arbets- och levnadsförhållandena ombord avser* tillsynen *även sjömanslagen* (1973:282), arbetsmiljölagen (1977:1160), *mönstringslagen* (1983:929) *och* lagen (1998:958) om vilotid för sjömän *samt föreskrifter som har meddelats* med stöd av dessa lagar.

Tillsynen ska också avse de delar av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1907/2006 av den 18 december 2006 om registrering, utvärdering, godkännande och begränsning av kemikalier (Reach), inrättande av en europeisk kemikaliemyndighet, ändring av direktiv 1999/45/EG och upphävande av rådets förordning (EEG) nr 793/93 och kommissionens förordning (EG) nr 1488/94 samt rådets direktiv 76/769/EEG och kommissionens direktiv 91/155/EEG, 93/67/EEG, 93/105/EG och 2000/21/EG som omfattas av tillsynsansvar enligt föreskrifter meddelade med stöd av arbetsmiljölagen (1977:1160).

Tillsyn enligt tredje och fjärde styckena utövas i sam-
verkan med Arbetsmiljöverket. Tillsyn enligt tredje och fjärde styckena utövas *såvitt avser arbetsmiljön* i samverkan med Arbetsmiljöverket.

Bestämmelser om tillsyn av livsmedelshanteringen finns i livsmedelslagen (2006:804).

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer.

5 Förslag till lag om ändring i socialförsäkringsbalken

Härigenom föreskrivs att det i socialförsäkringsbalken ska införas en ny paragraf, 6 kap. 3 a §, samt närmast före paragrafen en ny rubrik av följande lydelse.

6 kap.

Arbete på fiskefartyg

3 a §

Arbete på svenskt fiskefartyg ska anses som arbete i Sverige.

Arbete på fiskefartyg från tredjeland ska också anses som arbete i Sverige, om personen som utför arbetet är bosatt i Sverige.

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer och tillämpas på arbete som utförs efter ikraftträdandet.

6 Förslag till förordning om ändring i arbetsmiljö- förordningen (1977:1166)

Härigenom föreskrivs att 18 § arbetsmiljöförordningen (1977:1166) ska ha följande lydelse.

18 §

Arbetsmiljöverket bemyndigas att

1. meddela föreskrifter enligt 4 kap. 1-7 §§ samt 5 kap. 2 § tredje och fjärde styckena, 3 § andra stycket, 4 och 5 §§ arbetsmiljölagen (1977:1160),

2. meddela föreskrifter enligt 4 kap. 8 § arbetsmiljölagen i andra fall än som avses i 1, 2 och 3 §§ denna förordning,

3. i fråga om handlingar, som avses i 3 § denna förordning, meddela föreskrifter om annan förvaringstid än där sägs och om förvaringsplats,

4. meddela föreskrifter om sanktionsavgifter enligt 8 kap. 5 § arbetsmiljölagen,

5. meddela närmare föreskrifter om läkares anmälnings-skyldighet enligt 2 a §,

6. meddela föreskrifter enligt 4 kap. 10 § arbetsmiljölagen,

7. meddela ytterligare föreskrifter för verkställighet av arbetsmiljölagen.

För planering och kontroll av arbetsmiljön kan Arbetsmiljöverket meddela föreskrifter om gränsvärden.

Föreskrifter som rör även annan myndighets verksamhetsområde meddelar Arbetsmiljöverket efter samråd med den myndigheten.

Arbetsmiljöverket får även medge undantag från föreskrifter som verket har meddelat.

*Innan föreskrifter enligt 5 kap.
5 § arbetsmiljölagen (1977:1160)
avseende undantag från nattvila
för minderåriga på fiskefartyg
meddelas ska berörda arbets-
givares och arbetstagares orga-
nisationer höras.*

Denna förordning träder i kraft den dag regeringen bestämmer.

7 Förslag till förordning om ändring i mönstringsförordningen (1984:831)

Härigenom föreskrivs att 1 § mönstringsförordningen (1984:831) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

Mönstringslagen (1983:929) gäller inte för fartyg som används i Trafikverkets färjetrafik.

För intendenturpersonal som arbetar på fartyg som uteslutande används i inre fart gäller inte mönstringslagen. Om personalen ingår i fartygets säkerhetsbesättning eller säkerhetsorganisation gäller dock 18-21 §§ mönstringslagen.

Med inre fart avses detsamma som i 1 kap. 3 § förordningen (2007:237) om behörigheter för sjöpersonal.

Bestämmelserna i 18 § första stycket och 19 § mönstringslagen (1983:929) gäller personer som arbetar ombord på fiskefartyg med en längd om 24 meter eller mer, eller fiskefartyg som normalt stannar till sjöss mer än tre dygn.

Denna förordning träder i kraft den dag regeringen bestämmer.

8 Förslag till förordning om ändring i fartygssäkerhets- förordningen (2003:438)

Härigenom föreskrivs i fråga om fartygssäkerhetsförordningen (2003:438)

dels att 4 kap 18 §, 5 kap. 10 § och 10 kap. 3 § ska ha följande lydelse,

dels att det i lagen ska införas en ny paragraf, 9 kap. 2 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 kap.

18 §

Besättningsmedlemmarna på handelsfartyg, traditionsfartyg och fiskefartyg *skall* uppfylla de krav på syn och hörsel som anges i Transportstyrelsens föreskrifter meddelade med stöd av förordningen (1979:38) om läkarintyg för sjöfolk. Att kraven är uppfyllda *skall* styrkas med ett läkarintyg som inte får vara äldre än 4 år.

Besättningsmedlemmarna på handelsfartyg, traditionsfartyg och fiskefartyg *ska* uppfylla de krav på syn och hörsel som anges i Transportstyrelsens föreskrifter meddelade med stöd av förordningen (1979:38) om läkarintyg för sjöfolk. Att kraven är uppfyllda *ska* styrkas med ett läkarintyg som inte får vara äldre än 4 år *när det gäller besättningsmedlemmar på handelsfartyg, traditionsfartyg och fiskefartyg med en längd under 24 meter eller fiskefartyg som normalt inte stannar till sjöss mer än tre dygn, och inte äldre än två år när det gäller besättningsmedlemmar på övriga fiskefartyg.*

5 kap.

10 §

Transportstyrelsen får

1. meddela föreskrifter om sjukvård ombord på fartyg och om skeppsapotek samt föreskrifter i övrigt enligt 7 kap. 5 § första stycket 1 och 2 fartygs-säkerhetslagen (2003:364).

2. meddela de ytterligare föreskrifter som behövs om hur fartyg *skall* vara utformade, inrättade och utrustade för att erbjuda en lämplig arbetsmiljö och tillfredsställande förhållanden i övrigt för de ombordanställda.

I frågor som avser skydd mot ohälsa eller olycksfall i arbetet meddelas föreskrifterna efter samråd med Arbetsmiljöverket.

Föreskrifter som rör även andra myndigheters verksamhet meddelar Transportstyrelsen efter samråd med respektive myndighet.

1. meddela föreskrifter om sjukvård ombord på fartyg och om skeppsapotek samt föreskrifter i övrigt enligt 7 kap. 5 § första stycket 1 och 2 fartygs-säkerhetslagen (2003:364).

Innan föreskrifter avseende riskfyllda arbeten för minderåriga meddelas enligt 7 kap. 5 § första stycket 1 ska berörda arbetsgivares och arbetstagares organisationer höras. Detsamma ska gälla när föreskrifter ska meddelas enligt 7 kap. 5 § första stycket 2.

2. meddela de ytterligare föreskrifter som behövs om hur fartyg *ska* vara utformade, inrättade och utrustade för att erbjuda en lämplig arbetsmiljö och tillfredsställande förhållanden i övrigt för de ombordanställda. *Sådana föreskrifter får även meddelas för andra personer som arbetar ombord.*

9 kap.

2 a §

Transportstyrelsen får genom avtal uppdra åt en erkänd organisation att utöva tillsyn av arbets- och levnadsförhållandena på svenska fiskefartyg och utfärda sjöarbetscertifikat för fiskefartyg.

Transportstyrelsen ska i sin författningssamling tillkännage med vilka organisationer avtal träffats.

10 kap.

3 §

Om Transportstyrelsen tar emot ett klagomål som gäller efterlevnaden av lagen (1998:958) om vilotid för sjömän ombord på ett utländskt fartyg som anlöpt svensk hamn ska styrelsen, om inte klagomålet är uppenbart ogrundat, sända en rapport till den stat där fartyget är registrerat. Detsamma gäller om Transportstyrelsen har bevis för att samma lag inte efterlevs ombord på fartyget. En bestämmelse om sekretess för anmälan eller annan utsaga av enskild finns i 29 kap. 11 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Denna paragraf ska tillämpas även om klagomålet föranleder handläggning enligt 4 §.

Om Transportstyrelsen tar emot ett klagomål som gäller efterlevnaden av lagen (1998:958) om vilotid för sjömän *eller ILO:s konvention nr (188) om arbete ombord på fiskefartyg* ombord på ett utländskt fartyg som anlöpt svensk hamn ska styrelsen, om inte klagomålet är uppenbart ogrundat, sända en rapport till den stat där fartyget är registrerat. Detsamma gäller om Transportstyrelsen har bevis för att samma lag *eller konvention* inte efterlevs ombord på fartyget. En bestämmelse om sekretess för anmälan eller annan utsaga av enskild finns i 29 kap. 11 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Denna paragraf ska tillämpas även om klagomålet föranleder handläggning enligt 4 §.

Denna förordning träder i kraft den dag regeringen bestämmer.

9 Förslag till förordning om ändring i förordning (2007:237) om behörigheter för sjöpersonal

Härigenom föreskrivs att 2 § förordningen (2007:237) om behörigheter för sjöpersonal ska ha följande lydelse.

2 §

Nuvarande lydelse

I denna förordning används följande beteckningar med den betydelse som anges nedan.

Beteckning	Beteckning
---	---
Däckstjänstgöring	Yrkesmässig tjänstgöring till sjöss inom fartygets däckavdelning
Fiskefartyg	Fartyg som yrkesmässigt används för att fånga fisk eller andra levande tillgångar ur havet.
Godkänd utbildning ---	Utbildning som berättigar till behörighetsbevis, certifikat eller intyg enligt denna förordning och som godkänts av transportstyrelsen eller av en administration i ett annat land med vilket transportstyrelsen ingått avtal om godkännande av utbildningar
	---

Föreslagen lydelse

Beteckning	Betydelse
---	---
Däckstjänstgöring	Yrkesmässig tjänstgöring till sjöss inom fartygets däckavdelning

---

Fiskefartyg

Fartyg som yrkesmässigt används för att fånga fisk eller andra levande tillgångar ur havet eller inlandsvatten.

Godkänd utbildning

Utbildning som berättigar till behörighetsbevis, certifikat eller intyg enligt denna förordning och som godkänts av transportstyrelsen eller av en administration i ett annat land med vilket transportstyrelsen ingått avtal om godkännande av utbildningar

---

Denna förordning träder i kraft den dag regeringen bestämmer.

1 Utredningens uppdrag och arbete

1.1 Uppdraget

Utredningens uppdrag framgår av kommittédirektiven (dir. 2011:2), se *bilaga 1*. Uppdraget består i att utreda konsekvenserna för fiskare och fiskerinäringen av att Sverige ratificerar ILO:s konvention (nr 188) om arbete ombord på fiskefartyg samt lämna förslag till de författningsändringar som är nödvändiga för att undanröja eventuella hinder för en ratificering. Författningsförslagen bör så långt det är möjligt och lämpligt arbetas in i det befintliga regelverket för sjömän. Särskilt konsekvenserna för det kustnära- och småskaliga fisket ska belysas. Utredaren ska samråda med arbetsmarknadens parter inom fiskerinäringen. Om de föreslagna åtgärderna innebär kostnader för företag ska utredaren samråda med Näringslivets regelråd.

1.2 Utredningens arbete

Utredningen höll sitt första sammanträde den 24 mars 2011 och har därefter hållit nio sammanträden, varav ett i internatform.

Utöver nära samarbete med experter har utredningen träffat företrädare för Sveriges Fiskares Riksförbund (SFR) vid två tillfällen. Utredningen har haft erforderligt samråd med Näringslivets regelråd om de ekonomiska konsekvenserna för fiskerinäringen.

1.3 Överlämnade yttranden till utredningen

Regeringen har till utredningen i februari 2011 överlämnat ILO-kommitténs yttrande den 21 oktober 2009 till Arbetsmarknadsdepartementet över ILO:s konvention (nr 188) om arbete ombord på fiskefartyg med tillhörande rekommendation (nr 199) samt de remissvar som lämnats till ILO-kommittén i samma fråga.

2 Om ILO och normer för arbete ombord på fiskefartyg

2.1 Om ILO¹

2.1.1 ILO:s uppbyggnad och arbete

Internationella arbetsorganisationen (ILO) bildades 1919 och har sitt säte i Genève, Schweiz. Syftet med inrättandet av ILO var att främja social rättvisa för en varaktig fred. Sedan 1946 är organisationen FN:s fackorgan för sysselsättnings- och arbetslivsfrågor. Organisationen har 183 medlemsstater. Sverige blev medlem år 1920 genom sin anslutning till Nationernas Förbund.

Till skillnad från de flesta andra mellanstatliga organ har ILO en trepartsstruktur, innebärande att medlemmarna i ILO företräds av sina regeringar samt representanter för arbetsgivare och arbetstagare.

ILO:s verksamhet är reglerad i organisationens stadga (Constitution) och arbetsordningar (Standing orders) för konferensen och styrelsen.

Verksamheten i ILO bedrivs huvudsakligen genom följande tre organ:

- *Internationella arbetskonferensen*: Konferensen är ILO:s beslutande församling som normalt sammanträder en gång per år. Internationella arbetskonferensens uppgifter är att anta budget, arbetsprogram, konventioner, rekommendationer och resolutioner. Medlemsstaterna deltar med delegationer som i de flesta fall består av två regeringsombud, ett arbetstagarombud och ett arbetsgivarombud. Varje ombud har en röst i konferensens plenum och ombuden från en stat har rätt att

---

¹ ILO:s hemsida, www.ilo.org.

rösta oberoende av varandra. Ombuden har experter till sin hjälp.

- *Styrelsen*: Styrelsen utses av arbetskonferensen. I styrelsen finns 56 platser, varav 28 på regeringssidan och 14 vardera på arbetstagar- och arbetsgivarsidan. Styrelsen leder ILO:s verksamhet och genomför de beslut som fattas av arbetskonferensen, fastställer dagordning för konferensen, beslutar om Internationella arbetsbyråns verksamhet och utser dess generaldirektör. Till styrelsen är ett antal fasta kommittéer knutna.
- *Internationella arbetsbyrån*: Denna är ett permanent sekretariat och ILO:s utrednings-, informations- och administrativa organ. Byrån leds av en generaldirektör. Arbetsbyrån är organiserad i ett antal avdelningar med underliggande sektioner. Arbetsbyrån har sitt kontor i Genève. ILO har dessutom kontor i över 40 länder i världen.

2.1.2 Konventioner och rekommendationer

ILO:s huvuduppgift är att utarbeta normer för arbetslivet. Normerna får oftast formen av en konvention som är avsedd att ratificeras av medlemsländerna eller en rekommendation avsedd att beaktas vid lagstiftning eller på annat sätt men utan den bindande verkan som en konvention har.

ILO har hittills antagit 189 konventioner och 201 rekommendationer. Vissa konventioner är dock inte längre tillämpliga då de har förlorat sin aktualitet.

Medlemsstaterna måste själva avgöra om det är möjligt för dem att ratificera en konvention. Enligt ILO:s stadga ska antagandet av en ny konvention eller rekommendation inte i något fall påverka någon lag som tillerkänner arbetstagare mer gynnsamma villkor än de i konventionen eller rekommendationen². När en stat väljer att tillträda en konvention ska ratifikationsinstrument sändas till Internationella arbetsbyråns generaldirektör för registrering.

---

² In no case shall the adoption of any Convention or Recommendation by the Conference, or the ratification of any Convention by any Member, be deemed to affect any law, award, custom or agreement which ensures more favourable conditions to the workers concerned than those provided for in the Convention or Recommendation (art. 19 punkten 8 i ILO:s stadga).

Konventionen blir bindande endast för de medlemsstater vars ratifikation har registrerats.

2.1.3 Tolkning av konventioner

Enligt ILO:s stadga (artikel 37) är det Internationella domstolen som svarar för tolkningen av såväl ILO:s stadga som enligt denna antagna konventioner. Internationella domstolen har dock inte hittills i något fall gjort en sådan tolkning utan det har varit varje medlemsstats sak att tolka en konvention.

De länder som tillträtt en konvention är skyldiga att till Internationella arbetsbyrån rapportera om tillämpningen av konventionens bestämmelser. Ländernas tillämpningsrapporter granskas av oberoende jurister i ILO:s expertkommitté för tillämpning av konventioner och rekommendationer. Expertkommittén utarbetar årligen en rapport som belyser problem vid genomförandet av ILO:s normer i länderna och drar slutsatser om tillämpningen. Expertkommitténs rapport föreläggs Internationella arbetskonferensen vars trepartiska utskott för tillämpningsfrågor diskuterar och rapporterar sina slutsatser till konferensens plenum.

Även internationella arbetsbyrån gör formella och informella tolkningar av ILO:s instrument, även om stadgan inte uttryckligen tillerkänner arbetsbyrån en sådan behörighet.

2.1.4 ILO:s kontroll över tillämpningen av konventioner och rekommendationer

Som tidigare nämnts är en medlemsstat som tillträtt en konvention skyldig att rapportera till arbetsbyrån om tillämpningen av konventionens bestämmelser. Enligt ILO:s stadga ska rapportering ske årligen, men i dag tillämpas en tvåårig rapporteringsperiod för de mest grundläggande konventionerna och fem år för övriga konventioner. Även avseende rekommendationer föreligger rapporteringsskyldighet. I Sverige svarar ILO-kommittén (se avsnitt 2.1.5) för rapporteringen.

Enligt ILO:s stadga finns även klagomöjligheter för arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer.

2.1.5 Svenska ILO-kommittén

Svenska ILO-kommittén har en viktig uppgift när det gäller efterlevnaden av ratificerade konventioner och rekommendationer. Kommittén har funnits sedan 1927 och är en myndighet under Arbetsmarknadsdepartementet.

Enligt instruktionen (1977:987) ska kommittén vara trepartiskt sammansatt. Kommittén ska bestå av nio ledamöter, varav tre representerar regeringen, tre arbetsgivarna och tre arbetstagarna.

Enligt instruktionen är kommitténs uppgifter bl.a. att

- utarbeta underlag för regeringens svar på frågor rörande punkter på Internationella arbetskonferensens dagordning och till regeringens kommentarer till förslag till texter som ska diskuteras på arbetskonferensens sammanträden.
- utarbeta underlag för förslag i samband med framläggandet av konventioner och rekommendationer i enlighet med artikel 19 i ILO:s stadga. I artikel 19 finns regler om vad som ska iaktas vid ratifikation av ett konventionsförslag.
- behandla frågor om icke-ratificerade konventioner och av rekommendationer som ännu inte börjat tillämpas.
- behandla förslag till uppsägningar av ratificerade konventioner.
- behandla frågor som rör andra beslut fattade av ILO än konventioner och rekommendationer.
- främja ökad kunskap om ILO.
- årligen till chefen för Arbetsmarknadsdepartementet avge en redogörelse för hur de i ILO:s konvention nr 144 (om samråd på trepartsbasis för att främja genomförandet av ILO:s normer) och rekommendation nr 152 (om samråd på trepartsbasis för att främja genomförandet av internationella standarder för arbetslivet och nationella handlingar som har anknytning till ILO:s normer) avsedda förfarandena har fungerat.

2.2 Konventionen om arbete ombord på fiskefartyg och tillhörande rekommendation

2.2.1 Antagandet av konventionen om arbete ombord på fiskefartyg

ILO antog den 14 juni 2007 konvention (nr 188) om arbete ombord på fiskefartyg. Röstsiffrorna var 437 röster för och två emot medan 22 röstberättigade avstod. Av de svenska representanterna röstade företrädarna för regeringen och arbetstagarna för konventionen medan företrädarna för arbetsgivarna inte deltog i omröstningen. Rekommendation (nr 199) som kompletterar konventionen antogs samma dag.

Konventionen och tillhörande rekommendation antogs efter flera års konsultationer mellan ILO:s medlemsstater. Det hade funnits ett behov av att revidera ett antal internationella ILO-konventioner som särskilt rörde fiskerinäringen så att de skulle bli aktuella och nå ett större antal av världens fiskare, särskilt de som arbetar ombord på mindre fiskefartyg. Behovet att revidera rörde följande konventioner:

- konventionen (nr 112) om minimiålder (fiskare) 1959,
- konventionen (nr 113) om läkarundersökning (fiskare) 1959,
- konventionen (nr 114) om fiskares anställningsavtal 1959, och
- konventionen (nr 126) om besättningens bostäder (fiskare) 1966.

Sverige har inte ratificerat någon av dessa konventioner.

2.2.2 Konventionens syfte och innehåll

Syftet med konventionen är att säkerställa att fiskare har anständiga arbetsförhållanden ombord på fiskefartyg med hänsyn till minimikrav på arbete ombord, tjänstgöringsförhållanden, bostäder och livsmedel, arbetsmiljö och hälsoskydd samt sjukvård och social trygghet. Konventionen är tillämplig på alla fiskare och alla fiskefartyg som sysslar med yrkesfiske.

Konventionen består av nio delar;

- definitioner och tillämpningsområde,
- allmänna principer,

- minimikrav för arbete ombord på fiskefartyg,
  - tjänstgöringsförhållanden,
  - bostäder och livsmedel,
  - sjukvård, hälsoskydd och social trygghet,
  - uppfyllelse och tillämpning,
  - ändring av bilagorna I, II och III,
  - slutbestämmelser,
- och tre bilagor:
- likvärdighet i mätning,
  - fiskares arbetsavtal, och
  - bostäder på fiskefartyg.

2.2.3 Konventionens ikraftträdande

Konventionen träder i kraft tolv månader efter den dag då ratifikationer från tio medlemsstater, av vilka åtta är kuststater, har registrerats hos generaldirektören. Därefter träder konventionen i kraft för varje annan medlemsstat tolv månader efter den dag då dess ratifikation registrerats.

I november 2011 har två stater, Bosnien-Hercegovina och Argentina, ratificerat konventionen.

2.2.4 Konventionens behandling inom EU

Enligt kommissionens ståndpunkt³ omfattas de bestämmelser i konventionen som behandlar den sociala tryggheten av unionens exklusiva behörighet eftersom unionen med stöd av artikel 42 FEG har antagit Rådets förordning (EEG) nr 1408/71 av den 14 juni 1971 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen⁴. Endast stater kan vara parter till ILO-konventioner varför EU inte kan ratificera den. Medlemsstaterna har inte heller behörighet att för egen del ratificera konventionen eftersom en del av bestämmelserna, som framgår ovan, omfattas av unionens

³ Kommissionens förslag till Rådets beslut, KOM(2008) 320 slutlig.

⁴ Förordningen 1408/71 har sedan den 1 maj 2010 ersatts av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004 av den 29 april 2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen.

exklusiva behörighet. Europeiska unionens råd har därför, den 7 juni 2010, beslutat⁵ om bemyndigande för medlemsstaterna att i EU:s intresse ratificera ILO:s konvention om arbete ombord på fiskefartyg. Genom beslutet bemyndigas medlemsstaterna att, vad avser de delar som faller under unionens exklusiva behörighet, ratificera konventionen. Av beslutet följer vidare att medlemsstaterna bör eftersträva att vidta nödvändiga åtgärder för att deponera sina ratifikationsinstrument avseende konventionen hos Internationella arbetsbyråns generaldirektör så snart som möjligt, helst före den 31 december 2012.

2.2.5 Rekommendationen om arbete ombord på fiskefartyg

Rekommendationen ska, på ett inte bindande sätt, komplettera konventionen och ersätter rekommendationen (nr 196) om arbete ombord på fiskefartyg, 2005. Rekommendationen består av 5 delar;

- villkor för arbete ombord på fiskefartyg
- tjänstgöringsförhållanden
- bostäder
- sjukvård, hälsoskydd och social trygghet
- andra bestämmelser

2.2.6 Införlivande av en konvention i svensk rätt

Införlivande av en konvention i svensk rätt kan ske på olika sätt. *Inkorporation* innebär att det i en lag eller annan författning föreskrivs att konventionsbestämmelser gäller direkt i Sverige och ska tillämpas av domstolar och myndigheter. Det innebär att den autentiska konventionstexten blir gällande författningstext i Sverige. Vid *transformation* kan införlivandet av en konvention antingen ske genom att de delar av den internationella överenskommelsen som ska införlivas i svensk rätt omarbetas till svensk författningstext eller genom att konventionstexten mer eller mindre ordagrant tas in i svensk författning. Införlivande av en konvention kan också i vissa fall ske genom t.ex. kollektivavtal mellan arbetsgivare och arbetstagare.

---

⁵ 2010/321/EU.

3 Det svenska yrkesfisket, dess reglering i svensk rätt och ansvariga myndigheter

3.1 Det svenska yrkesfisket

3.1.1 Yrkesmässigt fiske

Med *yrkesmässigt fiske* avses, enligt 6 § fiskelagen (1993:787), fiske som bedrivs med stöd av yrkesfiskelicens eller av utländska fiskare med annat särskilt tillstånd att bedriva yrkesfiske i Sveriges sjöterritorium eller i Sveriges ekonomiska zon. Sveriges sjöterritorium omfattar inre vatten och territorialhavet¹. Sveriges ekonomiska zon omfattar det havsområde utanför territorialgränsen som regeringen föreskriver².

Annat fiske än yrkesmässigt fiske betecknas i fiskelagstiftningen som fritidsfiske eller som fiske med stöd av enskild fiskerätt.

För att ett fartyg ska få användas för yrkesmässigt fiske fordras att det har ett fartygstillsstånd. Yrkesfiskelicens och fartygstillsstånd beslutas av Havs- och vattenmyndigheten.

3.1.2 Fiskarkåren och fiskeflottan

Antal personer med yrkesfiskelicens är 1 611 per den 24 oktober 2011. Den totala sysselsättningen är dock högre eftersom alla som arbetar ombord på fiskefartyg inte har licens.

Fartygens längd varierar mellan 5 m och 50 m. Vid samma tidpunkt som ovan finns det 1 369 fartyg med fartygstillsstånd i den

---

¹ 1 § lagen (1966:374) om Sveriges sjöterritorium.

² 1 § lagen (1992:1140) om Sveriges ekonomiska zon. Gränserna för Sveriges ekonomiska zon anges genom koordinater som förtecknats i förordningen (1992:1226) om Sveriges ekonomiska zon.

svenska fiskeflottan. Endast 48 av dessa fartyg har en längd om 24 m eller mer vilket innebär att majoriteten av fartygen, dvs. 1 321 har en längd därunder.

3.1.3 Yrkesfiskets geografiska spridning³

Sverige har kust mot Skagerrak, Kattegatt och Östersjön, i vilka svenskt yrkesfiske bedrivs. Det bedrivs även fiske i våra sjöar. För att yrkesmässigt få fiska i de fem stora sjöarna Vänern, Vättern, Mälaren, Hjälmarén och Storsjön krävs det en yrkesfiskelicens⁴. Fiske i de övriga sjöarna bedrivs med stöd av enskild fiskerätt, där licens inte är ett krav. Många fiskare i dessa sjöar har ändå valt att ansöka om fiskelicens. Licenserat yrkesfiske förekommer, utöver i de fem ovan angivna sjöarna, i 21 sjöar i Syd- och Mellansverige samt i 13 sjöar och regleringsmagasin i de norra delarna av landet⁵.

3.1.4 Är fiskarna anställda eller egenföretagare?

I Sverige ägs fiskefartygen/fiskeföretagen av de enskilda yrkesfiskarna⁶. Företagen kan bedrivas i olika juridiska former, t.ex. aktiebolag, handelsbolag, enskilda firmor och partrederier⁷.

Av hävd hänförs inkomst av fiske i normalfallet till inkomst av näringsverksamhet. Både yrkesfiskare som äger fartyg och de fiskare som inte har fartyg är att betrakta som egenföretagare. Det beror på det speciella lottsystem efter vilket inkomsten fördelas mellan fiskarna i ett fiskelag⁸.

I SFR:s standardavtal för samarbete inom fiskelag definieras begreppet *fiskelag* som de fiskare och fartygsägare som ingått avtal om att gemensamt bedriva fiske som näringsverksamhet med ett fiskefartyg för viss tid eller tills vidare. Ett fiskelag kan dela på fångsten genom s.k. båtlotter mellan andelsägare av fartyget och

---

³ Uppgifter inhämtade från f.d. Fiskeriverkets, numera Havs- och vattenmyndigheten, hemsida.

⁴ Uppgifter inhämtade från Havs- och vattenmyndighetens hemsida.

⁵ Regeringskansliets nationella strategiska plan för fiskerinäringen i Sverige 2007-2013 s. 7.

⁶ SOU 1999:3 *Yrkesfiskets konkurrenssituation*.

⁷ Om flera överenskommit att under delat ansvar gemensamt driva sjöfart med eget fartyg föreligger ett s.k. partrederi.

⁸ Proposition 1974:115 s. 3 med förslag till lag om angående yrkesfiskares rätt till avdrag för ökade lönekostnader.

s.k. manslotter mellan dem som har del av fångsten utan att äga någon del av fartyget⁹.

Kammarrätten i Jönköping har i ett avgörande från 1988¹⁰ funnit att utbetald ersättning till en fiskare från ett fiskeföretag som bedrevs i form av ett aktiebolag är att anse som inkomst av näringsverksamhet. Något anställningsavtal mellan fiskaren och bolaget fanns inte och fiskaren var inte garanterad någon ersättning för sin insats. I ett senare avgörande från Kammarrätten i Göteborg¹¹ var omständigheterna desamma med undantag av att fiskaren var delägare i det aktiebolag i vilket fiskeverksamheten bedrevs. Samtliga intäkter från det bedrivna fisket hade intäktsförts i bolaget och den ersättning i form av manslott som betalats ut till fiskaren hade kostnadsförts i bolaget som lön. Kammarrätten fann att det var bolaget som ansågs ha bedrivit fisket och att den ersättning som betalats ut till fiskaren utgjorde lön samt att beskattning skulle ske i inkomstslaget tjänst. I ett tredje kammarrättsavgörande¹² avseende arbetslöshetsersättning har en s.k. lottfiskare betraktats som egenföretagare. Kammarrätten konstaterade att en lottfiskare måste, även om han inte har del i den båt från vilket fisket bedrivs, vara att anse som egenföretagare.

Utredningen har varit i kontakt med bl.a. SFR, Handelsanställdas A-kassa, Statistiska centralbyrån, Skatteverket och Försäkringskassan för att få fram hur stor del av fiskarna som är anställda. Någon säker uppgift har inte varit möjlig att få fram. Enligt SFR:s uppfattning är det endast ett fåtal fiskare som är anställda, främst på stora fiskefartyg som ägs av aktiebolag med många delägare.

3.2 Reglering i svensk rätt

3.2.1 Fiskelagen och fiskeförordningen

Fiskelagen tar sin utgångspunkt i och reglerar i första hand rätten till fiske. I de delar som avser fiskevård och resursvård innehåller lagen bemyndiganden för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer. I lagen ges definitioner av bl.a. fiske och yrkesmässigt fiske.

---

⁹ Proposition 2008/09:169 s. 12 f. om överlåtbara fiskerättigheter.

¹⁰ Kammarrättens i Jönköping dom den 13 december 1988, mål nr 2666-1988.

¹¹ Kammarrättens i Göteborg dom den 19 oktober 2007, mål nr 4749-05.

¹² Kammarrättens i Stockholm dom den 29 oktober 1999, mål nr 7600-1997.

Vidare finns bestämmelser om yrkesfiskelicens och be- myndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om krav på särskilt tillstånd för användning av fartyg för yrkesmässigt fiske, s.k. fartygstillstånd. Ytterligare bestämmelser om yrkesfiskelicens och fartygstillstånd finns i förordningen (1994:1716) om fisket, vattenbruket och fiskerinäringen samt i Fiskeriverkets föreskrifter (FIFS 2004:5) om resurstillträde och kontroll på fiskets område.

Yrkesfiskelicens krävs för att en person ska få bedriva yrkesmässigt fiske på allmänt vatten. För att beviljas sådan licens måste fisket vara av väsentlig betydelse för den enskilde fiskarens försörjning samt ha anknytning till svensk fiskerinäring. En licens kan begränsas till att gälla en viss fiskart och/eller ett visst fiskeområde. Ansökan ska ges in till Länsstyrelsen i det län sökanden är bosatt och prövas sedan, som nämnts, av Havs- och vattenmyndigheten.

För att få bedriva yrkesmässigt fiske i havet med ett fartyg vars största längd är fem meter eller mer krävs *fartygstillstånd*. Förutsättningar för beviljande av sådant tillstånd är bl.a. att fartyget ska vara registrerat som fiskefartyg i Transportstyrelsens sjöfartsregister, fartyget har en reell ekonomisk anknytning till Sverige, tillståndshavaren är en fiskare med yrkesfiskelicens och befälhavare på fartyget ska vid varje fisketillfälle vara en fiskare med yrkesfiskelicens. Ett fartygstillstånd kan beviljas med särskilda inskränkningar beträffande fångstområden, fångstätt, redskap och fiskarter. Ansökan ska ges in till och prövas av Havs- och vattenmyndigheten.

Fiskelagen och dess förordning är föremål för översyn. Fiske- lagsutredningen har i juni 2010 överlämnat slutbetänkandet; *Med fiskevård i fokus – en ny fiskevårdslag*, SOU 2010:42.

3.2.2 Sjömanslagen

I sjömanslagen (1973:282) finns definitioner av begrepp och bestämmelser om anställningsavtal, befattning på fartyg, fartygs- nämnd, fri resa, lön och vård till följd av skada eller sjukdom, fartygsarbete, tvångsmedel och ansvar. Med sjöman avses sådan arbetstagare som är anställd för fartygsarbete och som under den tid han tjänstgör ombord har befattning på fartyget. Med befattning på fartyg avses sådan befattning ombord som huvud-

sakligen avser fartygsarbete och gäller annat än enbart tillfälliga göromål. Någon begränsning när det gäller lagens tillämplighet i fråga om typ av fartyg finns inte¹³. Lagen är således tillämplig vid arbete och tjänstgöring på fiskefartyg för fiskare som är anställda.

3.2.3 Fartygssäkerhetslagen

Fartygssäkerhetslagen (2003:364) är tillämplig på alla fartyg som används till sjöfart inom Sveriges sjöterritorium samt svenska fartyg som används till sjöfart utanför territoriet. Lagen innehåller definitioner av begrepp och bestämmelser om allmänna krav på fartyg och deras bemanning samt på rederiverksamhet, särskilda krav för användning av vissa fartyg, arbetsmiljö, tillsyn, inskränkningar i rätten att använda fartyg och ansvar. Enligt 7 kap. 8 § får regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer meddela särskilda föreskrifter eller undantag avseende fiskefartyg vad gäller samtliga ovan angivna områden med undantag av inskränkningar i rätten att använda fartyg och ansvar. Av 8 kap. 1 § fartygssäkerhetsförordningen (2003:438) följer att Transportstyrelsen bemyndigats att meddela sådana föreskrifter.

3.2.4 Arbetsmiljölagen

Arbetsmiljölagens (1977:1160) ändamål är att förebygga ohälsa och olycksfall i arbetet samt även i övrigt uppnå en god arbetsmiljö. I princip omfattas varje verksamhet i vilken arbetstagare utför arbete för en arbetsgivares räkning. I fråga om fartygsarbete gäller lagen även när svenska fartyg används till sjöfart utanför Sveriges sjöterritorium. Lagen innehåller bestämmelser om arbetsmiljöns beskaffenhet, allmänna skyldigheter för arbetstagare och arbetsgivare, minderåriga, samverkan mellan arbetsgivare och arbetstagare, tillsyn, påföljder och överklagande.

I fråga om arbete som arbetsgivare själv utför ska, enligt 3 kap. 5 §, och med stöd därav meddelade föreskrifter iaktas i tillämpliga delar. Detsamma gäller när två eller flera för gemensam räkning yrkesmässigt driver verksamhet utan att ha arbetstagare anställd, dock ej om verksamheten bedrivs endast av medlemmar

---

¹³ Jfr 1 och 3 §§ sjömanslagen och proposition 1973:40 med förslag till sjömanslag, s. 40 f och 144 f.

av samma familj. Den som ensam eller gemensamt med familjemedlem driver yrkesmässig verksamhet utan anställd är skyldig att följa vad i lagen och med stöd av den har föreskrivits i fråga om teknisk anordning och ämne, som kan föranleda ohälsa eller olycksfall, samt beträffande gemensamt arbetsställe.

3.2.5 Socialförsäkringsbalken

Balken innehåller bestämmelser om social trygghet genom de sociala försäkringar samt andra ersättnings- och bidragssystem som behandlas i avdelningarna om familjeförmåner, förmåner vid sjukdom eller arbetsskada, särskilda förmåner vid funktionshinder, förmåner vid ålderdom, förmåner till efterlevande och bostadsstöd. Förmåner vid arbetslöshet regleras utanför balken, bl.a. i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring.

3.2.6 Lagen om vilotid för sjömän

Lagen (1998:958) om vilotid för sjömän gäller sjömän som är anställda för fartygsarbete på svenska fartyg. För fiskefartyg, när de används som sådana, och fartyg som används i verksamhet som har direkt anknytning till fiske, finns särskilda bestämmelser i lagen. Fram till en lagändring¹⁴ som trädde i kraft den 21 juli 2003 var arbetstagare ombord på fiskefartyg undantagna från lagens tillämpningsområde. Bakgrunden till lagändringen var att Rådets direktiv 93/104/EG om arbetstidens förläggning i vissa avseenden¹⁵ genom ett ändringsdirektiv kom att bli tillämpligt på bl.a. arbetstagare ombord på sjögående fiskefartyg.

Av 1 § tredje stycket 2 lagen om vilotid för sjömän följer att lagen är tillämplig på de personer som utan att vara anställda tjänstgör i någon funktion på ett fartyg och är vaktindelade. Bestämmelsen är dock inte tillämplig för personer som arbetar på ett fiskefartyg (jfr 2 § 1 och 15 och 16 §§). Det innebär att i den mån fiskarna inte är anställda omfattas de inte av lagen om vilotid för sjömän. Frågan om en fiskare är anställd eller inte får avgöras utifrån en sedvanlig tolkning av begreppet arbetstagare¹⁶.

---

¹⁴ SFS 2003:368.

¹⁵ Direktivet har kodifierats genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/88/EG av den 4 november 2003 om arbetstidens förläggning i vissa avseenden.

¹⁶ Proposition 2002/03:109 om sjösäkerhet, s. 190.

3.2.7 Mönstringslagen

Mönstringslagen (1983:929) gäller sjömän på svenska handelsfartyg och på utländska handelsfartyg som i huvudsak obemannade förhyrs av svensk redare. Regeringen får föreskriva att lagen ska tillämpas även i fråga om andra fartyg. Med handelsfartyg avses fartyg som används till handelssjöfart eller transport av passagerare eller till annat ändamål som hör ihop med handelssjöfarten, såsom bogsering, isbrytning, bärgning och dykning. Lagen innehåller bestämmelser om vilka krav som ställs på en sjöman för att han eller hon ska få tillträda en befattning ombord, skyldigheter för redaren och befälhavaren, sjöfartsbok, hälsoundersökning av sjömän och sjömansregistret. Lagen är inte tillämplig på fiskefartyg.

3.2.8 Övriga lagar och förordningar

Även livsmedelslagen (2006:804), hälso- och sjukvårdslagen (1082:763), förordningen (1979:38) om läkarintyg för sjöfolk och förordningen (2007:237) om behörigheter för sjöpersonal påverkas av regleringen i ILO:s konventionen om arbete ombord på fiskefartyg.

3.3 Ansvariga myndigheter och övriga intressenter

Den myndighet som främst berörs vid tillämpningen av konventionen är Transportstyrelsen. Transportstyrelsen¹⁷ har till huvuduppgift att svara för regelgivning, tillståndsprövning och tillsyn inom transportområdet. Styrelsen ska bl.a. utöva tillsyn över den civila sjöfarten, särskilt sjö- och miljösäkerheten, sjöfartsskyddet och hamnskyddet samt särskilt ansvara för frågor om bl.a. krav på fartyg. Andra myndigheter som berörs är Försäkringskassan, Socialstyrelsen och Livsmedelsverket. Försäkringskassan är förvaltningsmyndighet för socialförsäkringen¹⁸ och Socialstyrelsen är förvaltningsmyndighet för verksamhet som rör bl.a. hälso- och sjukvård och hälsoskydd¹⁹. Livsmedelsverket är, enligt 23 § 9 livsmedelsförordningen (2006:813), behörig att pröva frågor om godkännande av livsmedelsanläggningar i bl.a. fabriksfartyg och kyl-

¹⁷ Förordning (2008:1300) med instruktion för Transportstyrelsen.

¹⁸ Förordning (2009:1174) med instruktion för Försäkringskassan.

¹⁹ Förordning (2009:1243) med instruktion för Socialstyrelsen.

tankbåtar för fisk. Över andra fartyg faller behörigheten enligt 23 § 17 samma förordning på den kommunala nämnd i hamnen där fartyget anlöper. Nämnas kan även att Pensionsmyndigheten är förvaltningsmyndighet för ålderspensionssystemet inom socialförsäkringen och för andra förmåner och ersättningar som enligt lag eller förordning ska administreras av myndigheten²⁰.

Andra intressenter som berörs är bl.a. SFR och Sveriges Yrkesfiskares Ekonomiska förening (SYEF). Några fackliga organisationer för fiskare finns inte.

---

²⁰ Förordning (2009:1173) med instruktion för Pensionsmyndigheten.

4 Definitioner och genomförande av konventionens bestämmelser

4.1 Definitioner

I artikel 1 definieras tolv begrepp som används i konventionen. Nedan behandlas begreppen *yrkesmässigt fiske*, *samråd* samt *fiskefartyg och fartyg*.

Definitionerna av *bruttodräktighet*, *längd* och *största längd* behandlas i avsnitt 4.2.3. Definitionerna av *behörig myndighet* samt *fiskefartygsägare*, *fiskare* och *befälhavare* behandlas i avsnitten 4.4 och 4.5. Definitioner av *fiskares arbetsavtal* och *arbetsförmedling* behandlas i avsnitten 6.4 och 6.6.

4.1.1 Yrkesmässigt fiske

I artikel 1 a) i den engelska versionen av konventionen sägs att *commercial fishing means all fishing operations, including operations on rivers, lakes or canals, with the exception of subsistence fishing and recreational fishing*. Begreppet avser att skilja på fritidsfiske/fiske för husbehov och fiske som bedrivs yrkesmässigt.

Begreppet yrkesmässigt fiske används i fiskelagen och avser enligt lagtexten fiske som bedrivs med stöd av yrkesfiskelicens. Yrkesfiskelicens är ett krav för att bedriva yrkesmässigt fiske på allmänt vatten. Visst yrkesmässigt kust- och insjöfiske bedrivs emellertid med stöd av enskild rätt vilket innebär att det inte krävs yrkesfiskelicens¹. Fritidsfiske är allt fiske som inte sker med stöd av yrkesfiskelicens eller med stöd av att man äger eller arrenderar fiskerätt, s.k. enskild rätt, i syfte att sälja fångsten. Fritidsfiske kan också bedrivas med stöd av enskild rätt men då är inte syftet att

---

¹ Proposition 2003/04:51 *Kust och insjöfiske samt vattenbruk*, s. 6.

sälja fångsten². Härav följer att begreppet yrkesmässigt fiske, som det definieras i fiskelagen, inte omfattar allt förekommande yrkesmässigt fiske som sker i Sverige, utan endast det som sker med yrkesfiskelicens. Innebörden av begreppet överensstämmer inte med den betydelse som anges för begreppet i konventionen.

I Fiskelagsutredningens förslag till fiskevårdslag³ ges en ny definition av vad som avses med yrkesmässigt fiske. Med detta avses *fiske som bedrivs i näringsverksamhet med syfte att fånga och sälja fisk och vattenlevande blöt- och kräftdjur. Det som inte är yrkesmässigt fiske är fritidsfiske*. Syftet med bestämmelsen är, liksom syftet med begreppet i konventionen, att dra upp en skiljelinje mellan yrkesmässigt fiske och fritidsfiske. Den som önskar bedriva yrkesmässigt fiske ska enligt Fiskelagsutredningens förslag ha en F-skattsedel. F-skattsedeln är ett bevis om att Skatteverket betraktar verksamheten som yrkesmässig och inte som en hobbyverksamhet.

Skatteverket har i remissyttrande den 14 mars 2011⁴ avstyrkt att bedömningen av yrkesmässighet i detta sammanhang flyttas till Skatteverket genom att den ska knytas till innehav av F-skattsedel. Den föreslagna ordningen kan komma att medföra en icke önskad utvidgning av antalet personer som tillåts bedrivas yrkesfiske, t.ex. att någon som bedriver jordbruk och innehar F-skattsedel också kan starta fiskeriverksamhet. Tilldelningen av F-skattsedel kan vägras på annan grund än att näringsverksamhet inte bedrivs. I ett sådant fall blir kravet på F-skattsedel, enligt Skatteverket, i realiteten ett förbud mot att bedriva yrkesfiske trots att det är fråga om näringsverksamhet.

Utredningen konstaterar att den definition av begreppet *yrkesmässigt fiske* som Fiskelagsutredningen föreslår överensstämmer med den betydelse begreppet har i konventionen. Skatteverkets invändningar ovan och frågan om vilka förutsättningar som ska vara uppfyllda för att bedriva yrkesmässigt fiske ligger utanför utredningens uppdrag.

---

² Havs- och vattenmyndighetens hemsida.

³ SOU 2010:42, *Med ny fiskevård i fokus – en ny fiskevårdslag*.

⁴ Dnr 131 789974-10/112.

4.1.2 Samråd

Med samråd avses i konventionen behörig myndighets samråd med berörda arbetsgivares och arbetstagares representativa organisationer, och särskilt representativa organisationer för fiskefartygsägare och fiskare, där sådana finns.

Några egentliga arbetsgivar- eller arbetstagarorganisationer finns inte inom det svenska fisket. På ett flertal ställen i konventionen uppställs krav om att t.ex. undantag eller särskilda föreskrifter får beslutas först efter samråd. Fråga uppkommer med vilka parter den behöriga myndigheten, som i de flesta fall bör vara Transportstyrelsen, ska samråda med. Sveriges Fiskares Riksförbund (SFR) är en politiskt obunden organisation för Sveriges yrkesfiskare. Enligt stadgarna ska förbundet bl.a. verka för en fast sammanhållning bland landets fiskare och företräda och förhandla för fisket i förhållande till statsmakterna, myndigheter och organ inom EU. Det småskaliga och kustnära fisket företräds av Sveriges Yrkesfiskares Ekonomiska förening (SYEF). Utredningen anser att när det uppställs krav om samråd ska den behöriga myndigheten samråda med SFR och SYEF.

4.1.3 Fiskefartyg

Med fiskefartyg eller fartyg (*fishing vessel or vessel*) avses i konventionen *any ship or boat, of any nature whatsoever, irrespective of the form of ownership, used or intended to be used for the purpose of commercial fishing*. Det innebär att det är användningsområdet för fartyget som är avgörande för om det ska betraktas som ett fiskefartyg i konventionens mening.

Begreppet fiskefartyg definieras, i 2 § förordningen (2007:237) om behörigheter för sjöpersonal, som *fartyg som yrkesmässigt används för att fånga fisk eller andra levande tillgångar ur havet*. Konventionens definition är vidare då den inte begränsar användningsområdet för fartyget till yrkesmässigt fiske i havet. För att överensstämma med konventionen föreslås därför att ett tillägg görs i 2 § enligt följande; *fartyg som yrkesmässigt används för att fånga fisk eller andra levande tillgångar ur havet eller inlandsvatten*.

4.2 Tillämpningsområde

Konventionen är, enligt artikel 2 i konventionen, tillämplig på alla fiskare och alla fiskefartyg som sysslar med yrkesmässigt fiske. Bestämmelsen gäller både fiskare som är näringsidkare och de som är anställda. De som bedriver fisketurism omfattas inte av konventionens tillämpningsområde.

I händelse av tvivel om ett fartyg sysslar med yrkesmässigt fiske ska frågan avgöras av den behöriga myndigheten efter samråd.

Tillämpligheten av vissa bestämmelser i konventionen, t.ex. läkarundersökning, bemanning och sjukvård, är avhängig storleken på fartygen och den tid de är till sjöss. Fartygen delas upp i en längd om 24 m eller mer, eller en längd därunder. Vidare görs avgränsningen av tillämpligheten av vissa bestämmelser beroende av om ett fartyg normalt stannar till sjöss mer än tre dygn. Varje medlemsstat får, efter samråd, ge fiskare som arbetar på mindre fartyg hela eller delar av det skydd som föreskrivs i konventionen för fiskare som arbetar på fartyg med en längd om 24 m eller mer.

4.2.1 Undantag från tillämpningen av konventionen

I artikel 3 i konventionen ges möjlighet för en medlemsstat att undanta fiskefartyg som är sysselsatta med fiske i floder, insjöar eller kanaler samt för begränsade kategorier av fiskare eller fiskefartyg från tillämpningen av konventionen eller från vissa villkor i den. Undantag får endast göras om tillämpningen av konventionen vållar särskilda problem av väsentlig art med hänsyn till fiskares särskilda arbetsförhållanden eller de berörda fiskefartygens verksamhet.

Den behöriga myndigheten ska vid behov och där så är möjligt utvidga kraven enligt konventionen till berörda kategorier av fiskare och fiskefartyg.

4.2.2 Successivt genomförande av konventionens bestämmelser

Genom artikel 4 ges medlemsstaterna möjlighet att successivt genomföra vissa i artikeln särskilt angivna bestämmelser i konventionen. Möjligheten får endast nyttjas när det inte är möjligt för en medlemsstat att direkt genomföra de i artikeln särskilt angivna

bestämmelserna beroende på särskilda problem av väsentlig art mot bakgrund av otillräckligt utvecklad infrastruktur eller institutioner.

Utredningen anser att bestämmelsen, på grund av förutsättningarna för tillämpningen av den, inte är aktuell för svensk del.

4.2.3 Bruttodräktighet och mätning

Utredningens bedömning: Definitionerna av bruttodräktighet, längd och största längd som de anges i konventionen överensstämmer med de betydelser begreppen har i svensk rätt.

I artikel 1 h), i) och j) i konventionen ges definitioner av *bruttodräktighet*, *längd (L)* och *största längd (LOA)*. I konventionen hänvisas till 1969 års internationella konvention om skeppsmätning med därtill hörande internationella skeppsmättningsregler.

Begreppen används även i svensk rätt vid skeppsmätning av fiskefartyg och härrör från 1969 års internationella konvention om skeppsmätning samt från ett beslut från EU-kommissionen⁵.

Definitionerna av bruttodräktighet, längd och största längd som de anges i konventionen överensstämmer således med de betydelser begreppen har i svensk rätt.

Enligt artikel 5 i konventionen får den behöriga myndigheten efter samråd besluta att använda största längd (LOA) i stället för längd (L) som grund för mätning, i enlighet med den likvärdighet som fastställs i bilaga I. Dessutom får den behöriga myndigheten, när det gäller de punkter som anges i bilaga III i konventionen efter samråd besluta att använda bruttodräktighet i stället för längd (L) eller största längd (LOA) som grund för mätning i enlighet med den likvärdighet som fastställs i bilaga III.

Sjöfartsverket, nuvarande Transportstyrelsen, har i ett internt beslut angett vad som gäller vid styrelsens skeppsmätning av fiskefartyg i Sverige⁶.

⁵ EU-kommissionens beslut den 20 mars 1995 (95/84/EG) om genomförande av bestämmelserna i Rådets förordning (EEG) nr 2930/86 om definition av fiskefartygs egenskaper.

⁶ Sjöfartsverkets CI-beslut den 21 december 1999 nr 21/1999.

4.3 Införande av konventionens bestämmelser i medlemsstaterna

Av artikel 6 i konventionen följer att varje medlemsstat ska införa och tillämpa lagar, förordningar eller andra åtgärder som den antagit för att uppfylla sina åtaganden enligt konventionen avseende fiskare och fiskefartyg under dess jurisdiktion. Andra åtgärder kan vara kollektivavtal, domstolsbeslut, skiljedomar eller andra verktyg som följer av nationella lag och praxis.

Genomförande av konventionens bestämmelser ska inte påverka någon lag, skiljedom, sedvana, eller något avtal mellan fiskefartygsägare och fiskare, som ger förmånligare villkor än de som föreskrivs i konventionen.

4.4 Behörig myndighet

I artikel 1 b) i konventionen definieras behörig myndighet. Med behörig myndighet avses minister, regeringsorgan eller annan myndighet som är behörig att utfärda och verkställa förordningar, kungörelser eller andra instruktioner med laga kraft inom det sakområde som den berörda bestämmelsen avser.

Definitionen av behörig myndighet är således vid och omfattar både regeringsorgan och myndigheter.

4.5 Fiskefartygsägare, fiskare och befälhavare samt deras skyldigheter

4.5.1 Definitioner

Definitioner av *fiskefartygsägare*, *fiskare* och *befälhavare* finns i artikel 1 punkterna d), e) och l) i konventionen. I praktiken kan en och samma person vara fiskefartygsägare, befälhavare och fiskare.

Fiskefartygsägare

<p>Utredningens bedömning: Fiskefartygsägare i konventionens mening motsvarar begreppet redare i svensk rätt.</p>
--

Begreppet fiskefartygsägare definieras i konventionen som fiskefartygets redare eller annan organisation eller person, såsom en manager, agent eller tidsbefraktare, som har tagit över ansvaret för fartygets drift från ägaren och som vid övertagandet av detta ansvar har gått med på att ta över det ansvar och de skyldigheter som vilar på fiskefartygsägare enligt konventionen, oberoende av om någon annan organisation eller person tar visst ansvar eller uppfyller vissa skyldigheter på uppdrag av fiskefartygets ägare.

Begreppet fiskefartygsägare finns inte i svensk rätt. Närmast till hands ligger att göra en jämförelse med begreppet redare som används i bl.a. fartygssäkerhetslagen och sjömanslagen. Det bör poängteras att redare inte behöver vara synonymt med fartygets ägare eftersom ägaren kan ha upplåtit sitt fartyg. I princip kan redaren sägas vara den som utrustar ett fartyg så att det kan användas för sitt ändamål⁷. Inte heller för begreppet redare finns det någon legaldefinition i svensk rätt. Frågan om en definition av begreppet ska ges i lag har behandlats i tidigare utredningar och propositioner⁸. Anledningen till att det inte finns⁹ någon definition är att det har varit svårt att hitta en som är heltäckande. Sjösäkerhetskommittén konstaterade i SOU 1996:182 att det inte var möjligt att hitta en definition av redare som omfattade både samtliga civilrättsliga och samtliga förvaltningsrättsliga aspekter på begreppet.

Utgångspunkten bör, enligt utredningen, vara att införande av nya begrepp i svensk rätt bör undvikas i den mån redan befintliga begrepp kan användas. Begreppet redare är som tidigare påpekats ett vedertaget begrepp. Eftersom en generell definition inte finns får en tolkning göras från fall till fall för att avgöra vem som är att anse som redare. Något hinder för att tolka in konventionens begrepp fiskefartygsägare i det svenska begreppet redare har inte framkommit. Utredningens bedömning är därför att fiskefartygsägare i konventionens mening motsvarar begreppet redare i svensk rätt.

---

⁷ Proposition 1987/88:3 om en ny fartygssäkerhetslag, s. 54 f.

⁸ Se bl.a. *Handlingsprogram för ökad sjösäkerhet* SOU 1996:182 s. 429 f, *Översyn av fartygssäkerhetslagen* SOU 2001:17 s. 100, proposition 2002/03:109 om sjösäkerhet, s. 168, proposition 2000/01:139 om åtgärder mot förorening från fartyg s. 137 f.

⁹ Enligt 1 kap. 6 § Barlastvattenlagen (2009:1165), som ännu inte trätt i kraft, avses med redare; fartygsägare eller en annan juridisk eller fysisk person som har övertagit ägarens ansvar för fartygets drift och därmed har övertagit de skyldigheter och det ansvar som föreskrivs i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 336/2006 av den 15 februari 2006 om genomförande av Internationella säkerhetsorganisationskoden i gemenskapen och upphävande av rådets förordning (EG) nr 3051/95,

Fiskare

Begreppet fiskare definieras i konventionen som varje person som är anställd eller sysselsatt i någon funktion eller utför någon syssla på ett fiskefartyg, inklusive personer som arbetar ombord och som får betalning grundad på en andel i fångsten, dock inte lotsar, marinpersonal, andra personer med permanent statlig anställning, landbaserade personer som utför arbete på ett fiskefartyg, eller fisketillsynspersonal.

Definitionen innefattar samtliga yrkesfiskare, oavsett om de är näringsidkare eller arbetstagare. Begreppet fiskare saknar direkt motsvarighet i svensk rätt. I vissa fall omfattas anställda fiskare av begreppet sjöman (jfr 3 § sjömanslagen). När lagstiftningen avser att omfatta även fiskare som är egenföretagare anges de som en person som utför fartygsarbete på ett fiskefartyg eller som besättningsmedlem på ett fiskefartyg (jfr 1 kap. 2 § fartygssäkerhetslagen och 4 kap. 18 § fartygssäkerhetsförordningen).

Befälhavare

Begreppet befälhavare definieras i konventionen som den fiskare som för befälet på ett fiskefartyg.

Begreppet befälhavare är vedertaget i svensk lagstiftning. Krav på utbildning och behörigheter för fartygsbefäl på fiskefartyg med en längd om minst sex meter följer av bilaga 7 till Transportstyrelsens föreskrifter (TSFS 2010:102) om bemanning. Av bilagan kan utläsas vilken behörighet som krävs ombord på ett fiskefartyg av en viss längd och i ett visst fartområde. På fiskefartyg som är mindre än sex meter ställs inga formella krav på behörighet när dessa nyttjas yrkesmässigt.

4.5.2 Skyldigheter

Av artikel 8 i konventionen följer skyldigheter för fiskefartygsägare, befälhavare och fiskare.

Fiskefartygets ägare har det övergripande ansvaret för att befälhavaren har tillgång till nödvändiga resurser och hjälpmedel för att fullgöra skyldigheterna enligt denna konvention.

Befälhavaren har ansvar för fiskarnas säkerhet ombord på fartyget och en säker drift av detta även, men inte enbart, när det

gäller att svara för en sådan tillsyn att fiskare så långt möjligt erbjuds bästa möjliga arbetsmiljö, leda fiskarna på ett sådant sätt att hälsa och säkerhet respekteras och trötthet förhindras, främja utbildning i medvetenhet om hälsa och säkerhet i arbetet ombord, och se till att normer för navigeringssäkerhet, vakthållning och tillhörande gott sjömanskap uppfylls.

Fiskefartygets ägare får inte hindra befälhavaren från att ta något beslut som enligt befälhavarens fackmannabedömning är nödvändigt för fartygets säkra framförande och drift eller för fiskarnas säkerhet ombord.

Fiskare ska uppfylla befälhavarens lagenliga order och tillämpliga åtgärder för säkerhet och hälsa.

Bestämmelser om redarens och befälhavarens skyldigheter finns redan i svensk rätt. Redaren har en speciell ställning som innebär ett arbetsgivaransvar i förhållande till de anställda, bl.a. vad gäller arbetsmiljö. Av 1 kap. 2 § tredje stycket arbetsmiljölagen följer att redarens ansvar gentemot de anställda också gäller gentemot andra som utför fartygsarbete. Gentemot dessa tar redaren inte över arbetsgivaransvaret men har i vissa avseenden samma ansvar som arbetsgivaren. Av 4 kap. 9 § fartygssäkerhetslagen följer att vad som sägs om arbetsgivares skyldigheter vid systematiskt arbetsmiljöarbete i arbetsmiljölagen ska vid fartygsarbete också gälla befälhavaren.

4.6 Införlivandet av konventionen om arbete ombord på fiskefartyg i svensk rätt

Utredningens bedömning: 2007 års konvention om arbete ombord på fiskefartyg bör införlivas i svensk rätt genom transformation.

Som nämnts i avsnitt 2.2.6 kan en konvention införlivas i svensk rätt på olika sätt. Konventionens områden är inte fullt ut reglerade i svensk rätt men i flera avseenden finns motsvarande bestämmelser avseende sjömän. Dessa bestämmelser är i vissa fall även tillämpliga på yrkesfiskare under förutsättning att de betraktas som arbetstagare. De flesta yrkesfiskarna är emellertid egenföretagare. I de fall

gällande svensk rätt inte överensstämmer med konventionen måste författningsändringar göras.

Enligt direktiven för utredningen bör fiskares arbets- och levnadsvillkor ombord på svenska fiskefartyg vara likvärdiga med dem som gäller för sjömän ombord på övriga svenska fartyg. När det gäller införlivandet av sjöarbetskonventionen föreslås det enligt gällande förslag¹⁰ ske genom transformation varför utredningen anser det lämpligt att samma metod används vid ett införlivande av konventionen om arbete ombord på fiskefartyg.

Frågan om Sverige bör ratificera konventionen eller inte behandlas i avsnitt 11.2. Utredningen är tveksam till om Sverige bör ratificera konventionen men för det fall så sker lämnas nödvändiga författningsförslag för att införliva konventionen i svensk rätt.

---

¹⁰ Proposition 2011/12:35 2006 års sjöarbetskonvention, s. 25.

5 Minimikrav för arbete ombord på fiskefartyg

Del III i konventionen samt del I i rekommendationen innehåller regler om vilka minimikrav avseende ålder och läkarundersökning som ställs på en person för att han eller hon ska få arbeta ombord på ett fiskefartyg.

5.1 Minimiålder

Utredningens förslag: För att uppnå överensstämmelse med konventionen ändras 4 kap. 7 § andra stycket fartygssäkerhetslagen så att den minderårige måste ha fyllt 15 år för att anlitas till eller utföra lättare fartygsarbete inom fiskerinäringen samt att arbetet endast får utföras under skollov.

Tillägg görs i 5 kap. 10 § fartygssäkerhetsförordningen om att innan föreskrifter om arbete som utförs av minderåriga enligt 4 kap. 7 § andra stycket meddelas ska berörda arbetsgivares och arbetstagares organisationer höras.

Minimiålder för arbete ombord på fiskefartyg regleras i artikel 9 i konventionen. Inget i artikeln ska påverka åtaganden som Sverige gjort när den ratificerat någon annan internationell arbetskonvention.

Minimiåldern för arbete ombord på fiskefartyg ska, enligt artikel 9.1, vara 16 år. Den behöriga myndigheten får dock medge en minimiålder om 15 år för personer som inte längre är underkastade obligatorisk skolgång enligt nationell lagstiftning och som genomgår yrkesutbildning i fiske.

Av artikel 9.2 följer att den behöriga myndigheten får, i enlighet med nationella lagar och praxis, medge att personer som har fyllt

15 år utför lätt arbete under skollov. I sådana fall ska den efter samråd fastställa vilka slags arbeten som är tillåtna och föreskriva på vilka villkor sådana arbeten ska utföras och vilka viloperioder som krävs.

Bestämmelser om minimiålder för arbete finns i 5 kap. arbetsmiljölagen. För minimiålder för fartygsarbete gäller emellertid andra bestämmelser. Av 5 kap. 2 § arbetsmiljölagen följer att särskilda bestämmelser om minimiålder för fartygsarbete finns i sjömanslagen och fartygssäkerhetslagen. Minimialder för fartygsarbete för *arbetstagare* regleras i 45 § sjömanslagen och beträffande *andra än arbetstagare* är 4 kap. 7 § fartygssäkerhetslagen tillämplig.

I 45 § sjömanslagen stadgas att en arbetstagare inte får sysselsättas i fartygsarbete innan han eller hon fyller 16 år och inte heller, om det inte sker som ett led i skolutbildningen, innan han eller hon har fullgjort sin skolplikt.

Enligt 4 kap. 7 § fartygssäkerhetslagen ska befälhavaren se till att minderåriga som anlitas eller utför fartygsarbete i yrkesmässig verksamhet har fyllt 16 år och har fullgjort sin skolplikt. I andra stycket görs ett undantag. Minderårig som har fyllt 13 år får anlitas till eller utföra lättare fartygsarbete inom fiskerinäringen om arbetet inte är av sådant slag att det kan inverka skadligt på den minderåriges hälsa, utveckling eller skolgång. Undantaget i andra stycket tillkom år 1990 i samband med ratifikationen av ILO-konventionen (nr 138) om minimiålder för tillträde till arbete. Bestämmelsen omfattade från början allt fartygsarbete och var inte begränsad till fartygsarbete inom fiskerinäringen. Bestämmelsen har därefter, i samband med ratifikationen av ILO-konventionen (nr 180) om sjömäns arbetstid och bemanning på fartyg, begränsats till att uttryckligen endast gälla inom fiskerinäringen¹. Transportstyrelsen har genom bemyndigande (7 kap. 5 § 2 fartygssäkerhetslagen och 5 kap. 10 § 1 fartygssäkerhetsförordningen) meddelat föreskrifter om minderårigas utförande av fartygsarbete².

Konventionen gör inte skillnad mellan den som utför arbete som anställd och den som på annat sätt är anlita för sådant arbete. Vad gäller bestämmelsen i 45 § sjömanslagen om minimiålder för arbetstagare så uppfyller Sverige konventionens krav i artikel 9.1. Bestämmelsen i sjömanslagen går ett steg längre än konventionen

---

¹ Proposition 1999/2000:119 om Instrument antagna av Internationella arbetskonferensens åttiofjärde möte, ILO:s elfte sjöfartssession m.m., s. 26 f.

² Transportstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (TSFS 2009:119) om arbetsmiljö på fartyg.

och kräver att den minderårige ska fullgjort sin skolplikt. Även vad gäller första stycket i 4 kap. 7 § fartygssäkerhetslagen avseende andra än arbetstagare uppfyller Sverige konventionens krav i artikel 9.1.

Undantaget i 4 kap. 7 § andra stycket, om att den som fyllt 13 år får anlitas till eller utföra lättare fartygsarbete, saknar motsvarighet i konventionen. Bestämmelsen som den är utformad utgör, enligt utredningens bedömning, ett hinder för Sverige att ratificera konventionen. Enligt artikel 9.2 medger konventionen att personer som fyllt 15 år får utföra lätt arbete under skollov. För att uppnå överensstämmelse med konventionen finns två alternativ. Antingen tas möjligheten för 13-åringar att utföra lättare fartygsarbete inom fisket enligt 4 kap. 7 § andra stycket fartygssäkerhetslagen bort eller så begränsas bestämmelsen i enlighet med vad som följer av artikel 9.2 i konventionen. Sistnämnda alternativ innebär att minimiåldern för lätt fartygsarbete inom fiskerinäringen höjs från 13 år till 15 år. Det innebär även att tidpunkten för när arbetet får utföras begränsas till skollov. Som bestämmelsen i 4 kap. 7 § andra stycket fartygssäkerhetslagen är formulerad, dvs. att arbetet inte får inverka skadligt på den minderåriges skolgång, innebär den att lätt fartygsarbete får utföras även när det inte är skollov, t.ex. eftermiddagar, helger etc.

Mot bakgrund av nu gällande reglering i fartygssäkerhetslagen om lättare fartygsarbete anser utredningen det motiverat att, i den mån det är möjligt, bibehålla undantagsregeln från 16-års gränsen för utförande av lättare fartygsarbete inom fiskerinäringen. För att överensstämma med konventionen föreslås därför att 4 kap. 7 § andra stycket fartygssäkerhetslagen ändras så att den minderårige måste ha fyllt 15 år samt att arbetet endast får utföras under skollov.

Av artikel 9.2 i konventionen följer vidare att medlemsstaten, *efter samråd*, ska fastställa vilket slags arbete som är tillåtet och föreskriva på vilka villkor sådant arbete ska utföras och vilka viloperioder som krävs. Som redogjorts för ovan har Transportstyrelsen bemyndigats att utfärda sådana föreskrifter vilket, enligt utredningen, även bör vara gällande ordning fortsättningsvis. För att överensstämma med konventionen föreslås att tillägg görs i 5 kap. 10 § fartygssäkerhetsförordningen om att innan föreskrifter om arbete som utförs av minderåriga enligt 4 kap. 7 § andra stycket meddelas ska berörda arbetsgivares och arbetstagares organisationer höras.

5.1.1 Riskfyllda arbeten

Utredningens förslag: För att överensstämna med artikel 9.3–5 i konventionen görs ett tillägg i 5 kap. 10 § fartygssäkerhetsförordningen om att innan föreskrifter om riskfyllda arbeten för minderåriga på ett fiskefartyg meddelas ska berörda arbetsgivares och arbetstagares organisationer höras.

Enligt artikel 9.3–5 i konventionen får minimiåldern för tilldelning av sådana arbetsuppgifter ombord på fiskefartyg som genom sin natur eller de omständigheter under vilka de utförs kan antas äventyra minderårigas hälsa, säkerhet eller moral inte understiga 18 år. Vilken typ av arbetsuppgifter som avses ska, efter samråd samt med beaktande av de risker de medför och tillämpliga internationella standarder, regleras i nationella lagar, förordningar eller beslutas av den behöriga myndigheten. Utförande av de arbetsuppgifter som avses ovan får, efter samråd, tillåtas i nationella lagar, förordningar eller genom beslut av den behöriga myndigheten, från 16 års ålder, allt under förutsättning att de berörda minderårigas hälsa, säkerhet och moral fullt ut är skyddad och de berörda minderåriga har fått tillräckliga specifika instruktioner eller yrkesutbildning och har genomgått grundläggande utbildning om säkerhet till sjöss.

I 4 kap. 8 § fartygssäkerhetslagen stadgas att befälhavaren ska se till att ingen minderårig anlitas till eller utför arbete på sätt som medför risk för olycksfall eller för överansträngning eller annan skadlig inverkan på den minderåriges hälsa eller utveckling. Transportstyrelsen har i sina föreskrifter och allmänna råd (TSFS 2009:119) om arbetsmiljö på fartyg meddelat föreskrifter om bl.a. riskfyllda arbeten för minderåriga. I 6 kap. 5 § samt bilaga 4 i föreskriften anges vilka arbetsuppgifter en minderårig inte får anlitas till eller utföra ombord på fartyg. Undantag medges under vissa angivna förutsättningar för den som fyllt 16 år och som har fullgjort sin skolplikt. I bilaga 5 till föreskriften anges arbetsuppgifter som minderårig inte i något fall får anlitas till eller utföra.

Som framgår ovan har Transportstyrelsen genom 7 kap. 5 § 1 fartygssäkerhetslagen och 5 kap. 10 § 1 fartygssäkerhetsförordningen bemyndigats att utfärda föreskrifter om riskfyllda arbeten för minderåriga som anlitas till eller utför fartygsarbete

vilket, enligt utredningen, även bör vara gällande ordning fortsättningsvis. För att överensstamma med konventionen föreslås att tillägg görs i 5 kap. 10 § fartygssäkerhetsförordningen om att innan föreskrifter om riskfyllda arbeten för minderåriga på ett fiskefartyg meddelas ska berörda arbetsgivares och arbetstagares organisationer höras.

5.1.2 Nattarbete

Utredningens förslag: Ett tillägg görs i 18 § arbetsmiljöförordningen (1977:1166) där det anges att innan undantag om nattvila för minderåriga på ett fiskefartyg medges ska berörda arbetsgivares och arbetstagares organisationer höras.

Enligt artikel 9.6 i konventionen ska nattarbete vara förbjudet för fiskare som inte fyllt 18 år. Den behöriga myndigheten får medge att nattbegränsningen inte behöver uppfyllas om utbildningen av de berörda fiskarna enligt fastställda program och scheman skulle försämrats, eller den specifika arten av uppgiften eller erkänt utbildningsprogram kräver att den fiskare som undantaget omfattar tjänstgör på natten och myndigheten efter samråd konstaterar att arbetet inte kommer att medföra någon skadlig inverkan på deras hälsa eller välbefinnande.

I 2 kap. 10 § andra stycket arbetsmiljölagen hänvisas till lagen om vilotid för sjömän när det gäller bestämmelser om arbetstiden och vilotiden vid fartygsarbete. 5 § i lagen om vilotid för sjömän motsvarar innehållet i artikel 9.6 i konventionen. Bestämmelsen är emellertid inte tillämplig när det gäller fiskefartyg (2 § jämfört med 15 och 16 §§ i lagen om vilotid för sjömän för sjömän).

Särskilda bestämmelser avseende arbetstid för minderåriga fiskare finns inte varför arbetsmiljölagen är tillämplig³. Av 5 kap. 5 § arbetsmiljölagen följer att regeringen eller, efter regeringens bestämmande, Arbetsmiljöverket meddelar föreskrifter om arbetstidens längd och förläggning för minderåriga som anlitas till eller utför arbete. I fråga om fartyg och fartygsarbete ska, enligt 1 kap. 2 § andra stycket första meningen samma lag, vad som sägs i lagen om Arbetsmiljöverket i stället gälla Transportstyrelsen. Transportstyrelsen har med stöd av 18 § 1 och 21 § i arbetsmiljö-

³ Jfr 4 kap. 1–2 §§ fartygssäkerhetslagen.

förordningen meddelat föreskrifter om arbetstider för minderåriga i Transportstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (TSFS 2009:119) om arbetsmiljö på fartyg.

Den ovan beskrivna gången att Transportstyrelsen i nu aktuella fall bemyndigas att meddela föreskrifter om minderårigas arbete nattetid bör, enligt utredningen, även vara gällande ordning fortsättningsvis. Utredningen konstaterar att enligt Transportstyrelsens nu gällande föreskrifter medges ingen möjlighet till undantag från förbudet för minderåriga att arbeta nattetid motsvarande den som anges i konventionen. För det fall föreskrifterna i framtiden ändras för att medge ett sådant undantag krävs att en sådan ändring föregås av samråd. För att överensstämma med konventionen föreslås därför att tillägg görs i 18 § arbetsmiljöförordningen om att innan undantag från föreskrifter om nattvila för minderåriga på ett fiskefartyg medges ska berörda arbetsgivares och arbetstages organisationer höras.

5.1.3 Arbetstider i övrigt

Utredningens bedömning: Transportstyrelsens föreskrifter överensstämmer med rekommendationerna.

I rekommendationen Del I punkterna 4 och 5 finns rekommendationer om arbetstiden för fiskare under 18 år. Arbetstiden bör t.ex. inte överskrida åtta timmar per dag och 40 timmar per vecka och det bör ges tillräcklig tid för alla måltider med en rast på minst en timme för dagens huvudmål.

Transportstyrelsen har med stöd av bemyndigandet i 5 kap. 5 § arbetsmiljölagen och 18 § arbetsmiljöförordningen meddelat föreskrifter om arbetstider⁴. Föreskrifterna överensstämmer med rekommendationerna.

---

⁴ 6 kap. 7–8 §§ Transportstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (TSFS 2009:119) om arbetsmiljö på fartyg.

5.1.4 Utbildning

Utredningens bedömning: Det ankommer på Transportstyrelsen att utvärdera om bestämmelserna i rekommendationen medför behov av ändring av gällande föreskrifter.

I rekommendationen Del I punkterna 1 och 2 finns rekommendationer om att medlemsstaterna bör fastställa kraven för utbildning före tjänstgöring till sjöss av personer i åldern 16 till 18 år som arbetar ombord på fiskefartyg. Utbildningen kan ges genom deltagande i ett lärlingsprogram eller godkänt utbildningsprogram som bör genomföras enligt fastställda regler och övervakas av den behöriga myndigheten.

Av 6 kap. 2 § Transportstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (TSFS 2009:119) om arbetsmiljö på fartyg följer att den minderårige ska ha genomgått den utbildning, tillgodogjort sig den instruktion och fått de upplysningar om det aktuella arbetet som behövs ur skyddssynpunkt och med hänsyn till den minderåriges ålder och mognad.

Utredningens bedömning är att det bör ankomma på Transportstyrelsen att utvärdera om bestämmelserna i rekommendationen medför behov av ändring av gällande föreskrifter.

5.1.5 Utrustning

Utredningens bedömning: Det bör ankomma på Transportstyrelsen och Arbetsmiljöverket att utvärdera om bestämmelserna i rekommendationen medför behov av ändring av gällande föreskrifter.

Av rekommendationen Del I punkten 3 följer att medlemsstater bör se till att utrustning för säkerhet, livräddning och överlevnad som finns på fiskefartyg som har minderåriga ombord är lämplig för dessa personers storlek.

Bestämmelser om personlig skyddsutrustning och vidare hänvisning till föreskrifter utfärdade av såväl Arbetsmiljöverket som Transportstyrelsen finns i 3 kap. 50 och 51 §§ Transportstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (TSFS 2009:119) om arbetsmiljö på fartyg. Utredningens bedömning är att det bör

ankomma på Transportstyrelsen och Arbetsmiljöverket att utvärdera om bestämmelserna i rekommendationen medför behov av ändring av gällande föreskrifter.

5.2 Läkarintyg och läkarundersökning

Som framgår nedan är regleringen av läkarintyg och läkarundersökning för fiskare som arbetar ombord på fiskefartyg mer detaljerad i konventionen än i svensk rätt. Nedan följer först en genomgång av den svenska regleringen och en kortfattad genomgång av regleringen i konventionen. Därefter redogörs för de förändringar i svensk rätt utredningen anser bör göras eller som är nödvändiga för att nå överensstämmelse med konventionen.

5.2.1 Reglering i svensk rätt

Allmänt

Av 2 kap. 5 § fartygssäkerhetslagen följer att varje medlem av ett fartygs besättning ska ha så god syn och hörsel som hans eller hennes uppgifter kräver. I 7 kap. 4 § samma lag finns bemyndigande för regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om syn- och hörselkrav enligt ovan samt hälsundersökning och läkarintyg som avser dessa krav.

I förordningen (1979:38) om läkarintyg för sjöfolk regleras bl.a. vem som får utfärda läkarintyg, i vilka fall en hälsodeklaration ska lämnas samt bemyndigande för Transportstyrelsen dels att, i samråd med Socialstyrelsen, meddela närmare föreskrifter om läkarundersökning, dels att, efter att Socialstyrelsen hörts, meddela ytterligare föreskrifter om kraven på syn- och hörselförmåga. När föreskrifter utfärdas ska samråd ske med berörda organisationer för redare och ombordanställda. Transportstyrelsen har med stöd av förordningen meddelat föreskrifter (TSFS 2009:3) om läkarintyg för sjöfolk.

Arbetsmiljöverket har med stöd av 4 kap. 5 § arbetsmiljölagen och 18 § arbetsmiljöförordningen meddelat föreskrifter om

medicinska kontroller i arbetslivet (AFS 2005:6). En del av dessa bestämmelser är tillämpliga på fartyg⁵.

Särskilda bestämmelser för fiskare på fiskefartyg

Enligt 4 kap. 18 § fartygssäkerhetsförordningen ska besättningsmedlemmarna på bl.a. fiskefartyg uppfylla de krav på syn och hörsel som anges i Transportstyrelsens föreskrifter meddelade med stöd av förordningen om läkarintyg för sjöfolk. Att kraven är uppfyllda ska styrkas med ett läkarintyg som inte får vara äldre än 4 år.

Av 16 § lagen (1998:958) om vilotid för sjömän följer att regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får föreskriva om läkarundersökning av en anställd ombord på ett fiskefartyg om han eller hon normalt utför minst tre timmar av sitt arbetspass under natten eller troligen kommer att fullgöra minst en tredjedel av sin årsarbetstid under natten. Med natt avses perioden mellan klockan 22 och klockan 6. Några föreskrifter med stöd av lagen har, enligt vad utredningen erfarit, inte meddelats.

Särskilda bestämmelser för andra sjömän än fiskare

Bestämmelser om hälsundersökning av sjömän finns i 18–21 §§ mönstringslagen (1983:929). Härav följer bl.a. att sjömän ska genomgå regelbundna läkarundersökningar och att ett särskilt läkarintyg, som är giltigt i högst två år, ska utfärdas. För sjömän på fartyg som uteslutande används i inre fart får läkarundersökningen begränsas till syn- och hörsselförmåga och ett läkarintyg avseende dessa förhållanden är giltigt i högst fyra år. Mönstringslagen gäller dock inte sjömän på fiskefartyg.

Krav på läkarintyg vid ansökan om behörighet

Enligt 2 kap. 1 § förordningen (2007:237) om behörigheter för sjöpersonal krävs vid ansökan om behörighet som bl.a. fartygsbefäl ett läkarintyg som inte är äldre än två år och som visar att sökanden

---

⁵ 2 kap. 47 § Transportstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (TSFS 2009:119) om arbetsmiljö på fartyg.

uppfyller de krav på syn- och hörsel förmåga som föreskrivs i förordningen om läkarintyg för sjöfolk.

Sammanfattning

Sammanfattningsvis kan konstateras att läkarintyg för den som tjänstgör på fiskefartyg, enligt nu gällande lagstiftning, krävs dels vid ansökan om behörighet som fartygsbefäl, dels vid en s.k. tjänstbarhetsbedömning. I båda fallen är det de syn- och hörselkrav som följer av Transportstyrelsens föreskrifter (TSFS 2009:3) meddelade med stöd av förordningen om läkarintyg för sjöfolk, som ska vara uppfyllda. Några krav på att en fiskare, i likhet med vad som gäller för sjömän på handelsfartyg, under vissa förutsättningar ska genomgå regelbundna fullständiga läkarundersökningar, finns inte.

5.2.2 Reglering i konventionen och rekommendationen

Bestämmelser om läkarintyg och läkarundersökning finns i artiklarna 10 till 12 samt i Del I punkterna 6 till 10 i rekommendationen.

Bestämmelserna innehåller krav på att en person som arbetar på ett fiskefartyg måste ha ett giltigt läkarintyg som visar att han är lämplig att fullgöra sin tjänst. Möjlighet finns att, under vissa i konventionen angivna omständigheter, medge undantag från detta krav. Möjligheten till undantag gäller dock inte en person som arbetar på ett fiskefartyg med en längd om 24 m eller mer eller som normalt stannar till sjöss mer än tre dygn. Undantag får då endast göras i trängande fall under en begränsad och fastställd tid till dess att ett läkarintyg kan skaffas.

Vidare följer att medlemsstaterna ska anta lagar, förordningar eller vidta andra åtgärder avseende läkarundersökningarnas art, läkarintygets utformning och innehåll, att ett läkarintyg ska utfärdas av en legitimerad läkare, läkarundersökningars frekvens och läkarintygs giltighet samt rätt till en s.k. second opinion.

Slutligen uppställs särskilda krav på ett läkarintygs innehåll och giltighetstid för fiskare som tjänstgör på ett fiskefartyg med en längd om 24 m eller mer, eller ett fartyg som normalt stannar till sjöss mer än tre dygn.

5.2.3 Undantag från krav på läkarintyg

Utredningens bedömning: Möjlighet att under vissa angivna förutsättningar medge ett permanent undantag från krav på läkarintyg för fiskare som arbetar på fiskefartyg bör inte införas i svensk rätt.

I både konventionen och svensk rätt uppställs krav om läkarintyg för att få arbeta ombord på ett fiskefartyg. I artikel 10.2–3 i konventionen medges den behöriga myndigheten, efter samråd, att med beaktande av fiskarnas säkerhet och hälsa, fartygets storlek, tillgång till läkarvård och sjukhus, resans varaktighet, verksamhetsområde och typ av fiskeverksamhet göra undantag från krav om läkarintyg. Möjligheten till undantag gäller inte den som arbetar på ett fiskefartyg med en längd om 24 m eller mer eller som normalt stannar till sjöss mer än tre dygn. I sistnämnda fall kan, i trängande fall, undantag från krav på läkarintyg medges.

Någon motsvarande möjlighet till undantag, i enlighet med artikel 10.2 i konventionen, för en fiskare på ett fiskefartyg från kravet om läkarintyg i 4 kap. 18 § fartygssäkerhetsförordningen finns inte. Inte heller finns motsvarande möjlighet till undantag från krav på läkarintyg för sjömän som omfattas av bestämmelserna om hälsoundersökning av sjömän i 18–21 §§ mönstringslagen. Anförda skäl talar, enligt utredningens bedömning, mot att i svensk rätt införa möjligheten att under vissa angivna förutsättningar medge ett permanent undantag från krav på läkarintyg för fiskare som arbetar på fiskefartyg.

Möjligheten till undantag från krav om läkarintyg som medges för en fiskare som arbetar på ett fiskefartyg med en längd om 24 m eller mer eller som normalt stannar till sjöss mer än tre dygn i enlighet med artikel 10.3 i konventionen skiljer sig bl.a. från undantaget i artikel 10.2 på sådant sätt att undantaget inte är permanent. Angående möjlighet till förlängning av giltighetstiden för ett läkarintyg, se avsnitt 5.2.6.

5.2.4 Utfärdande av läkarintyg och rätt till en second opinion

Utredningens bedömning: Läkarintyg ska enligt artikel 11 c) utfärdas av en *duly qualified medical practitioner*, vilket enligt utredningens bedömning kan översättas med legitimerad läkare. Möjlighet till en second opinion finns redan i dag.

Enligt artikel 11 c) i konventionen ska läkarintyg utfärdas av en *duly qualified medical practitioner*, eller när det endast gäller synundersökning, av en person som den behöriga myndigheten godkännt som behörig att utfärda sådant intyg. Dessa personer ska vara helt oberoende i sina yrkesmässiga bedömningar. Enligt Del I punkten 7 i rekommendationen bör läkarintyget undertecknas av en legitimerad läkare som den behöriga myndigheten godkännt.

Enligt 2 § förordningen om läkarintyg för sjöfolk får läkarintyg enligt fartygssäkerhetsförordningen utfärdas av den som är behörig att utöva läkaryrket. Utredningen bedömer att *duly qualified medical practitioner* kan översättas med det svenska begreppet *legitimerad läkare* och att artikel 11 c) konventionen motsvaras av bestämmelsen i 2 § förordningen om läkarintyg för sjöfolk. Bestämmelser om undertecknande av läkarintyg finns i Socialstyrelsens föreskrifter (SOSFS 2005:29) om utfärdande av intyg inom hälso- och sjukvården m.m.

Av artikel 11 e) i konventionen framgår att fiskare som vägrats läkarintyg eller endast fått rätt att utföra vissa arbetsuppgifter ska kunna få ytterligare en undersökning gjord av en annan oberoende behörig läkare eller, som följer av Del I punkt 8 i rekommendationen, av en oberoende medicinsk skiljedomare. Det är redan i dag möjligt för sjömän inklusive fiskare att besöka en annan läkare för att få ytterligare ett läkarintyg. Sverige uppfyller därmed konventionens krav i detta avseende.

5.2.5 Innehåll och utformning av läkarintyg

Utredningens förslag: För att uppnå överensstämmelse med konventionen görs ett tillägg i 1 § mönstringsförordningen med innebörd att fiskare på fiskefartyg med en längd om 24 m eller mer, eller fartyg som normalt stannar till sjöss mer än tre dygn ska omfattas av 18 § första stycket mönstringslagen.

För samtliga fiskare gäller, enligt artikel 10.1 konventionen, att ett läkarintyg ska visa att fiskaren är lämplig att fullgöra sin tjänst. Någon närmare exemplifiering vad som avses med lämplig att fullgöra sin tjänst görs inte i artikeln.

Särskilda krav på innehållet i läkarintyg uppställs i artikel 12.1 a) och b) i konventionen för fiskare som arbetar på ett fiskefartyg med en längd om 24 m eller mer, eller fartyg som normalt stannar till sjöss mer än tre dygn. Ett läkarintyg ska i dessa fall minst ange att fiskarens hörsel och syn är tillräcklig för fiskarens uppgifter på fartyget samt att fiskaren inte lider av något medicinskt tillstånd som kan förvärras av arbete till sjöss, göra fiskaren olämplig för sådant arbete eller äventyra andra ombordvarandes säkerhet.

Några motsvarande särskilda krav för innehåll i läkarintyg för fiskare finns inte i svensk rätt. Däremot följer av Transportstyrelsens föreskrifter (TSFS 2009:3) om läkarintyg för sjöfolk att det finns två sorters läkarundersökningar, *fullständig undersökning* och *begränsad undersökning*. En fullständig undersökning omfattar genomgång av hälsodeklaration, allmän undersökning, syn- och hörselundersökning samt undersökning av eventuell förekomst av tuberkulos. En begränsad undersökning är begränsad till syn- och hörselundersökning. Efter läkarundersökning ska ett läkarintyg utfärdas. I bilaga till föreskrifterna finns blanketter som visar hur läkarintygen ska utformas. Vilken blankett som ska användas beror på om det har gjorts en fullständig eller begränsad undersökning.

Som framgår ovan uppställer fartygssäkerhetsförordningen, till skillnad från det krav om en fullständig undersökning som uppställs för sjömän enligt 18 § mönstringslagen, endast krav om en begränsad undersökning avseende besättningsmedlemmarna på ett fiskefartyg oavsett längden på fartyget eller den tid fartyget är till sjöss. Det innebär att ett sådant läkarintyg endast innehåller uppgifter om fiskarens syn- och hörselförmåga. Utredningen anser därför att det krav på innehåll i ett läkarintyg som uppställs i artikel 12.1 b) utgör ett hinder för Sverige att ratificera konventionen. För att uppnå överensstämmelse med konventionen bedömer utredningen att det finns två alternativ.

Det första alternativet är att föreskriva att fiskare på fiskefartyg med en längd om 24 m eller mer, eller fartyg som normalt stannar till sjöss mer än tre dygn ska omfattas av 18 § första stycket mönstringslagen. I bestämmelsen anges att sjömän ska genomgå regelbundna läkarundersökningar och att ett särskilt intyg ska

utfärdas efter en sådan undersökning. Av Transportstyrelsens föreskrifter följer att det avser en s.k. fullständig läkarundersökning. Frågan om bestämmelserna i 18–21 §§ mönstringslagen ska göras tillämpliga för fiskare på fiskefartyg har varit föremål för diskussion när det gällde placeringen av bestämmelsen i nuvarande 16 § lagen om vilotid för sjömän⁶. Regeringen ansåg att det inte var möjligt att utan närmare underlag göra de materiella bestämmelser som finns i mönstringslagen tillämpliga på fiskefartyg.

Det andra alternativet är att göra ett tillägg i 4 kap. 18 § fartygs-säkerhetsförordningen innebärande krav om en s.k. fullständig läkarundersökning för besättningsmedlemmar på ett fiskefartyg med en längd om 24 m eller mer, eller fartyg som normalt stannar till sjöss mer än tre dygn.

Det sistnämnda alternativet kräver, till skillnad från det förstnämnda, ändring i lag, dvs. att tillägg görs i 2 kap. 5 § och 7 kap. 4 § fartygs-säkerhetslagen med innebörd att regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om hälsoundersökning och läkarintyg utöver syn- och hörselkrav. Mönstringslagen är som anförts tidigare endast tillämplig på handelsfartyg men enligt 1 § andra stycket i lagen får regeringen föreskriva att lagen ska tillämpas även i fråga om andra fartyg. Möjlighet finns således redan i dag för regeringen att i förordning föreskriva att lagen ska tillämpas i fråga om fiskefartyg. Med hänsyn härtill och till att det i utredningens direktiv sägs att fiskares arbets- och levnadsvillkor ombord på svenska fiskefartyg bör vara likvärdiga med dem som gäller för sjömän ombord på övriga svenska fartyg föreslår utredningen att ett tillägg görs i mönstringsförordningen (1984:831) med innebörd att fiskare på fiskefartyg med en längd om 24 m eller mer, eller fartyg som normalt stannar till sjöss mer än tre dygn ska omfattas av 18 § första stycket mönstringslagen.

Det kan diskuteras om 16 § i lagen om vilotid för sjömän ska flyttas till mönstringslagen om förslaget går igenom. Bestämmelsen behövs fortfarande eftersom den även är tillämplig på fiskare som arbetar på fartyg som har en längd under 24 m. Bestämmelsen infördes efter en ändring i EU:s arbetstidsdirektiv. Denna fråga ligger dock utanför utredningens uppdrag.

---

⁶ Proposition 2002/03:109 om sjösäkerhet s. 143.

5.2.6 Läkarintygets giltighetstid

Utredningens förslag: För att uppnå överensstämmelse med konventionen görs ett tillägg i 1 § mönstringsförordningen med innebörd att fiskare på fiskefartyg med en längd om 24 m eller mer, eller fartyg som normalt stannar till sjöss mer än tre dygn ska omfattas av 19 § mönstringslagen.

Vidare föreslås att 4 kap. 18 § ändras så att giltighetstiden för läkarintyg avseende syn- och hörsselförmåga inte får vara längre än två år när det gäller besättningsmedlemmar på fiskefartyg med en längd om 24 m eller mer eller fiskefartyg som normalt stannar till sjöss mer än tre dygn.

Av artikel 11 d) konventionen följer att medlemsstaterna ska anta lagar, förordningar eller vidta andra åtgärder avseende läkarintygs giltighetstid. Enligt artikel 12.2 i konventionen ska ett läkarintyg för en fiskare, på ett fiskefartyg med en längd om 24 m eller mer, eller fartyg som normalt stannar till sjöss mer än tre dygn, gälla högst två år om fiskaren inte är under 18 år, då den längsta giltighetstiden ska vara ett år. Av artikel 12.3 i konventionen följer att om giltighetstiden för ett intyg går ut under en sjöresa ska det fortsätta gälla till slutet av den resan.

Ett läkarintyg för en besättningsman på ett fiskefartyg får enligt 4 kap. 18 § fartygssäkerhetsförordningen, oavsett längden på fartyget eller den tid fartyget är till sjöss, inte vara äldre än fyra år. Som framgår ovan ställs endast krav om att ett sådant intyg innehåller uppgift om fiskarens syn- och hörsselförmåga. Bestämmelser om fortsatt giltighetstid för läkarintyg för en besättningsman på ett fiskefartyg finns inte.

När det gäller giltighetstiden för läkarintyg för fiskare på ett fiskefartyg med en längd om 24 m eller mer, eller fiskefartyg som normalt stannar till sjöss mer än tre dygn, utgör således artikel 12.2-3 i konventionen ett hinder för Sverige att ratificera konventionen. För att uppnå överensstämmelse med konventionen och för att ansluta till utredningens förslag i avsnitt 5.2.5 om innehåll och utformning av läkarintyg föreslår utredningen att ett tillägg görs i mönstringsförordning med innebörd att fiskare på fiskefartyg med en längd om 24 m eller mer, eller fiskefartyg som normalt stannar till sjöss mer än tre dygn ska omfattas av 19 § mönstringslagen. Av den sistnämnda bestämmelsen följer att

läkarintyg gäller högst två år eller, om sjömannen vid undersökningen inte fyllt 18 år, i högst ett år. Läkarintyg som avser enbart syn och hörsel förmåga får dock gälla i fyra år. Vidare anges att om intyget upphör att gälla när fartyget är till sjöss eller i en hamn där det inte finns läkare med behörighet att utfärda läkarintyg, ska befälhavaren se till att sjömannen blir läkarundersökt i första hamn där så kan ske.

Fråga är om giltighetstiden om fyra år för läkarintyg som endast avser syn- och hörsel förmåga i 19 § mönstringslagen måste begränsas till två år för att konventionens krav ska vara uppfyllt. Utredningens förslag i 1 § mönstringsförordningen om att 18 § första stycket och 19 § mönstringslagen även ska gälla fiskefartyg är enligt förslaget begränsat till att endast gälla fiskare som arbetar ombord på fiskefartyg med en längd om 24 m eller mer eller fiskefartyg som normalt stannar till sjöss mer än tre dygn. Det medför att dessa fiskare enligt 18 § mönstringslagen ska ha ett mer omfattande läkarintyg, dvs. inte ett intyg som enbart avser syn- och hörsel förmåga. Av 19 § mönstringslagen följer att i dessa fall gäller alltid en giltighetstid om två år. Något behov av att ändra giltighetstiden för läkarintyg avseende syn- och hörsel förmåga i 19 § finns därför inte.

För att överensstämman med konventionen föreslår utredningen dock att 4 kap. 18 § fartygssäkerhetsförordningen ändras så att giltighetstiden för läkarintyg avseende syn- och hörsel förmåga inte får vara längre än två år när det gäller fiskefartyg med en längd om 24 m eller mer eller fiskefartyg som normalt stannar till sjöss mer än tre dygn. För besättningsmedlemmar på övriga fiskefartyg ska även fortsättningsvis en giltighetstid om fyra år gälla.

5.2.7 Läkarundersökningarnas art och frekvens

Utredningens bedömning: Det ankommer på Transportstyrelsen att utvärdera om bestämmelserna i rekommendationen medför behov av ändring av gällande föreskrifter.

I artikel 11 a) i konventionen stadgas att varje medlemsstat ska anta lagar, förordningar eller vidta andra åtgärder avseende läkarundersökningarnas art. Vederbörlig hänsyn bör, enligt Del 1 punkten 6 i rekommendationen, ägnas åt åldern på den person som ska

undersökas och arten av det arbete som ska utföras. Enligt Del I punkten 9 i rekommendationen ska den behöriga myndigheten ta hänsyn till internationella anvisningar om läkarundersökning och certifiering av personer som arbetar till sjöss, såsom (ILO/WHO) *Guidelines for Conducting Pre-Sea and Periodic Medical Fitness Examinations for Seafarers*.

Transportstyrelsen har genom i förordningen om läkarintyg för sjöfolk bemyndigats att meddela närmare föreskrifter om läkarundersökning. Utredningen anser därför att det bör ankomma på Transportstyrelsen att utvärdera om bestämmelserna i rekommendationen medför behov av ändring av gällande föreskrifter.

6 Tjänstgöringsförhållanden

Del IV och bilaga II i konventionen samt del II i rekommendationen innehåller bestämmelser om bemanning och vilotid, besättningslista, fiskares arbetsavtal, hemresa, rekrytering och arbetsförmedling, betalning av fiskare och tjänstgöringsintyg.

6.1 Bemanning

6.1.1 Gällande reglering i svensk rätt

Av 2 kap. 4 § fartygssäkerhetslagen följer att ett fartyg ska vara bemannat på ett betryggande sätt. Det regleras antingen genom beslut om säkerhetsbesättning eller bemanningsföreskrifter¹. Med säkerhetsbesättning avses det minsta antal besättningsmän i olika befattningar som kan anses vara betryggande från sjösäkerhets-synpunkt i den fart som fartyget används i eller avses att användas i (1 kap. 2 § punkten 2 fartygssäkerhetslagen). För vilka fartyg säkerhetsbesättning ska fastställas följer av 3 kap. 10 § fartygssäkerhetslagen. Därutöver har Transportstyrelsen bemyndigats² att meddela föreskrifter om att säkerhetsbesättning ska fastställas även för andra fartyg än sådana som avses i 3 kap. 10 § fartygssäkerhetslagen. Det är Transportstyrelsen som fastställer säkerhetsbesättningen för handels- och fiskefartyg. Ett fartyg som inte ska ha säkerhetsbesättning fastställd kan i stället omfattas av bemanningsföreskrifter.

Av 1 kap 3 § i Transportstyrelsens föreskrifter (TSFS 2010:102) om bemanning följer att för fiskefartyg med en största längd om minst 50 m eller med en maskinstyrka om lägst 3 000 kW fastställer Transportstyrelsen beslut om säkerhetsbesättning i varje enskilt

---

¹ Bemanningsföreskrifter meddelas, med stöd av bemyndigande i 7 kap. 4 § 1 fartygssäkerhetslagen och 4 kap. 34 § fartygssäkerhetsförordningen, av Transportstyrelsen.

² 7 kap. 4 § 3 fartygssäkerhetslagen och 4 kap. 38 § 2 fartygssäkerhetsförordningen.

fall. Detsamma gäller om ett fiskefartyg ska användas i mer vidsträckt fart än Europafart. Fartyg som omfattas av bemanningsföreskrifterna är, enligt 1 kap. 1 § i föreskrifterna, svenska fiskefartyg vars skrov har en största längd om minst fem meter. Hur fiskefartyg som omfattas av bemanningsföreskrifterna ska vara bemannade vad avser fartygsbefäl följer av en tabell som är bilagd föreskrifterna.

6.1.2 Krav på fastställande av säkerhetsbesättning för fiskefartyg med en längd om 24 m eller mer

Utredningens bedömning: Möjlighet finns för Transportstyrelsen att, genom befintligt bemyndigande, anpassa sina föreskrifter efter konventionens krav om fastställande av säkerhetsbesättning för fiskefartyg med en längd om 24 m eller mer.

Utöver vad som följer av konventionen bör övervägas om krav om fastställande av säkerhetsbesättning för fiskefartyg som, oavsett storlek, är ute till sjöss mer än tre dygn ska uppställas. Möjlighet finns för Transportstyrelsen att, genom befintligt bemyndigande, föreskriva om ett sådant krav.

I artikel 13 a) i konventionen uppställs krav om att medlemsstaterna ska anta lagar, förordningar eller vidta andra åtgärder med innebörd att fiskefartygsägare ska säkerställa att deras fartyg är bemannat på ett betryggande sätt för ett säkert framförande av fartyget samt att fartyget har en befälhavare. Som framgår ovan regleras bemanningsfrågor i fartygssäkerhetslagen och dess förordning.

I konventionen uppställs särskilda krav gällande fiskefartyg med en längd om 24 m eller mer. För dessa fartyg ska den behöriga myndigheten, enligt artikel 14.1 a) i konventionen, fastställa en lägsta bemanningsnivå för ett säkert framförande och ange antal fiskare samt vilken behörighet fiskarna ska ha. Kravet är, enligt utredningens bedömning, att jämföra med de svenska bestämmelserna om fastställande av säkerhetsbesättning. Enligt nu gällande rätt uppställs krav om fastställande av säkerhetsbesättning för fiskefartyg först när de har en största längd om minst 50 m.

För att uppnå överensstämmelse med konventionen krävs således att krav om fastställande av säkerhetsbesättning ska gälla

fiskefartyg med en längd om 24 m eller mer. Det bör, enligt utredningen, ankomma på Transportstyrelsen att genom befintligt bemyndigande anpassa sina föreskrifter efter konventionens krav i denna fråga. Enligt uppgift från Transportstyrelsen finns det för närvarande³ inget fiskefartyg under svensk flagg som har ett beslut om säkerhetsbesättning utan samtliga fiskefartyg bemannas enligt Transportstyrelsens föreskrifter (TSFS 2010:102) om bemanning. Det kan jämföras med att ett femtiotal fartyg i den svenska fiskeflottan har en längd som överstiger 24 m vilka skulle omfattas av det föreslagna kravet om fastställande av säkerhetsbesättning. Vid prövningen av en ansökan om säkerhetsbesättning tar Transportstyrelsen ut en avgift som för närvarande uppgår till 4 500 kr.

Utöver vad som följer av konventionen anser utredningen att säkerhetsskäl kan tala för att det bör uppställas krav om fastställande av säkerhetsbesättning för fiskefartyg som, oavsett storlek, är ute till sjöss mer än tre dygn. Bakgrunden till utredningens förslag är att Transportstyrelsens bemanningsföreskrifter innehåller krav på vilken behörighet ett fartygsbefäl ska ha för viss storlek av fiskefartyg och i viss fart men anger inte minsta antal personer i besättningen. Frågan om fastställande av säkerhetsbesättning hör således samman med reglering av vilotid. För att uppfylla bestämmelser om vilotid måste besättningen vara av viss storlek. Möjlighet finns för Transportstyrelsen att genom befintligt bemyndigande föreskriva om ett sådant krav.

6.2 Vilotid

6.2.1 Gällande reglering i svensk rätt

Sjömän undantas från reglerna i arbetstidslagen (1982:673). För denna yrkesgrupp gäller i stället lagen om vilotid för sjömän. För personer som arbetar ombord på fiskefartyg är, som följer av avsnitt 3.2.6, lagen endast tillämplig i vissa delar. Enligt 4 § i lagen, som är tillämplig på anställda personer som arbetar ombord på fiskefartyg, har sjömän rätt till vilotid. Vilotiden får enligt bestämmelsen inte understiga 10 timmar under varje tjugofyrtimmarsperiod och 77 timmar under varje sjudagarsperiod. Tillfälliga avvikelser får, enligt 6 § samma lag, bl.a. göras om det är

---

³ April 2011.

nödvändigt för att avvärja hotande fara för liv, fartyg eller last eller för att hjälpa någon annan som är i sjönöd. Dessa bestämmelser är endast tillämpliga på arbetstagare ombord på fiskefartyg. För fiskare som är egenföretagare, vilket i princip samtliga svenska yrkesfiskare är, finns inga bestämmelser om vilotid. För andra sjömän än fiskare är lagen om vilotid, under förutsättning att personen tjänstgör i någon funktion på ett fartyg och är vaktindelad, även tillämplig på den som inte är anställd (1 § tredje stycket 2 lagen om vilotid för sjömän). Med vakt avses enligt Sjöfartsverkets föreskrifter (SJÖFS 2005:7) om vakthållning en grupp av personal som bildar vakten eller en ansvarsperiod för ett fartygsbefäl eller maskinbefäl under vilken befälets personliga närvaro på bryggan eller i maskinutrymmena kan krävas eller inte krävas. För svenska fiskefartyg i drift med en största längd om minst 6 m men understigande 50 m som har en maskinstyrka understigande 3 000 kW och används i högst Europafart finns särskilda bestämmelser om vakthållning i kapitel 8 i föreskrifterna. För övriga fiskefartyg gäller föreskrifterna på samma sätt som för handelsfartyg.

6.2.2 Krav på reglering om vilotid för fiskare som inte är arbetstagare

Utredningens förslag: Ett tillägg görs i 15 § lagen om vilotid för sjömän med innebörd att bestämmelserna om vilotid i 4 § och om tillfälliga avvikelser i 6 § även är tillämpliga för personer som utan att vara anställda arbetar ombord på fiskefartyg. Dock bör de krav som uppställs i 4 § andra och tredje styckena endast gälla de fiskare som arbetar ombord på fiskefartyg som är ute till sjöss mer än tre dygn. Även 6 § i samma lag bör omfatta dessa fiskare. För övriga fiskare är det tillräckligt med att de omfattas av 4 § första stycket i lagen.

I artikel 13 b) i konventionen uppställs krav om att medlemsstaterna ska anta lagar, förordningar eller vidta andra åtgärder med innebörd att fiskare får regelbunden vila av tillräcklig längd för att säkerställa säkerhet och hälsa. Som framgår ovan finns bestämmelser om vilotid för fiskare som är arbetstagare i lagen om vilotid för sjömän.

I artikel 14.1 b) konventionen uppställs särskilda krav vad gäller vilotid på fiskefartyg som oavsett storlek stannar till sjöss mer än tre dygn. För dessa fiskefartyg ska den behöriga myndigheten, efter samråd och för att begränsa trötthet, fastställa den kortaste vilotid som fiskare ska ha. I bestämmelsen anges att den kortaste vilotiden inte får understiga 10 timmar under en tjugofyrtimmars period och 77 timmar under en sjudygnperiod. Vidare följer av artikel 14.4 i konventionen att avsteg från vilotidsschema får göras för att fullgöra arbetstid som krävs för fartygets, besättningens eller fångstens omedelbara säkerhet eller för att hjälpa andra fartyg eller personer i nöd. De materiella innehållet i artikel 14.1 b) och 14.4 överensstämmer med vad som gäller för fiskare som är arbetstagare enligt 4 och 6 §§ lagen om vilotid för sjömän.

För att överensstämma med konventionens krav om reglering av vilotid krävs dels att det införs en allmän reglering av vilotiden även för fiskare som är egenföretagare, dvs. inte arbetstagare, dels att denna reglering avseende fiskefartyg som, oavsett storlek, stannar till sjöss mer än tre dygn ska innehålla krav motsvarande innehållet i artikel 14.1 b) och 14.4 i konventionen.

Varför en sådan reglering inte redan införts för svenska fiskare framgår inte av förarbetena till lagen om vilotid för sjömän. Ett skäl kan dock utläsas av dåvarande Fiskeriverkets och SFR:s remissvar till regeringens förslag om att bestämmelserna om minsta vilotid för sjömän i 4 § lagen om vilotid för sjömän även ska gälla anställda ombord på fiskefartyg. I remissvaren angavs ”att i den mån det finns några svenska fiskare som är anställda, kommer arbets- och vilotidsreglerna att skapa problem för fiskelagen att få fisket att fungera”⁴. Ett annat skäl kan vara att arbetstidsregler vanligtvis, t.ex. arbetstidslagen (1982:673) som med vissa undantag gäller alla typer av verksamheter, endast gäller arbetstagare. Undantag finns, t.ex. kör- och vilotidsregler för vägtransporter med fordon eller fordonskombinationer och bussar. Dessa bestämmelser⁵ gäller alla förare, oavsett om de är anställda eller egenföretagare.

Av säkerhetsskäl bör det, enligt utredningens bedömning, även finnas bestämmelser om vilotid för fiskare som är egenföretagare. För yrkesfiskare har 4 § i lagen om vilotid för sjömän i dag ingen större verkan då det i princip inte finns några anställda fiskare. Ett alternativ som utredningen övervägt är att göra 4 § i lagen om

---

⁴ Proposition 2002/03:109 *Sjösäkerhet*, s. 137.

⁵ Bestämmelser om körtider och vilotider i den svenska yrkestrafiken regleras dels genom nationella regler för vissa transporter, dels genom EU-regler för tunga fordon.

vilotid för sjömän tillämpligt på samtliga fiskare, dvs. även de som är egenföretagare. Det skulle innebära att samma krav ställs på samtliga fiskefartyg, oavsett den tid fartyget är till sjöss, och delvis gå utöver vad konventionen föreskriver. Det ligger dock i linje med den reglering som finns i dag för fiskare som arbetar som arbetstagare ombord på fiskefartyg samt för övriga sjömän som tjänstgör antingen som anställda eller utan att vara anställd på ett fartyg och är vaktindelade. Alternativet är även förenligt med vad som anges i direktiven till utredningen om att fiskares arbets- och levnadsvillkor ombord på svenska fiskefartyg bör vara likvärdiga med dem som gäller för sjömän ombord på övriga svenska fartyg.

Utredningen anser dock att utformningen av bestämmelser om vilotid för yrkesfiskare i möjligaste mån bör anpassas efter de förutsättningar som gäller för yrkesfisket, t.ex. vad gäller fiskekvoter etc. Enligt uppgift från SFR orsakar konventionens krav om vilotid problem. Vanligtvis bedrivs pelagiskt fiske ca 12 till 15 veckor per år vilket innebär ca tio resor à en eller två veckor. Någon möjlighet att under dessa förhållanden kunna följa de vilotidsbestämmelser som i dag gäller för sjömän finns, enligt SFR, inte. Mot bakgrund härav och för att uppfylla kraven i konventionen föreslår utredningen att de krav som uppställs i 4 § andra stycket i lagen om vilotid för sjömän endast bör gälla de fiskare som arbetar ombord på fiskefartyg som är ute till sjöss mer än tre dygn. Även 6 § i samma lag bör omfatta dessa fiskare. För övriga fiskare är det tillräckligt med att de omfattas av 4 § första stycket i lagen om vilotid för sjömän, dvs. sjömän har rätt till vilotid och att vilotiden bör förläggas så att de får vila en dag i veckan på allmän helgdag. Konsekvensen av förslaget blir visserligen att olika bestämmelser avseende vilotid kommer att gälla beroende på om en fiskare är anställd eller inte. Någon möjlighet för utredningen att föreslå ändringar angående vilotid för anställda fiskare och anpassa dessa efter konventionens krav finns inte då regleringen för dessa fiskare är en följd av genomförande av ett EU-direktiv⁶. Av betydelse är dock att det i praktiken inte kommer att leda till några problem eftersom det av tradition i Sverige i princip inte finns några fiskare som är anställda.

---

⁶ Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/34/EG av den 22 juni 2000 om ändring av Rådets direktiv 93/104/EG om arbetstidens förläggning i vissa avseenden. Direktiven har kodifierats genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/88/EG av den 4 november 2003 om arbetstidens förläggning i vissa avseenden. Jfr även prop. 2002/03:109 om Sjösäkerhet, s. 136 f.

6.3 Besättningslista

Utredningens bedömning: Sverige uppfyller konventionens krav.

Enligt artikel 15 i konventionen ska varje fiskefartyg medföra en besättningslista, av vilken ett exemplar ska lämnas till bemyndigade personer i land före fartygets avgång eller skickas dit omedelbart efter det att fartyget avgått.

Bestämmelse med motsvarande innehåll finns i 4 kap. 36 § fartygssäkerhetsförordningen.

6.4 Fiskares arbetsavtal

6.4.1 Reglering i konventionen

Med fiskares arbetsavtal avses enligt artikel 1 f) i konventionen ett anställningskontrakt, anställningsavtal eller andra liknande arrangemang, eller något annat kontrakt som styr en fiskares arbets- och levnadsförhållanden ombord på ett fartyg. Bestämmelser om fiskares arbetsavtal finns i artiklarna 16–20 samt i bilaga II i konventionen.

Konventionen förutsätter att samtliga fiskare som arbetar på fartyg under medlemsstats flagg ska skyddas av ett arbetsavtal som uppfyller bestämmelserna i konventionen och som specificerar de minimibestämmelser som ska ingå i fiskares arbetsavtal enligt bilaga II till konventionen.

I bilaga II anges de uppgifter en fiskares arbetsavtal ska innehålla, om det inte är onödigt att ta med en eller flera av dem på grund av att frågan regleras på annat sätt i nationella lagar, förordningar, eller i tillämpliga fall, kollektivavtal.

Vidare finns bestämmelser om förfaranden m.m., undantag för den som fiskar ensam samt om fartygsägarens ansvar.

6.4.2 Reglering i svensk rätt

Allmänt om arbetsavtal

Ett arbetsavtal är en överenskommelse om utförande av arbete mot vederlag. I svensk rätt delas arbetsavtalen in i två huvudtyper, anställningsavtal (arbetsgivare – arbetstagare) och uppdragsavtal (uppdragsgivare – uppdragstagare). Anställningsavtalen reglerar bl.a. lön, pension och andra anställningsförmåner. Ett uppdragsavtal kan avse utförande av tjänster av olika slag. Uppdragstagare omfattas inte av lagen (1982:80) om anställningsskydd och annan reglering om anställningsavtal, LAS.

Inom arbetsrätten och främst inom den kollektiva arbetsrätten finns begreppet *jämställd uppdragstagare*, dvs. den som utför uppdrag åt någon annan och inte är anställd men har en ställning av väsentligen samma slag som en arbetstagare. Syftet är att lagreglerna om föreningsrätt, förhandlingsrätt och kollektivavtal ska kunna tillämpas för arbetspresterande parter som inte är arbetstagare men står dem nära. Vissa bensinstationsinnehavare betraktas t.ex. vid tillämpningen av lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet som en arbetstagare. Han driver rörelsen i egen regi men är starkt beroende av det bolag som levererar olja till stationen⁷.

Vid bedömning av om det föreligger ett anställningsförhållande eller ett uppdragsförhållande finns vissa omständigheter (t.ex. hur arbetet ska utföras, vad ska utföras, vem tillhandahåller material, redskap och utrustning, personlig arbetskyldighet, det ekonomiska vederlaget, intensitet etc.) som brukar beaktas vid en helhetsbedömning i det enskilda fallet. Endast anställningsavtalet är hänförligt till arbetsrätten medan uppdragsavtalet behandlas i förmögenhetsrätten.

Om fiskares arbetsavtal

För svenska sjömän finns bestämmelser om anställningsavtal m.m. i sjömanslagen, lagen om anställningsskydd och kollektivavtal. Dessa bestämmelser omfattar även anställda fiskare. Några kollektivavtal för fiskare finns emellertid inte.

---

⁷ Jfr SOU 1994:141 *Arbetsrättsliga utredningar*, s 81.

Svenska fiskare är av tradition egenföretagare och beskattas som sådana samt har vid prövning av arbetslöshetsersättning betraktats som sådana. Enligt SFR kan fiskarna liknas vid konsulter. Fiskarnas ställning i förhållande till det civilrättsliga arbetstagarbegreppet har, såvitt utredningen erfarit, inte varit föremål för prövning. I litteraturen⁸ talas om en tredje form av arbetsavtal för att knyta till sig arbetskraft genom att ingå bolagsavtal (handelsbolag, enkla bolag) såsom små företag eller exempelvis vid fiske ”å part”, där fångsten delas allt efter deltagarens insats av kapital i form av båt, redskap och arbete. Även denna form av avtal ligger utanför den arbetsrättsliga regleringen. För dessa fiskare har SFR upprättat ett standardavtal för samarbete inom fiskelag. Avtalet gäller, enligt § 1 i avtalet, för fiskare och fartygsägare som är medlemmar i SFR och avtal om samarbete inom fiskelagen anses ha ingåtts om inte ett särskilt skriftligt avtal med avvikande innehåll upprättats och undertecknats av samtliga i fiskelaget. I avtalet sägs att varje fiskare är enskild näringsidkare och att det är varje fiskares skyldighet att själv ansvara för t.ex. arbetslöshetsförsäkring, pension, mervärdesskatt och egenavgifter samt även ombesörja inbetalning av preliminär skatt. Den enskilde fiskaren ska förete F-skattsedel för fiskeinkomst. Om han eller hon inte gör det ska vederbörliga skatteavdrag, även täckande av sociala avgifter, göras av utbetalaren. Vidare finns bestämmelser om bl.a. resultatfördelning, uppsägning av samarbetsavtal inom fiskelaget och tvister.

6.4.3 Krav på arbetsavtal för fiskare som inte är anställda

Utredningens bedömning: Krav på arbetsavtal i enlighet med vad som föreskrivs i artiklarna 16–20 i konventionen är inte tillämpligt på yrkesfiskare som har ett eget bolag alternativt enskild näringsverksamhet.

För svenska sjömän finns bestämmelser om anställningsavtal m.m. i sjömanslagen, lagen om anställningsskydd och kollektivavtal. Dessa bestämmelser, med undantag av kollektivavtal, omfattar även anställda fiskare och gällande reglering motsvarar, enligt utred-

⁸ Axel Adlercreutz, Svensk arbetsrätt, elfte uppl. s. 14.

ningens bedömning, i huvudsak⁹ konventionens krav i artiklarna 16 till 20.

Som framgår ovan betraktas i svensk rätt även de avtal som icke anställda fiskare ingår som en slags arbetsavtal. Någon reglering motsvarande den som föreskrivs i artiklarna 16 till 20 i konventionen om bl.a. innehållet i dessa avtal finns emellertid inte.

Problemet är att ett fiskelags inbördes avtal om andelar m.m. inte är ett anställningsavtal utan ett avtal som ingås mellan jämlika parter. En förutsättning för att dessa fiskare ska omfattas av LAS och sjömanslagen är att de betraktas som arbetstagare och att t.ex. fiskefartygsägaren är att betrakta som arbetsgivare. Om samtliga fiskare som ingår i ett fiskelag har F-skattsedel är det med hänsyn till gällande rätt svårt att se hur dessa ska kunna betraktas som arbetstagare och därmed anställda. Om de inte ska betraktas som anställda är det å andra sidan svårt att se hur en reglering, motsvarande den som föreskrivs i artiklarna 16–20 i konventionen, ska utformas. I princip råder avtalsfrihet för dessa fiskare. Ytterst är det lagen (1915:218) om avtal och andra rättshandlingar på förmögenhetsrättens område som gäller för samarbetet inom ett fiskelag och uppkommer tvister får de avgöras i allmän domstol.

I enlighet med definitionen av *fiskare* i artikel 1 e) i konventionen omfattas alla personer som är sysselsatta med fiske, även de som får betalning grundad på en andel i fångsten av begreppet och således även av bestämmelserna om arbetsavtal i artiklarna 16–20 i konventionen. Dock följer av Del II punkten 13 i rekommendationen att fiskare som inte faller inom konventionens tillämpningsområde bör få tillräckligt skydd av den behöriga myndigheten när det gäller arbetsvillkor och medel för tvistlösning. Mot bakgrund härav uppkommer fråga om bestämmelserna om fiskares arbetsavtal i konventionen utgör ett hinder för Sverige att i detta hänseende ratificera konventionen. Syftet med konventionens bestämmelser om arbetsavtal är att ge ett visst skydd för fiskaren gentemot fiskefartygets ägare eller annan part genom att omfattas av ett arbetsavtal. Det är underförstått att fiskaren är i beroendeställning till fiskefartygets ägare eller annan part och att hans rättigheter därför ska bekräftas i ett avtal. Fråga är om sådant behov föreligger för fiskare som innehar F-skattsedel. Det får

⁹ Jfr kapitel 2 i Sjöarbetskonventionen samt SOU 2009:95 s. 294 f. Motsvarighet till krav om innehållet i arbetsavtalet enligt bilaga II till WFC-konventionen om namn och registreringsnummer på det fiskefartyg där fiskaren åtar sig att arbeta, de resor som ska företas, den kost som fiskaren ska ha samt det skydd som ska gälla för fiskaren i händelse av sjukdom, skada eller dödsfall i samband med tjänstgöring saknas.

förutsättas att dessa fiskare vid ingående av avtal om samarbete i fiskelag reglerar frågor om bl.a. hur andelarna ska beräknas, vilka resor som ska företas och när de ska företas, vilken funktion varje fiskare ska ha, uppsägning av avtalet, vad som händer om en fiskare inte kan delta i fisket osv. Att dessa frågor regleras bekräftas av hur SFR:s standardavtal för samarbete inom fiskelag är utformat. Enligt utredningens uppfattning föreligger sammanfattningsvis inte något skyddsbehov för dessa fiskare eftersom de inte är i beroendeställning till annan part på ett sådant sätt som förutsätts i konventionen. Enligt utredningens bedömning omfattas inte dessa fiskare, i egenskap av egenföretagare i motsats till anställd fiskare, av konventionens bestämmelser om arbetsavtal. Krav på arbetsavtal i enlighet med vad som föreskrivs i artiklarna 16–20 i konventionen är inte tillämpligt på fiskare som har ett eget bolag alternativt enskild näringsverksamhet.

6.5 Hemresa

Utredningens bedömning: Bestämmelsen om fri hemresa i artikel 21 i konventionen är inte tillämplig på yrkesfiskare som har ett eget bolag alternativt enskild verksamhet.

För det fall det blir aktuellt med fri hemresa för en fiskare som är anställd är bestämmelserna i 29 och 31 §§ sjömanslagen och 19 § förordningen (1991:1379) om handläggning av sjöfartsärenden vid utlandsmyndighet tillämpliga och motsvarar de krav som följer av artikel 21 i konventionen.

I artikel 21 i konventionen finns bestämmelser under vilka förutsättningar en fiskare på ett fiskefartyg som anlöper en främmande hamn har rätt till fri hemresa. Enligt punkt 3 i artikeln ska medlemsstater i detalj föreskriva vilka omständigheter som berättigar en fiskare till hemresa, den maximala längden av tjänstgöringsperioder ombord efter vilka en fiskare är berättigad till hemresa och de destinationer till vilka en fiskare får resa hem. Dessa bestämmelser är i enlighet med utredningens resonemang i avsnitt 6.4.3 endast aktuella i de fall en yrkesfiskare är anställd på ett fiskefartyg. För övriga fiskare, dvs. de som är egenföretagare, är frågan om vem som ska stå för kostnaden för hemresa och under

vilka förutsättningar sådan kan ersättas en fråga som får regleras i avtal om samarbete i fiskelag.

Bestämmelser om fri hemresa finns i 29 och 31 §§ sjömanslagen, 19 § förordningen (1991:1379) om handläggning av sjöfartsärenden vid utlandsmyndighet och 22 kap. 2 § sjölagen (1994:1009). För sjömän som tjänstgör på handelsfartyg regleras rätten till fri hemresa dessutom i kollektivavtal. För yrkesfiskare finns inga kollektivavtal. Dessa bestämmelser är, även om de i första hand är utformade för sjömän som tjänstgör på handelsfartyg, tillämpliga för anställda yrkesfiskare och uppfyller, enligt utredningens bedömning, vad som följer av artikel 21 i konventionen. Med hänsyn till att det i princip inte finns några anställda fiskare anser utredningen att det för närvarande inte föreligger något behov av att komplettera och utforma bestämmelserna mer efter fiskarnas behov.

6.6 Rekrytering och arbetsförmedling

<p>Utredningens bedömning: Sverige uppfyller konventionens krav.</p>

I artikel 22 i konventionen regleras dels rekrytering och förmedling av fiskare, dels privat arbetsförmedling.

Enligt punkten 1 i artikeln ska varje medlemsstat som bedriver offentlig rekrytering och förmedling av fiskare se till att verksamheten ingår i eller är samordnad med en offentlig arbetsförmedling för alla arbetstagare och arbetsgivare. I punkten 2 finns bestämmelser om regleringen av privata rekryterings- och förmedlingskontor för fiskare och att ändringar av denna reglering får ske först efter samråd. Av punkten 3 följer bl.a. att rekrytering och förmedling av fiskare ska vara kostnadsfritt för fiskaren.

Traditionellt har rekrytering av fiskare skett genom släkt och vänner. Arbetsförmedling för sjömän bedrivs i Sverige inom den offentliga arbetsförmedlingen, Arbetsförmedlingen sjöfart. Yrkesfiskarna omfattas inte av Arbetsförmedlingen sjöfarts verksamhetsområde utan är organiserade under varje lokalkontor hos Arbetsförmedlingen. Enligt uppgift från Arbetsförmedlingen är det ytterst ovanligt att det förmedlas några anställningar som yrkesfiskare, vilket är en naturlig konsekvens av att det i princip

inte finns några anställda yrkesfiskare. All service från Arbetsförmedlingen är avgiftsfri. Enligt 3 § lagen (1993:440) om privat arbetsförmedling och uthyrning av arbetskraft får arbetsförmedling för sjömän inte bedrivas mot ersättning. Det är det enda undantaget när privat arbetsförmedling inte får bedrivas. Förbudet har sin grund i en ILO-konvention, Placing of Seamen Convention, 1920 (nr 9). Några privata rekryterings- och förmedlingskontor för fiskare finns, såvitt utredningen erfarit, inte i Sverige.

Bestämmelserna om privat arbetsförmedling i artikel 22 punkterna 4–6 är tillämpliga för medlemsstater som ratificerat konventionen (nr 181) om privat arbetsförmedling, 1997. Frågan om Sverige ska ratificera denna konvention har diskuterats¹⁰ men något beslut om ratifikation har inte fattats.

6.7 Betalning av fiskare

Utredningens bedömning: Sverige uppfyller konventionens krav.
--

Artiklarna 23–24 i konventionen avser betalning av fiskare. I bestämmelserna regleras att avlönade fiskare ska tillförsäkras en månatlig eller annan regelbunden betalning samt att alla fiskare som arbetar ombord på ett fiskefartyg ska beredas möjlighet att kostnadsfritt överföra hela eller delar av sina inkomster, inklusive förskott, till sina familjer.

Fråga om när lön ska utbetalas, dvs. månadsvis eller annat intervall är inte reglerat i lag utan framgår vanligtvis i arbetsavtalet eller kollektivavtal om sådant finns. Dock följer av 56 § sjömanslagen att en sjömans lön på begäran av sjömannen helt eller delvis månadsvis betalas ut till en bestämd person här i landet. I 55 § samma lag stadgas att en sjöman, utan kostnad, får anlita svensk utlandsmyndighet för att sända löneomedel från utlandet till Sverige. Bestämmelserna omfattar även anställda fiskare. För yrkesfiskare som är verksamma som egenföretagare regleras andelens storlek och tidpunkt för utbetalning i fiskelagets samarbetsavtal.

---

¹⁰ Jfr prop. 2000/01:93 s. 5 f och Betänkande 2000/01:AU8.

Av Del II punkterna 13 och 14 i rekommendationen följer att fiskare bör ha rätt till förskott på inkomster enligt föreskrivna villkor samt att alla fiskare på fartyg med en längd om 24 m eller mer bör ha rätt till minimilön. Det finns inte någon lagstiftad minimilön i Sverige utan minimilön regleras i kollektivavtal mellan arbetsgivare och fackföreningar. Inte heller finns det någon i lag reglerad rätt till förskott på lön.

6.8 Tjänstgöringsintyg

Enligt punkten 12 i rekommendationen bör, när ett kontrakt är avslutat, ett tjänstgöringsintyg lämnas till fiskaren eller föras in i fiskarens tjänstgöringsbok. I 15 § sjömanslagen finns bestämmelser om tjänstgöringsbesked för en sjöman som tillträder en befattning på ett fartyg. Av andra stycket följer att arbetsgivaren eller befälhavaren ska ange i tjänstgöringsboken när sjömannen lämnar sin befattning ombord på fartyget. Även för fiskare som är egenföretagare finns en motsvarande reglering i 7 § sista stycket SFR:s standardavtal för samarbete inom fiskelag varav följer att när samarbetsavtal har upphört har fiskare rätt att av skepparen erhålla ett fiskeintyg.

7 Bostäder och livsmedel

Del V och bilaga III i konventionen och del III i rekommendationen innehåller bestämmelser om bostäder och livsmedel.

7.1 Reglering i svensk rätt

När det gäller bestämmelser om arbetsmiljö ombord på fartyg finns bestämmelser både i arbetsmiljölagen och fartygssäkerhetslagen. Av 2 kap. 8 § arbetsmiljölagen följer att i den utsträckning som föranleds av arbetets art och arbetstagarnas behov ska det finnas utrymmen och anordningar för personlig hygien, förtäring och vila samt första hjälp vid olycksfall eller sjukdom. Ytterligare bestämmelser om bostads- och fritidsutrymmen samt kost och vatten för ombordanställda på fartyg finns i kapitel 4 i fartygssäkerhetslagen.

Av 4 kap. 3 § fartygssäkerhetslagen följer att ett fartyg i förekommande fall ska erbjuda ombordanställda en tillfredsställande bostads- och fritidsmiljö. Där ska finnas tillräckligt många sovrum, dagrum, måltidsrum, kök eller motsvarande utrymmen för matlagning, utrymmen för personlig hygien, sjukrum och andra särskilt inrättade utrymmen för de ombordanställdas personliga behov, bekvämlighet och trevnad. Alla dessa utrymmen ska vara tillräckligt stora samt inredda och utrustade på lämpligt sätt. Vidare följer av 5 § samma kapitel att den kost som de ombordanställda får ska vara tillräcklig och av fullgod kvalitet. Vatten ska finnas lätt tillgängligt ombord i tillräcklig mängd och av fullgod kvalitet. Bestämmelser om livsmedel finns bl.a. i livsmedelslagen (2006:804). Transportstyrelsen har bemyndigats¹ att meddela de ytterligare föreskrifter som behövs om hur fartyg ska vara utformade,

---

¹ Jfr 7 kap. 5 § 1 fartygssäkerhetslagen och 5 kap. 10 § 2 fartygssäkerhetsförordningen.

inrättade och utrustade för att erbjuda en lämplig arbetsmiljö och tillfredsställande förhållanden i övrigt för de ombordanställda.

Bestämmelser om bostäder på fartyg finns i Sjöfartsverkets föreskrifter och allmänna råd (SJÖFS 1992:6) om besättningens bostäder på fartyg m.m. Föreskriften är enligt dess 1 § inte tillämplig på fiskefartyg. För fiskefartyg är i stället 53 § i Sjöfartsverkets kungörelse (1970:A4) om bostäder och ekonomilokaler m.m. på fartyg tillämplig². Av nämnda bestämmelse följer att bor besättningen på fiskefartyg ombord ska fartyget ha erforderliga sovrum med sovplats för envar av besättningen. Sovrum får ej användas till annat än bostad och ska vara avskilt från fångst- och lastrum. Sovrum ska vara skyddat mot väta och försett med lämpliga fönster eller annan anordning för ljusstillsättning. Sovrum ska vidare ha tillfredsställande anordningar och luftväxling och uppvärmning. I sovrum får finnas kokinrättning.

Regler om dricksvatten finns i Livsmedelsverkets föreskrifter (SLVFS 2001:30) om dricksvatten och i Sjöfartsverkets kungörelse (SJÖFS 1994:8) med föreskrifter och allmänna råd om dricksvatten på fartyg. Föreskriften är tillämplig på svenska fiskefartyg med en bruttodräktighet av minst 20 som efter den 1 juli 1994 beställts vid nybyggnadsvarv eller genomgår en ombyggnad av dricksvattensystemet. För äldre fartyg gäller Sjöfartsverkets kungörelse (1970:A15) om dricksvatten på fartyg. Föreskrifter om livsmedelshygien finns i Livsmedelsverkets föreskrifter (LIVSFS 2005:20) om livsmedelshygien.

Bestämmelser om tillsyn finns i 5 kap. 8 § 1 fartygssäkerhetslagen varav följer att vid en inspektion ska det, om förhållandena inte föranleder annat, undersökas om arbetsmiljön är tillfredsställande.

Bestämmelserna om bostäder, kost och vatten i 4 kapitlet fartygssäkerhetslagen är tillämpliga för de som är ombordanställda. Med *ombordanställd* avses den som till följd av anställning tjänstgör ombord på fartyget med huvudsaklig uppgift att utföra fartygsarbete annat än som enbart tillfälliga göromål³. Det innebär att bestämmelserna gäller för fiskefartyg där de fiskare som arbetar ombord är anställda.

Av 3 kap. 5 § arbetsmiljölagen följer att lagen i vissa fall även gäller företagares egna arbete. I vilken mån lagen är tillämplig beror på om det är en eller flera personer som gemensamt bedriver

² Jfr ikraftträdandebestämmelser till SJÖFS 1992:6 och 1 § 1970:A4.

³ 1 kap. 2 § 1 fartygssäkerhetslagen.

yrkesmässig verksamhet (första stycket) eller om det är en person som bedriver egen verksamhet ensam (andra stycket).

När två eller flera personer yrkesmässigt bedriver verksamhet för gemensam räkning utan att ha någon anställd ska arbetsmiljölagen iakttas i tillämpliga delar (3 kap. 5 § första stycket). Med *tillämpliga delar* avses målsättningsbestämmelsen 1 kap. 1 §, bestämmelserna om olika miljöfaktorer i 2 kap., bestämmelserna om minderåriga i 5 kap. samt tillsyns-, ansvars- och överklaganderegler i 7–9 kap.⁴. Det innebär att bl.a. att 2 kap. 8 § ska iakttas.

Den som bedriver egen verksamhet ensam är enligt andra stycket i 3 kap 5 § skyldig att följa lagen och med stöd av denna meddelade föreskrifter i fråga om teknisk anordning och ämne, som kan föranleda ohälsa eller olycksfall, samt beträffande gemensamt arbetsställe. För verksamhet som bedrivs av endast familjemedlemmar utan anställd gäller samma regler som för den som bedriver verksamhet ensam.

Bemyndigande att meddela ytterligare föreskrifter om arbetsmiljöns beskaffenhet finns i 4 kap. 10 § arbetsmiljölagen och innefattar även bemyndigande att föreskriva att ytterligare bestämmelser i lagen än de som anges i 3 kap. 5 § andra stycket ska gälla för den som bedriver egen verksamhet ensam. Av 1 kap. 2 § andra stycket arbetsmiljölagen följer att det är Transportstyrelsen, i stället för Arbetsmiljöverket, som har myndighetsansvaret när det gäller fartygsarbete. Transportstyrelsen kan därför med stöd av 4 kap. 10 § arbetsmiljölagen och 18 § 6 i arbetsmiljöförordningen meddela föreskrifter om bl.a. bostäder på fartyg där de fiskare som arbetar ombord är egenföretagare. Samråd ska i vissa fall ske med Arbetsmiljöverket (21 § arbetsmiljöförordningen). Några sådana föreskrifter har emellertid inte meddelats.

7.2 Ikraftträdande och tillämpningsområde

Kraven i bilaga III till konventionen som gäller bostäder m.m. på fartyg är enligt punkten 2 i bilagan tillämpliga på alla nya däckade fiskefartyg. Vad som avses med nytt fiskefartyg följer av punkten 1 i bilagan och utgår från konventionens ikraftträdande för den berörda medlemsstaten.

Möjlighet finns, för den behöriga myndigheten, att tillämpa bilagans bestämmelser även på existerande fartyg.

---

⁴ Gullberg, Rundqvist, Arbetsmiljölagen, 14:e uppl. s. 122.

I punkten 3 i bilagan föreskrivs att den behöriga myndigheten får, efter samråd, medge avvikelser från bestämmelserna i bilagan för fiskefartyg som normalt stannar till sjöss mindre än 24 timmar och där fiskarna inte bor ombord på fartyget i hamn.

Vidare får den behöriga myndigheten, efter samråd, tillämpa krav för fartyg med en längd om 24 m eller mer på fartyg med en längd mellan 15 och 24 m. I punkten 7 till bilagan ges medlemsstaterna möjlighet att, under vissa angivna förutsättningar, utvidga kraven i bilagan avseende buller och vibrationer, ventilation, uppvärmning och luftkonditionering samt belysning.

Vid fastställande av krav eller anvisningar bör den behöriga myndigheten, enligt punkten 16 i rekommendationen, beakta senaste upplaga av (FAO/ILO/IMO) Code of Safety for Fishermen and Fishing Vessels⁵ och (FAO/ILO/IMO) Voluntary Guidelines for the Design, Construction and Equipment of Small Fishing Vessels⁶.

7.3 Bostäder

7.3.1 Klagomålshantering

Utredningens bedömning: Syftet med konventionens bestämmelse om förfaranden för hantering av klagomål på bostäder är uppfyllt genom befintlig lagstiftning.

Förfaranden för hantering av klagomål på bostäder som inte uppfyller kraven i konventionen anges i artikel 26 g) i konventionen som en åtgärd som en medlemsstat ska vidta när det är lämpligt. Något motsvarande uttryckligt reglerat förfarande för hantering av klagomål på bostäder på fartyg finns inte i svensk rätt. Möjlighet finns dock för vem som helst att till Transportstyrelsen anföra klagomål. Transportstyrelsen kan då med stöd av 5 kap. 4 § fartygssäkerhetslagen utföra tillsyn i form av inspektion om den finner det motiverat. Mot bakgrund härav anser utredningen att syftet med konventionens bestämmelse om förfaranden för hantering av klagomål är uppfyllt genom befintlig lagstiftning.

⁵ Koden innehåller anvisningar för fiskefartyg med en längd om 24 m och mer.

⁶ Anvisningen är avsedd att tillämpas på fiskefartyg med en längd om 12 m eller mer men mindre än 24 m.

Hantering och åtgärder av klagomål om att ett fiskefartyg inte uppfyller kraven i konventionen behandlas i avsnitt 9.4.

7.3.2 Fiskare som är anställda

Utredningens bedömning: Konventionens bestämmelser om bostäder på fiskefartyg kan, vad gäller fiskare som är anställda, med stöd av bemyndigandet i 5 kap. 10 § fartygssäkerhetsförordningen sättas i kraft av Transportstyrelsen.

Bestämmelserna om bostäder på fiskefartyg i konventionen inklusive dess bilaga III är omfattande. En liknande reglering finns redan genom Sjöfartsverkets föreskrifter och allmänna råd (SJÖFS 1992:6) om besättningens bostäder på fartyg m.m., vilka emellertid inte är tillämpliga på fiskefartyg. Konventionens bestämmelser om bostäder på fiskefartyg kan, med stöd av bemyndigandet i 5 kap. 10 § fartygssäkerhetsförordningen, sättas i kraft av Transportstyrelsen antingen genom att Sjöfartsverkets ovan nämnda föreskrifter görs tillämpliga även på fiskefartyg och att justering görs på vissa områden (se jämförelsetabell i bilaga 4⁷) eller genom att bestämmelser för fiskefartyg ges i en egen separat föreskrift.

---

⁷ Jämförelse har gjorts mellan konventionens bestämmelser i bilaga III och Sjöfartsverkets föreskrifter och allmänna råd (SJÖFS 1992:6) om besättningens bostäder på fartyg m.m..

7.3.3 Fiskare som är egenföretagare

Utredningens förslag: Avgränsningen i 2 kap. 8 § tredje stycket arbetsmiljölagen att de ytterligare bestämmelser som finns i fartygssäkerhetslagen endast gäller ombordanställda tas bort.

Ett tillägg görs i 4 kap. 3 § fartygssäkerhetslagen med innebörd att ett fartyg i förekommande fall ska erbjuda även andra personer som arbetar ombord än ombordanställda en tillfredsställande bostads- och fritidsmiljö. Vidare görs ett tillägg i 5 kap. 10 § fartygssäkerhetsförordningen med innebörd att Transportstyrelsen bemyndigas att meddela dessa föreskrifter.

Som framgår ovan finns det inga bestämmelser i svensk rätt om bostäder på fiskefartyg där de fiskare som arbetar ombord är egenföretagare. Fiskeriverket påtalade vid tillkomsten av fartygssäkerhetslagen att arbetsmiljön ombord bör stärkas och att särskilda regler borde tillskapas för yrkesfisket med tanke på dess specifika krav och förhållanden⁸. Regeringen ansåg dock att det för närvarande saknades underlag för att skapa sådana särskilda regler för arbetsmiljön ombord på fiskefartyg⁹.

Fråga är om konventionens bestämmelser om bostäder även ska tillämpas på fiskefartyg där de fiskare som arbetar ombord är egenföretagare. Som ett skäl för att det inte ska finnas någon sådan reglering kan anföras att det är bestämmelser om just arbetsmiljö och att sådana bestämmelser normalt sett endast är tillämpliga i ett arbetsgivar – arbetstagarförhållande. Fartygssäkerhetslagens bestämmelser om bostads- och fritidsmiljön har emellertid placerats i fartygssäkerhetslagen av bl.a. den anledningen att bestämmelserna i viss mån berör hur ett fartyg ska vara konstruerat eller utrustat¹⁰. Ett liknande resonemang kan, enligt utredningens bedömning, användas vad gäller tillämpligheten av konventionens bestämmelser om bostäder för fiskare som är egenföretagare. I den mån konventionens bestämmelser om bostäder har samband med ett fartygs konstruktion, utrustning eller säkerhet bör konventionens bestämmelser även vara tillämpliga på fiskefartyg på vilket det endast arbetar fiskare som är egenföretagare. Denna reglering bör i den utsträckning det är möjligt överensstämja med den

⁸ Proposition 2002/03:109 *Sjösäkerhet*, s. 77.

⁹ Proposition 2002/03:109 *Sjösäkerhet*, s. 79.

¹⁰ Jfr SOU 2001:17 *Översyn av fartygssäkerhetslagen* s. 164 f och 170 samt proposition 2002/03:109 *Sjösäkerhet* s. 80.

reglering som gäller för anställda fiskare. Fråga är hur det ska genomföras i svensk rätt. Vid införandet av bestämmelserna om bl.a. bostäder för ombordanställda på fartyg i 4 kap. 3 § i fartygssäkerhetslagen anfördes följande i förarbetena¹¹;

Det finns emellertid vissa arbetsmiljöbestämmelser i nuvarande fartygssäkerhetslag som inte bör regleras i arbetsmiljölagen, eftersom de faller utanför ramarna för vad som i övrigt regleras där och är speciella just för arbetet ombord på fartyg. I viss mån berör dessa bestämmelser dels hur ett fartyg skall vara konstruerat eller utrustat, dels säkerhetsfrågor som omfattar även andra som vistas ombord, t.ex. passagerare. De hör därför även fortsättningsvis naturligen hemma i fartygssäkerhetslagen. Det gäller t.ex. bestämmelser som tar sikte på befälhavarens särskilda ansvar för arbetsmiljön och speciella bestämmelser om utformningen av bostads- och sjukvårdsutrymmen ombord. Tillsynen av arbetsmiljön bör regleras i fartygssäkerhetslagen så att den lagen därmed omfattar all tillsyn av fartygen.

Som framgår av avsnitt 7.1 kan Transportstyrelsen med stöd av redan befintligt bemyndigande i 4 kap. 10 § arbetsmiljölagen och 18 § 6 i arbetsmiljöförordningen meddela föreskrifter om bostäder på fartyg där de fiskare som arbetar ombord är egenföretagare. Enligt utredningen är det emellertid lämpligare att regleringen om bostäder på fartyg där de fiskare som arbetar ombord är egenföretagare i möjligaste mån införlivas med den reglering som redan finns för ombordanställda. En sådan lösning stämmer även överens med de intentioner som följer av förarbetena till befintlig lagstiftning. Utredningen föreslår därför att avgränsningen i 2 kap. 8 § tredje stycket arbetsmiljölagen att de ytterligare bestämmelser som finns i fartygssäkerhetslagen endast gäller ombordanställda tas bort. Ett tillägg görs i 4 kap. 3 § fartygssäkerhetslagen med innebörd att ett fartyg i förekommande fall ska erbjuda även andra personer som arbetar ombord en tillfredsställande bostads- och fritidsmiljö. Vidare görs ett tillägg i 5 kap. 10 § fartygssäkerhetsförordningen med innebörd att Transportstyrelsen bemyndigas att meddela dessa föreskrifter.

---

¹¹ Proposition 2002/03:109 *Sjösäkerhet*, s. 80.

7.4 Livsmedel

Av artikel 27 i konventionen följer att varje medlemsstat ska anta lagar, förordningar eller vidta andra åtgärder som kräver att livsmedel som medförs och serveras ombord är tillräckliga med avseende på näringsvärde, kvalitet och mängd, att dricksvatten är tillräckligt med avseende på kvalitet och mängd samt att fiskefartygets ägare ska tillhandahålla fiskaren mat och vatten kostnadsfritt. Möjlighet att reglera att fiskefartygets ägare har rätt att återfå denna kostnad finns.

Motsvarande svenska bestämmelser för ombordanställda finns, med undantag av krav om att hänsyn ska tas till fiskarnas religiösa krav och matkultur (se avsnitt 7.4.2) och fri kost (se avsnitt 7.4.3) i fartygssäkerhetslagen, livsmedelslagen och de föreskrifter som meddelats med stöd av dessa lagar.

7.4.1 Fiskare som är egenföretagare

Som framgår ovan finns det inga bestämmelser i svensk rätt om livsmedel och dricksvatten för fiskare som arbetar ombord och som är egenföretagare. Fråga är om en sådan reglering ska införas i svensk rätt för dessa fiskare.

Av SFR:s standardavtal § 6 framgår att kostnad för proviant ska dras av från intäkterna av fisket vid beräkning av rörelseresultatet. Utredningens bedömning är att frågor om livsmedel och dricksvatten är en fråga som i likhet med fria hemresor får avtalas inom fiskelagets samarbetsavtal. Det är inte en sådan fråga som bör regleras i lag, förordning eller föreskrifter, dvs. konventionens bestämmelser i denna del är inte tillämpliga på fiskare som är egenföretagare.

7.4.2 Hänsyn ska tas till fiskarnas religiösa krav och matkultur

Utredningens förslag: Ett tillägg görs till 4 kap. 5 § fartygssäkerhetslagen om att kosten ska vara anpassad till de ombordanställdas olika kulturella och religiösa bakgrunder.

Enligt punkten 78 i bilaga III till konventionen ska livsmedel och dricksvatten finnas i tillräcklig mängd för antalet fiskare och resans längd och art. Dessutom ska de vara lämpliga med hänsyn till näringsvärde, kvalitet, kvantitet och variation samt ska hänsyn tas till fiskarnas religiösa krav och matkultur. Motsvarande svensk bestämmelse finns i 4 kap. 5 § fartygssäkerhetslagen. I bestämmelsen finns emellertid inget krav om att hänsyn ska tas till fiskarnas religiösa krav och matkultur. För att överensstämja med konventionen bör ett tillägg om det göras i fartygssäkerhetslagen. Förslaget ansluter till regeringens förslag avseende 2006 års sjöarbetskonvention i denna fråga¹².

7.4.3 Fri kost

Utredningens förslag: Ett tillägg görs i 4 kap. 5 § fartygssäkerhetslagen om att den kost som de ombordanställda får ska tillhandahållas utan kostnad.

I artikel 27 i konventionen stadgas att fiskefartygets ägare ska tillhandahålla fiskaren mat och vatten kostnadsfritt. I enlighet med nationella lagar och förordningar kan kostnaden återfås som en driftskostnad om det kollektivavtal som styr ett andelssystem eller en fiskares arbetsavtal föreskriver detta.

Någon motsvarande bestämmelse finns inte i svensk rätt. MLC-utredningen bedömde att det inte behövde göras något tillägg om fri kost eftersom det redan är reglerat genom kollektivavtal¹³. För anställda fiskare finns emellertid inga kollektivavtal vilket innebär att frågan om fri kost är oreglerad för denna grupp.

För att konventionens krav ska uppfyllas bör ett tillägg göras i fartygssäkerhetslagen.

7.4.4 Rekommendation om utbildning för fartygskockar

Enligt del III punkten 34 i rekommendationen bör fiskare som är anställda som fartygskockar vara utbildade och kompetenta för sin befattning ombord.

¹² Proposition 2011/12:35 2006 år sjöarbetskonvention, s. 37 f.

¹³ SOU 2009:95 Sjöarbetskonventionen – om Sveriges anslutning s. 80.

I Sjöarbetskonventionen¹⁴ uppställs, till skillnad från konventionen om arbete ombord på fiskefartyg, krav om utbildning för sjöman som är anställda som fartygskockar. MLC-utredningen har mot bakgrund härav lämnat förslag på författningsändringar¹⁵ som även kommer att gälla fiskare som är anställda som fartygskockar.

---

¹⁴ Regel 3.2.3 i *Sjöarbetskonventionen*.

¹⁵ SOU 2009:95 *Sjöarbetskonventionen – om Sveriges anslutning*, s. 81 f.

8 Sjukvård, hälsoskydd och social trygghet

Del VI i konventionen innehåller bestämmelser om sjukvård, hälsa och säkerhet i arbetet samt förebyggande av olyckor, social trygghet samt skydd vid arbetsskada. I del IV i rekommendationen finns bl.a. anvisningar om forskning, informationsspridning och samråd samt utvärdering av risker.

8.1 Sjukvård

Varje medlemsstat ska, enligt artikel 29 i konventionen, se till att fiskefartyg medför lämplig medicinsk utrustning och medicinska förnödenheter, att det finns minst en fiskare ombord som är utbildad i första hjälpen och som har nödvändig kunskap för att använda fartygets medicinska utrustning och förnödenheter, att fiskefartyg utrustas för radio- eller satellitkommunikation med personer eller kontor i land som kan ge medicinska råd samt att fiskare ska ha rätt till läkarvård i land och rätt att föras i land i tid för behandling i händelse av allvarlig skada eller sjukdom. I artikel 30 i konventionen anges mer detaljerade krav för fiskefartyg med en längd om 24 m eller mer. Ytterligare anvisningar ges i punkterna 35–39 i rekommendationen.

8.1.1 Reglering i svensk rätt

Motsvarande bestämmelser i svensk rätt finns dels i hälso- och sjukvårdslagen (1982:763), dels i fartygssäkerhetslagen samt dess förordning och Transportstyrelsens föreskrifter.

Med hälso- och sjukvård avses, enligt 1 § hälso- och sjukvårdslagen, åtgärder för att medicinskt förebygga, utreda och behandla

sjukdomar och skador. Till hälso- och sjukvården hör även sjuktransporter samt att ta hand om avlidna. Landstingen ska, enligt 3 och 4 §§, erbjuda en god hälso- och sjukvård åt dem som är bosatta inom landstinget samt omedelbar hälso- och sjukvård åt dem som vistas inom landstinget utan att vara bosatta där. För att hjälp och vård vid olycksfall eller sjukdom ska kunna lämnas ombord ska fartyg vara utrustade i sådan omfattning som framgår av Sjöfartsverkets föreskrifter (SJÖFS 2000:21) om sjukvård och apotek på fartyg.

Föreskrifterna gäller alla svenska fartyg, inbegripet fiskefartyg, som används till sjöfart och som har någon ombordanställd. Med *ombordanställd* avses en person som utför en yrkesuppgift ombord på ett fartyg, inbegripet personer under utbildning och lärlingar, med undantag för lotsar och landbaserad personal som utför arbete ombord när fartyget ligger vid kaj. Till skillnad från definitionen av ombordanställd i 1 kap. 2 § 1 fartygssäkerhetslagen finns det ingen koppling till att utförandet av en yrkesuppgift ombord på fartyget ska vara till följd av en anställning. Definitionen *ombordanställd* i SJÖFS 2000:21 är hämtad från Rådets direktiv 92/29/EG av den 31 mars 1992 om minimikrav avseende säkerhet och hälsa för förbättrad medicinsk behandling ombord på fartyg och är en översättning av engelskans *worker*¹. Enligt Transportstyrelsen anses föreskriften gälla samtliga personer, dvs. både anställda och egenföretagare, som arbetar på ett fartyg.

8.1.2 Överensstämmelse med konventionen

Konventionens bestämmelser om sjukvård i artiklarna 29 och 30 motsvaras i huvudsak av befintliga svenska bestämmelser (se jämförelsetabell i bilaga 4). Vid ett genomförande av konventionen i svensk rätt behövs det endast göras justeringar vad gäller krav på att medicinsk rådgivning ska vara tillgänglig dygnet runt och att fartygen ska ha en förteckning ombord över radio- eller satellitstationer genom vilka medicinska råd kan fås². Dessa tillägg kan,

---

¹ Worker: any person carrying out an occupation on board a vessel, including trainees and apprentices, but excluding port pilots and shore personnel carrying out work on board a vessel at the quayside (Artikel 1b Rådets direktiv 92/29/EG av den 31 mars 1992 om minimikrav avseende säkerhet och hälsa för förbättrad medicinsk behandling ombord på fartyg).

² Se jämförelsetabell i bilaga 4 avseende artikel 30 c, d och e.

enligt utredningens bedömning, göras med stöd av redan befintligt bemyndigande³ för Transportstyrelsen.

8.2 Hälsa och säkerhet i arbetet och förebyggande av olyckor

I artikel 31 i konventionen anges vad medlemsstaternas reglering ska innefatta när det gäller hälsa och säkerhet i arbetet och förebyggande av olyckor. Det innefattar bl.a. riskbedömningar, utbildning, rapportering och undersökning av olyckshändelser på fiskefartyg samt inrättande av samarbetskommittéer.

I artikel 32 i konventionen anges särskilda krav gällande fiskefartyg med en längd om 24 m eller mer som normalt stannar till sjöss mer än tre dygn. Artikeln innefattar krav på att den behöriga myndigheten, efter samråd, ska uppställa krav om att fiskefartygets ägare inrättar förfaranden ombord för att förhindra arbetsolyckor, arbetsskador och sjukdomar till följd av arbetet. Den behöriga myndigheten ska även kräva att fiskefartygets ägare, befälhavare och fiskare får tillräckligt stöd i hur man bedömer och hanterar risker för säkerheten och hälsan ombord på fiskefartyg. Därutöver ställs krav på fiskefartygets ägare om skyddsklädsel och utrustning, att varje fiskare ombord har fått grundläggande säkerhetsutbildning samt att fiskarna vet hur de ska hantera utrustning och relevanta säkerhetsåtgärder innan de deltar i verksamheten.

Av artikel 33 följer att riskbedömningen i samband med fiske ska göras tillsammans med fiskare eller representanter för dem.

8.2.1 Reglering i svensk rätt

Regler om hälsa och säkerhet i arbetet och förebyggande av olyckor finns i arbetsmiljölagen, fartygssäkerhetslagen och föreskrifter meddelade av Transportstyrelsen och Arbetsmiljöverket.

I 3 kap. 2 § arbetsmiljölagen stadgas bl.a. att arbetsgivaren ska vidta alla åtgärder som behövs för att förebygga att arbetstagaren utsätts för ohälsa eller olycksfall. Av 2 a § samma kapitel följer att arbetsgivaren systematiskt ska planera, leda och kontrollera

---

³ 7 kap. 5 § första stycket 1 och 2 fartygssäkerhetslagen och 5 kap. 10 § 1 fartygssäkerhetsförordningen.

verksamheten på ett sätt som leder till att arbetsmiljön uppfyller föreskrivna krav på en god arbetsmiljö. Han ska bl.a. fortlöpande undersöka riskerna i verksamheten och upprätta handlingsplaner. Enligt 3 § samma kapitel ska arbetsgivaren se till att arbetstagaren får god kännedom om de förhållanden under vilka arbetet bedrivs, och att arbetstagaren upplyses om de risker som kan vara förbundna med arbetet. Arbetsgivaren ska vidare förvissa sig om att arbetstagaren har den utbildning som behövs och vet vad han har att iaktta för att undgå riskerna i arbetet. Arbetsgivaren ska även se till att endast arbetstagare som fått tillräckliga instruktioner får tillträde till områden där det finns en påtaglig risk för ohälsa eller olycksfall. Det skyddsansvar som regleras i 3 kap. 2, 2 a och 3 §§ arbetsmiljölagen ska vid fartygsarbete, enligt 4 kap. 9 § fartygs-säkerhetslagen, också gälla befälhavaren. Det innebär att befälhavaren i samtliga dessa fall har ett skyddsansvar, jämte redaren och – i förekommande fall – en annan arbetsgivare⁴. Befälhavarens skyddsansvar enligt fartygssäkerhetslagen gäller, enligt utredningens bedömning, oavsett om det personer som utför fartygsarbete⁵ är anställda eller egenföretagare.

Bestämmelser om rapportering och undersökning av olyckshändelser finns i lagen (1990:712) om undersökning av olyckor, i tillhörande förordning samt i Sjöfartsverkets kungörelse (SJÖFS 1991:5) med föreskrifter om rapportering av sjöolyckor och anmälan om sjöförklaring.

8.2.2 Utbildning

Det finns det två typer av säkerhetsutbildningar för fiskare vilka krävs för tjänstgöring på fiskefartyg.

Säkerhetsutbildning för tjänstgöring på fiskefartyg krävs av alla som tjänstgör ombord på ett fiskefartyg om fartyget har en största längd om 5 m eller mer⁶. Utbildningen ges av Chalmers, Institutionen för sjöfart och marin teknik, Scandinavian Safety Training Center, Sjöfartshögskolan i Kalmar samt Öckerö Maritime Center.

---

⁴ Proposition 2002/03:109 *Sjösäkerhet*, s. 172.

⁵ Med fartygsarbete avses arbete för fartygets räkning som utförs ombord eller på annat ställe av någon som följer med fartyget (1 kap. 2 § 2 fartygssäkerhetslagen).

⁶ 12 kap. 12 § och bilaga 22 Transportstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (TSFS 2010:20) om utbildning och behörigheter för sjöpersonal.

Utöver ovanstående ges en behörighetsgrundande utbildning för befälhavare på fiskefartyg. En sådan utbildning leder till en specialbehörighet vilken krävs för tjänstgöring som befälhavare på fiskefartyg med en största längd om minst 12 m⁷. Utbildningen ges av Öckerö Maritime Center.

Samtliga ovanstående utbildningsanordnare är godkända av Transportstyrelsens sjöfartsavdelning.

8.2.3 Samarbetskommittéer

Konventionen föreskriver i artikel 31 e) att det ska inrättas samarbetskommittéer för hälsa och säkerhet i arbetet. Enligt punkten 44 i rekommendationen ska dessa kommittéer inrättas i land eller på fiskefartyg, när det är möjligt med hänsyn till antalet fiskare ombord. I punkterna 40 till 43 i rekommendationen finns anvisningar om forskning, informationsspridning och samråd.

SFR har till utredningen uttryckt att de anser att konventionens krav om samarbetskommittéer redan är uppfyllt genom de sammanträffanden förbundet har med Transportstyrelsens sjöfartsavdelning en eller två gånger per år och då säkerhetsfrågor diskuteras. Därutöver har förbundet diskuterat säkerhetsfrågor på europainivå vilket bl.a. utmynnat i framtagandet av en handbok för förebyggande av olyckor till sjöss och fiskares säkerhet⁸.

Sverige uppfyller i och för sig konventionens krav i denna del men utredningen anser att det bör övervägas om inte Transportstyrelsen, Havs- och vattenmyndigheten och förbundet bör ha ett närmare samarbete när det gäller frågor om hälsa och säkerhet i arbetet.

8.2.4 Riskbedömningar av fiskeverksamhet

Av artikel 33 i konventionen följer att bedömning av risker i samband med fiske ska, när det är lämpligt, göras tillsammans med fiskare eller deras representanter. Vad en riskbedömning bör innefatta följer av punkten 46 i rekommendationen.

⁷ 11 kap. 2 § och bilaga 19 Transportstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (TSFS 2010:20) om utbildning och behörigheter för sjöpersonal.

⁸ Europeisk handbok för förebyggande av olyckor till sjöss och fiskares säkerhet, Initiativ av arbetsmarknadsparterna inom havsfiskesektorn samfinansierat av Europeiska unionen/maj 2007.

Riskbedömning ingår som en del i det systematiska arbetsmiljöarbetet som bl.a. regleras i 3 kap. 2 a § arbetsmiljölagen. Arbetsmiljöverket behandlar frågor om riskbedömning i sina föreskrifter om systematiskt arbetsmiljöarbete (AFS 2001:1). Ytterligare bestämmelser finns i Transportstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (TSFS 2009:119) om arbetsmiljö på fartyg. Föreskriften är tillämplig på fiskefartyg där arbetstagare utför fartygsarbete för arbetsgivares räkning. Föreskriften gäller även för yrkesmässig verksamhet utan anställda. På fartyg som omfattas av föreskriften gäller Arbetsmiljöverkets föreskrifter (AFS 2001:1 om systematiskt arbetsmiljöarbete (2 kap. 56 § TSFS 2009:119).

8.3 Social trygghet

8.3.1 Krav enligt konventionen

I artiklarna 34 till 37 i konventionen finns bestämmelser och vägledande principer som gäller allmänt för social trygghet i konventionen. När det gäller skydd vid arbetsskada ges ytterligare bestämmelser i artiklarna 38 till 39.

Artikel 34 stadgar att fiskare som normalt är bosatta inom en stats territorium ska vara berättigade till förmåner från medlemsstatens sociala trygghetssystem enligt villkor som inte är mindre förmånliga än de som tillämpas för andra personer som arbetar, innefattande såväl anställda som egenföretagare, och som normalt är bosatta inom medlemsstatens territorium. Detsamma ska även gälla fiskarnas anhöriga i den utsträckning det följer av nationell lag. Artiklarna 35 till 37 är riktade till medlemsstaterna och innebär att medlemsstaterna alltefter nationella omständigheter ska åta sig att successivt införa ett fullständigt socialt trygghetssystem för alla fiskare som normalt är bosatta på dess territorium samt att medlemsstaterna ska samarbeta genom bilaterala eller multilaterala avtal eller andra arrangemang för att införandet av ett sådant socialt trygghetssystem ska göras med beaktande av principen om lika-behandling oberoende av nationalitet och säkerställa upprätthållande av den rätt till social trygghet som alla fiskare, oberoende av var de bor, har fått eller håller på att få. Utan hinder av de ovan nämnda bestämmelserna får medlemsstater, genom bilaterala och multilaterala avtal och genom bestämmelser som antagits inom

regionala organisationer för ekonomisk integration, fastställa andra regler för den trygghetslagstiftning som gäller för fiskare.

När det gäller förmåner vid arbetsskada ska fiskaren, enligt artikel 38 i konventionen, ha tillgång till lämplig sjukvård och motsvarande ersättning enligt nationella lagar och förordningar. Det ovan nämnda skyddet kan, med hänsyn till fiskerinäringens särart, tryggas genom skadeståndsskyldighet för fiskefartygsägare eller obligatorisk försäkring, arbetstagarersättning eller andra system. I avsaknad av nationella bestämmelser för fiskare ska, enligt artikel 39, varje medlemsstat anta lagar, förordningar eller andra åtgärder som föreskriver att fiskefartygsägare har ansvar för att förse fiskare på fartyg som för dess flagg med hälsoskydd och sjukvård medan de är anställda, sysselsatta eller arbetar på ett fartyg till sjöss eller i en främmande hamn. Fiskefartygsägaren ska svara för kostnaderna för sjukvård och tillhörande materiellt bistånd och stöd under läkarvård i ett främmande land tills fiskaren har rest hem. Fiskefartygsägaren kan, under vissa i artikeln angivna omständigheter, fritas från ansvaret.

8.3.2 Reglering i svensk rätt

Socialförsäkringsbalken

Bestämmelser om social trygghet genom sociala försäkringar finns i socialförsäkringsbalken. De förmåner som behandlas i balken är familjeförmåner, förmåner vid sjukdom eller arbetsskada, särskilda förmåner vid funktionshinder, förmåner vid ålderdom, förmåner till efterlevande och bostadsstöd. För att omfattas av det svenska socialförsäkringssystemet och ha rätt till olika typer av förmåner krävs att en person är försäkrad i Sverige. Därutöver krävs att vissa specialvillkor är uppfyllda för att en försäkrad ska få rätt till en viss förmån. Socialförsäkringen är indelad i tre försäkringsgrenar; bosättningsbaserade förmåner, arbetsbaserade förmåner och övriga förmåner⁹. Försäkrad är den som uppfyller krav i fråga om bosättning, arbete eller andra omständigheter avseende övriga förmåner samt gällande krav på försäkringstider.

Kapitel 5 i balken innehåller bestämmelser om bosättningsbaserade förmåner. Vid tillämpningen av bestämmelserna i balken

---

⁹ Statligt personskadeskydd, krigsskadeersättning till sjömän och smittbärarersättning (kapitel 7 i socialförsäkringsbalken).

ska, om inget annat särskilt anges, en person anses vara bosatt i Sverige om han eller hon har sitt egentliga hemvist här i landet. Den som kommer till Sverige och kan antas komma att vistas här under längre tid än ett år ska anses bosatt här i landet. En i Sverige bosatt person som lämnar landet ska fortfarande anses vara bosatt här i landet om utlandsvistelsen kan antas vara längst ett år (5 kap. 3–2 §§). I 5 kap. 9 § i balken anges vilka förmåner som den som är bosatt i Sverige är försäkrad för, bl.a. föräldrapenning på lägsta nivå och grundnivå, barnbidrag, rehabilitering, bidrag till arbetshjälpmedel, sjukersättning och aktivitetsersättning i form av garanti-ersättning, handikappersättning, garantipension och bostadsbidrag.

Kapitel 6 i balken innehåller bestämmelser om arbetsbaserade förmåner. Med arbete i Sverige avses som huvudregel förvärvsarbete i verksamhet här i landet. Med arbete avses såväl anställd som egenföretagare eller uppdragstagare i egen verksamhet. I 6 kap. 3 § i balken finns en särskild bestämmelse om att arbete som sjöman på svenskt handelsfartyg ska anses som arbete i Sverige. Arbete på fiskefartyg omfattas således inte av bestämmelsen. Den som arbetar i Sverige är, enligt 6 kap. 6 § i balken, försäkrad för bl.a. föräldrapenning på grundnivå eller sjukpenningnivå och tillfällig föräldrapenning, sjukpenning, arbetsskadeersättning och inkomstgrundad ålderspension.

Lagen om arbetslöshetsförsäkring

Förmåner vid arbetslöshet regleras i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring med tillhörande förordning. Arbetslöshetsförsäkringen omfattar både arbetstagare och företagare. Rätt till ersättning har, enligt 3 § i lagen, endast personer som i Sverige uppfyller ersättningsvillkoren enligt lagen, om inte något annat följer av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) 883/2004 av den 29 april 2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen. Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att vissa arbeten utförda utomlands ska jämföras med arbete i Sverige.

Arbetslöshetsförsäkringen består av en grundförsäkring och en inkomstbortfallsförsäkring. Ersättning enligt grundförsäkringen lämnas till den som inte är medlem i en arbetslöshetskassa, eller är medlem i en arbetslöshetskassa men inte uppfyller de villkor som gäller för rätt till en inkomstrelaterad ersättning (6 §). Ersättning

enligt inkomstbortfallsförsäkringen lämnas enligt 7 § till den som varit medlem i en arbetslöshetskassa under minst tolv månader, under förutsättning att medlemmen efter det senaste inträdet i kassan uppfyllt arbetsvillkoret enligt 12–14 §§ (medlemsvillkor).

Regler inom EU m.m.

Bestämmelser om social trygghet inom EU finns framförallt i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) 883/2004 av den 29 april 2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen och Europaparlamentets och rådets förordning (EG) 987/2009 av den 16 september 2009 om tillämpningsbestämmelser till förordning (EG) 883/2004. Förordningarna har från och med den 1 maj 2010 ersatt dels förordning (EEG) 1408/71 om tillämpning av systemen för social trygghet när anställda och egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen, dels förordning (EEG) 574/72 om tillämpning av förordning 1408/71. För EES-länderna kommer förordningen (EG) 883/2004 att tillämpas genom ett särskilt avtal som förväntas kunna träda i kraft tidigast från årsskiftet 2012. Fram till dess gäller fortfarande förordningen (EEG) 1408/71. För Schweiz finns ännu inte något särskilt avtal om att tillämpa förordningen (EG) 883/2004 varför förordningen 1408/71 fortfarande gäller i förhållande till Schweiz. Genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1231/2010 av den 24 november 2010 om utvidgning av förordning (EG) nr 883/2004 och förordning (EG) nr 987/2009 till att gälla de tredjelandsmedborgare som enbart på grund av sitt medborgarskap inte omfattas av dessa förordningar¹⁰ är förordningen 883/2004 också tillämplig på tredjelandsmedborgare. För Schweiz gäller dock tills vidare förordningen 859/2003 om tredjelandsmedborgares rättigheter. Förutsättningarna härför är att personen lagligen vistas i en medlemsstat och enbart på grund av sitt medborgarskap inte redan omfattas av förordningen. När det i texten framöver hänvisas till förordningarna avses förordning (EG) 883/2004 och dess tillämpningsförordning om inte annat anges.

Syftet med förordningarna är att bestämma vilket lands lagstiftning som ska tillämpas samt att samordna förmånerna från de olika medlemsstaterna. Genom samordningsreglerna undviks dels att personer som tjänat in rätt till förmåner i ett land förlorar

¹⁰ EUT L 344, 29.12.2010 s. 1.

dessa om de flyttar till ett annat land, dels att personer som flyttar till ett annat land inte får rätt till förmåner där. Förordningarna har företrädare framför nationell lagstiftning. Det innebär att bestämmelserna i socialförsäkringsbalken som reglerar vem som omfattas av svensk socialförsäkring och kravet i lagen om arbetslöshetsförsäkring om att ersättningsvillkoren ska vara uppfyllda i Sverige inte gäller när förordning (EG) 883/2004 är tillämplig¹¹. En person som omfattas av svensk lagstiftning enligt bestämmelserna i förordningen är försäkrad för samtliga förmåner¹² som omfattas av förordningen. Det gäller oavsett om det rör sig om bosättnings- eller arbetsbaserade förmåner enligt socialförsäkringsbalken.

En person på vilken förordningen är tillämplig ska endast omfattas av en medlemsstats lagstiftning. En förvärvsarbetsande person omfattas som huvudregel av lagstiftningen i det land där han arbetar oavsett bosättningsland (*lex locis laboris*). Enligt artikel 11.4 i förordningen ska arbete som anställd eller verksamhet som egenföretagare vilket normalt utförs ombord på ett havsgående fartyg som för en medlemsstats flagg betraktas som arbete utfört i den medlemsstaten. Dock ska den som är anställd på ett fartyg under en medlemsstats flagg och som får sin lön för denna verksamhet från ett företag eller en person som har sitt säte eller är bosatt i en annan medlemsstat, omfattas av den sistnämnda medlemsstatens lagstiftning, om han är bosatt i den staten. Det företag eller den person som betalar lönen ska betraktas som arbetsgivare vid tillämpningen av den lagstiftningen.

---

¹¹ Jfr 4 kap. 5 § socialförsäkringsbalken och 3 § lagen om allmän försäkring.

¹² Förordningen är tillämplig på all lagstiftning om de grenar av den sociala tryggheten som rör förmåner vid sjukdom, förmåner vid moderskap och likvärdiga förmåner vid faderskap, förmåner vid invaliditet, förmåner vid ålderdom, förmåner till efterlevande, förmåner vid olycksfall i arbetet och arbetssjukdom, dödsfallsersättningar, förmåner vid arbetslöshet, förmåner vid förtida pensionering och familjeförmåner (artikel 3.1 i förordning (EG) 883/2004).

Tabell 8.1 Social trygghet enligt socialförsäkringsbalken för fiskare bosatta i Sverige, inom EU/EES* och utanför EU/EES* före ratificering av WFC-konventionen**

	Arbete på svenskflaggat fiskefartyg i Sverige	Arbete på svenskflaggat fiskefartyg utanför EU/EES*	Arbete på fiskefartyg flaggat från land inom EU/EES*	Arbete på fiskefartyg flaggat från land utanför EU/EES*
Bosatt i Sverige	Bosättningsbaserad försäkring enligt 5 kap. SFB Arbetsbaserad försäkring enligt 6 kap. 2 § SFB	Endast försäkrad för bosättningsbaserade förmåner enligt 5 kap. SFB (jfr 6 kap 3 § SFB som gäller arbete på handelsfartyg). (Vid arbete på svenskflaggat fiskefartyg inom EU/EES gäller förordning (EG) 883/2004 art 11.4, dvs. helt försäkrad i flagglandet (Sverige).)	Förordning (EG) 883/2004 art. 11.4: arbetar i flagglandet. Lex loci laboris, dvs. helt försäkrad i flagglandet. Samordning av familjeförmåner mellan arbetslandet och familjens bosättningsland kan ske. Undantag enligt (EG) 883/2004 - art 11.4 andra meningen. Fiskaren tillhör bosättningslandets lagstiftning. - art. 16.1, fiskaren tillhör bosättningslandets lagstiftning	Endast försäkrad för bosättningsbaserade förmåner i Sverige enligt 5 kap. SFB.
Bosatt i EU/EES*	Förordning (EG) 883/2004 art. 11.4: arbetar i flagglandet/Sverige. Lex loci laboris, dvs. helt försäkrad i Sverige.	Förordning (EG) 883/2004 art. 11.4: arbetar i flagglandet/Sverige. Lex loci laboris, dvs. helt försäkrad i Sverige.	Förordning (EG) 883/2004 art. 11.4. Helt försäkrad i flagglandet.	Bosättningslandets lagstiftning avgör i samordning med flaggstatens.
	Undantag enligt (EG) 883/2004 - art 11.4 andra meningen. Fiskaren tillhör bosättningslandets lagstiftning. - art. 16.1, fiskaren tillhör bosättningslandets lagstiftning.	Undantag enligt (EG) 883/2004 - art 11.4 andra meningen. Fiskaren tillhör bosättningslandets lagstiftning. - art. 16.1, fiskaren tillhör bosättningslandets lagstiftning.		

	Arbete på svensk- flaggat fiskefartyg i Sverige	Arbete på svenskflaggat fiskefartyg utanför EU/EES*	Arbete på fiske- fartyg flaggat från land inom EU/EES*	Arbete på fiske- fartyg flaggat från land utanför EU/EES*
Bosatt utanför EU/EES*	Försäkrad för arbetsbaserade förmåner enligt 6 kap. SFB	Bosättningslandets lagstiftning avgör i samordning med flaggstatens. (jfr 6 kap 3 § SFB som gäller arbete på handelsfartyg).	Bosättningslandets lagstiftning avgör i samordning med flaggstatens.	Bosättnings- landets lagstift- ning avgör i samordning med flaggstatens.

Grönt	Fullt socialförsäkringsskydd i Sverige
Gult	Fullt socialförsäkringsskydd i arbetslandet, EU/EES
Orange	Partiellt socialförsäkringsskydd i Sverige
Rött	Inget socialförsäkringsskydd i Sverige

* För EES gäller fortfarande förordning 1408/71, se avsnitt 8.3.2.

** I tabellen har inte tagits hänsyn till gällande bilaterala avtal.

Tabell 8.2 Social trygghet enligt lagen om arbetslöshetsförsäkring (ALF) för fiskare bosatta i Sverige, inom EU/EES* och utanför EU/EES* före ratificering av WFC-konventionen**

	Arbete på svenskflaggat fiskefartyg i Sverige	Arbete på svenskflaggat fiskefartyg utanför EU/EES*	Arbete på fiskefartyg flaggat från land inom EU/EES*	Arbete på fiskefartyg flaggat från land utanför EU/EES*
Bosatt i Sverige	Villkoren enligt 3 § ALF uppfyllda i Sverige. ALF är tillämplig.	Förutsatt att arbetsgivaren har säte i Sverige och lön utbetalas från Sverige IAFFS 2009:1, ALF är tillämplig.	Förordning (EG) 883/2004 art. 11.4: helt försäkrad i flagglandet. Samordning av familjeförmåner mellan arbetslandet och familjens bosättningsland kan ske.	Villkoren enligt 3 § ALF inte uppfyllda i Sverige. ALF är inte tillämplig
			Undantag enligt (EG) 883/2004 - art 11.4 andra meningen. Fiskaren tillhör bosättningslandets lagstiftning. - art. 16.1, fiskaren tillhör bosättningslandets lagstiftning.	
Bosatt i EU/EES	Förordning (EG) 883/2004 art. 11.4: helt försäkrad i flagglandet/ Sverige.	Förordning (EG) 883/2004 art. 11.4: helt försäkrad i flagglandet/ Sverige.	Förordning (EG) 883/2004 art. 11.4: helt försäkrad i flagglandet.	Bosättningslandets lagstiftning avgör i samordning med flagsstatens.
	Undantag enligt (EG) 883/2004 - art 11.4 andra meningen. Fiskaren tillhör bosättningslandets lagstiftning. - art. 16.1, fiskaren tillhör bosättningslandets lagstiftning.	Undantag enligt (EG) 883/2004 - art 11.4 andra meningen. Fiskaren tillhör bosättningslandets lagstiftning. - art. 16.1, fiskaren tillhör bosättningslandets lagstiftning.		

	Arbete på svenskflaggat fiskefartyg i Sverige	Arbete på svenskflaggat fiskefartyg utanför EU/EES*	Arbete på fiskefartyg flaggat från land inom EU/EES*	Arbete på fiskefartyg flaggat från land utanför EU/EES*
Bosatt utanför EU/EES	Villkoren enligt 3 § ALF uppfyllda i Sverige. ALF är tillämplig.	Förutsatt att arbetsgivaren har säte i Sverige och lön utbetalas från Sverige IAFS 2009:1, ALF är tillämplig..	Bosättningslandets lagstiftning avgör i samordning med flaggstatens..	Bosättningslandets lagstiftning avgör i samordning med flaggstatens..

Grönt	ALF tillämplig.
Gult	Förmåner vid arbetslöshet enligt (EG) 883/2004
Rött	ALF ej tillämplig.

* För EES gäller fortfarande förordning 1408/71, se avsnitt 8.3.2..

** I tabellen har inte tagits hänsyn till gällande bilaterala avtal.

8.3.3 Ett fullständigt socialt trygghetssystem

Utredningens bedömning: Ett fullständigt socialt trygghetssystem enligt konventionen motsvarar det skydd en person har om han eller hon är försäkrad för både bosättnings- och arbetsbaserade förmåner enligt socialförsäkringsbalken samt omfattas av lagen om arbetslöshetsförsäkring.

Social security i den mening som avses i konventionen ska översättas med social trygghet.

Medlemsstaterna ska, enligt artikel 35 i konventionen, åta sig att successivt införa ett fullständigt socialt trygghetssystem för alla fiskare som är bosatta på deras territorium. Av artikel 36 följer att medlemsstaterna ska samarbeta för att successivt införa ett fullständigt socialt trygghetssystem för fiskare med beaktande av principen om likabehandling oberoende av nationalitet.

Vad som närmare avses med ett fullständigt socialt trygghetssystem definieras inte närmare i konventionen. I Standard A4.5 i Sjöarbetskonventionen listas nio olika områden vilka bör innefattas i ett fullständigt socialt trygghetssystem: hälso- och sjukvård, förmåner vid sjukdom, förmåner vid arbetslöshet, förmåner vid ålderdom, förmåner vid arbetsskada, familjeförmåner, förmåner vid

moderskap, förmåner vid invaliditet och förmåner till efterlevande. Uppräknningen i koden sammanfaller med de traditionella områden som finns i ILO-konventionen 102 om social trygghet. Utredningen anser att de ovan nämnda nio områdena ska beaktas vid bedömningen av vad som i WFC-konventionen avses med ett fullständigt socialt trygghetssystem. Utredningens bedömning är därför att ett fullständigt socialt trygghetssystem enligt konventionen motsvaras i Sverige av det skydd en person har om han eller hon är försäkrad för både bosättnings- och arbetsbaserade förmåner enligt socialförsäkringsbalken samt omfattas av lagen om arbetslöshetsförsäkring. En fiskares nationalitet har varken betydelse för frågan om han eller hon har rätt till socialförsäkringskydd enligt socialförsäkringsbalken eller rätt till ersättning enligt lagen om arbetslöshetsförsäkring. Med de förslag som utredningen föreslår i avsnitt 8.3.4 anser utredningen att Sverige uppfyller konventionens krav om ett fullständigt socialt trygghetssystem för fiskare.

I konventionen används begreppet *social security*. Fråga är om social security i den mening som avses i konventionen ska översättas med socialförsäkring eller social trygghet. I förarbetena¹³ till den numera upphävda socialförsäkringslagen anfördes bl.a. följande angående begreppen social trygghet och socialförsäkring.

När socialförsäkringen diskuteras utifrån ett internationellt perspektiv används i Sverige ibland begreppet social trygghet (*social security*) som mer eller mindre synonymt med socialförsäkring. I olika internationella överenskommelser om minimistandard och samordning är det också vad som förekommer under det begreppet som bäst överensstämmer med det som vanligen avses med socialförsäkring. Social trygghet uppfattas emellertid i allmänhet som ett något vidare begrepp än socialförsäkring. Så kan t.ex. omsorger inom socialtjänsten såsom äldreomsorg och bistånd räknas till social trygghet. Studiestöd, arbetarskydd och arbetsmarknadspolitiska insatser utgör exempel på andra förmåner som kan sägas ligga i gränsområdet för socialförsäkring.

Det förekommer inte några enhetliga, internationellt vedertagna definitioner av begrepp som socialförsäkring, social trygghet eller social hjälp. Varje land har sin egen nationella rätt på området. Inte heller inom den internationella socialförsäkringsrätten förekommer någon egentlig definition av nämnda begrepp. I internationella överenskommelser anges ofta enbart vilka slags förmåner som omfattas av överenskommelsen eller vilka typer av risker som skall täckas.

---

¹³ Proposition 1998/99:119 s. 74–77.

Några egentliga definitioner av begrepp förekommer inte utan i stället tillämpas metoden med en uppräknig av de områden som överenskommelsen avses täcka. Gemensamt är dock att det handlar om en obligatorisk solidaritet i situationer som brukar kallas sociala risker (social risks). En sådan mera allmän syn förekommer också inom Internationella arbetsorganisationen (ILO), t.ex. i rapporten *Into the 21st Century: The Development of Social Security*.

I 1 kap. 1 § socialförsäkringsbalken anförs att balken innehåller bestämmelser om social trygghet genom socialförsäkringen. Avgörande för frågan hur social security ska översättas är, enligt utredningens bedömning, vilka förmåner som avses i konventionen. Om dessa förmåner överensstämmer med förmåner som regleras i socialförsäkringsbalken bör social security lämpligen översättas med socialförsäkring. Som framgår ovan omfattar begreppet social security i konventionens mening förmåner vid arbetslöshet som ligger utanför socialförsäkringsbalken. Utredningen anser därför att social security i den mening som avses i konventionen ska översättas med social trygghet.

8.3.4 Fiskares skydd från det svenska systemet om social trygghet – överensstämmelse med konventionen?

Utredningens förslag: En ny bestämmelse om arbete på fiskefartyg införs i 6 kap. socialförsäkringsbalken. Bestämmelsen innebär dels att arbete på svenskt fiskefartyg ska anses som arbete i Sverige, dels att arbete på fiskefartyg från tredjeland också ska anses som arbete i Sverige om personen som utför arbetet är bosatt i Sverige.

Ett tillägg görs i 3 § lagen om arbetslöshetsförsäkring av vilket det framgår att personer som är bosatta i Sverige och som har arbetat på ett fiskefartyg från ett land utanför EU ska ha rätt till ersättning enligt lagen på samma villkor som en person har som i Sverige uppfyller ersättningsvillkoren enligt lagen.

Av artikel 34 följer att rätten till förmåner från det sociala trygghetssystemet för fiskare bosatta i en medlemsstat, och deras anhöriga om nationell lag föreskriver det, inte får vara mindre förmånligt än den rätt som andra personer som arbetar och som är bosatta i medlemsstaten har. Enligt konventionen är det således

bosättningsprincipen som gäller, dvs. fiskaren ska omfattas av det sociala trygghetssystemet i det land han är bosatt. Emellertid följer av artikel 37 i konventionen att medlemsstater genom bilaterala och multilaterala avtal och genom regionala organisationer för ekonomisk integration får fastställa andra regler om den lagstiftning om social trygghet som fiskare lyder under.

Fråga är om svenska fiskare som bor i Sverige omfattas av det sociala trygghetssystemet på samma sätt som övriga personer som arbetar och bor i Sverige, dvs. omfattas av såväl arbets- som bosättningsbaserade förmåner i socialförsäkringsbalken samt omfattas av lagen om arbetslöshetsförsäkring.

Social trygghet enligt socialförsäkringsbalken

För att vara försäkrad i Sverige för de bosättningsbaserade förmånerna i socialförsäkringsbalken krävs att personen är bosatt i Sverige. När det däremot gäller att avgöra om en fiskare är försäkrad för arbetsbaserade förmåner gäller huvudregeln i 6 kap. 2 § socialförsäkringsbalken att så länge fiskaren utför sitt arbete i Sverige, dvs. förvävarsarbete i verksamhet här i landet, är han försäkrad för arbetsbaserade förmåner i Sverige. När det gäller sjöman på svenskt handelsfartyg är det enligt 6 kap. 3 § i socialförsäkringsbalken flaggstatsprincipen som är avgörande för om en sjöman är försäkrad för arbetsbaserade förmåner i Sverige. Flaggstatsprincipen innebär att sjömannen ska omfattas av socialförsäkringen i det land, vars flagg fartyget för. Om en fiskare utför sitt arbete inom EU/EES¹⁴ gäller förordning (EG) 883/2004 och art. 11.4, dvs. flaggstatsprincipen. Artikeln är tillämplig på såväl anställda som egenföretagare samt på alla typer av havsgående fartyg. Resultatet blir således detsamma för en sjöman respektive fiskare så länge det gäller arbete inom EU och båda omfattas av arbets- och bosättningsbaserade förmåner enligt socialförsäkringsbalken.

Skillnad uppkommer vid arbete på svenskflaggat fartyg utanför EU/EES i länder med vilka Sverige inte ingått några bilaterala avtal om social trygghet. En sjöman på ett svenskt handelsfartyg är i det fallet, i enlighet med vad som stadgas i 6 kap. 3 § socialförsäkringsbalken, försäkrad för arbetsbaserade förmåner i Sverige medan fiskaren saknar motsvarande skydd. Enligt uppgift till utredningen

¹⁴ Angående förordningens tillämplighet på EES, se avsnitt 8.3.2.

finns det inga svenskflaggade fiskefartyg som bedriver verksamhet utanför EU/EES vilket innebär att den ovan nämnda skillnaden mellan sjöman på handelsfartyg och fiskare inte medför några problem för fiskarna i praktiken. För att uppfylla kraven i konventionen på ett fullständigt skydd från system om social trygghet krävs dock att även arbete på svenskt fiskefartyg anses som arbete i Sverige. Utredningen föreslår därför att det införs en ny bestämmelse i socialförsäkringsbalken om arbete på fiskefartyg. Konsekvensen av en sådan ändring blir att även utländska fiskare som arbetar på ett svenskt fiskefartyg utanför EU/EES i länder med vilka Sverige inte ingått några bilaterala avtal om social trygghet omfattas av arbetsbaserade förmåner i Sverige. Bestämmelsen kommer, till skillnad från vad gäller redan befintlig bestämmelse om arbete som sjöman på handelsfartyg, att gälla både de fiskare som är anställda och de som är egenföretagare. I den befintliga bestämmelsen om sjömän på handelsfartyg i 6 kap. 3 § balken hänvisas vad gäller begreppet sjöman till sjömanslagen. Därav följer att begreppet sjöman endast omfattar den som är anställd. (Se tabell 8.1 och 8.3 bosatt i Sverige och arbete på svenskflaggat fiskefartyg utanför EU/EES)

Härtill kommer att fiskare som är bosatta i Sverige men som arbetar på ett fiskefartyg flaggat i land utanför EU/EES med vilket Sverige inte ingått några bilaterala avtal om social trygghet enligt gällande lagstiftning endast är försäkrad för bosättningsbaserade förmåner. För att även denna kategori av fiskare ska få ett fullständigt socialförsäkringskydd i enlighet med konventionens krav krävs att dessa fiskare även får tillgång till de arbetsbaserade förmånerna i socialförsäkringsbalken. Olika alternativ för hur den svenska lagstiftningen ska kunna anpassas för att Sverige ska uppfylla konventionen i detta avseende behandlas i MLC-utredningens betänkande¹⁵. Utredningen föreslår, i likhet med vad som följer av regeringens förslag avseende 2006 års sjöarbetskonvention¹⁶, att det införs en bestämmelse i socialförsäkringsbalken av vilken det framgår att även de fiskare som bor i Sverige, och som inte omfattas av EU-lagstiftning eller något bilateralt avtal om social trygghet, ska ges rätt till arbetsbaserade förmåner enligt socialförsäkringsbalken. Det innebär att arbetsgivaren får betala arbetsgivaravgifter i Sverige även om det är en utländsk arbetsgivare. Då de flesta fiskarna är egenföretagare får de själva betala in

¹⁵ SOU 2009:95 s. 100 f.

¹⁶ Proposition 2011/12:35 2006 års sjöarbetskonvention, s. 49.

motsvarande avgift. Liksom MLC-utredningen konstaterar gällande sjömän kan även vad gäller fiskare konstateras att antalet fiskare som kan vara aktuella för den här lösningen är ett mindre antal¹⁷. Utredningen föreslår därför att det införs en bestämmelse i socialförsäkringsbalken innebärande att arbete på fiskefartyg från tredjeland ska anses som arbete i Sverige om personen som utför arbetet är bosatt i Sverige. (Se tabell 8.1 och 8.3 bosatt i Sverige och arbete på fiskefartyg flaggat från land utanför EU/EES).

Social trygghet enligt lagen om arbetslöshetsförsäkring

Rätt till ersättning, enligt lagen om arbetslöshetsförsäkring, har endast personer som i Sverige uppfyller ersättningsvillkoren enligt lagen, om inte något annat följer av förordning (EG) 883/2004. Att ersättningsvillkoren ska vara uppfyllda i Sverige innebär t.ex. att arbete enligt arbetsvillkoret i 12 § lagen om arbetslöshetsförsäkring ska vara utfört i Sverige och att den som ansöker om arbetslöshetsersättning söker arbete i Sverige.

EU-rättsliga bestämmelser gäller i stället för lagen om arbetslöshetsförsäkring i vissa situationer. Om en person i enlighet med lagvalsbestämmelserna i förordning (EG) 883/2004 är att betrakta som försäkrad i Sverige blir förordningens artikel 6 om sammanläggning av perioder tillämplig. Bestämmelsen innebär att arbetslöshetskassan vid prövning av om ersättningsvillkoren är uppfyllda ska beakta om personen uppfyller dessa inom EU och inte bara i Sverige. Så länge en fiskare bor och arbetar inom EU omfattas han således av system om social trygghet gällande förmåner vid arbetslöshet.

I 3 § lagen om arbetslöshetsförsäkring anges att vissa arbeten som är utförda utomlands ska jämföras med arbete i Sverige. Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen har med stöd av bemyndigande meddelat föreskrifter¹⁸ om att arbete utomlands hos arbetsgivare med säte i Sverige, om lön utbetalas därifrån, ska jämföras med arbete i Sverige och tillgodoräknas när arbetsvillkoret prövas. Det innebär att om en fiskare arbetar på ett svenskflaggat fiskefartyg utanför EU/EES i land som Sverige inte träffat någon överenskommelse om andra villkor för att få

¹⁷ Enligt uppgift från SFR rör det sig om ett fåtal fiskare, inte fler än 15.

¹⁸ Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen föreskrifter (IAFFS 2009:1) om arbetslöshetsförsäkring, 2 kap. 8 §.

ersättning enligt lagen, är hans arbete att jämföra med arbete i Sverige så länge arbetsgivaren har sitt säte i Sverige och betalar ut lönen därifrån. (Se tabell 8.2 och 8.4 bosatt i Sverige och arbete på svenskflaggat fiskefartyg utanför EU/EES).

Skydd enligt konventionens krav saknas i det fall en fiskare är bosatt i Sverige men arbetar på ett fiskefartyg flaggat från land utanför EU/EES med vilket Sverige inte träffat någon överenskommelse om andra villkor för att få ersättning enligt lagen. För att dessa fiskare ska omfattas av lagen om arbetslöshetsförsäkring krävs att arbetslöshetskassan vid prövning av om ersättningsvillkoren är uppfyllda ska beakta om personen uppfyller dessa i det land han arbetat och inte bara i Sverige. Situationen liknar den som redogjorts för ovan, dvs. hur en fiskare bosatt i Sverige och som arbetat på ett fiskefartyg flaggat från land utanför EU/EES med vilket Sverige inte ingått något bilateralt avtal om social trygghet ska komma i åtnjutande av arbetsbaserade förmåner enligt socialförsäkringsbalken. I likhet med utredningens förslag i den delen föreslår utredningen att det införs en bestämmelse i lagen om arbetslöshetsförsäkring av vilken det framgår att en person som bor i Sverige och som har utfört arbete på ett fiskefartyg från ett land utanför EU som Sverige inte träffat en överenskommelse med om andra villkor för rätt till ersättning än som föreskrivs i lagen, ska ha rätt till ersättning på samma villkor som en person har som i Sverige uppfyller ersättningsvillkoren enligt lagen. (Se tabell 8.2 och 8.4 bosatt i Sverige och arbete på fiskefartyg flaggat från land utanför EU/EES).

Tabell 8.3 Social trygghet enligt socialförsäkringsbalken för fiskare bosatta i Sverige, inom EU/EES⁺ och utanför EU/EES⁺ efter ratificering av WFC-konventionen**

	Arbete på svenskflaggat fiskefartyg i Sverige	Arbete på svenskflaggat fiskefartyg utanför EU/EES ⁺	Arbete på fartyg flaggat från land inom EU/EES ⁺	Arbete på fiskefartyg flaggat från land utanför EU/EES ⁺
Bosatt i Sverige	Bosättningsbaserad försäkring enligt 5 kap. SFB Arbetsbaserad försäkring enligt 6 kap. 6 kap. § SFB	Bosättningsbaserad försäkring enligt 5 kap. SFB Arbetsbaserad försäkring enligt 6 kap. 3 § SFB	Förordning (EG) 883/2004 art. 11.4: arbetar i flagglandet. Lex loci laboris, dvs. helt försäkrad i flagglandet. Samordning av familjeförmåner mellan arbetslandet och familjens bosättningsland kan ske. Undantag enligt (EG) 883/2004 - art 11.4 andra meningen. Fiskaren tillhör bosättningslandets lagstiftning. - art. 16.1, fiskaren tillhör bosättningslandets lagstiftning.	Bosättningsbaserad försäkring enligt 5 kap. SFB Arbetsbaserad försäkring enligt 6 kap. 3 § SFB

	Arbete på svenskflaggat fiskefartyg i Sverige	Arbete på svenskflaggat fiskefartyg utanför EU/EES*	Arbete på fartyg flaggat från land inom EU/EES*	Arbete på fiskefartyg flaggat från land utanför EU/EES*
Bosatt i EU/EES*	Förordning (EG) 883/2004 art. 11.4: arbetar i flagglandet/Sverige. Lex loci laboris, dvs. helt försäkrad i Sverige.	Förordning (EG) 883/2004 art. 11.4: arbetar i flagglandet/Sverige. Lex loci laboris, dvs. helt försäkrad i Sverige.	Förordning (EG) 883/2004 art. 11.4. Helt försäkrad i flagglandet.	Bosättningslandets lagstiftning avgör i samordning med flaggstatens.
	Undantag enligt (EG) 883/2004 - art 11.4 andra meningen. Fiskaren tillhör bosättningslandets lagstiftning. - art. 16.1, fiskaren tillhör bosättningslandets lagstiftning.	Undantag enligt (EG) 883/2004 - art 11.4 andra meningen. Fiskaren tillhör bosättningslandets lagstiftning. - art. 16.1, fiskaren tillhör bosättningslandets lagstiftning..		
Bosatt utanför EU/EES*	Försäkrad för arbetsbaserade förmåner enligt 6 kap. SFB. Om bosättningslandet har ratificerat WFC-konventionen kan sjömannen vara helt försäkrad i bosättningslandet enligt artikel 34.	Försäkrad för arbetsbaserade förmåner enligt 6 kap. 3 § SFB. Om bosättningslandet har ratificerat WFC-konventionen kan sjömannen vara helt försäkrad i bosättningslandet enligt artikel 34.	Bosättningslandets lagstiftning avgör i samordning med flaggstatens.	Bosättningslandets lagstiftning avgör i samordning med flaggstatens.

Grönt	Fullt socialförsäkringsskydd i Sverige
Gult	Fullt socialförsäkringsskydd i arbetslandet, EU/EES
Orange	Partiellt socialförsäkringsskydd i Sverige
Rött	Inget socialförsäkringsskydd i Sverige

* Observera att för EES gäller fortfarande förordning 1408/71, se avsnitt 8.3.2.

** I tabellen har inte tagits hänsyn till gällande bilaterala avtal.

Tabell 8.4 Social trygghet enligt lagen om arbetslöshetsförsäkring (ALF) för fiskare bosatta i Sverige, inom EU/EES* och utanför EU/EES* efter ratificering av WFC-konventionen**

	Arbete på svensk- flaggat fiskefartyg i Sverige	Arbete på svenskflaggat fiskefartyg utanför EU/EES*	Arbete på fartyg flaggat från land inom EU/EES*	Arbete på fiskefartyg flaggat från land utanför EU/EES*
Bosatt i Sverige	Villkoren enligt 3 § ALF uppfyllda i Sverige. ALF är tillämplig.	Förutsatt att arbetsgivaren har säte i Sverige och lön utbetalas från Sverige IAFFS 2009:1, ALF är tillämplig.	Förordning (EG) 883/2004 art. 11.4: helt försäkrad i flagglandet/Sverige.	Villkoren enligt 3 § ALF är uppfyllda. ALF är tillämplig.
Bosatt i EU/EES	Förordning (EG) 883/2004 art. 11.4: helt försäkrad i flagglandet/Sverige.	Förordning (EG) 883/2004 art. 11.4: helt försäkrad i flagglandet/Sverige.	Förordning (EG) 883/2004 art. 11.4: helt försäkrad i flagglandet.	Bosättningslandets lagstiftning avgör i samordning med flaggsstatens.
	Undantag enligt (EG) 883/2004 - art 11.4 andra meningen. Fiskaren tillhör bosättningslandets lagstiftning. - art. 16.1, fiskaren tillhör bosättningslandets lagstiftning.	Undantag enligt (EG) 883/2004 - art 11.4 andra meningen. Fiskaren tillhör bosättningslandets lagstiftning. - art. 16.1, fiskaren tillhör bosättningslandets lagstiftning.		
Bosatt utanför EU/EES	Villkoren enligt 3 § ALF uppfyllda i Sverige. ALF är tillämplig.	Förutsatt att arbetsgivaren har säte i Sverige och lön utbetalas från Sverige IAFFS 2009:1, 8 har säte i Sverige och lön utbetalas från Sverige. ALF är tillämplig.	Bosättningslandets lagstiftning avgör i samordning med flaggsstatens.	Bosättningslandets lagstiftning avgör i samordning med flaggsstatens.

Grönt	ALF tillämplig.
Gult	Förmåner vid arbetslöshet enligt (EG) 883/2004
Rött	ALF ej tillämplig.

* Observera att för EES gäller fortfarande förordning 1408/71, se avsnitt 8.3.2.

** I tabellen har inte tagits hänsyn till gällande bilateral avtal.

8.3.5 Skydd vid arbetsskada

Utredningens bedömning: Bestämmelserna i socialförsäkringsbalken om arbetsskada och i hälso- och sjukvårdslagen om rätt till sjukvård motsvarar, med beaktande av utredningens förslag i avsnitt 8.3.4, de krav som följer av artikel 38 i konventionen.

I artikel 38 anges vad som ska innefattas i fiskarnas socialförsäkringsrättsliga skydd vid arbetsskada. Vid arbetsskada ska fiskarna ha tillgång till lämplig sjukvård och motsvarande ersättning enligt nationella lagar och förordningar.

Vad gäller tillgång till sjukvård följer av 3 och 4 §§ hälso- och sjukvårdslagen att landstingen ska erbjuda en god hälso- och sjukvård åt dem som är bosatta inom landstinget samt omedelbar hälso- och sjukvård åt dem som vistas inom landstinget utan att vara bosatta där. Bestämmelser om förmåner vid arbetsskada finns i kapitlen 38 till 42 i socialförsäkringsbalken. Ersättning från arbetsskadeförsäkringen kan lämnas till försäkrade förvärvsarbetande och vissa studerande samt även till efterlevande (39 kap. 2 § socialförsäkringsbalken). Vid arbetsskada har en försäkrad rätt till samma förmåner enligt balken som han eller hon har rätt till vid annan sjukdom. Därutöver ersätter arbetsskadeförsäkringen nödvändiga kostnader för sjukvård utomlands till den del dessa inte ersätts som vid annan sjukdom (40 kap. 11 § socialförsäkringsbalken). Till en försäkrad som till följd av arbetsskada fått sin förmåga att skaffa sig inkomst genom arbete nedsatt med minst en femtondel utgår ersättning i form av livränta (41 kap. 3 § socialförsäkringsbalken).

Med de förslag som utredningen föreslagit under avsnitt 8.3.4 anser utredningen att Sverige uppfyller konventionens krav i detta avseende.

8.3.6 Fiskefartygsägares ansvar för hälsoskydd och sjukvård

Utredningens bedömning: Sjömanslagens bestämmelse om att arbetsgivaren ska bestrida kostnad för vård av sjuk eller skadad sjöman gäller endast fiskare som är anställda. Fiskefartygsägarens ansvar för sådan kostnad i övriga fall, dvs. när en fiskare tjänstgör i egenskap av egenföretagare, är en fråga som får regleras i avtal om samarbete i fiskelag

Av artikel 39 följer att varje medlemsstat, i avsaknad av nationella bestämmelser för fiskare, ska anta lagar, förordningar eller vidta andra åtgärder som föreskriver att fiskefartygsägare har ansvar för att förse fiskare med hälsoskydd och sjukvård medan de är anställda eller sysselsatta eller arbetar på ett fartyg till sjöss eller i en främmande hamn. Sådana lagar, förordningar eller andra åtgärder ska säkerställa att fiskefartygsägare svarar för kostnaderna för sjukvård och därmed sammanhängande materiellt bistånd och stöd under läkarvård i ett främmande land tills fiskaren har rest hem.

Enligt 38 § sjömanslagen ska arbetsgivaren bestrida kostnad för vård av sjuk eller skadad sjöman som har befattning på fartyg. Sjömanslagen är endast tillämplig vid arbete och tjänstgöring på fiskefartyg för fiskare som är anställda. I övriga fall, dvs. när en fiskare tjänstgör i egenskap av egenföretagare, saknas bestämmelser om bestridande av kostnad för sjukvård när fiskefartyget är till havs eller i en främmande hamn. Utredningen anser i likhet vad som anförts i avsnitt 6.5 om hemresa att det är en fråga som får regleras i avtal om samarbete i fiskelag.

9 Uppfyllelse och tillämpning

Del VII i konventionen innehåller bestämmelser om medlemsstaternas ansvar för att genomföra och tillämpa de principer och rättigheter som fastställs i konventionen.

9.1 Krav på tillsyn

Utredningens förslag: Ett tillägg görs i 5 kap. 1 § fartygssäkerhetslagen om att tillsyn även ska gälla arbets- och levnadsförhållandena ombord.

I artikel 40 i konventionen ställs krav på medlemsstaterna om ett effektivt utövande av sin jurisdiktion och kontroll över fartyg som för deras flagg. Det ska genomföras genom inrättande av system som säkerställer att kraven i konventionen uppfylls och, när det är lämpligt, inspektioner, rapportering, övervakning, besvär-förfaranden, lämpliga påföljder och korrigerande åtgärder ingår i enlighet med nationella lagar och förordningar.

I svensk reglering finns bestämmelser om tillsyn av fartyg i 5 kap. fartygssäkerhetslagen och i 6 kap. fartygssäkerhetsförordningen. Transportstyrelsen utövar enligt 5 kap. 1 § fartygssäkerhetslagen tillsyn när det gäller fartyg och dess utrustning, säkring av last som ännu inte förts ombord, rederiers säkerhetsorganisation och arbetsmiljön ombord. I tillsynen ingår inledande besiktning som kan leda fram till att certifikat utfärdas, besiktningar och kontroller för att se till att gällande föreskrifter efterlevs samt för att förnya certifikat. Möjlighet finns även för tillsynsmyndigheten att utföra inspektioner när den finner det motiverat. I Transportstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (TSFS 2009:2) om tillsyn inom sjöfartsområdet finns de närmare föreskrifterna om den tillsyn som utövas av styrelsen i dag. I

föreskrifterna finns särskilda bestämmelser om tillsyn för fiskefartyg som har en längd om 24 m eller mer. Dessa bestämmelser har sin grund i Rådets direktiv 97/70/EG av den 11 december 1997 om att införa harmoniserade säkerhetsregler för fiskefartyg som har en längd om 24 m och däröver.

För att tillsynen enligt fartygssäkerhetslagen även ska omfatta de krav om arbets- och levnadsförhållanden som följer av konventionen föreslår utredningen att det görs ett tillägg i 5 kap. 1 § fartygssäkerhetslagen där det slås fast att i tillsynen av ett fartyg ska ingå tillsyn av arbets- och levnadsförhållanden ombord. En närmare reglering av vilka förhållanden som avses bör följa av Transportstyrelsens föreskrifter. Utredningens förslag ansluter till regeringens förslag avseende 2006 års sjöarbetskonvention¹ i denna del.

9.2 Sjöarbetscertifikat för fiskefartyg

Utredningens förslag: Ett tillägg görs i 1 kap. 4 § fartygssäkerhetslagen om vad som avses med ett sjöarbetscertifikat för fiskefartyg.

Medlemsstaterna ska, enligt artikel 41 i konventionen, ställa krav på fiskefartyg att de medför ett giltigt dokument som förklarar att fartyget har inspekterats av den behöriga myndigheten eller på dess uppdrag, för uppfyllande av bestämmelserna i konventionen rörande arbets- och levnadsförhållanden. Dokumentet ska utfärdas av den behöriga myndigheten. Någon närmare reglering hur ett sådant dokument ska utformas finns inte.

Bestämmelser om certifikat och dokument finns i 1 kap. 4 § fartygssäkerhetslagen. Av 2 kap. 3 § fartygssäkerhetslagen följer att ett fartyg ska ha de certifikat som anges i lagen eller i föreskrifter som meddelats med stöd av lagen. Vidare följer att ett certifikat ska visa att fartyget vid en besiktning för utfärdande av certifikatet motsvarade föreskrivna krav. Av andra stycket samma bestämmelse följer att certifikat utfärdas av Transportstyrelsen, om regeringen inte föreskriver annat. Sjöarbetskonventionen har en bestämmelse med motsvarande innehåll som artikel 41 i konventionen och regeringen har avseende den konventionen föreslagit att ett tillägg

---

¹ Proposition 2011/12:35 2006 års sjöarbetskonvention, s. 53 f.

görs i 1 kap. 4 § fartygssäkerhetslagen om vad som avses med ett sjöarbetscertifikat². För att få en enhetlig benämning och författningsmässig behandling för dessa bevis anser utredningen att det dokument som avses i artikel 41 i konventionen i svensk rätt bör benämnas sjöarbetscertifikat för fiskefartyg samt att ett tillägg bör göras i 1 kap. 4 § fartygssäkerhetslagen om vad som avses med ett sjöarbetscertifikat för fiskefartyg.

9.2.1 Fiskefartyg som omfattas av reglerna om sjöarbetscertifikat för fiskefartyg

Utredningens förslag: En ny bestämmelse om vilka fartyg som är skyldiga att ha ett sjöarbetscertifikat för fiskefartyg införs i 3 kap. fartygssäkerhetslagen.

Bestämmelsen i artikel 41 i konventionen om sjöarbetscertifikat för fiskefartyg gäller fiskefartyg som stannar till sjöss mer än tre dygn och har en längd om 24 m eller mer, eller normalt framförs på ett avstånd från flaggstatens kustlinje som överstiger 200 sjömil.

I kapitel 3 i fartygssäkerhetslagen finns bestämmelser om särskilda krav för användning av vissa fartyg. Utredningen föreslår att det införs en ny bestämmelse om vilka fartyg som måste ha ett sjöarbetscertifikat för fiskefartyg.

9.2.2 Giltighetstid

Giltighetstiden för ett sjöarbetscertifikat för fiskefartyg får, enligt artikel 41.2 i konventionen, sammanfalla med giltighetstiden för ett nationellt eller internationellt säkerhetscertifikat för fiskefartyg, men den får aldrig överskrida fem år.

Transportstyrelsen får, enligt 3 kap. 3 § fartygssäkerhetsförordningen, meddela föreskrifter om giltighetstiden för certifikat. Vid meddelande av sådana föreskrifter gällande sjöarbetscertifikat för fiskefartyg måste tidsbegränsningen om fem år iakttagas.

---

² Proposition 2011/12:35 2006 års sjöarbetskonvention, s. 51 f.

9.3 Inspektörer och uppdrag till erkända organisationer

Utredningens förslag: En bestämmelse förs in i 9 kap. fartygssäkerhetsförordningen om att Transportstyrelsen genom avtal får bemyndiga erkända organisationer att utföra tillsyn och utfärda certifikat avseende arbets- och levnadsförhållanden på svenska fiskefartyg.

Konventionen ställer i artikel 42 krav om att den behöriga myndigheten ska utse ett tillräckligt antal behöriga inspektörer för att fullgöra dess uppgifter enligt artikel 41, dvs. att utfärda sjöarbetscertifikat för fiskefartyg efter att fiskefartyget har inspekterats avseende konventionens bestämmelser om arbets- och levnadsförhållanden. Medlemsstaterna får dock bemyndiga offentliga institutioner eller andra organisationer som den erkänner som behöriga och oberoende att utföra inspektioner och utfärda sjöarbetscertifikat för fiskefartyg på fiskefartyg som för deras flagg. Under alla förhållanden ska medlemsstaten ha det fulla ansvaret för inspektion och utfärdande av dessa handlingar rörande fiskarnas arbets- och levnadsförhållanden på fiskefartyg som för dess flagg.

I enlighet med utredningens förslag i avsnitt 9.1. är det Transportstyrelsen som föreslås vara tillsynsmyndighet när det gäller arbets- och levnadsförhållanden på fiskefartyg. Vad gäller frågan om hur behöriga inspektörer ska utses och utbildningskrav för behöriga inspektörer är det därför, enligt utredningen, en fråga för Transportstyrelsen att besluta.

Av 1 kap. 5 § fartygssäkerhetslagen följer att med erkänd organisation avses en sådan organisation som har erkänts i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 391/2009 av den 23 april 2009 om gemensamma regler och standarder för organisationer som utför inspektioner och utövar tillsyn av fartyg samt att en organisation kan vara ett klassificeringssällskap eller annan som utför säkerhetsbedömningar på statens vägnar. Enligt 9 kap. 1 och 2 §§ fartygssäkerhetsförordningen får Transportstyrelsen genom avtal uppdra åt en erkänd organisation att utfärda och förnya certifikat för svenska fartyg. Vidare ska Transportstyrelsen i sin författningssamling tillkännage med vilka organisationer avtal har träffats.

Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 391/2009 och Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/15/EG av den 23 april 2009 om gemensamma regler och standarder för organisationer som utför inspektioner och utövar tillsyn av fartyg och för sjöfartsadministrationernas verksamhet i förbindelse därmed behandlar endast tillsyn och utfärdande av certifikat avseende förhållanden som regleras i vissa IMO konventioner, inte konventionen om arbete ombord på fiskefartyg. Som framgår ovan definieras begreppet erkänd organisation i 1 kap. 5 § fartygs-säkerhetslagen som en organisation erkänd enligt förordning (EG) nr 391/2009. I teorin är detta inte detsamma som en organisation erkänd av en medlemsstat enligt konventionen om arbete ombord på fiskefartyg. I praktiken har detta, enligt utredningen, ingen betydelse; det är fråga om välrenommerade klassificeringssällskap både enligt direktivet och konventionen om arbete ombord på fiskefartyg. Utredningen föreslår därför ingen åtskillnad i begreppet.

En ny bestämmelse bör föras in i fartygssäkerhetsförordningen för att bemyndiga Transportstyrelsen att träffa avtal med en erkänd organisation att utföra tillsyn av arbets- och levnadsförhållanden på svenska fiskefartyg och att utfärda sjöarbetscertifikat för fiskefartyg. Transportstyrelsen ska även åläggas att i sin författnings-samling tillkännage med vilka organisationer avtal har träffats. Utredningen tar inte ställning till frågan om avtal bör träffas; detta är en fråga för Transportstyrelsen. Utredningens förslag avseende uppdrag till erkända organisationer ansluter till MLC-utredningens förslag³ i denna del.

9.4 Åtgärder vid klagomål

En medlemsstat som tar emot ett klagomål eller får bevis om att ett fiskefartyg inte uppfyller kraven i konventionen *ska* om fartyget för medlemsstatens flagg och *får* om fartyget för utländsk flagg vidta vissa åtgärder (artikel 43). För det fall en medlemsstat betraktar klagomålen som klart ogrundade behöver några åtgärder i enlighet med artikeln inte vidtas. Hantering av klagomål på bostäder behandlas i avsnitt 7.3.1.

---

³ SOU 2009:95 *Sjöarbetskonventionen – om Sveriges anslutning*, s. 107 f.

9.4.1 Krav på att vidta åtgärder vid klagomål på svenska fiskefartyg

Utredningens bedömning: Konventionens krav på att vidta åtgärder vid klagomål på svenska fiskefartyg är uppfyllda genom befintlig lagstiftning

När det gäller klagomål på svenska fiskefartyg ska, enligt artikel 43.1, de åtgärder vidtas som krävs för att undersöka ärendet och säkerställa att åtgärder vidtas för att komma till rätta med alla brister som påträffas.

Transportstyrelsen kan i egenskap av tillsynsmyndighet vidta åtgärder för att undersöka ett klagomål genom att t.ex. utöva tillsyn genom inspektion. Enligt 5 kap. 4 § fartygssäkerhetslagen görs inspektioner när en tillsynsmyndighet finner det motiverat. För att säkerställa att åtgärder vidtas kan Transportstyrelsen enligt 2 kap. 3 § fartygssäkerhetslagen, när det gäller fiskefartyg som enligt utredningens förslag i avsnitt 9.2.1 ska ha ett sjöarbetscertifikat för fiskefartyg, förklara ett certifikat ogiltigt om förhållandena inte längre motsvarar föreskrivna krav och bristerna, trots föreläggande, inte har avhjälpats eller fartyget inte undergår föreskriven tillsyn. Av 6 kap. 2 § fartygssäkerhetslagen följer att ett fartygs resa får förbjudas bl.a. om fartyget saknar ett certifikat ombord som det ska ha. Ytterligare åtgärder som kan vidtas för att säkerställa att åtgärder vidtas finns i 6 kap. fartygssäkerhetslagen. Bestämmelserna gäller samtliga fiskefartyg, dvs. inte bara de som enligt utredningens förslag i avsnitt 9.2.1 ska ha ett sjöarbetscertifikat för fiskefartyg. Enligt 6 kap. 1 § 2 samma lag får ett fartygs resa förbjudas om det finns skäligen anledning att anta att fartyget i något väsentligt avseende har brister i skyddet mot ohälsa eller olycksfall. Om den nämnda bristen medför omedelbar fara för bl.a. liv, fartyget eller dess besättning ska, enligt 3 § 3 samma kapitel, fartygs resa under vissa angivna omständigheter förbjudas. Vidare finns i 11–14 §§ samma kapitel bestämmelser om föreläggande och vite. Utredningen anser att konventionens krav avseende svenska fiskefartyg i denna del redan är uppfyllda genom befintlig lagstiftning.

9.4.2 Åtgärder som får vidtas vid klagomål på utländska fartyg

Utredningens bedömning: Möjlighet finns för Transportstyrelsen att genom befintlig lagstiftning vidta åtgärder såväl i form av inspektion som att vidta åtgärder för att komma till rätta med förhållanden ombord som klart äventyrar säkerhet eller hälsa på fiskefartyg med utländsk flagg

När det gäller klagomål avseende *utländska fiskefartyg* som anlöper en hamn i sin normala verksamhet eller av driftstekniska skäl får en medlemsstat skriva en rapport som tillställs regeringen i fartygets flaggstat med kopia till Internationella arbetsbyråns generaldirektör och vidta de åtgärder som behövs för att rätta till sådana förhållanden ombord som klart äventyrar säkerhet eller hälsa. Om sådana åtgärder vidtas ska medlemsstaten snarast underrätta flaggstatens närmaste representant som, om det är möjligt, ska närvara. Medlemsstaten får inte i onödan kvarhålla eller försena fartyget.

I 5 kap. 9 § fartygssäkerhetslagen föreskrivs att tillsyn av utländska fartyg sker genom inspektion. När det gäller förhållanden som omfattas av certifikat, ska inspektionen begränsas till granskning av fartygets certifikat om det inte finns grundad anledning att anta att fartyget, dess utrustning eller säkerhetsorganisation avviker från uppgifterna i certifikatet i något väsentligt avseende. Begränsningen gäller inte om föreskrifter har meddelats med stöd av 7 kap. 6 § 2, dvs. att det följer av hamnstatskontrolldirektivet⁴. Fiskefartyg omfattas inte av nämnda direktiv. Transportstyrelsen kan således med stöd av sitt allmänna bemyndigande att utföra inspektioner enligt 5 kap. 9 § fartygssäkerhetslagen inspektera utländska fiskefartyg i svensk hamn, dock inte utföra formella hamnstatskontroller. När det gäller allvarliga brister hos utländska fartyg i fråga om efterlevnaden av konventionens krav gäller samma regler som för svenska fiskefartyg, dvs. 6 kap. 1–3 §§ fartygssäkerhetslagen är tillämpliga under förutsättning att Transportstyrelsen, med stöd av bemyndigandet i 3 kap. 4 § fartygssäkerhetsförordningen, föreskriver att utländska fiskefartyg ska ha sjöarbetscertifikat för fiskefartyg.

⁴ Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/16/EG av den 23 april 2009 om hamnstatskontroll.

Även bestämmelserna i 11–14 §§ i samma kapitel om föreläggande och vite är tillämpliga. I 10 kap. 2 § fartygssäkerhetsförordningen finns bestämmelser om Transportstyrelsens underrättelseskyldighet vid beslut enligt 6 kap. 1–3 §§ fartygssäkerhetslagen. Därav följer bl.a. att den behöriga myndigheten i flaggstaten ska underrättas om beslut enligt 6 kap. 1–3 §§ fartygssäkerhetslagen. Möjlighet finns således för Transportstyrelsen att genom befintlig lagstiftning vidta åtgärder såväl i form av inspektion som att vidta åtgärder för att komma till rätta med förhållanden ombord som klart äventyrar säkerhet eller hälsa på fiskefartyg med utländsk flagg.

9.4.3 Rätt att anföra klagomål m.m.

Utredningens förslag: Ett tillägg görs i 10 kap. 3 § fartygssäkerhetsförordningen innebärande att bestämmelsen även omfattar konventionen om arbete ombord på fiskefartyg.

Av artikel 43.2 i konventionen följer, som redogjorts för ovan, att en medlemsstat som tar emot ett klagomål kan skriva en rapport som tillställs regeringen i fartygets flaggstat med kopia till Internationella arbetsbyrån. Vidare följer av artikel 43.4 i konventionen att klagomål avseende artikel 43 får anföras av fiskare, en branschorganisation, ett förbund, en fackförening eller vem som helst som berörs av fartygets säkerhet eller säkerhets- eller hälsorisker för fiskarna ombord.

Motsvarande reglering gällande hanteringen av klagomål avseende efterlevnaden av konventionen ombord på fiskefartyg saknas i svensk rätt. Emellertid finns i 10 kap. 3–4 §§ fartygssäkerhetsförordningen en liknande reglering gällande efterlevnaden av lagen om vilotid för sjömän och hur Transportstyrelsen ska hantera klagomål. Utredningen föreslår därför att ett tillägg görs i 3 § innebärande att bestämmelsen även omfattar konventionen om arbete ombord på fiskefartyg. Genom tillägget följer att Sverige vid ett klagomål som gäller efterlevnaden av konventionen ombord på ett utländskt fiskefartyg som anlöpt svensk hamn ska sända en rapport till den stat där fartyget är registrerat. 4 § i samma kapitel omfattar, enligt utredningen, samtliga de kategorier av klagoberättigade som räknas upp i artikel 43.4 i konventionen.

9.5 Likabehandling

Av artikel 44 i konventionen följer att en medlemsstat ska tillämpa konventionen på ett sådant sätt att fiskefartyg som är flaggat i någon stat som inte har ratificerat konventionen inte behandlas förmånligare än fiskefartyg som är flaggat i en medlemsstat som har ratificerat den. Denna ”no more favourable treatment” bestämmelse är till sitt materiella innehåll densamma som i sjöarbetskonventionen. Den kommer att vara av betydelse vid övervägandet om Sverige ska ratificera konventionen.

För det fall Sverige ratificerar konventionen kan Transportstyrelsen, med stöd av 3 kap. 4 § fartygssäkerhetsförordningen, föreskriva att utländska fiskefartyg ska ha ett sjöarbetscertifikat för fiskefartyg vid sjöfart inom Sveriges territorium. På så sätt uppställs samma krav på samtliga⁵ fiskefartyg, oavsett om fartygets flaggstat har ratificerat konventionen eller inte. För det fall Sverige inte ratificerar konventionen innebär bestämmelsen att konventionens krav om arbets- och levnadsförhållanden ändå måste vara uppfyllda på svenska fiskefartyg vid sjöfart på andra staters sjöterritorium om denna stat har ratificerat konventionen.

---

⁵ Av utredningens förslag i avsnitt 9.2.1 framgår vilka fiskefartyg som måste ha ett sjöarbetscertifikat för fiskefartyg.

10 Ikraftträdande m.m.

Del VIII och IX i konventionen innehåller dels bestämmelser om hur bilagorna till konventionen kan ändras, dels slutbestämmelser.

10.1 Ikraftträdande

Konventionen om arbete ombord på fiskefartyg träder i kraft tolv månader efter den dag då ratifikationer från tio medlemsstater, av vilka åtta är kuststater, har registrerats hos generaldirektören. I november 2011 har två länder, Argentina och Bosnien-Hercegovina, ratificerat konventionen. Som anförts i avsnitt 2.2.4 har Europeiska unionens råd beslutat om bemyndigande för medlemsstaterna att, i de delar som faller under unionens exklusiva behörighet, ratificera konventionen. Enligt beslutet ska medlemsstaterna eftersträva att ratificera konventionen så snart som möjligt, helst före den 31 december 2012.

Utredningens bedömning är att konventionens bestämmelser bör, under förutsättning att Sverige ratificerar konventionen, sättas i kraft i svensk rätt i samband med konventionens ikraftträdande. I syfte att fiskefartygen ska kunna ha ett sjöarbetscertifikat för fiskefartyg vid tidpunkten för ikraftträdandet av konventionen bör dock de författningsförslag¹ som rör Transportstyrelsens möjligheter att utöva tillsyn i form av besiktning av fartyg och att därefter utfärda certifikat efter konstaterad uppfyllelse av konventionen träda i kraft innan konventionen träder i kraft. Det är i dagsläget osäkert när konventionen kommer att träda i kraft varför något datum för den föreslagna författningsregleringen i svensk rätt inte kan föreslås.

---

¹ De författningsförslag som avses är 1 kap. 4 § 6 och 5 kap. 1 § fartygssäkerhetslagen.

10.2 Övergångsbestämmelser

Utredningens förslag: Den nya bestämmelsen i 6 kap 3 § socialförsäkringsbalken ska tillämpas på sådant arbete som utförs efter ikraftträdandet. Även tillägget i 3 § lagen om arbetslöshetsförsäkring ska tillämpas om ersättningsvillkoren i lagen är uppfyllda efter ikraftträdandet.

Genom utredningens förslag i avsnitt 8.3.4 utvidgas dels den personkrets som är berättigad till arbetsbaserade förmåner i socialförsäkringsbalken, dels den personkrets som uppfyller villkoren för rätt till ersättning enligt lagen om arbetslöshetsförsäkring. För att undvika att arbete som utförts innan konventionens ikraftträdande beaktas vid tillämpningen av de föreslagna bestämmelserna bör det föreskrivas att den nya bestämmelsen i 6 kap 3 § socialförsäkringsbalken ska tillämpas på sådant arbete som utförs efter ikraftträdandet. Av samma skäl bör tillägget i 3 § lagen om arbetslöshetsförsäkring tillämpas om ersättningsvillkoren i lagen är uppfyllda efter ikraftträdandet. Utredningens förslag i denna del ansluter till regeringens förslag avseende 2006 års sjöarbetskonvention².

---

² Proposition 2011/12:35 2006 års sjöarbetskonvention, s. 57.

11 Konsekvensbedömning och slutsats

11.1 Konsekvensbedömning

Utgångspunkten för utredningen är, i enlighet med vad som följer av utredningens direktiv, att analysera konsekvenserna av ett genomförande av konventionen i svensk rätt samt att föreslå författningsändringar för ett genomförande. Om de föreslagna åtgärderna innebär kostnader för det allmänna ska finansieringsförslag lämnas. Om de innebär kostnader för företag ska samrådske med Näringslivets regelnämnd.

Nedan följer en genomgång av de konsekvenser som de framlagda förslagen kan medföra i enlighet med de krav som ställs i kommittéförordningen (1998:1474) och förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

11.1.1 Konsekvenser för staten av förslagen

Transportstyrelsen

Ett genomförandet av konventionen i svensk rätt medför utökade arbetsuppgifter för framförallt Transportstyrelsen i form av utvidgad tillsyn av fiskefartyg vad gäller arbets- och levnadsförhållanden ombord, utfärdande av sjöarbetscertifikat för fiskefartyg och fastställande av säkerhetsbesättning för fiskefartyg med en längd om 24 m eller mer. Utredningen har utöver vad som följer av konventionen föreslagit att krav om fastställande av säkerhetsbesättning även ska gälla för fiskefartyg, oavsett storlek, som stannar till sjöss mer än tre dygn. Initialt tillkommer även arbete för Transportstyrelsen i form av utarbetande av föreskrifter, särskilt vad gäller bostäder ombord på fiskefartygen, och utbild-

ning av inspektörer som ska genomföra tillsynen samt diverse övrig administration.

Tillsynsförrättningar, utfärdande av certifikat och fastställande av säkerhetsbesättningar kommer troligtvis att finansieras genom avgifter och därför inte medföra någon kostnad för staten. Enligt utredningens förslag kommer Transportstyrelsen ha möjlighet att delegera tillsyn och utfärdande av certifikat till klassificerings-sällskap. Det kan därav dock inte uteslutas att utbildning av inspektörer som ska genomföra tillsyn åt Transportstyrelsen ändå kan vara nödvändig. Sådan utbildning av inspektörer, arbete med utarbetande av föreskrifter och övrigt arbete i samband med genomförande av konventionen kommer att innebära kostnader som måste finansieras. Det kan, enligt utredningens bedömning, inte ske inom ramen för avgifter utan kommer att belasta statsbudgeten. Kostnaden är svår att uppskatta men torde uppgå till två-tre heltidstjänster under uppbyggnadsskedet och under förvaltningsskedet till minst en och en halv heltidstjänst.

Enligt konventionen kommer Sverige i vissa fall att utöva tillsyn av arbets- och levnadsförhållanden på utländska fiskefartyg som anlöper hamn i Sverige om och när konventionen träder i kraft. Hur många fartyg det kan röra sig om och den ytterligare kostnad som kan uppstå för Transportstyrelsen är svårt för utredningen att uppskatta. Belastningen på styrelsen torde i jämförelse med nuvarande arbete med hamnstatskontroll bli i det närmaste försumbar.

Övrigt

Ett genomförande av konventionen i svensk rätt medför att skyddet från det svenska sociala trygghetssystemet måste utvidgas dels vad gäller arbetsbaserade förmåner enligt socialförsäkringsbalken, dels arbetslöshetsförmåner enligt lagen om arbetslöshetsförsäkring, se avsnitt 8.3.3. De fiskare som omfattas av utvidgningen av arbetsbaserade förmåner enligt socialförsäkringsbalken är de som antingen arbetar på ett svensktflaggat fiskefartyg utanför EU/EES eller är bosatta i Sverige och arbetar på ett utländskt fiskefartyg flaggat i land utanför EU/EES. De fiskare som träffas av utvidgningen av tillgången till arbetslöshetsförmåner är de som är bosatta i Sverige och som har arbetat på ett fiskefartyg flaggat i land utanför EU/EES. Även Skatteverkets verksamhet kan

komma att beröras när det gäller debitering av arbetsgivaravgifter och egenavgifter som ligger till grund för det statliga socialförsäkringssystemet. Vid utredningens kontakter med SFR har framkommit att antalet fiskare som kommer att beröras av utvidningen avseende skyddet från det sociala trygghetssystemet endast är ett fåtal vilket innebär att kostnaderna till följd av ändringarna sannolikt inte blir stora.

11.1.2 Konsekvenser för fiskerinäringen

Tillsyn och certifikat

Alla fiskefartyg som stannar till sjöss mer än tre dygn och har en längd om 24 m eller mer eller som normalt framförs på ett avstånd från Sveriges kustlinje som överstiger 200 sjömil ska ha ett sjöarbetscertifikat för fiskefartyg. För att få ett certifikat måste fartyget genomgå en besiktning och därefter, vid förnyande av certifikatet, underkastas regelbunden tillsyn. Transportstyrelsen verksamhet i form av tillsyn och utfärdande av certifikat är avgiftsbelagd vilket medför en kostnad för fiskefartygets ägare. Storleken på dessa avgifter är inte möjligt för utredningen att uppskatta eftersom det inte är känt hur tillsynssystemet kommer att läggas upp.

Fastställande av säkerhetsbesättning

Konventionen uppställer vidare krav om fastställande av säkerhetsbesättning för fiskefartyg med en längd om 24 m eller mer. Härtill kommer att utredningen utöver konventionens krav föreslår att för fiskefartyg, oavsett storlek, som är till sjöss mer än tre dygn ska säkerhetsbesättning fastställas. Enligt nu gällande regler uppställs krav om säkerhetsbesättning för fiskefartyg när de har en största längd om minst 50 m. För övriga fiskefartyg är Transportstyrelsens bemanningsföreskrifter tillämpliga. Då i princip samtliga fiskefartyg i Sverige har en längd under 50 m innebär konventionens krav en ny kostnad för fiskefartygsägarna. Utredningen uppskattar att ca 50 fiskefartyg kommer att beröras av kravet om fastställande av säkerhetsbesättning. Enligt nu gällande regler tas en avgift om 4 500 kr ut av Transportstyrelsen vid prövningen av en ansökan om fastställande av säkerhetsbesättning.

Konsekvenserna av säkerhetsbesättningsbeslut för fiskefartyg som ska ha sådana enligt utredningens förslag är inte möjliga att beräkna. Det är troligt att antalet ombordvarande kommer att öka. Prövningen av hur stora säkerhetsbesättningarna ska vara kommer att sammanhålla med tillämpningen av vilotidsreglerna.

Vilotider

I konventionen uppställs detaljerade krav om vilotid för fiskefartyg som oavsett storlek stannar till sjöss mer än tre dygn. Enligt konventionen får den kortaste vilotiden för besättningarna på dessa fiskefartyg inte understiga 10 timmar under en tjugofyratimmarsperiod och 77 timmar under en sjudygnperiod. Vid utredningens kontakter med SFR har framkommit att konventionens krav i denna fråga skulle orsaka stora problem för fiskerinäringen. Vanligtvis bedrivs pelagiskt fiske 12 till 15 veckor per år vilket innebär ca tio resor à en eller två veckor. Arbetsinsatsen ombord varierar beroende av vilket typ av fiske som bedrivs men inte i något fall kan konventionens krav om vilotid upprätthållas inom de tidsramar som anges. De ekonomiska konsekvenserna av att konventionens krav om vilotid genomförs i svensk rätt är svåra att beräkna eftersom det saknas underlag för hur fiskefartygen är bemannade i dag jämfört med den bemanning som krävs för att uppfylla konventionens krav. Mot bakgrund av utredningens kontakter med SFR kan det dock antas att fiskefartyg som är ute till sjöss mer än tre dygn, vilket innefattar i princip samtliga fartyg med en längd om 24 m eller mer, måste utöka bemanningen på fartygen.

En tillämpning av vilotidsreglerna skulle innebära en ekonomisk belastning på fartygen.

Bostäder ombord

Konventionen innefattar, till skillnad från nu gällande svensk rätt, omfattande krav vad gäller bostäder ombord. Konventionens krav överensstämmer i stort sett med de krav i svensk rätt som gäller bostäder ombord på t.ex. handelsfartyg. Konventionens krav om bostäder ska tillämpas på alla nya fiskefartyg, dvs. från och med konventionens ikraftträdande för berörd medlemsstat. Enligt SFR

uppfyller fiskefartyg med en längd om 24 m eller mer redan konventionens krav. Utredningens bedömning är därför att ett genomförande av konventionens bestämmelser om bostäder ombord inte föranleder några ytterligare kostnader för fiskerinäringen.

Det kustnära och småskaliga fisket

Enligt utredningens direktiv ska konsekvenserna för det kustnära och småskaliga fisket särskilt belysas. I proposition 2003/04:51 s. 6 om kust och insjöfiske samt vattenbruk definieras kustfiske som ett lokalt bedrivet fiske med fiskeresor under maximalt 24 timmar samt allt yrkesmässigt insjöfiske.

Det kustnära och småskaliga fisket, enligt definitionen ovan, omfattas inte av konventionens krav om certifikat och fastställande av säkerhetsbesättning. Inte heller kommer detta fiske att omfattas av konventionens detaljerade krav om vilotider utan endast av den allmänna bestämmelsen i 4 § i lagen om vilotid för sjömän, dvs. att vilotiden bör förläggas så att den som fiskar får vila en dag i veckan på allmän helgdag. Vad gäller konventionens bestämmelser om bostäder ombord på fartyg kommer dessa, som anförts ovan, att vara tillämpliga på nya fiskefartyg. Härtill kommer att konventionen medger¹ att den behöriga myndigheten, efter samråd, får medge undantag från bestämmelserna om bostäder för fiskefartyg som normalt stannar till sjöss mindre än 24 timmar och där fiskarna inte bor ombord på fartyget i hamn.

Utredningens bedömning är att det kustnära och småskaliga fisket inte påverkas i någon större omfattning av ett genomförande av konventionen i svensk rätt eftersom konventionen främst tar sikte på fiske som bedrivs av fiskefartyg med en längd om 24 m eller mer och/eller fiskefartyg som stannar till sjöss mer än tre dygn.

---

¹ ILO:s konvention om arbete ombord på fiskefartyg, bilaga 3, punkten 3.

11.1.3 Förenkling för småföretag

Om Sverige ratificerar konventionen måste ett antal nya bestämmelser som främst berör de större fiskefartygen att behöva beslutas. Detta förenklar inte för dessa företag. Mindre fartyg berörs endast marginellt. I avsnitt 11.2 berörs de möjliga ekonomiska konsekvenserna.

11.1.4 Konsekvenser för den enskilde

För den enskilde fiskaren som omfattas av konventionen innebär konventionen ett utökat skydd avseende arbets- och levnadsförhållanden.

Ett genomförande av konventionen innebär rätt till ytterligare socialförsäkringsförmåner för de fiskare som arbetar på ett svenskflaggat fiskefartyg utanför EU/EES eller för fiskare som är bosatta i Sverige och som arbetar på fiskefartyg som är flaggat utanför EU/EES. För sistnämnda grupp av fiskare utökas även möjligheten till att uppfylla villkoren för rätt till arbetslöshetsförsäkring.

För fiskare som tjänstgör på ett fiskefartyg med en längd om 24 m eller mer eller som normalt är ute till sjöss mer än tre dygn innebär ett genomförande av konventionen att giltighetstiden för läkarintyg ändras från fyra till två år. Mot bakgrund av att en majoritet av fiskarna är egenföretagare och därför själva får stå för kostnaden för utfärdande av läkarintyg innebär det minskade intervallet för utfärdande av sådana intyg en utökad kostnad för den enskilde.

För att uppnå överensstämmelse med konventionen höjs minimiåldern för att utföra lättare fartygsarbete från 13 till 15 år samt att sådant arbete endast får utföras under skollov.

11.1.5 *Med Fiskevård i fokus – en ny fiskevårdslag* (SOU 2010:42)

Vid analysen av konsekvenserna av en ratifikation av konventionen ska utredningen, enligt direktiven, särskilt beakta de förslag som lämnas i Fiskelagsutredningens betänkande, *Med fiskevård i fokus – en ny fiskevårdslag* (SOU 2010:42) och det fortsatta arbetet med betänkandet inom Regeringskansliet. En av uppgifterna för

Fiskelagsutredningen var att föreslå en ny fiskelag som fokuserar på fiskevård, inte fiskerätt. Fiskelagsutredningen har föreslagit att nu gällande fiskelag ersätts av en ny ramlag, fiskevårdslagen. Mer detaljerade bestämmelser ska ges i förordning och föreskrifter. Förändringar föreslås på fem viktiga delområden i lagen, en portalparagraf med miljörättsliga principer, en förtydligad resursfördelning, enklare tillståndskrav för yrkesfiske, tillstånd och näringsfrihet samt regionalt inflytande. Vidare har Fiskelagsutredningen haft i uppdrag att se över frågor om kontroll och tillsyn i syfte att överväga hur lagföring av fiskebrott kan effektiviseras. Betänkandet överlämnades till Jordbruksdepartementet i juni 2010 och har därefter varit ute på remiss. WFC-utredningen har tagit del av betänkandet och remissammanställningen² av betänkandet.

Fiskelagsutredningens uppdrag och WFC-utredningens uppdrag berör två olika delar av svenskt fiske, dvs. själva fiskeverksamheten respektive arbets- och levnadsförhållanden ombord på fiskefartyg, som i stort sett är avgränsade från varandra. Utöver vad utredningen anför i avsnitt 4.1.1. om definitionen av yrkesmässigt fiske är utredningens bedömning att en ratifikation av konventionen inte medför några konsekvenser i förhållande till innehållet i Fiskelagsutredningens betänkande.

11.2 Ratifikationsfrågan

Utredningens bedömning: Sverige bör avvakta med att ta ställning till ratifikationsfrågan till dess att det finns närmare besked om andra närliggande staters inställningar i frågan.

Vad gäller ställningstagande till frågan om Sverige, med beaktande av de konsekvenser som redovisas ovan, bör ratificera konventionen anför utredningen följande. Det skydd av arbets- och levnadsförhållanden ombord på fiskefartyg som följer av konventionen är en följd av att arbete på fiskefartyg anses som ett farligt arbete.

Utredningen har sökt material för få en bild av hur olycksstatistiken för svenska fiskare ser ut samt vilka orsaker som ligger

² Promemoria Remissammanställning – SOU 2010:42 *Med fiskevård i fokus – en ny fiskevårdslag*, Landsbygdsdepartementet, 2011-10-12.

bakom olyckorna. Material har erhållits från bl.a. Arbetsmiljöverket och Transportstyrelsen. Härav framgår att 35 anmälningar om arbetsskador³ gjorts av fiskare åren 2006 till 2010, varav 27 betecknas som olyckor och 8 som sjukdomar⁴. De vanligast förekommande orsakerna till olyckorna anges vara förlorad kontroll över transportutrustning och fall av person. Vad gäller sjukdomarna anges orsaken vara lyft och förflyttningar av bördor. Antalet dödsolyckor inom fisket uppges vara totalt 35 åren 1990 till 2008. Vad gäller åren 2009 och 2010 har, enligt vad som kommit till Arbetsmiljöverkets kännedom, ingen fiskare omkommit i arbetet. Enligt uppgifter från Transportstyrelsen har det sedan 1985 registrerats totalt 875 olyckor och tillbud med svenska och utländska fiskefartyg. Av dessa har 30 kodats som sovit på vakt alternativt speciella förhållanden (sjukdom, för lite sömn, för lång arbetstid). När det gäller endast svenska fiskefartyg blir motsvarande siffror 721 händelser varav 22 kodats som sovit på vakt alternativt speciella förhållanden (sjukdom, för lite sömn, för lång arbetstid).

De fartyg som främst berörs av konventionen, dvs. fiskefartyg med en längd om 24 m eller mer eller fiskefartyg som normalt är till sjöss mer än tre dygn, är inte överrepresenterade i statistiken.

Fråga är om ett genomförande av konventionen medför att ovanstående händelser hade kunnat undvikas. Vad gäller konventionens bestämmelser om vilotid och fastställande av säkerhetsbesättning är utredningens uppfattning att ett genomförande av denna reglering sannolikt skulle öka säkerheten samt hindra olyckor och tillbud. Dock har även framkommit att just de kostnader ett införande av vilotider och krav om fastställande av säkerhetsbesättning medför innebär att incitamentet för fiskerinäringen minskas. Enligt SFR har nämligen fiskeföretagen inte ekonomiska möjligheter att utöka besättningen på fiskefartygen.

Det måste dock beaktas att även om Sverige väljer att inte ratificera konventionen och konventionen träder i kraft kan de ekonomiska och arbetsmässiga följderna bli negativa för fiskerinäringen. Regleringen i artikel 44 i konventionen innebär nämligen att konventionens krav om arbets- och levnadsförhållanden ombord på fiskefartyg måste vara uppfyllda på svenska fiskefartyg vid sjöfart på andra staters sjöterritorium om denna stat har ratificerat konventionen.

---

³ Som arbetsskador räknas arbetsplatsolyckor med sjukfrånvaro samt arbetssjukdomar.

⁴ Källa: Arbetsmiljöverket.

Vidare har SFR i sina kontakter med utredningen uppgett att de inte anser att konventionen ska ratificeras av Sverige eftersom den inte är anpassad efter den svenska fiskerinäringens förutsättningar. Den är i stället anpassad för fiske, som bedrivs med främst stora fartyg sysselsatta med havsfiske under lång sammanhängande tid. Utredningens bedömning är, mot bakgrund av vad som anförts ovan, att Sverige bör avvakta med att ta ställning till ratifikationsfrågan till dess att det finns närmare besked om andra närliggande staters inställningar i frågan.

12 Författningskommentarer

Utredningens förslag innebär författningsmässigt ändringar i arbetsmiljölagen (1977:1160), lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring, lagen (1998:958) om vilotid för sjömän, fartygssäkerhetslagen (2003:364), socialförsäkringsbalken, arbetsmiljöförordningen (1977:1166), mönstringsförordningen (1984:831), fartygssäkerhetsförordningen (2003:438) och förordningen (2007:237) om behörigheter för sjöpersonal. I kommentaren anges hänvisningar till aktuellt avsnitt i betänkandet.

12.1 Förslaget till lag om ändring i arbetsmiljölagen (1977:1160)

2 kap.

8 §

Avgränsningen i tredje stycket att de ytterligare bestämmelser om bl.a. utrymmen och anordningar som finns i fartygssäkerhetslagen endast gäller ombordanställda tas bort. Syftet är att dessa bestämmelser, när så är lämpligt, ska kunna omfatta bostäder på fiskefartyg där de fiskare som arbetar ombord är egenföretagare. Ändringen är föranledd av Del V och bilaga III i konventionen. Se vidare avsnitt 7.3.3.

12.2 Förslaget till lag om ändring i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring

3 §

Ett nytt stycke har införts i paragrafen till följd av artikel 34 i konventionen där det framgår att rätt till förmåner från det sociala trygghetssystemet inte får vara mindre förmånligt än den rätt som andra personer som arbetar och som är bosatta i medlemsstaten har. Genom det nya stycket kommer fiskare som är bosatta i Sverige och som utfört arbete på ett fiskefartyg flaggat i land utanför EU/EES, som Sverige inte träffat en överenskommelse med om andra villkor för ersättning än som föreskrivs i lagen, ha rätt till ersättning enligt lagen på samma villkor som en person har som i Sverige uppfyller ersättningsvillkoren enligt lagen. Det som främst åsyftas är att arbetsvillkoret uppfyllts genom arbete i tredjelandet. Se vidare avsnitt 8.3.4.

12.3 Förslaget till lag om ändring i lagen (1998:958) om vilotid för sjömän

15 §

Paragrafen har ändrats så att bl.a. bestämmelsen om vilotid i 4 § i samma lag även omfattar personer som utan att vara anställda arbetar ombord på fiskefartyg. Ändringen är en följd av konventionens krav om vilotid i artiklarna 13–14. De detaljerade bestämmelserna om vilotid i 4 § andra stycket ska enligt förslaget endast vara tillämpliga på fiskefartyg som är ute till sjöss mer än tre dygn. Se vidare avsnitt 6.2.2.

12.4 Förslaget till lag om ändring i fartygssäkerhetslagen (2003:364)

1 kap.

4 §

I paragrafen har en ny punkt införts där det framgår vad som avses med sjöarbetscertifikat för fiskefartyg. Tillägget är föranlett av artikel 41 i konventionen. Se vidare avsnitt 9.2.

3 kap.

9 a §

Paragrafen är ny och reglerar vilka fartyg som måste ha ett sjöarbetscertifikat för fiskefartyg. Motsvarigheten finns i artikel 41 i konventionen. Se vidare avsnitt 9.2.1.

4 kap.

3 §

Ett tillägg har gjorts om att fartyg i förekommande fall ska erbjuda tillfredsställande bostads- och fritidsmiljö även för andra personer än ombordanställda. Syftet är att, när så är lämpligt, regleringen om bostäder på fiskefartyg där de fiskare som arbetar ombord är egenföretagare i möjligaste mån ska kunna införlivas med den reglering som redan finns för ombordanställda. Ändringen är föranledd av Del V och bilaga III i konventionen. Se vidare avsnitt 7.3.3.

5 §

När det gäller livsmedel som serveras ombord på fiskefartyget ska, enligt punkten 78 i bilaga III till konventionen, hänsyn till fiskarnas religiösa krav och matkultur tas. Tilläget i paragrafens första stycke är föranlett av denna bestämmelse. Tillägget i tredje stycket om att kost och vatten ska tillhandahållas ombordanställda utan kostnad är föranlett av artikel 27 i konventionen. Tilläggen

gäller endast ombordanställda. För fiskare som är egenföretagare får dessa frågor avtalas om inom fiskelagets samarbetsavtal. Se vidare avsnitten 7.4.2 och 7.4.3.

7 §

För att uppnå överensstämmelse med artikel 9.2 i konventionen har minimiåldern i paragrafens andra stycke för att utföra lättare fartygsarbete höjts från 13 till 15 år samt att sådant arbete endast får utföras under skollov. Bestämmelsen gäller endast de minderåriga som arbetar på fiskefartyg utan att vara anställda. För minderåriga som är anställda gäller 45 § sjömanslagen. Se vidare avsnitt 5.1.

5 kap.

1 §

Ett tillägg har gjorts om att tillsyn även ska gälla arbets- och levnadsförhållanden ombord vilket framgår av artikel 40 i konventionen. Tillsyn av arbets- och levnadsförhållanden omfattar mer än tillsyn av arbetsmiljön enligt punkten 4 i paragrafen. Utöver själva arbetsmiljön som den definieras i arbetsmiljölagen omfattar tillsyn enligt den nya punkten bl.a. även läkarintyg, utbildning, kvalifikationer, vilotider och livsmedel. Förslaget ansluter till regeringens förslag avseende 2006 års sjöarbetskonvention¹ i denna del. Se vidare avsnitt 9.1.

12.5 Förslaget till lag om ändring i socialförsäkringsbalken (2010:110)

6 kap.

3 a §

Paragrafen är ny och har tillkommit på grund av kravet i artikel 34 i konventionen där det framgår att rätt till förmåner från det sociala trygghetssystemet inte får vara mindre förmånligt än den rätt som

---

¹ Proposition 2011/12:35, 2006 års sjöarbetskonvention, s. 57.

andra personer som arbetar och som är bosatta i medlemsstaten har. Bestämmelsen innebär dels att fiskare som arbetar på svenska fiskefartyg utanför EU/EES, dels att fiskare som är bosatta i Sverige och arbetar på ett fiskefartyg flaggat i land utanför EU/EES ska omfattas av de arbetsbaserade förmånerna i socialförsäkringen. Se vidare avsnitt 8.3.4.

12.6 Förslaget till förordning om ändring i arbetsmiljöförordningen (1977:1166)

18 §

Tillägget är föranlett av artikel 9.6 i konventionen. Något undantag från nattvila för minderåriga finns inte i svensk rätt. Tillägget innebär att om sådant undantag införs i framtiden får det endast meddelas efter att berörda arbetsgivares och arbetstagares organisationer hörts. Se vidare avsnitt 5.1.2. Angående samråd med berörda arbetsgivares och arbetstagares organisationer hänvisas till avsnitt 4.1.2.

12.7 Förslaget till förordning om ändring i mönstringsförordningen (1984:831)

1 §

För att uppnå överensstämmelse med artiklarna 10 till 12 i konventionen om läkarintygs innehåll och utformning samt giltighetstid har tillägg gjorts om att bestämmelserna 18 § första stycket och 19 § mönstringslagen ska gälla för fiskare som arbetar ombord på fiskefartyg med en längd om 24 m eller mer, eller fartyg som normalt stannar till sjöss mer än tre dygn. Bestämmelsen är tillämplig på samtliga fiskare, dvs. såväl de som är anställda som egenföretagare. Se vidare avsnitt 5.2.6.

12.8 Förslaget till förordning om ändring i fartygssäkerhetsförordningen (2003:438)

4 kap.

18 §

Giltighetstiden för läkarintyg avseende besättningsmedlemmar på fiskefartyg med längd om 24 m eller mer eller för fiskefartyg som normalt stannar till sjöss mer än tre dygn har kortats ner från fyra till två år. För besättningsmedlemmar på övriga fiskefartyg gäller alltså en giltighetstid om fyra år. Se vidare avsnitt 5.2.6.

5 kap.

10 §

Tilläggen i paragrafens första punkt har gjorts för att överensstämma med konventionens krav om samråd i artikel 9 i konventionen. Tillägget i paragrafens andra punkt bemyndigar Transportstyrelsen att meddela föreskrifter om bl.a. bostäder på fiskefartyg där de fiskare som tjänstgör är egenföretagare. Se vidare avsnitten 5.1, 5.1.1. respektive 7.3.3.

9 kap.

2 a §

Paragrafen är ny. Den motsvaras av artikel 42 i konventionen där det bl.a. framgår att en medlemsstat får bemyndiga organisationer som den erkänner som behöriga och oberoende att utföra tillsyn och/eller utfärda certifikat. Se vidare avsnitt 9.3.

10 kap.**3 §**

Tillägget i paragrafen innebär att den även omfattar hantering av klagomål som gäller konventionen på utländska fiskefartyg. På så sätt tillgodoses kraven i artikel 43 i konventionen om rapportering till regeringen i fartygets flaggstat. Se vidare avsnitt 9.4.3.

12.9 Förslaget till förordning om ändring i förordningen (2007:237) om behörigheter för sjöpersonal**2 §**

Paragrafens definitionen av fiskefartyg har utvidgats till att även omfatta fisk och andra levande tillgångar som fångas ur inlandsvatten. Ändringen är en följd av konventionens definition av fiskefartyg i artikel 1 g). Se vidare avsnitt 4.1.3.

Kommittédirektiv

Genomförande av ILO:s konvention (nr 188) om arbete ombord på fiskefartyg   **Dir. 2011:2**

Beslut vid regeringssammanträde den 13 januari 2011

Sammanfattning

En särskild utredare ska utreda konsekvenserna för fiskare och fiskerinäringen av att Sverige ratificerar ILO:s konvention (nr 188) om arbete ombord på fiskefartyg.

Uppdraget ska redovisas senast den 30 december 2011.

Bakgrund

Internationella arbetskonferensen (ILO) antog den 14 juni 2007 konvention nr 188 om arbete ombord på fiskefartyg. Konventionen och den därtill hörande rekommendationen (nr 199) antogs efter flera års konsultationer med ILO:s medlemsstater (International Labour Organisation). Bakgrunden var ett behov av att revidera ett antal internationella ILO-konventioner som särskilt rörde fiskerinäringen så att de skulle bli aktuella och nå ett större antal av världens fiskare, särskilt de som arbetar ombord på mindre fiskefartyg. Revideringsbehovet avsåg följande konventioner: konventionen (nr 112) om minimiålder (fiskare) 1959, konventionen (nr 113) om läkarundersökning (fiskare) 1959, konventionen (nr 114) om fiskares anställningsavtal 1959 och konventionen (nr 126) om besättnings bostäder (fiskare) 1966.

Konventionens syfte och innehåll

Syftet med konventionen om arbete ombord på fiskefartyg är att säkerställa att fiskare har anständiga arbetsförhållanden ombord på fiskefartyg med hänsyn till minimikrav på arbete ombord, arbetsförhållanden, bostäder och livsmedel, arbetsmiljö och hälsoskydd samt sjukvård och social trygghet. De nya reglerna innebär också att ett större antal av världens fiskare omfattas av de internationella reglerna, genom att mindre fiskefartyg numera inkluderas.

Del I av konventionen innehåller definitioner och tillämpningsområden. Yrkesfiske innebär enligt konventionen allt slags fiske i hav, floder, sjöar och kanaler med undantag av husbehovsfiske och fritidsfiske. I definitionerna görs dock skillnad på storlek på fartyg och den tid som de stannar till sjöss. Storleken på fartyg delas upp i större eller mindre än 24 meters längd. Tiden till sjöss och storleken avgör vilka regler som omfattar respektive fiskefartyg och dess ägare och besättning.

Konventionen definierar i del I, artikel 1 punkt d att fiskefartygsägare är fiskefartygets redare eller annan organisation eller person såsom en manager, agent eller tidsbefraktare som har tagit över ansvaret för fartygets drift från ägaren och som vid övertagandet av detta ansvar har gått med på att ta över det ansvar och de skyldigheter som vilar på fiskefartygsägare enligt konventionen. Detta gäller oberoende av om någon annan organisation eller person tar visst ansvar eller uppfyller vissa skyldigheter på uppdrag av fiskefartygets ägare.

Fiskare enligt konventionen är varje person som är anställd eller sysselsatt i någon funktion eller utför någon syssla på ett fiskefartyg, inklusive personer som arbetar ombord och som får betalning grundad på andel i fångsten. Detta innebär att en ägare både är fiskefartygsägare och fiskare om han eller hon medföljer fartyget och utför arbete ombord. Denna person kan även vara befälhavare ombord med det ansvar som följer med den rollen. Vid ensamarbete ombord är den fiskare ombord som fiskar även befälhavare. Enligt artikel 2 punkt 1 är konventionen tillämplig på alla fiskare och fiskefartyg som sysslar med yrkesfiske om inte annat föreskrivs i konventionen.

Del II omfattar allmänna principer angående genomförandet av konventionen samt vilka skyldigheter som åligger fiskefartygsägaren, befälhavaren och fiskaren.

Del III innehåller minimikrav för arbete ombord på fiskefartyg t.ex. minimiålder för att arbeta ombord och krav på läkarintyg.

Del IV innehåller regler om tjänstgöringsförhållanden som bemanning och vilotider, arbetsavtal, fiskares hemresa, rekrytering, arbetsförmedling samt betalning av fiskare.

Del V rör bostäder och livsmedel ombord.

Del VI omfattar regler om sjukvård, hälsoskydd och social trygghet. Regler finns om vilken minimistandard på medicinsk utrustning och kommunikationsutrustning som är nödvändig för att upprätthålla en tillräcklig grad av sjukvårdsberedskap ombord samt sörja för förebyggande åtgärder. Regler finns också om krav på skyddskläder och övrig säkerhetsutrustning som anses nödvändig ombord för att arbetet med fisket ska kunna bedrivas på ett säkert sätt. Fiskarnas tillgång till det sociala trygghetssystemet regleras också.

Del VII reglerar genomförande och tillämpning av konventionen samt tillsynsverksamhet.

Del VIII reglerar hur bilagorna I, II och III till konventionen kan ändras.

Del IX innehåller konventionens slutbestämmelser. Här regleras hur konvention ska träda i kraft och hur den kan sägas upp. Konventionen träder i kraft 12 månader efter den dag då ratifikationer av tio medlemsstater, av vilka åtta är kuststater, har registrerats hos Internationella arbetsbyråns generaldirektör.

Hinder mot att ratificera konventionen

ILO-kommittén har, efter att ha remitterat frågan till berörda myndigheter, i ett yttrande den 21 oktober 2009 (ILO-kommitténs dnr 08/2008) ansett att den i nuläget inte kan tillstyrka att Sverige ratificerar konventionen. Anledningen till detta är att remissinstanserna pekat på ett stort antal hinder för ratifikation.

Remissinstanserna har pekat på bl.a. följande moment i konventionen som saknar eller kan sakna motsvarighet i svensk rätt.

Konventionen är tillämplig på alla fiskare och alla fiskefartyg som sysslar med yrkesfiske. Yrkesfiskare i Sverige är som regel att anse som egenföretagare. Konventionens tillämpningsområde går utöver detta.

Konventionens minimikrav för arbete ombord på fiskefartyg bl.a. när det gäller krav på minimiålder samt läkarundersökning och läkarintyg synes inte heller överensstämma med gällande svenska regler.

Kravet i konventionen på att medlemsstaterna ska lagstifta om att alla fiskare ska omfattas av ett arbetsavtal är inte uppfyllt i svensk lagstiftning. De flesta fiskare är inte anställda utan är egna företagare och får del av fångsten enligt ett s.k. lottsystem i enlighet med gammal tradition.

Tillräckliga bestämmelser om bostäder ombord på fiskefartyg torde saknas i svensk lagstiftning för att uppfylla konventionens krav.

Konventionens krav på att fartygsägaren ska ha ansvar för hälsoskydd och sjukvård för alla fiskare ombord synes inte heller vara uppfyllt i svenska lagstiftning.

Arbetstagarledamöterna i ILO-kommittén har reserverat sig mot beslutet att inte tillstyrka ratifikation.

Europeiska unionens råd har den 7 juni 2010 bemyndigat EU:s medlemsstater att ratificera konventionen (rådets beslut 2010/321/EU av den 7 juni 2010 om bemyndigande för medlemsstaterna att i Europeiska unionens intresse ratificera ILO:s konvention om arbete i fiskenäringen från 2007 [konvention nr 188]). I samma beslut uppmanades medlemsstaterna att vidta mått och steg för att, helst före den 31 december 2012, ratificera konventionen.

Uppdraget

Fiskares arbets- och levnadsvillkor ombord på svenska fiskefartyg bör vara likvärdiga med dem som gäller för sjömän ombord på övriga svenska fartyg.

Med denna utgångspunkt ska utredaren utreda konsekvenserna för fiskare och fiskerinäringen av att Sverige ratificerar ILO:s konvention (nr 188) om arbete ombord på fiskefartyg.

Utredaren bör härvid särskilt beakta att flertalet fiskare inom yrkesfisket i Sverige betraktas som egenföretagare. Även lottkarlar, dvs. fiskare som deltar i fisket och har en andel i fångsten utan att äga det fartyg som används för fisket, betraktas som egenföretagare. Det pågår för närvarande inom Regeringskansliet ett arbete med ett förslag till ny fiskevårdslag. Utredaren bör därför

vid sin analys av konsekvenserna av en ratifikation av konventionen särskilt beakta de förslag som lämnas i Fiskelagsutredningens betänkande ”Med fiskevård i fokus – en ny fiskevårdslag” (SOU 2010:42) och det fortsatta arbetet med betänkandet inom Regeringskansliet.

Kravet i konventionen på att alla fiskare ska omfattas av ett arbetsavtal är inte uppfyllt i svensk lagstiftning. De flesta fiskare är inte anställda utan är egna företagare. Utredaren ska särskilt se över konsekvenserna av en ändring av att samtliga arbetstagare ska omfattas av arbetstidsavtal och därigenom vilotidsreglerna.

Särskilt konsekvenserna för det kustnära- och småskaliga fisket ska belysas.

Utredaren ska lämna förslag till de författningsändringar som är nödvändiga för att undanröja eventuella hinder för en ratificering. Författningsförslagen bör så långt det är möjligt och lämpligt arbetas in i det befintliga regelverket för sjömän.

Utredaren ska särskilt beakta hur tillsynen ska bedrivas och vilka konsekvenser i form av personalbehov och kostnader i övrigt detta får för tillsynsmyndighetens verksamhet inom området.

Utredaren ska samråda med arbetsmarknadens parter inom fiskerinäringen.

Utredaren ska lägga särskild vikt vid att förenkla för företagen, t.ex. åtgärder som minskar företagets administrativa kostnader eller som ger en märkbar förändring i företagets vardag. Utredaren ska lämna en konsekvensbedömning av de föreslagna åtgärderna. Om de föreslagna åtgärderna innebär kostnader för det allmänna ska finansieringsförslag lämnas. Om de föreslagna åtgärderna innebär kostnader för företag ska utredaren samråda med Näringslivets regelnämnd.

Redovisning av uppdraget

Uppdraget ska redovisas senast den 30 december 2011.

(Näringsdepartementet)

Konvention (nr 188) om arbete ombord på fiskefartyg

C188 Work in Fishing Convention, 2007

The General Conference of the International Labour Organization,

Having been convened at Geneva by the Governing Body of the International Labour Office, and having met in its ninety-sixth Session on 30 May 2007, and

Recognizing that globalization has a profound impact on the fishing sector, and

Noting the ILO Declaration on Fundamental Principles and Rights at Work, 1998, and

Taking into consideration the fundamental rights to be found in the following international labour Conventions: the Forced Labour Convention, 1930 (No. 29), the Freedom of Association and Protection of the Right to Organise Convention, 1948 (No. 87), the Right to Organise and Collective Bargaining Convention, 1949 (No. 98), the Equal Remuneration Convention, 1951 (No. 100), the Abolition of Forced

Konvention nr C188 om arbete ombord på fiskefartyg, 2007

Internationella arbetsorganisationens allmänna konferens,

som har sammankallats till Genève av styrelsen för Internationella arbetsbyrån och samlats där den 30 maj 2007 till sitt nittiosjätte möte,

erkänner att globaliseringen i hög grad påverkar fiskerisektorn,

beaktar Internationella arbetsorganisationens deklaration om grundläggande principer och rättigheter i arbetslivet, 1988,

beaktar de grundläggande rättigheter som finns i följande ILO-konventioner:

- Konvention (nr 29) om tvångs- eller obligatoriskt arbete, 1930,
- Konvention (nr 87) om föreningsfrihet och skydd för organisationsrätten, 1948,
- Konvention (nr 98) om organisationsrätten och den kollektiva förhandlingsrätten, 1949,
- Konvention (nr 100) om lika lön, 1951,

- Labour Convention, 1957 (No. 105), the Discrimination (Employment and Occupation) Convention, 1958 (No. 111), the Minimum Age Convention, 1973 (No. 138), and the Worst Forms of Child Labour Convention, 1999 (No. 182), and
- Konvention (nr 105) om avskaffande av tvångsarbete, 1957,
  - Konvention (nr 111) om diskriminering (anställning och yrkesutövning), 1958,
  - Konvention (nr 138) om minimiålder, 1973 och
  - Konvention (nr 182) om de värsta formerna av barnarbete, 1999,
- Noting the relevant instruments of the International Labour Organization, in particular the Occupational Safety and Health Convention (No. 155) and Recommendation (No. 164), 1981, and the Occupational Health Services Convention (No. 161) and Recommendation (No. 171), 1985, and
- beaktar ILO:s relevanta instrument, särskilt konventionen (nr 155) och rekommendationen (nr 164) om arbetarskydd och arbetsmiljö, 1981 samt konventionen (nr 161) och rekommendationen (nr 171) om företagshälsovård, 1985,
- Noting, in addition, the Social Security (Minimum Standards) Convention, 1952 (No. 102), and considering that the provisions of Article 77 of that Convention should not be an obstacle to protection extended by Members to fishers under social security schemes, and
- beaktar dessutom konventionen (nr 102) om minimistandard för social trygghet, 1952, och anser att bestämmelserna i artikel 77 i den konventionen inte bör utgöra något hinder mot det skydd som medlemsstaterna ger till fiskare enligt sina sociala trygghetssystem,
- Recognizing that the International Labour Organization considers fishing as a hazardous occupation when compared to other occupations, and
- erkänner att Internationella arbetsorganisationen betraktar fiske som en riskfylld verksamhet i jämförelse med andra yrken,
- Noting also Article 1, paragraph 3, of the Seafarers' Identity Documents Convention (Revised), 2003 (No. 185), and
- beaktar även artikel 1.3 i (den reviderade) konventionen (nr 185) om identitetshandlingar för sjömän, 2003,
- Mindful of the core mandate of the Organization, which is to promote decent conditions of work, and
- är medveten om organisationens centrala mandat att främja anständiga arbetsförhållanden,
- Mindful of the need to protect and promote the rights of fishers in this
- är medveten om behovet av att skydda och främja fiskares

regard, and	rättigheter i detta avseende,
Recalling the United Nations Convention on the Law of the Sea, 1982, and	erinrar om Förenta nationernas havsrättskonvention 1982,
Taking into account the need to revise the following international Conventions adopted by the International Labour Conference specifically concerning the fishing sector, namely the Minimum Age (Fishermen) Convention, 1959 (No. 112), the Medical Examination (Fishermen) Convention, 1959 (No. 113), the Fishermen's Articles of Agreement Convention, 1959 (No. 114), and the Accommodation of Crews (Fishermen) Convention, 1966 (No. 126), to bring them up to date and to reach a greater number of the world's fishers, particularly those working on board smaller vessels, and	beaktar behovet av att revidera följande internationella konventioner som Internationella arbetskonferensen antagit och som särskilt rör fiskerinäringen, nämligen konventionen (nr 112) om minimiålder (fiskare), 1959, konventionen (nr 113) om läkarundersökning (fiskare), 1959, konventionen (nr 114) om fiskares anställningsavtal, 1959 och konventionen (nr 126) om besättningens bostäder (fiskare), 1966, så att de blir aktuella och når ett större antal av världens fiskare, särskilt de som arbetar ombord på mindre fartyg,
Noting that the objective of this Convention is to ensure that fishers have decent conditions of work on board fishing vessels with regard to minimum requirements for work on board; conditions of service; accommodation and food; occupational safety and health protection; medical care and social security, and	beaktar att syftet med denna konvention är att säkerställa att fiskare har anständiga arbetsförhållanden ombord på fiskefartyg med hänsyn till minimikrav på arbete ombord, arbetsförhållanden, bostäder och livsmedel, arbetsmiljö och hälsoskydd samt sjukvård och social trygghet,
Having decided upon the adoption of certain proposals with regard to work in the fishing sector, which is the fourth item on the agenda of the session, and	har beslutat anta vissa förslag om arbete inom fiskerinäringen, vilket är det fjärde ärendet på mötets dagordning,
Having determined that these proposals shall take the form of an international Convention;	har beslutat att dessa förslag ska utformas som en internationell konvention, och
adopts this fourteenth day of June	antar denna dag, den 14 juni 2007,

of the year two thousand and seven the following Convention, which may be cited as the Work in Fishing Convention, 2007.

Part I. Definitions and scope

Definitions

Article 1

For the purposes of the Convention:

(a) *commercial fishing* means all fishing operations, including fishing operations on rivers, lakes or canals, with the exception of subsistence fishing and recreational fishing;

(b) *competent authority* means the minister, government department or other authority having power to issue and enforce regulations, orders or other instructions having the force of law in respect of the subject matter of the provision concerned;

(c) *consultation* means consultation by the competent authority with the representative organizations of employers and workers concerned, and in particular the representative organizations of fishing vessel owners and fishers, where they exist;

(d) *fishing vessel owner* means the owner of the fishing vessel or any other organization or person, such as the manager, agent or bareboat charterer, who has assumed the responsibility for the operation of the vessel from the owner and who,

följande konvention, som kan kallas 2007 års konvention om arbete ombord på fiskefartyg.

Del I. Definitioner och tillämpningsområde

Definitioner

Artikel 1

I denna konvention används följande beteckningar med de betydelser som här anges:

(a) *yrkesmässigt fiske*: allt fiske, inklusive fiske i floder, sjöar eller kanaler, med undantag av husbehovsfiske och fritidsfiske,

(b) *behörig myndighet*: minister, regeringsorgan eller annan myndighet som är behörig att utfärda och verkställa förordningar, kungörelser eller andra instruktioner med laga kraft inom det sakområde som den berörda bestämmelsen avser,

(c) *samråd*: behörig myndighets samråd med berörda arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer, särskilt de organisationer som representerar fiskefartygsägare och fiskare, om sådana finns,

(d) *fiskefartygsägare*: fiskefartygets redare eller annan organisation eller person, såsom en manager, agent eller tidsbefraktare, som har tagit över ansvaret för fartygets drift från ägaren och som vid övertagandet av detta ansvar har

on assuming such responsibility, has agreed to take over the duties and responsibilities imposed on fishing vessel owners in accordance with the Convention, regardless of whether any other organization or person fulfils certain of the duties or responsibilities on behalf of the fishing vessel owner;

(e) *fisher* means every person employed or engaged in any capacity or carrying out an occupation on board any fishing vessel, including persons working on board who are paid on the basis of a share of the catch but excluding pilots, naval personnel, other persons in the permanent service of a government, shore-based persons carrying out work aboard a fishing vessel and fisheries observers;

(f) *fisher's work agreement* means a contract of employment, articles of agreement or other similar arrangements, or any other contract governing a fisher's living and working conditions on board a vessel;

(g) *fishing vessel* or *vessel* means any ship or boat, of any nature whatsoever, irrespective of the form of ownership, used or intended to be used for the purpose of commercial fishing;

(h) *gross tonnage* means the gross tonnage calculated in accordance with the tonnage measurement regulations contained in Annex I to the International Convention on Tonnage Measurement of Ships, 1969, or any instrument amending or replacing it;

gått med på att ta över det ansvar och de skyldigheter som vilar på fiskefartygsägare enligt konventionen, oberoende av om någon annan organisation eller person tar visst ansvar eller uppfyller vissa skyldigheter på uppdrag av fiskefartygets ägare,

(e) *fiskare*: varje person som är anställd eller sysselsatt i någon funktion eller utför någon syssla på ett fiskefartyg, inklusive personer som arbetar ombord och som får betalning grundad på en andel i fångsten, dock inte lotsar, marinpersonal, andra personer med permanent statlig anställning, landbaserade personer som utför arbete på ett fiskefartyg, eller fisketillsynspersonal,

(f) *fiskares arbetsavtal*: ett anställningskontrakt, anställningsavtal eller andra liknande arrangemang, eller något annat kontrakt som styr en fiskares arbets- och levnadsförhållanden ombord på ett fartyg,

(g) *fiskefartyg eller fartyg*: varje skepp eller båt, av vad slag det vara må, oberoende av ägarformen, som används eller är avsett att användas för yrkesmässigt fiske,

(h) *bruttodräktighet*: bruttonnaget beräknat enligt bestämmelserna för mätning av dräktighet i bilaga I till International Convention on Tonnage Measurement of Ships, 1969, eller eventuella instrument som ändrar eller ersätter denna,

(i) *length* (L) shall be taken as 96 per cent of the total length on a waterline at 85 per cent of the least moulded depth measured from the keel line, or as the length from the foreside of the stem to the axis of the rudder stock on that waterline, if that be greater. In vessels designed with rake of keel, the waterline on which this length is measured shall be parallel to the designed waterline;

(j) *length overall* (LOA) shall be taken as the distance in a straight line parallel to the designed waterline between the foremost point of the bow and the aftermost point of the stern;

(k) *recruitment and placement service* means any person, company, institution, agency or other organization, in the public or the private sector, which is engaged in recruiting fishers on behalf of, or placing fishers with, fishing vessel owners;

(l) *skipper* means the fisher having command of a fishing vessel.

Scope

Article 2

1. Except as otherwise provided herein, this Convention applies to all fishers and all fishing vessels engaged in commercial fishing operations.

2. In the event of doubt as to whether a vessel is engaged in commercial fishing, the question shall be determined by the competent authority after

(i) *längd* (L): 96 % av den totala vattenlinjelängden vid 85 % av det minsta mallade djupet, mätt från köllinjen eller längden från förstävans förkant till den punkt där hjärtstockens centrumlinje skär den vattenlinjen om denna längd är större. För fartyg konstruerade med styrlastighet ska den vattenlinje vid vilken längden mäts vara parallell med konstruktionsvattenlinjen,

(j) *största längd* (LOA): avståndet i rät linje parallellt med konstruktionsvattenlinjen från förstävans förkant till skrovets aktersta punkt,

(k) *arbetsförmedling*: varje person, företag, institution, agentur eller annan organisation i den offentliga eller privata sektorn som sysslar med rekrytering av fiskare på uppdrag av, eller förmedlar fiskare till, fiskefartygsägare,

(l) *befälhavare*: den fiskare som för befälet på ett fiskefartyg.

Tillämpningsområde

Artikel 2

1. Om inte annat föreskrivs i denna konvention är den tillämplig på alla fiskare och alla fiskefartyg som sysslar med yrkesmässigt fiske.

2. I händelse av tvivel huruvida ett fartyg sysslar med yrkesmässigt fiske ska frågan avgöras av den behöriga myndigheten efter samråd.

consultation.

3. Any Member, after consultation, may extend, in whole or in part, to fishers working on smaller vessels the protection provided in this Convention for fishers working on vessels of 24 metres in length and over.

Article 3

1. Where the application of the Convention raises special problems of a substantial nature in the light of the particular conditions of service of the fishers or of the fishing vessels' operations concerned, a Member may, after consultation, exclude from the requirements of this Convention, or from certain of its provisions:

(a) fishing vessels engaged in fishing operations in rivers, lakes or canals;

(b) limited categories of fishers or fishing vessels.

2. In case of exclusions under the preceding paragraph, and where practicable, the competent authority shall take measures, as appropriate, to extend progressively the requirements under this Convention to the categories of fishers and fishing vessels concerned.

3. Each Member which ratifies this Convention shall:

(a) in its first report on the application of this Convention submitted under article 22 of the Constitution of the International Labour Organisation:

3. Varje medlemsstat får, efter samråd, ge fiskare som arbetar på mindre fartyg hela eller delar av det skydd som föreskrivs i denna konvention för fiskare som arbetar på fartyg med en längd av 24 m eller mer.

Artikel 3

1. Om tillämpningen av konventionen vållar särskilda problem av väsentlig art med hänsyn till fiskares särskilda arbetsförhållanden eller de berörda fiskefartygens verksamhet, får en medlemsstat, efter samråd, meddela undantag från kraven i denna konvention, eller från vissa av villkoren i den avseende

(a) fiskefartyg som är sysselsatta med fiske i floder, insjöar eller kanaler,

(b) begränsade kategorier av fiskare eller fiskefartyg.

2. När det gäller undantag enligt föregående punkt ska den behöriga myndigheten vid behov och där så är möjligt successivt utvidga kraven enligt denna konvention till berörda kategorier av fiskare och fiskefartyg.

3. Varje medlemsstat som ratificerar denna konvention ska

(a) i sin första rapport om konventionens tillämpning som läggs fram enligt artikel 22 i Internationella arbetsorganisationens konstitution

(i) list any categories of fishers or fishing vessels excluded under paragraph 1; (ii) give the reasons for any such exclusions, stating the respective positions of the representative organizations of employers and workers concerned, in particular the representative organizations of fishing vessel owners and fishers, where they exist; and (iii) describe any measures taken to provide equivalent protection to the excluded categories; and (b) in subsequent reports on the application of the Convention, describe any measures taken in accordance with paragraph 2.	(i) göra en förteckning över kategorier av fiskare eller fiskefartyg som undantagits enligt punkt 1, (ii) ange skälen för alla sådana undantag och redogöra för synpunkter från berörda arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer, särskilt organisationer som representerar fiskerfartygsägare och fiskare, där sådana finns, och (iii) beskriva eventuella åtgärder som vidtagits för att ge likvärdigt skydd åt de kategorier som undantagits, (b) i senare rapporter om konventionens tillämpning beskriva eventuella åtgärder som vidtagits i enlighet med punkt 2.

Article 4

1. Where it is not immediately possible for a Member to implement all of the measures provided for in this Convention owing to special problems of a substantial nature in the light of insufficiently developed infrastructure or institutions, the Member may, in accordance with a plan drawn up in consultation, progressively implement all or some of the following provisions:

- (a) Article 10, paragraph 1;
- (b) Article 10, paragraph 3, in so far as it applies to vessels remaining at sea for more than three days;
- (c) Article 15;
- (d) Article 20;
- (e) Article 33; and

Artikel 4

1. Om det inte är möjligt för en medlemsstat att direkt genomföra alla de åtgärder som föreskrivs i denna konvention beroende på väsentliga problem med otillräckligt utvecklad infrastruktur eller institutioner, får medlemsstaten, i enlighet med en plan som utarbetats i samråd, successivt genomföra alla eller vissa av följande bestämmelser:

- (a) artikel 10, punkt 1,
- (b) artikel 10, punkt 3, om den gäller fartyg som stannar till sjöss under mer än tre dygn,
- (c) artikel 15,
- (d) artikel 20,
- (e) artikel 33, och

(f) Article 38. 2. Paragraph 1 does not apply to fishing vessels which: (a) are 24 metres in length and over; or (b) remain at sea for more than seven days; or (c) normally navigate at a distance exceeding 200 nautical miles from the coastline of the flag State or navigate beyond the outer edge of its continental shelf, whichever distance from the coastline is greater; or (d) are subject to port State control as provided for in Article 43 of this Convention, except where port State control arises through a situation of force majeure, nor to fishers working on such vessels. 3. Each Member which avails itself of the possibility afforded in paragraph 1 shall: (a) in its first report on the application of this Convention submitted under article 22 of the Constitution of the International Labour Organisation: (i) indicate the provisions of the Convention to be progressively implemented; (ii) explain the reasons and state the respective positions of representative organizations of employers and workers concerned, and in particular the representative organizations of fishing vessel owners and fishers, where they	(f) artikel 38. 2. Punkt 1 är inte tillämplig på fiskefartyg som (a) har en längd av 24 m eller mer, eller (b) stannar till sjöss under mer än sju dygn, eller (c) normalt framförs på ett avstånd från flaggstatens kustlinje som överstiger 200 sjömil eller utanför yttre gränsen för dess kontinentalsockel, om detta avstånd från kustlinjen är större, eller (d) är underkastade hamnstatskontroll enligt artikel 43 i denna konvention, utom då hamnstatskontroll genomförs med anledning av en force majeure-situation, och inte heller på fiskare som arbetar på sådana fartyg. 3. Varje medlemsstat som utnyttjar den möjlighet som erbjuds i punkt 1 ska (a) i sin första rapport om tillämpningen av denna konvention som läggs fram enligt artikel 22 i Internationella arbetsorganisationens konstitution (i) ange de bestämmelser i konventionen som successivt ska genomföras, (ii) förklara skälen och redogöra för synpunkter från berörda representativa arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer, särskilt organisationer som representerar fiskefartygsägare och fiskare, där sådana finns,

exist; and

(iii) describe the plan for progressive implementation; and

(b) in subsequent reports on the application of this Convention, describe measures taken with a view to giving effect to all of the provisions of the Convention.

Article 5

1. For the purpose of this Convention, the competent authority, after consultation, may decide to use length overall (LOA) in place of length (L) as the basis for measurement, in accordance with the equivalence set out in Annex I. In addition, for the purpose of the paragraphs specified in Annex III of this Convention, the competent authority, after consultation, may decide to use gross tonnage in place of length (L) or length overall (LOA) as the basis for measurement in accordance with the equivalence set out in Annex III.

2. In the reports submitted under article 22 of the Constitution, the Member shall communicate the reasons for the decision taken under this Article and any comments arising from the consultation.

Part II. General principles

Implementation

Article 6

1. Each Member shall implement and enforce laws, regulations or other measures that it has adopted to fulfill its commitments under

(iii) beskriva planen för successivt genomförande, och

(b) i senare rapporter om konventionens tillämpning beskriva åtgärder som vidtagits i avsikt att låta alla bestämmelserna i konventionen träda i kraft.

Artikel 5

1. När det gäller denna konvention får den behöriga myndigheten efter samråd besluta att använda största längd (LOA) i stället för längd (L) som grund för mätning, i enlighet med den likvärdighet som fastställs i bilaga I. Dessutom får den behöriga myndigheten, när det gäller de punkter som anges i bilaga III i konventionen efter samråd besluta att använda bruttodräktighet i stället för längd (L) eller största längd (LOA) som grund för mätning i enlighet med den likvärdighet som fastställs i bilaga III.

2. I de rapporter som läggs fram enligt artikel 22 i konstitutionen ska medlemsstaten ange skälen för det beslut som tagits enligt denna artikel och alla yttranden som härrör från samrådet.

Del II. Allmänna principer

Genomförande

Artikel 6

1. Varje medlemsstat ska införa och tillämpa lagar, förordningar eller vidta andra åtgärder som den har antagit för att uppfylla sina

this Convention with respect to fishers and fishing vessels under its jurisdiction. Other measures may include collective agreements, court decisions, arbitration awards, or other means consistent with national law and practice.

2. Nothing in this Convention shall affect any law, award or custom, or any agreement between fishing vessel owners and fishers, which ensures more favourable conditions than those provided for in this Convention.

Competent authority and coordination

Article 7

Each Member shall:

- (a) designate the competent authority or authorities; and
- (b) establish mechanisms for coordination among relevant authorities for the fishing sector at the national and local levels, as appropriate, and define their functions and responsibilities, taking into account their complementarities and national conditions and practice.

Responsibilities of fishing vessel owners, skippers and fishers

Article 8

1. The fishing vessel owner has the overall responsibility to ensure that the skipper is provided with the necessary resources and facilities to comply with the obligations of this Convention.

2. The skipper has the

åtaganden enligt denna konvention med avseende på fiskare och fiskefartyg under dess jurisdiktion. Andra åtgärder kan vara kollektivavtal, domstolsbeslut, skiljedomar eller annat som följer av nationell lag och praxis.

2. Inget i denna konvention ska påverka någon lag, skiljedom eller sedvana, eller något avtal mellan fiskefartygsägare och fiskare, som ger förmånligare villkor än de som föreskrivs i konventionen.

Behörig myndighet och samordning

Artikel 7

Varje medlemsstat ska

- (a) utse behörig myndighet eller myndigheter, och
- (b) vid behov inrätta organ för att samordna relevanta myndigheter för fiskerinäringen på nationell och lokal nivå och fastställa deras funktioner och ansvar, med beaktande av deras synergieffekter samt nationella villkor och praxis.

Skyldigheter för fiskefartygsägare, befälhavare och fiskare

Artikel 8

1. Fiskefartygets ägare har det övergripande ansvaret för att befälhavaren har tillgång till nödvändiga resurser och hjälpmedel för att fullgöra skyldigheterna enligt denna konvention.

2. Befälhavaren har ansvar för

responsibility for the safety of the fishers on board and the safe operation of the vessel, including but not limited to the following areas:

(a) providing such supervision as will ensure that, as far as possible, fishers perform their work in the best conditions of safety and health;

(b) managing the fishers in a manner which respects safety and health, including prevention of fatigue;

(c) facilitating on-board occupational safety and health awareness training; and

(d) ensuring compliance with safety of navigation, watchkeeping and associated good seamanship standards.

3. The skipper shall not be constrained by the fishing vessel owner from taking any decision which, in the professional judgement of the skipper, is necessary for the safety of the vessel and its safe navigation and safe operation, or the safety of the fishers on board.

4. Fishers shall comply with the lawful orders of the skipper and applicable safety and health measures.

Part III. Minimum requirements for work on board fishing vessels

Minimum age

Article 9

fiskarnas säkerhet ombord på fartyget och en säker drift av detta, även, men inte enbart, när det gäller att

(a) svara för en sådan kontroll att fiskare så långt möjligt erbjuds bästa möjliga arbetsmiljö,

(b) leda fiskarna på ett sådant sätt att hälsa och säkerhet respekteras och trötthet förhindras,

(c) främja utbildning i medvetenhet om hälsa och säkerhet i arbetet ombord, och

(d) se till att normer för ett säkert framförande av fartyget, vakt-hållning och tillhörande gott sjömanskap uppfylls.

3. Fiskefartygets ägare får inte hindra befälhavaren från att ta något beslut som enligt befälhavarens fackmannabedömning är nödvändigt för fartygets säkra framförande och drift av detta eller för fiskarnas säkerhet ombord.

4. Fiskare ska följa befälhavarens lagenliga order och tillämpliga åtgärder för säkerhet och hälsa.

Del III. Minimikrav för arbete ombord på fiskefartyg

Minimiålder

Artikel 9

1. The minimum age for work on board a fishing vessel shall be 16 years. However, the competent authority may authorize a minimum age of 15 for persons who are no longer subject to compulsory schooling as provided by national legislation, and who are engaged in vocational training in fishing.
  2. The competent authority, in accordance with national laws and practice, may authorize persons of the age of 15 to perform light work during school holidays. In such cases, it shall determine, after consultation, the kinds of work permitted and shall prescribe the conditions in which such work shall be undertaken and the periods of rest required.
  3. The minimum age for assignment to activities on board fishing vessels, which by their nature or the circumstances in which they are carried out are likely to jeopardize the health, safety or morals of young persons, shall not be less than 18 years.
  4. The types of activities to which paragraph 3 of this Article applies shall be determined by national laws or regulations, or by the competent authority, after consultation, taking into account the risks concerned and the applicable international standards.
  5. The performance of the activities referred to in paragraph 3 of this Article as from the age of 16 may be authorized by national laws or
1. Minimiåldern för arbete ombord på fiskefartyg ska vara 16 år. Den behöriga myndigheten får dock medge en minimiålder på 15 år för personer som inte längre är omfattade av obligatorisk skolgång enligt nationell lagstiftning och som genomgår yrkesutbildning i fiske.
  2. Den behöriga myndigheten får i enlighet med nationella lagar och praxis medge att personer som har fyllt 15 år utför lätt arbete under skollov. I sådana fall ska den efter samråd fastställa vilka slags arbeten som är tillåtena och föreskriva på vilka villkor sådana arbeten ska utföras och vilka viloperioder som krävs.
  3. Minimiåldern för tilldelning av arbetsuppgifter ombord på fiskefartyg som genom sin natur eller de omständigheter under vilka de utförs kan antas äventyra minderårigas hälsa, säkerhet eller moral får inte understiga 18 år.
  4. Vilka typer av arbetsuppgifter som avses i punkt 3 i denna artikel ska regleras i nationella lagar eller förordningar eller av den behöriga myndigheten efter samråd, med beaktande av de risker de medför och tillämpliga internationella standarder.
  5. Utförande från 16 års ålder av de arbetsuppgifter som avses i punkt 3 i denna artikel kan tillåtas i nationella lagar eller förordningar

regulations, or by decision of the competent authority, after consultation, on condition that the health, safety and morals of the young persons concerned are fully protected and that the young persons concerned have received adequate specific instruction or vocational training and have completed basic pre-sea safety training.

6. The engagement of fishers under the age of 18 for work at night shall be prohibited. For the purpose of this Article, "night" shall be defined in accordance with national law and practice. It shall cover a period of at least nine hours starting no later than midnight and ending no earlier than 5 a.m. An exception to strict compliance with the night work restriction may be made by the competent authority when:

(a) the effective training of the fishers concerned, in accordance with established programmes and schedules, would be impaired; or

(b) the specific nature of the duty or a recognized training programme requires that fishers covered by the exception perform duties at night and the authority determines, after consultation, that the work will not have a detrimental impact on their health or well-being.

7. Nothing in this Article shall affect any obligations assumed by the Member arising from the ratification of any other international labour Convention.

eller, efter samråd, genom beslut av den behöriga myndigheten, på villkor att de berörda minderårigas hälsa, säkerhet och moral är fullt skyddad och att de berörda minderåriga har fått tillräckliga specifika instruktioner eller yrkesutbildning och har genomgått grundläggande utbildning om säkerhet till sjöss.

6. Nattarbete ska vara förbjudet för fiskare som inte fyllt 18 år. I denna artikel ska "natt" definieras enligt nationell lag och praxis. Den ska omfatta en period av minst nio timmar med början senast vid midnatt och slut tidigast klockan 5 fm. Den behöriga myndigheten får göra undantag från ett strikt uppfyllande av begränsningen av nattarbete om

(a) själva utbildningen av de berörda fiskarna enligt fastställda program och scheman skulle försämrats, eller

(b) den specifika arten av uppgiften eller ett erkänt utbildningsprogram kräver att fiskare som undantaget omfattar har nattjänstgöring och myndigheten efter samråd fastställer att arbetet inte kommer att få någon skadlig inverkan på deras hälsa eller välbefinnande.

7. Inget i denna artikel ska påverka åtaganden som medlemsstaten gjort när den ratificerat någon annan internationell arbetskonvention.

*Medical examination**Läkarundersökning**Article 10**Artikel 10*

1. No fishers shall work on board a fishing vessel without a valid medical certificate attesting to fitness to perform their duties.

1. Ingen fiskare får arbeta på ett fiskefartyg utan giltigt läkarintyg som visar att fiskaren är lämplig att fullgöra sin tjänst.

2. The competent authority, after consultation, may grant exemptions from the application of paragraph 1 of this Article, taking into account the safety and health of fishers, size of the vessel, availability of medical assistance and evacuation, duration of the voyage, area of operation, and type of fishing operation.

2. Den behöriga myndigheten får efter samråd medge undantag från tillämpningen av punkt 1 i denna artikel med beaktande av fiskarnas säkerhet och hälsa, fartygets storlek, tillgång till läkarvård och sjukhus, resans varaktighet, verksamhetsområde och typ av fiskeverksamhet.

3. The exemptions in paragraph 2 of this Article shall not apply to a fisher working on a fishing vessel of 24 metres in length and over or which normally remains at sea for more than three days. In urgent cases, the competent authority may permit a fisher to work on such a vessel for a period of a limited and specified duration until a medical certificate can be obtained, provided that the fisher is in possession of an expired medical certificate of a recent date.

3. Undantagen i punkt 2 i denna artikel ska inte gälla en fiskare som arbetar på ett fiskefartyg med en längd av 24 m eller mer eller som normalt stannar till sjöss under mer än tre dygn. I trängande fall får den behöriga myndigheten medge att en fiskare arbetar på ett sådant fartyg under en begränsad och fastställd tid till dess att ett läkarintyg kan skaffas, förutsatt att fiskaren har ett nyligen utgånet läkarintyg.

*Article 11**Artikel 11*

Each Member shall adopt laws, regulations or other measures providing for:

Varje medlemsstat ska anta lagar, förordningar eller vidta andra åtgärder avseende

(a) the nature of medical examinations;

(a) läkarundersökningarnas art,

(b) the form and content of medical certificates;

(b) läkarintygens utformning och innehåll,

(c) the issue of a medical certificate

(c) att läkarintyg ska utfärdas av en

by a duly qualified medical practitioner or, in the case of a certificate solely concerning eyesight, by a person recognized by the competent authority as qualified to issue such a certificate; these persons shall enjoy full independence in exercising their professional judgement;

(d) the frequency of medical examinations and the period of validity of medical certificates;

(e) the right to a further examination by a second independent medical practitioner in the event that a person has been refused a certificate or has had limitations imposed on the work he or she may perform; and

(f) other relevant requirements.

Article 12

In addition to the requirements set out in Article 10 and Article 11, on a fishing vessel of 24 metres in length and over, or on a vessel which normally remains at sea for more than three days:

1. The medical certificate of a fisher shall state, at a minimum, that:

(a) the hearing and sight of the fisher concerned are satisfactory for the fisher's duties on the vessel; and

(b) the fisher is not suffering from any medical condition likely to be aggravated by service at sea or to render the fisher unfit for such service or to endanger the safety or health of other persons on board.

legitimerad läkare eller, när det endast gäller ett intyg från en synundersökning, av en person som den behöriga myndigheten godkännt som kompetent att utfärda ett sådant intyg, varvid dessa personer måste vara helt oberoende i sina yrkesmässiga bedömningar,

(d) läkarundersökningars frekvens och läkarintygs giltighetstid,

(e) rätt till ytterligare en undersökning gjord hos en annan oberoende legitimerad läkare om en person har vägrats intyg eller endast fått rätt att utföra vissa arbetsuppgifter, och

(f) andra relevanta krav.

Artikel 12

Utöver de krav som anges i artiklarna 10 och 11 ställs följande krav på ett fiskefartyg med en längd av 24 m eller mer, eller ett fartyg som normalt stannar till sjöss under mer än tre dygn:

1. Läkarintyget för en fiskare ska minst ange

(a) att fiskarens hörsel och syn är tillräcklig för fiskarens uppgifter på fartyget och

(b) att fiskaren inte lider av något medicinskt tillstånd som kan komma att förvärras av arbete till sjöss, göra vederbörande olämplig för sådant arbete eller äventyra andra ombordvarandes säkerhet och hälsa.

2. The medical certificate shall be valid for a maximum period of two years unless the fisher is under the age of 18, in which case the maximum period of validity shall be one year.

3. If the period of validity of a certificate expires in the course of a voyage, the certificate shall remain in force until the end of that voyage.

Part IV. Conditions of service

Manning and hours of rest

Article 13

Each Member shall adopt laws, regulations or other measures requiring that owners of fishing vessels flying its flag ensure that:

(a) their vessels are sufficiently and safely manned for the safe navigation and operation of the vessel and under the control of a competent skipper; and

(b) fishers are given regular periods of rest of sufficient length to ensure safety and health.

Article 14

1. In addition to the requirements set out in Article 13, the competent authority shall:

(a) for vessels of 24 metres in length and over, establish a minimum level of manning for the safe navigation of the vessel, specifying the number and the qualifications of the fishers required;

2. Läkarintyget ska gälla högst två år om fiskaren inte är under 18 år, då den längsta giltighetstiden ska vara ett år.

3. Om giltighetstiden för ett intyg går ut under en sjöresa ska det fortsätta att gälla till slutet av den resan.

Del IV. Tjänstgöringsförhållanden

Bemanning och vilotid

Artikel 13

Varje medlemsstat ska anta lagar, förordningar eller vidta andra åtgärder som kräver att ägare av fiskefartyg som för dess flagg säkerställer

(a) att deras fartyg är bemannade på ett betryggande sätt för ett säkert framförande av fartyget samt att fartyget är under befäl av en kompetent befälhavare, och

(b) att fiskare får regelbunden vila av tillräcklig längd för att säkerställa säkerhet och hälsa.

Artikel 14

1. Utöver de krav som anges i artikel 13 ska den behöriga myndigheten

(a) för fartyg med en längd av 24 m eller mer, fastställa en lägsta bemanning för ett säkert framförande av fartyget samt ange det antal fiskare och vilka behörigheter de ska ha,

- (b) for fishing vessels regardless of size remaining at sea for more than three days, after consultation and for the purpose of limiting fatigue, establish the minimum hours of rest to be provided to fishers. Minimum hours of rest shall not be less than:
- (i) ten hours in any 24-hour period; and
- (ii) 77 hours in any seven-day period.
2. The competent authority may permit, for limited and specified reasons, temporary exceptions to the limits established in paragraph 1(b) of this Article. However, in such circumstances, it shall require that fishers shall receive compensatory periods of rest as soon as practicable.
3. The competent authority, after consultation, may establish alternative requirements to those in paragraphs 1 and 2 of this Article. However, such alternative requirements shall be substantially equivalent and shall not jeopardize the safety and health of the fishers.
4. Nothing in this Article shall be deemed to impair the right of the skipper of a vessel to require a fisher to perform any hours of work necessary for the immediate safety of the vessel, the persons on board or the catch, or for the purpose of giving assistance to other boats or ships or persons in distress at sea. Accordingly, the skipper may suspend the schedule of hours of rest and require a fisher
- (b) för fiskefartyg som oavsett storlek stannar till sjöss under mer än tre dygn, efter samråd och i syfte att begränsa fiskarnas trötthet, fastställa den kortaste vilotid som ska gälla för dem.. Den kortaste vilotiden får inte understiga
- (i) 10 timmar under en 24-timmars-period, och
- (ii) 77 timmar under en sju dygns-period.
2. Den behöriga myndigheten får av särskilt angivna skäl medge tillfälliga undantag från de gränser som fastställs i punkt 1 b i denna artikel. Myndigheten ska dock i sådana fall kräva att fiskare snarast möjligt får viloperioder.
3. Den behöriga myndigheten får efter samråd fastställa alternativa krav till dem som anges i punkterna 1 och 2 i denna artikel. Dock ska sådana alternativa krav vara i huvudsak likvärdiga och får inte äventyra fiskarnas säkerhet och hälsa.
4. Inget i denna artikel ska anses påverka rätten för befälhavaren på ett fartyg att kräva att en fiskare fullgör den arbetstid som krävs för fartygets, besättningens eller fångstens omedelbara säkerhet eller för att hjälpa andra båtar, fartyg eller personer i sjönöd. Följaktligen får befälhavaren tillfälligt upphäva vilotidsschemat och kräva att en fiskare fullgör all den arbetstid som behövs tills normalläget är åter-

to perform any hours of work necessary until the normal situation has been restored. As soon as practicable after the normal situation has been restored, the skipper shall ensure that any fishers who have performed work in a scheduled rest period are provided with an adequate period of rest.

Crew list

Article 15

Every fishing vessel shall carry a crew list, a copy of which shall be provided to authorized persons ashore prior to departure of the vessel, or communicated ashore immediately after departure of the vessel. The competent authority shall determine to whom and when such information shall be provided and for what purpose or purposes.

Fisher's work agreement

Article 16

Each Member shall adopt laws, regulations or other measures:

- (a) requiring that fishers working on vessels flying its flag have the protection of a fisher's work agreement that is comprehensible to them and is consistent with the provisions of this Convention; and
- (b) specifying the minimum particulars to be included in fishers' work agreements in accordance with the provisions contained in Annex II.

Article 17

Each Member shall adopt laws,

ställt. Snarast möjligt efter det att normalläget är återställt ska befälhavaren säkerställa att alla fiskare som har utfört arbete under en schemalagd viloperiod får en tillräcklig viloperiod.

Besättningslista

Artikel 15

Varje fiskefartyg ska medföra en besättningslista, av vilken ett exemplar ska lämnas till bemyndigade personer i land före fartygets avgång eller skickas dit omedelbart efter det att fartyget avgått. Den behöriga myndigheten ska bestämma till vem och när sådan information ska lämnas, och för vilket eller vilka ändamål.

Fiskares arbetsavtal

Artikel 16

Varje medlemsstat ska anta lagar, förordningar eller vidta andra åtgärder:

- (a) som krävs för att fiskare som arbetar på fartyg som för dess flagg skyddas av ett arbetsavtal för fiskare som de kan förstå och som uppfyller bestämmelserna i denna konvention, och
- (b) som specificerar de minimi-bestämmelser som ska ingå i fiskares arbetsavtal enligt föreskrifterna i bilaga II.

Artikel 17

Varje medlemsstat ska anta lagar,

regulations or other measures regarding: förordningar eller vidta andra åtgärder om följande:

(a) procedures for ensuring that a fisher has an opportunity to review and seek advice on the terms of the fisher's work agreement before it is concluded; (a) förfaranden för att säkerställa att en fiskare får möjlighet att granska och söka råd om villkoren i fiskarens arbetsavtal innan det ingåtts,

(b) where applicable, the maintenance of records concerning the fisher's work under such an agreement; and (b) i förekommande fall, förande av journal över fiskarens arbete enligt ett sådant avtal, och

(c) the means of settling disputes in connection with a fisher's work agreement. (c) former för avgörande av tvister i samband med fiskares arbetsavtal.

Article 18

The fisher's work agreement, a copy of which shall be provided to the fisher, shall be carried on board and be available to the fisher and, in accordance with national law and practice, to other concerned parties on request.

Artikel 18

Fiskarens arbetsavtal, av vilket ett exemplar ska lämnas till fiskaren, ska medföras ombord och vara tillgängligt för fiskaren och i enlighet med nationell lag och praxis för andra berörda parter på begäran.

Article 19

Articles 16 to 18 and Annex II do not apply to a fishing vessel owner who is also single-handedly operating the vessel.

Artikel 19

Artiklarna 16-18 och bilaga II gäller inte en fiskefartygsägare som också ensam sköter fartyget.

Article 20

It shall be the responsibility of the fishing vessel owner to ensure that each fisher has a written fisher's work agreement signed by both the fisher and the fishing vessel owner or by an authorized representative of the fishing vessel owner (or, where fishers are not employed or engaged by the fishing vessel owner, the fishing vessel owner shall have evidence of contractual

Artikel 20

Det ska åligga fiskefartygets ägare att se till att alla fiskare har ett skrivet fiskares arbetsavtal undertecknat av både fiskaren och fiskefartygets ägare eller av ett auktoriserat ombud för denne (om fiskare inte är anställda eller anlitade av fiskefartygets ägare, ska denne ha bevis på avtal eller liknande arrangemang) som tryggar anständiga arbets- och levnads-

or similar arrangements) providing decent work and living conditions on board the vessel as required by this Convention.

Repatriation

Article 21

1. Members shall ensure that fishers on a fishing vessel that flies their flag and that enters a foreign port are entitled to repatriation in the event that the fisher's work agreement has expired or has been terminated for justified reasons by the fisher or by the fishing vessel owner, or the fisher is no longer able to carry out the duties required under the work agreement or cannot be expected to carry them out in the specific circumstances. This also applies to fishers from that vessel who are transferred for the same reasons from the vessel to the foreign port.

2. The cost of the repatriation referred to in paragraph 1 of this Article shall be borne by the fishing vessel owner, except where the fisher has been found, in accordance with national laws, regulations or other measures, to be in serious default of his or her work agreement obligations.

3. Members shall prescribe, by means of laws, regulations or other measures, the precise circumstances entitling a fisher covered by paragraph 1 of this Article to repatriation, the maximum duration of service periods on board following which a fisher is entitled to repatriation, and the

förhållanden ombord på fartyget enligt kraven i denna konvention.

Hemresa

Artikel 21

1. Medlemsstater ska se till att fiskare på ett fiskefartyg som för deras flagg och som anlöper en utländsk hamn är berättigade till hemresa om fiskarens arbetsavtal har löpt ut eller sagts upp av berättigade skäl av fiskaren eller fiskefartygets ägare, eller om fiskaren inte längre kan fullgöra de uppgifter som krävs enligt arbetsavtalet eller inte kan förväntas fullgöra dem under rådande omständigheter. Detta gäller även fiskare från det fartyget som av samma skäl överförs från fartyget till den utländska hamnen.

2. Fiskefartygets ägare ska bekosta hemresa som avses i punkt 1 i denna artikel, såvida inte fiskaren i enlighet med nationella lagar, förordningar eller andra vidtagna åtgärder har befunnits allvarligt ha försummat sina skyldigheter enligt arbetsavtalet.

3. Medlemsstater ska genom lagar, förordningar eller genom att vidta andra åtgärder i detalj föreskriva vilka omständigheter som berättigar en fiskare som omfattas av punkt 1 i denna artikel till hemresa, den maximala längden av tjänstgöringsperioder ombord efter vilka en fiskare är berättigade till

destinations to which fishers may be repatriated.

4. If a fishing vessel owner fails to provide for the repatriation referred to in this Article, the Member whose flag the vessel flies shall arrange for the repatriation of the fisher concerned and shall be entitled to recover the cost from the fishing vessel owner.

5. National laws and regulations shall not prejudice any right of the fishing vessel owner to recover the cost of repatriation under third party contractual agreements.

Recruitment and placement

Article 22

Recruitment and placement of fishers

1. Each Member that operates a public service providing recruitment and placement for fishers shall ensure that the service forms part of, or is coordinated with, a public employment service for all workers and employers.

2. Any private service providing recruitment and placement for fishers which operates in the territory of a Member shall do so in conformity with a standardized system of licensing or certification or other form of regulation, which shall be established, maintained or modified only after consultation.

3. Each Member shall, by means of laws, regulations or other measures:

(a) prohibit recruitment and placement services from using

hemresa, och de destinationer till vilka fiskare får resa hem.

4. Om en fiskefartygsägare inte bekostar hemresan enligt denna artikel ska den medlemsstat vars flagg fartyget för ordna den berörda fiskarens hemresa och vara berättigad att återfå kostnaden från fiskefartygets ägare.

5. Nationella lagar och förordningar får inte påverka någon rätt för fiskefartygets ägare att återfå kostnaden för hemresa enligt tredjepartsavtal.

Rekrytering och arbetsförmedling

Artikel 22

Rekrytering och förmedling av fiskare

1. Varje medlemsstat som bedriver offentlig rekrytering och förmedling av fiskare ska se till att verksamheten ingår i eller är samordnad med en offentlig arbetsförmedling för alla arbetstagare och arbetsgivare.

2. Varje privat kontor som bedriver rekrytering och förmedling av fiskare och som verkar på en medlemsstats territorium ska följa ett standardiserat system för licensiering, certifiering eller annan form av reglering som ska inrättas, upprätthållas eller ändras först efter samråd.

3. Varje medlemsstat ska genom lagar, förordningar eller genom att vidta andra åtgärder

(a) förbjuda arbetsförmedlingar att använda medel, arrangemang eller

means, mechanisms or lists intended to prevent or deter fishers from engaging for work;

(b) require that no fees or other charges for recruitment or placement of fishers be borne directly or indirectly, in whole or in part, by the fisher; and

(c) determine the conditions under which any licence, certificate or similar authorization of a private recruitment or placement service may be suspended or withdrawn in case of violation of relevant laws or regulations; and specify the conditions under which private recruitment and placement services can operate.

Private employment agencies

4. A Member which has ratified the Private Employment Agencies Convention, 1997 (No. 181), may allocate certain responsibilities under this Convention to private employment agencies that provide the services referred to in paragraph 1(b) of Article 1 of that Convention. The respective responsibilities of any such private employment agencies and of the fishing vessel owners, who shall be the "user enterprise" for the purpose of that Convention, shall be determined and allocated, as provided for in Article 12 of that Convention. Such a Member shall adopt laws, regulations or other measures to ensure that no allocation of the respective responsibilities or obligations to the private employment agencies providing the service and to the

listor som är avsedda att hindra eller avhålla fiskare från att söka arbete,

(b) kräva att inga arvoden eller andra avgifter för rekrytering eller förmedling av fiskare bekostas direkt eller indirekt, helt eller delvis, av fiskaren, och

(c) fastställa de villkor enligt vilka alla licenser, certifikat eller liknande dokument för en rekryterings- eller förmedlingstjänst får förklaras vilande eller upphävas vid överträdelse av relevanta lagar eller förordningar, och specificera de villkor enligt vilka en privat arbetsförmedling får arbeta.

Privat arbetsförmedling

4. En medlemsstat som har ratificerat konventionen (nr 181) om privat arbetsförmedling, 1997, får överlåta visst ansvar enligt den här konventionen till privata byråer som bedriver sådan arbetsförmedling som avses i artikel 1, punkt 1 b i den konventionen. Skyldigheterna för alla sådana privata arbetsförmedlingar respektive fiskefartygets ägare, som ska vara "användarföretaget" enligt den konventionen, ska bestämmas och fördelas enligt artikel 12 i den konventionen. En sådan medlemsstat ska anta lagar, förordningar eller vidta andra åtgärder för att säkerställa att fördelningen av ansvar eller skyldigheter mellan det privata kontor som bedriver sådan arbetsförmedling och "användarföretaget" enligt denna konvention inte hindrar fiskaren från att hävda

”user enterprise” pursuant to this Convention shall preclude the fisher from asserting a right to a lien arising against the fishing vessel.

5. Notwithstanding the provisions of paragraph 4, the fishing vessel owner shall be liable in the event that the private employment agency defaults on its obligations to a fisher for whom, in the context of the Private Employment Agencies Convention, 1997 (No. 181), the fishing vessel owner is the ”user enterprise”.

6. Nothing in this Convention shall be deemed to impose on a Member the obligation to allow the operation in its fishing sector of private employment agencies as referred to in paragraph 4 of this Article.

Payment of fishers

Article 23

Each Member, after consultation, shall adopt laws, regulations or other measures providing that fishers who are paid a wage are ensured a monthly or other regular payment.

Article 24

Each Member shall require that all fishers working on board fishing vessels shall be given a means to transmit all or part of their payments received, including advances, to their families at no cost.

Part V. Accommodation and food

Article 25

panträtt mot fiskefartyget.

5. Utan hinder av bestämmelserna i punkt 4 ska fiskefartygets ägare vara ansvarig om den privata arbetsförmedlingen inte uppfyller sina skyldigheter mot en fiskare för vilken fiskefartygets ägare enligt 1997 års konvention (nr 181) om privat arbetsförmedling är ”användarföretag”.

6. Inget i denna konvention ska anses tvinga en medlemsstat att tillåta att privata arbetsförmedlingar som avses i punkt 4 i denna artikel bedriver verksamhet i dess fiskerisektor.

Betalning av fiskare

Artikel 23

Varje medlemsstat ska efter samråd anta lagar, förordningar eller vidta andra åtgärder som ger en avlönad fiskare en månatlig eller annan regelbunden betalning.

Artikel 24

Varje medlemsstat ska kräva att alla fiskare som arbetar ombord på fiskefartyg ska beredas möjlighet att kostnadsfritt överföra hela eller en del av sina inkomster, inklusive förskott, till sina familjer.

Del V. Bostäder och livsmedel

Artikel 25

Each Member shall adopt laws, regulations or other measures for fishing vessels that fly its flag with respect to accommodation, food and potable water on board.

Article 26

Each Member shall adopt laws, regulations or other measures requiring that accommodation on board fishing vessels that fly its flag shall be of sufficient size and quality and appropriately equipped for the service of the vessel and the length of time fishers live on board. In particular, such measures shall address, as appropriate, the following issues:

- (a) approval of plans for the construction or modification of fishing vessels in respect of accommodation;
- (b) maintenance of accommodation and galley spaces with due regard to hygiene and overall safe, healthy and comfortable conditions;
- (c) ventilation, heating, cooling and lighting;
- (d) mitigation of excessive noise and vibration;
- (e) location, size, construction materials, furnishing and equipping of sleeping rooms, mess rooms and other accommodation spaces;
- (f) sanitary facilities, including toilets and washing facilities, and supply of sufficient hot and cold water; and

Varje medlemsstat ska anta lagar, förordningar eller vidta andra åtgärder för fiskefartyg som för dess flagg avseende bostäder, livsmedel och dricksvatten ombord.

Artikel 26

Varje medlemsstat ska anta lagar, förordningar eller vidta andra åtgärder som uppställer krav om att bostäder på fiskefartyg som för dess flagg ska ha tillräcklig storlek och kvalitet samt vara lämpligt utrustade för fartygets verksamhet och längden av den tid fiskare vistas ombord. Sådana åtgärder ska när så är lämpligt särskilt inriktas på följande frågor:

- (a) godkännande av planer för konstruktion eller ändring av bostäder på fiskefartyg,
- (b) underhåll av bostäder och köksutrymmen med vederbörlig hänsyn till hygien, säkerhet samt hälsosamma och bekväma förhållanden,
- (c) ventilation, värme, luftkonditionering och belysning,
- (d) dämpning av buller och vibrationer,
- (e) placering, storlek, byggnadsmaterial, möblering och utrustning av sovrum, mässar och andra bostadsutrymmen,
- (f) sanitära inrättningar, inklusive toaletter och tvättmöjligheter samt tillhandahållande av varm- och kallvatten i tillräcklig mängd, och

(g) procedures for responding to complaints concerning accommodation that does not meet the requirements of this Convention.

Article 27

Each Member shall adopt laws, regulations or other measures requiring that:

(a) the food carried and served on board be of a sufficient nutritional value, quality and quantity;

(b) potable water be of sufficient quality and quantity; and

(c) the food and water shall be provided by the fishing vessel owner at no cost to the fisher. However, in accordance with national laws and regulations, the cost can be recovered as an operational cost if the collective agreement governing a share system or a fisher's work agreement so provides.

Article 28

1. The laws, regulations or other measures to be adopted by the Member in accordance with Articles 25 to 27 shall give full effect to Annex III concerning fishing vessel accommodation. Annex III may be amended in the manner provided for in Article 45.

2. A Member which is not in a position to implement the provisions of Annex III may, after consultation, adopt provisions in its laws and regulations or other measures which are substantially

(g) förfaranden för hantering av klagomål på bostäder som inte uppfyller kraven i denna konvention.

Artikel 27

Varje medlemsstat ska anta lagar, förordningar eller vidta andra åtgärder som kräver att

(a) livsmedel som medförs och serveras ombord är tillräckligt med avseende på näringsvärde, kvalitet och mängd,

(b) dricksvatten är tillräckligt med avseende på kvalitet och mängd, och

(c) fiskefartygets ägare ska tillhandahålla fiskaren mat och vatten kostnadsfritt. I enlighet med nationella lagar och förordningar kan kostnaden dock återfås som en driftskostnad om det kollektivavtal som styr ett andelssystem eller en fiskares arbetsavtal föreskriver detta.

Artikel 28

1. De lagar, förordningar eller andra åtgärder som medlemsstaten ska anta i enlighet med artiklarna 25-27 ska ge full kraft åt bilaga III rörande bostäder på fiskefartyg. Bilaga III får ändras på det sätt som anges i artikel 45.

2. En medlemsstat som inte kan genomföra bestämmelserna i bilaga III får i sina lagar och förordningar eller andra åtgärder efter samråd anta bestämmelser som är i huvudsak likvärdiga med villkoren i

equivalent to the provisions set out in Annex III, with the exception of provisions related to Article 27.

Part VI. Medical care, health protection and social security

Medical care

Article 29

Each Member shall adopt laws, regulations or other measures requiring that:

(a) fishing vessels carry appropriate medical equipment and medical supplies for the service of the vessel, taking into account the number of fishers on board, the area of operation and the length of the voyage;

(b) fishing vessels have at least one fisher on board who is qualified or trained in first aid and other forms of medical care and who has the necessary knowledge to use the medical equipment and supplies for the vessel concerned, taking into account the number of fishers on board, the area of operation and the length of the voyage;

(c) medical equipment and supplies carried on board be accompanied by instructions or other information in a language and format understood by the fisher or fishers referred to in subparagraph (b);

(d) fishing vessels be equipped for radio or satellite communication with persons or services ashore that can provide medical advice, taking into account the area of operation and the length of the voyage; and

bilaga III, med undantag av bestämmelser som avser artikel 27.

Del VI. Sjukvård, hälsoskydd och social trygghet

Sjukvård

Artikel 29

Varje medlemsstat ska anta lagar, förordningar eller vidta andra åtgärder som kräver att

(a) fiskefartyg medför lämplig medicinsk utrustning och medicinska förnödenheter för fartygets verksamhet, med beaktande av antalet fiskare ombord, verksamhetsområdet och resans längd,

(b) fiskefartyg har minst en fiskare ombord som är kompetent eller utbildad i första hjälpen och andra former av sjukvård och som har nödvändig kunskap för att använda fartygets medicinska utrustning och förnödenheter, med beaktande av antalet fiskare ombord, verksamhetsområdet och resans längd,

(c) medicinsk utrustning och förnödenheter som medförs ombord åtföljs av instruktioner eller annan information på ett språk och i en form som fiskaren/fiskarna förstår eller fiskare som avses i punkt b,

(d) fiskefartyg utrustas för radio- eller satellitkommunikation med personer eller kontor i land som kan ge medicinska råd, med beaktande av verksamhetsområdet och resans längd, och

(e) fishers have the right to medical treatment ashore and the right to be taken ashore in a timely manner for treatment in the event of serious injury or illness.

(e) fiskare har rätt till läkarvård i land och rätt att föras i land i tid för behandling i händelse av allvarlig skada eller sjukdom.

Article 30

Artikel 30

For fishing vessels of 24 metres in length and over, taking into account the number of fishers on board, the area of operation and the duration of the voyage, each Member shall adopt laws, regulations or other measures requiring that:

För fiskefartyg med en längd av 24 m eller mer ska varje medlemsstat, med beaktande av antalet fiskare ombord, verksamhetsområdet och resans längd anta lagar, förordningar eller vidta andra åtgärder som kräver att

(a) the competent authority prescribe the medical equipment and medical supplies to be carried on board;

(a) den behöriga myndigheten föreskriver vilken medicinsk utrustning och vilka medicinska förnödenheter som ska medföras ombord,

(b) the medical equipment and medical supplies carried on board be properly maintained and inspected at regular intervals established by the competent authority by responsible persons designated or approved by the competent authority;

(b) den medicinska utrustning och de medicinska förnödenheter som ska medföras ombord förnyas vid behov och, med sådana jämna mellanrum som den behöriga myndigheten fastställer, inspekteras av ansvariga personer som den behöriga myndigheten utsett eller godkänt,

(c) the vessels carry a medical guide adopted or approved by the competent authority, or the latest edition of the International Medical Guide for Ships;

(c) fartygen medför en medicinsk handbok som den behöriga myndigheten antagit eller godkänt, eller senaste upplagan av *International Medical Guide for Ships*,

(d) the vessels have access to a prearranged system of medical advice to vessels at sea by radio or satellite communication, including specialist advice, which shall be

(d) fartygen har tillgång till ett i förväg inrättat system för medicinsk rådgivning, inklusive specialistrådgivning, till fartyg till sjöss via radio- eller satellit-

available at all times;

(e) the vessels carry on board a list of radio or satellite stations through which medical advice can be obtained; and

(f) to the extent consistent with the Member's national law and practice, medical care while the fisher is on board or landed in a foreign port be provided free of charge to the fisher.

Occupational safety and health and accident prevention

Article 31

Each Member shall adopt laws, regulations or other measures concerning:

(a) the prevention of occupational accidents, occupational diseases and work-related risks on board fishing vessels, including risk evaluation and management, training and on-board instruction of fishers;

(b) training for fishers in the handling of types of fishing gear they will use and in the knowledge of the fishing operations in which they will be engaged;

(c) the obligations of fishing vessel owners, fishers and others concerned, due account being taken of the safety and health of fishers under the age of 18;

(d) the reporting and investigation of accidents on board fishing vessels flying its flag; and

(e) the setting up of joint

kommunikation som ska vara tillgängligt dygnet runt,

(e) fartygen har en förteckning ombord över radio- eller satellitstationer genom vilka medicinska råd kan fås, och

(f) om det är förenligt med medlemsstatens nationella lag och praxis, fiskaren har tillgång till kostnadsfri sjukvård vid vistelse ombord eller i land i en främmande hamn.

Hälsa och säkerhet i arbetet och förebyggande av olyckor

Artikel 31

Varje medlemsstat ska anta lagar, förordningar eller vidta andra åtgärder rörande

(a) förebyggande av olycksfall i arbetet, yrkessjukdomar och arbetsrelaterade risker ombord på fiskefartyg, innefattande bedömning och hantering av risker, utbildning och instruktion ombord för fiskare,

(b) utbildning av fiskare i att hantera de typer av fiskeredskap de ska använda och i det fiske i vilket de ska sysselsättas,

(c) skyldigheter för fiskefartygsägare, fiskare och andra berörda, med vederbörlig hänsyn till säkerhet och hälsa för fiskare som inte fyllt 18 år,

(d) rapportering och undersökning av olyckshändelser på fiskefartyg som för dess flagg, och

(e) inrättande av samarbets-

committees on occupational safety and health or, after consultation, of other appropriate bodies.

Article 32

1. The requirements of this Article shall apply to fishing vessels of 24 metres in length and over normally remaining at sea for more than three days and, after consultation, to other vessels, taking into account the number of fishers on board, the area of operation, and the duration of the voyage.

2. The competent authority shall:

(a) after consultation, require that the fishing vessel owner, in accordance with national laws, regulations, collective bargaining agreements and practice, establish on-board procedures for the prevention of occupational accidents, injuries and diseases, taking into account the specific hazards and risks on the fishing vessel concerned; and

(b) require that fishing vessel owners, skippers, fishers and other relevant persons be provided with sufficient and suitable guidance, training material, or other appropriate information on how to evaluate and manage risks to safety and health on board fishing vessels.

3. Fishing vessel owners shall:

(a) ensure that every fisher on board is provided with appropriate personal protective clothing and equipment;

(b) ensure that every fisher on board has received basic safety

kommittéer för hälsa och säkerhet i arbetet eller, efter samråd, av andra lämpliga organ.

Artikel 32

1. Kraven i denna artikel ska gälla fiskefartyg med en längd av 24 m eller mer som normalt stannar till sjöss under mer än tre dygn och, efter samråd, andra fartyg, med beaktande av antalet fiskare ombord, verksamhetsområdet och resans längd.

2. Den behöriga myndigheten ska

(a) efter samråd kräva att fiskefartygets ägare i enlighet med nationella lagar, förordningar, kollektivavtal och praxis inrättar förfaranden ombord för att förhindra arbetsskador, med beaktande av särskilda faror och risker på det berörda fiskefartyget, och

(b) kräva att fiskefartygsägare, befälhavare, fiskare och andra berörda personer får tillräckliga och lämpliga råd, utbildningsmaterial eller annan lämplig information om hur man bedömer och hanterar risker för säkerhet och hälsa ombord på fiskefartyg.

3. Fiskefartygsägare ska

(a) se till att alla fiskare ombord förses med lämplig personlig skyddsklädsel och utrustning,

(b) se till att varje fiskare ombord har fått grundläggande säkerhets-

training approved by the competent authority; the competent authority may grant written exemptions from this requirement for fishers who have demonstrated equivalent knowledge and experience; and

(c) ensure that fishers are sufficiently and reasonably familiarized with equipment and its methods of operation, including relevant safety measures, prior to using the equipment or participating in the operations concerned.

Article 33

Risk evaluation in relation to fishing shall be conducted, as appropriate, with the participation of fishers or their representatives.

Social security

Article 34

Each Member shall ensure that fishers ordinarily resident in its territory, and their dependants to the extent provided in national law, are entitled to benefit from social security protection under conditions no less favourable than those applicable to other workers, including employed and self-employed persons, ordinarily resident in its territory.

Article 35

Each Member shall undertake to take steps, according to national circumstances, to achieve progressively comprehensive social security protection for all fishers who are ordinarily resident in its

utbildning som är godkänd av den behöriga myndigheten; den behöriga myndigheten får medge skriftligt undantag från detta krav för fiskare som har visat likvärdig kunskap och erfarenhet, och

(c) se till att fiskare är tillräckligt och rimligt förtrogna med utrustningen och dess funktion, inklusive relevanta säkerhetsåtgärder, innan de använder utrustningen eller deltar i den berörda verksamheten.

Artikel 33

Bedömning av risker i samband med fiske ska, när det är lämpligt, göras tillsammans med fiskare eller deras representanter.

Social trygghet

Artikel 34

Varje medlemsstat ska se till att fiskare som normalt är bosatta på dess territorium, och deras anhöriga om nationell lag föreskriver detta, är berättigade till förmåner från sociala trygghetssystem enligt villkor som inte är mindre förmånliga än de som tillämpas på andra personer som arbetar, innefattande anställda och egenföretagare, som normalt är bosatta på dess territorium.

Artikel 35

Varje medlemsstat ska efter sina nationella förutsättningar åta sig att successivt införa ett fullständigt socialt trygghetssystem för alla fiskare som normalt är bosatta på dess territorium.

territory.

Article 36

Members shall cooperate through bilateral or multilateral agreements or other arrangements, in accordance with national laws, regulations or practice:

(a) to achieve progressively comprehensive social security protection for fishers, taking into account the principle of equality of treatment irrespective of nationality; and

(b) to ensure the maintenance of social security rights which have been acquired or are in the course of acquisition by all fishers regardless of residence.

Article 37

Notwithstanding the attribution of responsibilities in Articles 34, 35 and 36, Members may determine, through bilateral and multilateral agreements and through provisions adopted in the framework of regional economic integration organizations, other rules concerning the social security legislation to which fishers are subject.

Protection in the case of work-related sickness, injury or death

Article 38

1. Each Member shall take measures to provide fishers with protection, in accordance with national laws, regulations or practice, for work-related sickness, injury or death.

2. In the event of injury due to

Artikel 36

Medlemsstater ska samarbeta genom bilaterala eller multilaterala avtal eller andra arrangemang i enlighet med nationella lagar, förordningar eller praxis för att

(a) successivt införa ett fullständigt socialt trygghetssystem för fiskare med beaktande av principen om likabehandling oberoende av nationalitet, och

(b) säkerställa upprätthållande av den rätt till social trygghet som alla fiskare, oberoende av var de bor, har fått eller håller på att få.

Artikel 37

Utan hinder av ansvarsfördelningen i artiklarna 34, 35 och 36 får medlemsstater, genom bilaterala och multilaterala avtal och genom bestämmelser som antagits inom regionala organisationer för ekonomisk integration, fastställa andra regler för den trygghetslagstiftning som gäller för fiskare.

Skydd vid arbetsskada

Artikel 38

1. Varje medlemsstat ska se till att fiskare i enlighet med nationella lagar, förordningar eller praxis är skyddade vid arbetsskada.

2. Vid arbetsskada ska fiskaren ha

occupational accident or disease, the fisher shall have access to:

- (a) appropriate medical care; and
- (b) the corresponding compensation in accordance with national laws and regulations.

3. Taking into account the characteristics within the fishing sector, the protection referred to in paragraph 1 of this Article may be ensured through:

- (a) a system for fishing vessel owners' liability; or
- (b) compulsory insurance, workers' compensation or other schemes.

Article 39

1. In the absence of national provisions for fishers, each Member shall adopt laws, regulations or other measures to ensure that fishing vessel owners are responsible for the provision to fishers on vessels flying its flag, of health protection and medical care while employed or engaged or working on a vessel at sea or in a foreign port. Such laws, regulations or other measures shall ensure that fishing vessel owners are responsible for defraying the expenses of medical care, including related material assistance and support, during medical treatment in a foreign country, until the fisher has been repatriated.

2. National laws or regulations may permit the exclusion of the liability of the fishing vessel owner if the injury occurred otherwise than in

tillgång till

- (a) lämplig sjukvård, och
- (b) motsvarande ersättning enligt nationella lagar och förordningar.

3. Med hänsyn till fiskerinäringens särart kan det skydd som avses i punkt 1 i denna artikel tryggas genom

- (a) ett system för fiskefartygsägares ansvarighet, eller
- (b) obligatorisk försäkring, arbetstagarersättning eller andra system.

Artikel 39

1. I avsaknad av nationella bestämmelser för fiskare ska varje medlemsstat anta lagar, förordningar eller vidta andra åtgärder som säkerställer att fiskefartygsägare har ansvar för att förse fiskare på fartyg som för dess flagg med hälsoskydd och sjukvård medan de är anställda eller sysselsatta eller arbetar på ett fartyg till sjöss eller i en främmande hamn. Sådana lagar, förordningar eller andra åtgärder ska säkerställa att fiskefartygsägare svarar för kostnaderna för sjukvård och därmed sammanhängande materiellt bistånd och stöd under läkarvård i ett främmande land tills fiskaren har rest hem.

2. Nationella lagar eller förordningar får medge att fiskefartygets ägare fritas från ansvar om skadan inte inträffat i fartygets verk-

the service of the vessel or the sickness or infirmity was concealed during engagement, or the injury or sickness was due to wilful misconduct of the fisher.

Part VII. Compliance and enforcement

Article 40

Each Member shall effectively exercise its jurisdiction and control over vessels that fly its flag by establishing a system for ensuring compliance with the requirements of this Convention including, as appropriate, inspections, reporting, monitoring, complaint procedures, appropriate penalties and corrective measures, in accordance with national laws or regulations.

Article 41

1. Members shall require that fishing vessels remaining at sea for more than three days, which:

(a) are 24 metres in length and over; or

(b) normally navigate at a distance exceeding 200 nautical miles from the coastline of the flag State or navigate beyond the outer edge of its continental shelf, whichever distance from the coastline is greater, carry a valid document issued by the competent authority stating that the vessel has been inspected by the competent authority or on its behalf, for compliance with the provisions of this Convention concerning living and working conditions.

samhet, om sjukdom eller lyte hemlighölls vid anställningen, eller om skadan eller sjukdomen berodde på uppsåtlig vårdslöshet från fiskarens sida.

Del VII. Uppfyllelse och tillämpning

Artikel 40

Varje medlemsstat ska effektivt utöva sin jurisdiktion och kontroll över fartyg som för dess flagg genom att inrätta ett system som säkerställer att kraven i denna konvention uppfylls och där vid behov inspektioner, rapportering, övervakning, besvärslöshet, lämpliga påföljder och förelägganden ingår i enlighet med nationella lagar eller andra författningar.

Artikel 41

1. Medlemsstater ska kräva att fiskefartyg som stannar till sjöss under mer än tre dygn och

(a) har en längd av 24 m eller mer, eller

(b) normalt framförs på ett avstånd från flaggstatens kustlinje som överstiger 200 sjömil eller utanför yttre gränsen för dess kontinentalsockel, om detta avstånd från kustlinjen är större, medför ett giltigt dokument utfärdat av den behöriga myndigheten som förklarar att fartyget har inspekterats av den behöriga myndigheten eller på dess uppdrag, för uppfyllande av bestämmelserna i denna konvention rörande arbets- och levnadsförhållandena.

2. The period of validity of such document may coincide with the period of validity of a national or an international fishing vessel safety certificate, but in no case shall such period of validity exceed five years.

Article 42

1. The competent authority shall appoint a sufficient number of qualified inspectors to fulfil its responsibilities under Article 41.

2. In establishing an effective system for the inspection of living and working conditions on board fishing vessels, a Member, where appropriate, may authorize public institutions or other organizations that it recognizes as competent and independent to carry out inspections and issue documents. In all cases, the Member shall remain fully responsible for the inspection and issuance of the related documents concerning the living and working conditions of the fishers on fishing vessels that fly its flag.

Article 43

1. A Member which receives a complaint or obtains evidence that a fishing vessel that flies its flag does not conform to the requirements of this Convention shall take the steps necessary to investigate the matter and ensure that action is taken to remedy any deficiencies found.

2. If a Member, in whose port a

2. Giltighetstiden för ett sådant dokument får sammanfalla med giltighetstiden för ett nationellt eller internationellt säkerhetscertifikat för fiskefartyg, men den får aldrig överskrida fem år.

Artikel 42

1. Den behöriga myndigheten ska utse ett tillräckligt antal kompetenta inspektörer för att fullgöra dess uppgifter enligt artikel 41.

2. En medlemsstat får, när den inrättar ett effektivt system för inspektion av arbets- och levnadsförhållandena ombord på fiskefartyg och där så är lämpligt, medge att offentliga institutioner eller andra organisationer som den erkänner som kompetenta och oberoende gör inspektioner och utfärdar handlingar. Under alla förhållanden ska medlemsstaten ha det fulla ansvaret för inspektion och utfärdande av dessa handlingar rörande fiskarna arbets- och levnadsförhållanden på fiskefartyg som för dess flagg.

Artikel 43

1. En medlemsstat som tar emot ett klagomål eller får bevis på att ett fiskefartyg som för dess flagg inte uppfyller kraven i denna konvention ska vidta de åtgärder som krävs för att undersöka ärendet och säkerställa att åtgärder vidtas för att komma tillrätta med alla brister som påträffas.

2. Om en medlemsstat, där ett

fishing vessel calls in the normal course of its business or for operational reasons, receives a complaint or obtains evidence that such vessel does not conform to the requirements of this Convention, it may prepare a report addressed to the government of the flag State of the vessel, with a copy to the Director-General of the International Labour Office, and may take measures necessary to rectify any conditions on board which are clearly hazardous to safety or health.

3. In taking the measures referred to in paragraph 2 of this Article, the Member shall notify forthwith the nearest representative of the flag State and, if possible, shall have such representative present. The Member shall not unreasonably detain or delay the vessel.

4. For the purpose of this Article, the complaint may be submitted by a fisher, a professional body, an association, a trade union or, generally, any person with an interest in the safety of the vessel, including an interest in safety or health hazards to the fishers on board.

5. This Article does not apply to complaints which a Member considers to be manifestly unfounded.

Article 44

Each Member shall apply this Convention in such a way as to ensure that the fishing vessels flying the flag of any State that has

fiskefartyg anlöper en hamn i sin normala verksamhet eller av driftstekniska skäl, tar emot ett klagomål eller får bevis på att fartyget inte uppfyller kraven i denna konvention, får den skriva en rapport som tillställs regeringen i fartygets flaggstat, med kopia till Internationella arbetsbyråns generaldirektör, och vidta de åtgärder som behövs för att rätta till sådana förhållanden ombord som klart äventyrar säkerhet eller hälsa.

3. När medlemsstaten vidtar de åtgärder som avses i punkt 2 i denna artikel ska den snarast underrätta flaggstatens närmaste representant, och om möjligt ska denna representant närvara. Medlemsstaten får inte i onödan kvarhålla eller försena fartyget.

4. Med avseende på denna artikel får klagomål anföras av en fiskare, en branschorganisation, ett förbund, en fackförening eller vem som helst som berörs av fartygets säkerhet eller säkerhets- eller hälsorisker för fiskarna ombord.

5. Denna artikel gäller inte klagomål som en medlemsstat betraktar som klart ogrundade.

Artikel 44

Varje medlemsstat ska tillämpa denna konvention på ett sådant sätt att de försäkras sig om att fiskefartyg som för en stats flagg

not ratified this Convention do not receive more favourable treatment than fishing vessels that fly the flag of any Member that has ratified it.

Part VIII. Amendment of Annexes I, II and III

Article 45

1. Subject to the relevant provisions of this Convention, the International Labour Conference may amend Annexes I, II and III. The Governing Body of the International Labour Office may place an item on the agenda of the Conference regarding proposals for such amendments established by a tripartite meeting of experts. The decision to adopt the proposals shall require a majority of two-thirds of the votes cast by the delegates present at the Conference, including at least half the Members that have ratified this Convention.

2. Any amendment adopted in accordance with paragraph 1 of this Article shall enter into force six months after the date of its adoption for any Member that has ratified this Convention, unless such Member has given written notice to the Director-General of the International Labour Office that it shall not enter into force for that Member, or shall only enter into force at a later date upon subsequent written notification.

Part IX. Final provisions

Article 46

vilka är flaggade i en stat som inte har ratificerat konventionen inte får en förmånligare behandling än fiskefartyg som är flaggade i en medlemsstat som har ratificerat den.

Del VIII. Ändring av bilagorna I, II och III

Artikel 45

1. Med förbehåll för relevanta bestämmelser i denna konvention får Internationella arbetskonferensen ändra bilagorna I, II och III. Internationella arbetsbyråns styrelse får föra upp en punkt på konferensens dagordning om förslag till sådana ändringar som fastställts vid ett treparts expertmöte. Beslut att anta förslagen ska kräva två tredjedels majoritet av de röster som avges av närvarande delegater på konferensen, varibland minst hälften av de medlemsstater som har ratificerat konventionen ska vara företrädna.

2. Varje ändring som antagits enligt punkt 1 i denna artikel ska träda i kraft sex månader efter datum för dess antagande för varje medlemsstat som har ratificerat denna konvention, om medlemsstaten inte har underrättat Internationella arbetsbyråns generaldirektör att den inte ska träda i kraft för den medlemsstaten, eller att den ska träda i kraft först vid ett senare datum efter skriftlig anmälan.

Del IX. Slutbestämmelser

Artikel 46

This Convention revises the Minimum Age (Fishermen) Convention, 1959 (No. 112), the Medical Examination (Fishermen) Convention, 1959 (No. 113), the Fishermen's Articles of Agreement Convention, 1959 (No. 114), and the Accommodation of Crews (Fishermen) Convention, 1966 (No. 126).

Article 47

The formal ratifications of this Convention shall be communicated to the Director-General of the International Labour Office for registration.

Article 48

1. This Convention shall be binding only upon those Members of the International Labour Organization whose ratifications have been registered with the Director-General of the International Labour Office.

2. It shall come into force 12 months after the date on which the ratifications of ten Members, eight of which are coastal States, have been registered with the Director-General.

3. Thereafter, this Convention shall come into force for any Member 12 months after the date on which its ratification is registered.

Article 49

1. A Member which has ratified this Convention may denounce it after the expiration of ten years from the date on which the Convention first comes into force, by an act

Denna konvention reviderar konventionen (nr 112) om minimi-ålder (fiskare), 1959, konventionen (nr 113) om läkarundersökning (fiskare), 1959, konventionen (nr 114) om fiskares anställningsavtal, 1959 och konventionen (nr 126) om besättningens bostäder (fiskare), 1966.

Artikel 47

De formella ratifikationerna av denna konvention ska sändas till Internationella arbetsbyråns generaldirektör för registrering.

Artikel 48

1. Denna konvention ska vara bindande endast för de medlemmar av Internationella arbetsorganisationen vilkas ratifikationer har registrerats hos Internationella arbetsbyråns generaldirektör.

2. Den träder i kraft tolv månader efter den dag då ratifikationer från tio medlemsstater, av vilka åtta är kuststater, har registrerats hos generaldirektören.

3. Därefter träder konventionen i kraft för varje annan medlemsstat tolv månader efter den dag då dess ratifikation har registrerats.

Artikel 49

1. En medlemsstat som har ratificerat denna konvention kan säga upp den sedan tio år har förflutit från den dag då konventionen först träder i kraft, genom

communicated to the Director-General of the International Labour Office for registration. Such denunciation shall not take effect until one year after the date on which it is registered.

2. Each Member which has ratified this Convention and which does not, within the year following the expiration of the period of ten years mentioned in the preceding paragraph, exercise the right of denunciation provided for in this Article, will be bound for another period of ten years and, thereafter, may denounce this Convention within the first year of each new period of ten years under the terms provided for in this Article.

Article 50

1. The Director-General of the International Labour Office shall notify all Members of the International Labour Organization of the registration of all ratifications, declarations and denunciations that have been communicated by the Members of the Organization.

2. When notifying the Members of the Organization of the registration of the last of the ratifications required to bring the Convention into force, the Director-General shall draw the attention of the Members of the Organization to the date upon which the Convention will come into force.

Article 51

The Director-General of the

en skrivelse som sänds till Internationella arbetsbyråns generaldirektör för registrering. En sådan uppsägning får inte verkan förrän ett år efter den dag då den har registrerats.

2. Varje medlemsstat som har ratificerat denna konvention och som inte inom det år som följer på utgången av den i föregående punkt nämnda tioårsperioden gör bruk av sin uppsägningsrätt enligt denna artikel, ska vara bunden för ytterligare en period om tio år och kan därefter säga upp konventionen inom ett år från utgången av varje ny tioårsperiod på de villkor som föreskrivs i denna artikel.

Artikel 50

1. Internationella arbetsbyråns generaldirektör ska underrätta samtliga medlemmar av Internationella arbetsorganisationen om registreringen av alla ratifikationer, godkännanden och uppsägningar som har tagits emot från organisationens medlemmar.

2. När generaldirektören underrättar organisationens medlemmar om registreringen av den sista av de ratifikationer som krävs för att konventionen ska träda i kraft, ska han fästa medlemmarnas uppmärksamhet på datum för konventionens ikraftträdande.

Artikel 51

Internationella arbetsbyråns

International Labour Office shall communicate to the Secretary-General of the United Nations for registration in accordance with Article 102 of the Charter of the United Nations full particulars of all ratifications, declarations and denunciations registered by the Director-General.

Article 52

At such times as it may consider necessary, the Governing Body of the International Labour Office shall present to the General Conference a report on the working of this Convention and shall examine the desirability of placing on the agenda of the Conference the question of its revision in whole or in part, taking into account also the provisions of Article 45.

Article 53

1. Should the Conference adopt a new Convention revising this Convention, then, unless the new Convention otherwise provides:

(a) the ratification by a Member of the new revising Convention shall ipso jure involve the immediate denunciation of this Convention, notwithstanding the provisions of Article 49 above, if and when the new revising Convention shall have come into force;

(b) as from the date when the new revising Convention comes into force this Convention shall cease to be open to ratification by the

generaldirektör ska, för registrering enligt artikel 102 i Förenta nationernas stadga, lämna Förenta nationernas generalsekreterare fullständiga upplysningar om alla ratifikationer, godkännanden och uppsägningar som generaldirektören har registrerat.

Artikel 52

När Internationella arbetsbyråns styrelse finner det nödvändigt, ska den lämna Internationella arbetsorganisationens allmänna konferens en redogörelse för hur denna konvention fungerar och granska behovet av att frågan om en revidering, helt eller delvis, tas upp på konferensens dagordning, varvid även bestämmelserna i artikel 45 ska beaktas.

Artikel 53

1. Om konferensen antar en ny konvention varigenom denna konvention revideras och den nya konventionen inte föreskriver något annat,

(a) ska en medlemsstats ratifikation av den nya reviderande konventionen automatiskt innebära omedelbar uppsägning av denna konvention, utan hinder av bestämmelserna i artikel 49 ovan, om och när den nya reviderande konventionen har trätt i kraft,

(b) ska denna konvention upphöra att vara öppen för ratifikation av medlemsstaterna från och med den dag då den nya reviderande

Members.

konventionen träder i kraft.

2. This Convention shall in any case remain in force in its actual form and content for those Members which have ratified it but have not ratified the revising Convention.

2. Denna konvention ska likväl förbli gällande till form och innehåll för de medlemsstater som har ratificerat den men inte har ratificerat den reviderande konventionen.

Article 54

Artikel 54

The English and French versions of the text of this Convention are equally authoritative.

De engelska och franska versionerna av texten i denna konvention har lika giltighet.

ANNEX

BILAGA

Annex I

Bilaga I

Equivalence in measurement

Likvärdighet i mätning

For the purpose of this Convention, where the competent authority, after consultation, decides to use length overall (LOA) rather than length (L) as the basis of measurement:

I denna konvention ska, där den behöriga myndigheten efter samråd beslutar att använda största längd (LOA) i stället för längd (L) som grund för mätning

(a) a length overall (LOA) of 16.5 metres shall be considered equivalent to a length (L) of 15 metres;

(a) en största längd (LOA) av 16,5 m anses likvärdig med en längd (L) av 15 m,

(b) a length overall (LOA) of 26.5 metres shall be considered equivalent to a length (L) of 24 metres;

(b) en största längd (LOA) av 26,5 m anses likvärdig med en längd (L) av 24 m,

(c) a length overall (LOA) of 50 metres shall be considered equivalent to a length (L) of 45 metres.

(c) en största längd (LOA) av 50 m anses likvärdig med en längd (L) av 45 m.

Annex II

Bilaga II

Fisher's work agreement

Fiskares arbetsavtal

<p>The fisher's work agreement shall contain the following particulars, except in so far as the inclusion of one or more of them is rendered unnecessary by the fact that the matter is regulated in another manner by national laws or regulations, or a collective bargaining agreement where applicable:</p>	<p>Fiskares arbetsavtal ska innehålla följande uppgifter, om det inte är onödigt att ta med en eller flera av dem på grund av att frågan regleras på annat sätt i nationella lagar, förordningar eller, i tillämpliga fall, kollektivavtal:</p>
<p>(a) the fisher's family name and other names, date of birth or age, and birthplace;</p>	<p>(a) fiskarens efternamn och andra namn, födelsedatum eller ålder och födelseort,</p>
<p>(b) the place at which and date on which the agreement was concluded;</p>	<p>(b) ort och datum för avtalets ingående,</p>
<p>(c) the name of the fishing vessel or vessels and the registration number of the vessel or vessels on board which the fisher undertakes to work;</p>	<p>(c) namn och registreringsnummer på det/de fiskefartyg där fiskaren åtar sig att arbeta,</p>
<p>(d) the name of the employer, or fishing vessel owner, or other party to the agreement with the fisher;</p>	<p>(d) namn på arbetsgivaren, fiskefartygets ägare eller annan part i avtalet med fiskaren,</p>
<p>(e) the voyage or voyages to be undertaken, if this can be determined at the time of making the agreement;</p>	<p>(e) den resa/de resor som ska företas, om detta kan fastställas då avtalet ingås,</p>
<p>(f) the capacity in which the fisher is to be employed or engaged;</p>	<p>(f) i vilken funktion fiskaren ska anställas eller sysselsättas,</p>
<p>(g) if possible, the place at which and date on which the fisher is required to report on board for service;</p>	<p>(g) om möjligt, ort och datum för fiskarens inställelse ombord för tjänstgöring,</p>
<p>(h) the provisions to be supplied to the fisher, unless some alternative system is provided for by national law or regulation;</p>	<p>(h) den kost som fiskaren ska ha, om inget alternativt system föreskrivs i nationell lag eller annan författning,</p>
<p>(i) the amount of wages, or the amount of the share and the</p>	<p>(i) lönesumman, eller andelens storlek och sättet för att beräkna</p>

method of calculating such share if remuneration is to be on a share basis, or the amount of the wage and share and the method of calculating the latter if remuneration is to be on a combined basis, and any agreed minimum wage;	denna om ersättningen ska utgå på andelsbasis, eller lönesumman, andelen och sättet för att beräkna den senare om ersättningen ska utgå på kombinerad basis, och eventuell överenskommen minimilön,
(j) the termination of the agreement and the conditions thereof, namely:	(j) uppsägning av avtalet och grund för uppsägning, nämligen
(i) if the agreement has been made for a definite period, the date fixed for its expiry;	(i) om avtalet har ingåtts för en bestämd tid, datum för dess utlöpande,
(ii) if the agreement has been made for a voyage, the port of destination and the time which has to expire after arrival before the fisher shall be discharged;	(ii) om avtalet har ingåtts för en resa, destinationshamn och tid som ska förflyta efter ankomsten innan fiskaren ska friställas,
(iii) if the agreement has been made for an indefinite period, the conditions which shall entitle either party to rescind it, as well as the required period of notice for rescission, provided that such period shall not be less for the employer, or fishing vessel owner or other party to the agreement with the fisher;	(iii) om avtalet har ingåtts på obestämd tid, de villkor som ska berättiga endera parten att upphäva det, samt uppsägningstiden, som inte får vara kortare för arbetsgivaren, fiskefartygets ägare eller annan part i avtalet med fiskaren,
(k) the protection that will cover the fisher in the event of sickness, injury or death in connection with service;	(k) det skydd som ska gälla för fiskaren i händelse av sjukdom, skada eller dödsfall i samband med tjänstgöring,
(l) the amount of paid annual leave or the formula used for calculating leave, where applicable;	(l) längden på betald semester eller, i tillämpliga fall, den formel som ska användas för att beräkna semester,
(m) the health and social security coverage and benefits to be provided to the fisher by the	(m) omfattningen och förmånerna i det paket för hälsa och social trygghet som arbetsgivaren, fiske-

employer, fishing vessel owner, or other party or parties to the fisher's work agreement, as applicable;	fartygets ägare eller, i tillämpliga fall, annan part eller parter i fiskarens arbetsavtal ska tillhandahålla fiskaren,
(n) the fisher's entitlement to repatriation;	(n) fiskarens berättigande till hemresa,
(o) a reference to the collective bargaining agreement, where applicable;	(o) i tillämpliga fall, hänvisning till kollektivavtal,
(p) the minimum periods of rest, in accordance with national laws, regulations or other measures; and	(p) minimiperioder för vila enligt nationella lagar, förordningar eller andra åtgärder, och
(q) any other particulars which national law or regulation may require.	(q) alla andra uppgifter som nationell lag eller förordning kan begära.

Annex III

Fishing vessel accommodation

General provisions

1. For the purposes of this Annex:

(a) "new fishing vessel" means a vessel for which:

(i) the building or major conversion contract has been placed on or after the date of the entry into force of the Convention for the Member concerned; or

(ii) the building or major conversion contract has been placed before the date of the entry into force of the Convention for the Member concerned, and which is delivered three years or more after that date; or

(iii) in the absence of a building contract, on or after the date of the entry into force of the Convention for the Member concerned:

Bilaga III

Bostäder på fiskefartyg

Allmänna bestämmelser

1. I denna bilaga avses med

(a) *nytt fiskefartyg*: ett fartyg för vilket

(i) ett avtal om nybyggnad eller större ombyggnad har ingåtts på dagen för konventionens ikraftträdande för den berörda medlemsstaten eller senare, eller

(ii) ett avtal om nybyggnad eller större ombyggnad har ingåtts före dagen för konventionens ikraftträdande för den berörda medlemsstaten, och som levereras tre år eller senare efter den dagen, eller

(iii) om inget avtal om byggnation finns på dagen för konventionens ikraftträdande för den berörda medlemsstaten eller senare,

- the keel is laid, or
- construction identifiable with a specific vessel begins, or
- assembly has commenced comprising at least 50 tonnes or 1 per cent of the estimated mass of all structural material, whichever is less;
- (b) "existing vessel" means a vessel that is not a new fishing vessel.
2. The following shall apply to all new, decked fishing vessels, subject to any exclusions provided for in accordance with Article 3 of the Convention. The competent authority may, after consultation, also apply the requirements of this Annex to existing vessels, when and in so far as it determines that this is reasonable and practicable.
3. The competent authority, after consultation, may permit variations to the provisions of this Annex for fishing vessels normally remaining at sea for less than 24 hours where the fishers do not live on board the vessel in port. In the case of such vessels, the competent authority shall ensure that the fishers concerned have adequate facilities for resting, eating and sanitation purposes.
4. Any variations made by a Member under paragraph 3 of this Annex shall be reported to the International Labour Office under article 22 of the Constitution of the International Labour Organisation.
- kölen sträcks, eller
- en konstruktion som kan hänföras till ett visst fartyg påbörjas, eller
- sammanfogning omfattande minst 50 ton eller 1 procent av den beräknade mängden av allt byggnadsmaterial, varvid det lägsta talet ska gälla, har påbörjats;
- (b) *existerande fartyg*: ett fartyg som inte är ett nytt fiskefartyg.
2. Följande ska gälla alla nya, däckade fiskefartyg, med förbehåll för eventuella undantag enligt artikel 3 i konventionen. Den behöriga myndigheten får, efter samråd, tillämpa kraven i denna bilaga även på existerande fartyg, när och om den bedömer att detta är rimligt och möjligt.
3. Den behöriga myndigheten får, efter samråd, medge avvikelser från bestämmelserna i denna bilaga för fiskefartyg som normalt stannar till sjöss mindre än 24 timmar och där fiskarna inte bor ombord på fartyget i hamn. När det gäller sådana fartyg ska den behöriga myndigheten se till att de berörda fiskarna har tillräckliga möjligheter att vila, inta måltider och sköta sin hygien.
4. Alla avvikelser som en medlemsstat gör enligt punkt 3 i denna bilaga ska rapporteras till Internationella arbetsbyrån enligt artikel 22 i ILO:s konstitution.

5. The requirements for vessels of 24 metres in length and over may be applied to vessels between 15 and 24 metres in length where the competent authority determines, after consultation, that this is reasonable and practicable.
6. Fishers working on board feeder vessels which do not have appropriate accommodation and sanitary facilities shall be provided with such accommodation and facilities on board the mother vessel.
7. Members may extend the requirements of this Annex regarding noise and vibration, ventilation, heating and air conditioning, and lighting to enclosed working spaces and spaces used for storage if, after consultation, such application is considered appropriate and will not have a negative influence on the function of the process or working conditions or the quality of the catches.
8. The use of gross tonnage as referred to in Article 5 of the Convention is limited to the following specified paragraphs of this Annex: 14, 37, 38, 41, 43, 46, 49, 53, 55, 61, 64, 65 and 67. For these purposes, where the competent authority, after consultation, decides to use gross tonnage (gt) as the basis of measurement:
- (a) a gross tonnage of 75 gt shall be considered equivalent to a length (L) of 15 metres or a length overall (LOA) of 16.5 metres;
5. Kraven för fartyg med en längd av 24 m eller mer får tillämpas på fartyg med en längd mellan 15 och 24 m när den behöriga myndigheten efter samråd anser att detta är rimligt och möjligt.
6. Fiskare som arbetar på matarfartyg vilka inte har lämpliga bostäder och sanitära inrättningar ska tillhandahållas sådana bostäder och sådana inrättningar på moderfartyget.
7. Medlemsstater får utvidga kraven i denna bilaga med avseende på buller och vibrationer, ventilation, uppvärmning och luftkonditionering samt belysning till slutna arbetsplatser och utrymmen som används för lagring om, efter samråd, en sådan tillämpning betraktas som lämplig och inte kommer att få någon negativ inverkan på processens funktion, arbetsförhållandena eller fångsternas kvalitet.
8. Användningen av bruttodräktighet som avses i artikel 5 i konventionen är begränsad till följande specificerade punkter i denna bilaga: 14, 37, 38, 41, 43, 46, 49, 53, 55, 61, 64, 65 och 67. För dessa ändamål ska, där den behöriga myndigheten efter samråd beslutar att använda bruttodräktighet som grund för mätning,
- (a) en bruttodräktighet om 75 anses likvärdig med en längd (L) av 15 m eller en största längd (LOA) av 16,5 m,

(b) a gross tonnage of 300 gt shall be considered equivalent to a length (L) of 24 metres or a length overall (LOA) of 26.5 metres;

c) a gross tonnage of 950 gt shall be considered equivalent to a length (L) of 45 metres or a length overall (LOA) of 50 metres.

Planning and control

9. The competent authority shall satisfy itself that, on every occasion when a vessel is newly constructed or the crew accommodation of a vessel has been reconstructed, such vessel complies with the requirements of this Annex. The competent authority shall, to the extent practicable, require compliance with this Annex when the crew accommodation of a vessel is substantially altered and, for a vessel that changes the flag it flies to the flag of the Member, require compliance with those requirements of this Annex that are applicable in accordance with paragraph 2 of this Annex.

10. For the occasions noted in paragraph 9 of this Annex, for vessels of 24 metres in length and over, detailed plans and information concerning accommodation shall be required to be submitted for approval to the competent authority, or an entity authorized by it.

11. For vessels of 24 metres in length and over, on every occasion when the crew accommodation of the fishing vessel has been reconstructed or substantially

(b) en bruttodräktighet om 300 anses likvärdig med en längd (L) av 24 m eller en största längd (LOA) av 26,5 m,

(c) en bruttodräktighet om 950 anses likvärdig med en längd (L) av 45 m eller en största längd (LOA) av 50 m.

Planering och kontroll

9. Den behöriga myndigheten ska försäkra sig om att ett fartyg, när det är nybyggt eller när besättningens bostäder har byggts om, alltid uppfyller kraven i denna bilaga. Den behöriga myndigheten ska så långt möjligt kräva att denna bilaga uppfylls när besättningens bostäder på ett fartyg har ändrats väsentligt och för ett fartyg som byter till medlemsstatens flagg kräva uppfyllande av de krav i den här bilagan som är tillämpliga enligt punkt 2 i denna.

10. Vid de tillfällen som anges i punkt 9 i denna bilaga ska det för fartyg med en längd av 24 m eller mer krävas att utförliga planer och information rörande bostäder lämnas in för godkännande till den behöriga myndigheten eller ett organ som denna har bemyndigat.

11. För fartyg med en längd av 24 m eller mer ska vid varje tillfälle då besättningens bostäder på fiskefartyget har byggts om eller ändrats väsentligt, den behöriga

altered, the competent authority shall inspect the accommodation for compliance with the requirements of the Convention, and when the vessel changes the flag it flies to the flag of the Member, for compliance with those requirements of this Annex that are applicable in accordance with paragraph 2 of this Annex. The competent authority may carry out additional inspections of crew accommodation at its discretion.

12. When a vessel changes flag, any alternative requirements which the competent authority of the Member whose flag the ship was formerly flying may have adopted in accordance with paragraphs 15, 39, 47 or 62 of this Annex cease to apply to the vessel.

Design and construction

Headroom

13. There shall be adequate headroom in all accommodation spaces. For spaces where fishers are expected to stand for prolonged periods, the minimum headroom shall be prescribed by the competent authority.

14. For vessels of 24 metres in length and over, the minimum permitted headroom in all accommodation where full and free movement is necessary shall not be less than 200 centimetres.

15. Notwithstanding the provisions of paragraph 14, the competent authority may, after consultation, decide that the minimum permitted headroom shall not be less than 190

myndigheten försäkra sig om att bostäderna uppfyller kraven i konventionen, och när fartyget byter till medlemsstatens flagg, att de uppfyller de krav i denna bilaga som är tillämpliga enligt punkt 2 i denna. Den behöriga myndigheten får själv avgöra om den vill göra flera inspektioner av besättningens bostäder.

12. När ett fartyg byter flagg upphör alla alternativa krav som den behöriga myndigheten i den medlemsstat vars flagg det tidigare förde kan ha antagit enligt punkterna 15, 39, 47 eller 62 i denna bilaga att gälla för fartyget.

Utförande och konstruktion

Takhöjd

13. Alla bostadsutrymmen ska ha tillräcklig takhöjd. För utrymmen där fiskare väntas stå under längre tid ska den behöriga myndigheten föreskriva en lägsta takhöjd.

14. För fartyg med en längd av 24 m eller mer får lägsta tillåtna takhöjd i bostäder där full och fri rörlighet krävs inte understiga 200 cm.

15. Utan hinder av bestämmelserna i punkt 14 får den behöriga myndigheten efter samråd besluta att lägsta tillåtna takhöjd inte får understiga 190 cm i något utrymme

centimetres in any space – or part of any space – in such accommodation, where it is satisfied that this is reasonable and will not result in discomfort to the fishers.

Openings into and between accommodation spaces

16. There shall be no direct openings into sleeping rooms from fish rooms and machinery spaces, except for the purpose of emergency escape. Where reasonable and practicable, direct openings from galleys, storerooms, drying rooms or communal sanitary areas shall be avoided unless expressly provided otherwise.

17. For vessels of 24 metres in length and over, there shall be no direct openings, except for the purpose of emergency escape, into sleeping rooms from fish rooms and machinery spaces or from galleys, storerooms, drying rooms or communal sanitary areas; that part of the bulkhead separating such places from sleeping rooms and external bulkheads shall be efficiently constructed of steel or another approved material and shall be watertight and gas-tight. This provision does not exclude the possibility of sanitary areas being shared between two cabins.

Insulation

18. Accommodation spaces shall be adequately insulated; the materials used to construct internal bulkheads, panelling and sheeting, and floors and joinings shall be suitable for the purpose and shall be

eller del av utrymme i sådana bostäder där den är förvissad om detta är rimligt och inte kommer att vålla fiskarna något obehag.

Öppningar till och mellan bostadsutrymmen

16. Det ska inte finnas några direkta öppningar till sovrum från lastrum eller maskinrum, utom nödutgångar. Där så är rimligt och möjligt ska direkta öppningar från kök, lagerutrymmen, torkrum eller gemensamma hygienutrymmen undvikas om inte annat uttryckligen föreskrivs.

17. För fartyg med en längd av 24 m eller mer ska det inte finnas några andra direkta öppningar än nödutgångar till sovrum från lastrum och maskinrum eller från kök, lagerutrymmen, torkrum eller gemensamma hygienutrymmen. Skottet ska i den del som skiljer sådana utrymmen från sovrum och skott mot utsida vara ändamålsenligt konstruerat av stål eller annat godkänt material och ska vara vatten- och gastätt. Denna föreskrift utesluter inte möjligheten att ett hygienutrymme är gemensamt för två hytter.

Isolering

18. Bostadsutrymmen ska vara tillräckligt isolerade, och de material som används för konstruktion av innerskott, paneler och skivor, durkar och fogar ska vara ändamålsenliga och bidra till

conducive to ensuring a healthy environment. Sufficient drainage shall be provided in all accommodation spaces.

Other

19. All practicable measures shall be taken to protect fishing vessels' crew accommodation against flies and other insects, particularly when vessels are operating in mosquito-infested areas.

20. Emergency escapes from all crew accommodation spaces shall be provided as necessary.

Noise and vibration

21. The competent authority shall take measures to limit excessive noise and vibration in accommodation spaces and, as far as practicable, in accordance with relevant international standards.

22. For vessels of 24 metres in length and over, the competent authority shall adopt standards for noise and vibration in accommodation spaces which shall ensure adequate protection to fishers from the effects of such noise and vibration, including the effects of noise- and vibration-induced fatigue.

Ventilation

23. Accommodation spaces shall be ventilated, taking into account climatic conditions. The system of ventilation shall supply air in a satisfactory condition whenever fishers are on board.

24. Ventilation arrangements or other measures shall be such as to

en hälsosam miljö. Det ska finnas tillräckligt avlopp i alla bostadsutrymmen.

Övrigt

19. Så långt möjligt ska åtgärder vidtas för att skydda fiskefartygs besättningsbostäder mot flugor och andra insekter, särskilt när fartyg opererar i områden som besväras av mygg.

20. Nödutgångar ska i mån av behov finnas från alla bostadsutrymmen.

Buller och vibrationer

21. Den behöriga myndigheten ska vidta åtgärder för att begränsa buller och vibrationer i bostadsutrymmen, så långt möjligt, enligt relevanta internationella standarder.

22. För fartyg med en längd av 24 m eller mer ska den behöriga myndigheten anta standarder för buller och vibrationer i bostadsutrymmen så att fiskare får tillräckligt skydd mot effekterna av sådant buller och vibrationer, innefattande effekterna av trötthet orsakad av buller och vibrationer.

Ventilation

23. Bostadsutrymmen ska vara ventilerade, med beaktande av klimatförhållandena. Ventilations-systemet ska alltid ge bra luft när fiskare finns ombord.

24. Ventilationssystemet eller andra arrangemang ska vara sådant att

protect non-smokers from tobacco smoke.

25. Vessels of 24 metres in length and over shall be equipped with a system of ventilation for accommodation, which shall be controlled so as to maintain the air in a satisfactory condition and to ensure sufficiency of air movement in all weather conditions and climates. Ventilation systems shall be in operation at all times when fishers are on board.

Heating and air conditioning

26. Accommodation spaces shall be adequately heated, taking into account climatic conditions.

27. For vessels of 24 metres in length and over, adequate heat shall be provided, through an appropriate heating system, except in fishing vessels operating exclusively in tropical climates. The system of heating shall provide heat in all conditions, as necessary, and shall be in operation when fishers are living or working on board, and when conditions so require.

28. For vessels of 24 metres in length and over, with the exception of those regularly engaged in areas where temperate climatic conditions do not require it, air conditioning shall be provided in accommodation spaces, the bridge, the radio room and any centralized machinery control room.

Lighting

29. All accommodation spaces shall be provided with adequate light.

icke rökare skyddas från tobaksrök.

25. Fartyg med en längd av 24 m eller mer ska vara utrustade med ett system för att ventilera bostäderna, som ska vara så reglerat att det håller luften i tillfredsställande skick och rörelse under alla väderleksförhållanden och klimat. Ventilationssystem ska alltid vara i gång när fiskare finns ombord.

Uppvärmning och luftkonditionering

26. Bostadsutrymmen ska vara tillräckligt uppvärmda, med beaktande av klimatförhållandena.

27. För fartyg med en längd av 24 m eller mer ska tillräcklig värme tillhandahållas genom ett lämpligt uppvärmningssystem, utom i fiskefartyg som opererar uteslutande i tropiskt klimat. Uppvärmningssystemet ska vid behov ge värme under alla förhållanden och ska vara i gång när fiskare bor eller arbetar ombord och när förhållandena kräver det.

28. För fartyg med en längd av 24 m eller mer, med undantag av sådana som regelmässigt opererar i områden där tempererade klimatförhållandena inte kräver det, ska luftkonditionering finnas i bostadsutrymmen, på bryggan, i radio-rummet och i alla centraliserade maskinkontrollrum.

Belysning

29. Alla bostadsutrymmen ska ha tillräcklig belysning.

30. Wherever practicable, accommodation spaces shall be lit with natural light in addition to artificial light. Where sleeping spaces have natural light, a means of blocking the light shall be provided.
31. Adequate reading light shall be provided for every berth in addition to the normal lighting of the sleeping room.
32. Emergency lighting shall be provided in sleeping rooms.
33. Where a vessel is not fitted with emergency lighting in mess rooms, passageways, and any other spaces that are or may be used for emergency escape, permanent night lighting shall be provided in such spaces.
34. For vessels of 24 metres in length and over, lighting in accommodation spaces shall meet a standard established by the competent authority. In any part of the accommodation space available for free movement, the minimum standard for such lighting shall be such as to permit a person with normal vision to read an ordinary printed newspaper on a clear day.

Sleeping rooms

General

35. Where the design, dimensions or purpose of the vessel allow, the sleeping accommodation shall be located so as to minimize the effects of motion and acceleration but shall in no case be located forward of the collision bulkhead.

Floor area

30. Där så är möjligt ska bostadsutrymmen ha dagsljusbelysning, förutom artificiell belysning. Om sovutrymmen har dagsljus ska detta kunna utestängas.

31. Tillräcklig belysning för läsning ska finnas för varje kojplats förutom sovrummets normala belysning.

32. Reservbelysning ska finnas i sovrum.

33. Om ett fartyg inte är utrustat med reservbelysning i mässar, korridorer och andra utrymmen som används eller kan användas som nödutgångar, ska permanent nattbelysning finnas i dessa utrymmen.

34. För fartyg med en längd av 24 m eller mer ska belysningen i bostadsutrymmen uppfylla en standard som ska fastställas av den behöriga myndigheten. I alla delar av bostadsutrymmet som är tillgängliga för fri rörlighet ska minimistandarden för denna belysning vara sådan att en person med normal syn kan läsa en vanlig tryckt tidning en molnfri dag.

Sovrum

Allmänt

35. Om fartygets utförande, storlek eller användning medger det ska sovrummen vara förlagda så att påverkan av rörelse och acceleration minimeras, men de får under inga förhållanden vara placerade för om kollisionsskottet.

Golvvyta

36. The number of persons per sleeping room and the floor area per person, excluding space occupied by berths and lockers, shall be such as to provide adequate space and comfort for the fishers on board, taking into account the service of the vessel.

37. For vessels of 24 metres in length and over but which are less than 45 metres in length, the floor area per person of sleeping rooms, excluding space occupied by berths and lockers, shall not be less than 1.5 square metres.

38. For vessels of 45 metres in length and over, the floor area per person of sleeping rooms, excluding space occupied by berths and lockers, shall not be less than 2 square metres.

39. Notwithstanding the provisions of paragraphs 37 and 38, the competent authority may, after consultation, decide that the minimum permitted floor area per person of sleeping rooms, excluding space occupied by berths and lockers, shall not be less than 1.0 and 1.5 square metres respectively, where the competent authority is satisfied that this is reasonable and will not result in discomfort to the fishers.

Persons per sleeping room

40. To the extent not expressly provided otherwise, the number of persons allowed to occupy each sleeping room shall not be more than six.

36. Antalet personer per sovrums och golvytan per person, exklusive utrymme som upptas av kojplatser och skåp, ska vara sådant att utrymmet och bekvämligheten för fiskarna ombord, med beaktande av fartygets verksamhet, blir tillfredsställande.

37. För fartyg med en längd av 24 m eller mer men med en längd understigande 45 m får sovrummens golvyta per person, exklusive utrymme som upptas av kojplatser och skåp, inte understiga 1,5 m².

38. För fartyg med en längd av 45 m eller mer får sovrummens golvyta per person, exklusive utrymme som upptas av kojplatser och skåp, inte understiga 2 m².

39. Utan hinder av bestämmelserna i punkterna 37 och 38 får den behöriga myndigheten efter samråd besluta att minsta tillåtna golvyta per person för sovrums, exklusive utrymme som upptas av kojplatser och skåp, inte får understiga 1,0 respektive 1,5 m², när den behöriga myndigheten är förvissad om att det är rimligt och inte kommer att vålla fiskarna obehag.

Personer per sovrums

40. Om inget annat uttryckligen föreskrivs får inte mer än sex personer dela ett sovrums.

41. For vessels of 24 metres in length and over, the number of persons allowed to occupy each sleeping room shall not be more than four. The competent authority may permit exceptions to this requirement in particular cases if the size, type or intended service of the vessel makes the requirement unreasonable or impracticable.
42. To the extent not expressly provided otherwise, a separate sleeping room or sleeping rooms shall be provided for officers, wherever practicable.
43. For vessels of 24 metres in length and over, sleeping rooms for officers shall be for one person wherever possible and in no case shall the sleeping room contain more than two berths. The competent authority may permit exceptions to the requirements of this paragraph in particular cases if the size, type or intended service of the vessel makes the requirements unreasonable or impracticable.
- Other*
44. The maximum number of persons to be accommodated in any sleeping room shall be legibly and indelibly marked in a place in the room where it can be conveniently seen.
45. Individual berths of appropriate dimensions shall be provided. Mattresses shall be of a suitable material.
46. For vessels of 24 metres in length and over, the minimum
41. På fartyg med en längd av 24 m eller mer får inte mer än fyra personer dela ett sovrums. Den behöriga myndigheten får medge undantag från detta krav i särskilda fall om fartygets storlek, typ eller avsedda användning gör kravet orimligt eller ogenomförbart.
42. Om inget annat uttryckligen föreskrivs ska befäl där så är möjligt ha separata sovrums.
43. För fartyg med en längd av 24 m eller mer ska sovrums för befäl där så är möjligt vara avsett för en person, och under inga förhållanden får sovrums ha mer än två kojplatser. Den behöriga myndigheten får medge undantag från kraven i denna punkt i särskilda fall om fartygets storlek, typ eller avsedda användning gör kravet orimligt eller ogenomförbart.
- Övrigt*
44. Det ska finnas ett anslag med läslig och outplånlig skrift på en väl synlig plats i alla sovrums om det största antal personer som får bo i rummet.
45. Individuella kojplatser av lämplig storlek ska finnas. Madrasser ska vara av lämpligt material.
46. För fartyg med en längd av 24 m eller mer får kojplatsernas minsta

inside dimensions of the berths shall not be less than 198 by 80 centimetres.

47. Notwithstanding the provisions of paragraph 46, the competent authority may, after consultation, decide that the minimum inside dimensions of the berths shall not be less than 190 by 70 centimetres, where it is satisfied that this is reasonable and will not result in discomfort to the fishers.

48. Sleeping rooms shall be so planned and equipped as to ensure reasonable comfort for the occupants and to facilitate tidiness. Equipment provided shall include berths, individual lockers sufficient for clothing and other personal effects, and a suitable writing surface.

49. For vessels of 24 metres in length and over, a desk suitable for writing, with a chair, shall be provided.

50. Sleeping accommodation shall be situated or equipped, as practicable, so as to provide appropriate levels of privacy for men and for women.

Mess rooms

51. Mess rooms shall be as close as possible to the galley, but in no case shall be located forward of the collision bulkhead.

52. Vessels shall be provided with mess-room accommodation suitable for their service. To the extent not expressly provided otherwise, mess-room accommoda-

invändiga mått inte understiga 198 x 80 cm.

47. Utan hinder av bestämmelsen i punkt 46 får den behöriga myndigheten efter samråd besluta att kojplatsernas minsta invändiga mått inte får understiga 190 x 70 cm om den är förvissad om att detta är rimligt och inte kommer att vålla fiskarna obehag.

48. Sovrum ska vara så planerade och utrustade att de tillgodoser rimliga krav på komfort och främjar god ordning för de boende. Utrustningen ska innefatta kojplatser, individuella skåp som rymmer kläder och andra personliga tillhörigheter, och en lämplig skrivyta.

49. För fartyg med en längd av 24 m eller mer ska det finnas ett skrivbord med en stol.

50. Sovutrymmen ska vara så belägna eller utrustade att män och kvinnor får tillräckliga möjligheter till privatliv.

Mässar

51. Mässar ska ligga så nära köket som möjligt, men de får under inga förhållanden vara placerade för om kollisionsskottet.

52. Fartyg ska vara försedda med mässutrymmen som är anpassade till deras användning. Om inget annat uttryckligen föreskrivs, ska mässutrymmen där så är möjligt

tion shall be separate from sleeping quarters, where practicable.

53. For vessels of 24 metres in length and over, mess-room accommodation shall be separate from sleeping quarters.

54. The dimensions and equipment of each mess room shall be sufficient for the number of persons likely to use it at any one time.

55. For vessels of 24 metres in length and over, a refrigerator of sufficient capacity and facilities for making hot and cold drinks shall be available and accessible to fishers at all times.

Tubs or showers, toilets and washbasins

56. Sanitary facilities, which include toilets, washbasins, and tubs or showers, shall be provided for all persons on board, as appropriate for the service of the vessel. These facilities shall meet at least minimum standards of health and hygiene and reasonable standards of quality.

57. The sanitary accommodation shall be such as to eliminate contamination of other spaces as far as practicable. The sanitary facilities shall allow for reasonable privacy.

58. Cold fresh water and hot fresh water shall be available to all fishers and other persons on board, in sufficient quantities to allow for proper hygiene. The competent authority may establish, after

vara åtskilda från sovavdelningen.

53. För fartyg med en längd av 24 m eller mer ska mässutrymmen vara åtskilda från sovavdelningen.

54. Varje mäss ska med avseende på storlek och utrustning vara tillräcklig för det antal personer som kan antas använda den samtidigt.

55. På fartyg med en längd av 24 m eller mer ska ett kylskåp med tillräcklig kapacitet och möjligheter att göra varma och kalla drycker finnas samt alltid vara tillgängliga för fiskarna.

Badkar eller duschar, toaletter och tvättställ

56. Sanitära inrättningar, som toaletter, tvättställ, badkar eller duschar, ska finnas för alla ombordvarande i den utsträckning fartygets verksamhet kräver det. Dessa inrättningar ska uppfylla lägst minimistandarder för hälsa och hygien samt rimliga kvalitetsstandarder.

57. Hygienutrymmena ska vara så beskaffade att förorening av andra utrymmen så långt möjligt elimineras. De sanitära inrättningarna ska medge rimlig avskildhet.

58. Kallt och varmt färskvatten ska vara tillgängligt för alla fiskare och andra ombordvarande i tillräcklig mängd för att medge en god hygien. Den behöriga myndigheten får efter samråd fastställa en minsta

consultation, the minimum amount of water to be provided.

59. Where sanitary facilities are provided, they shall be fitted with ventilation to the open air, independent of any other part of the accommodation.

60. All surfaces in sanitary accommodation shall be such as to facilitate easy and effective cleaning. Floors shall have a non-slip deck covering.

61. On vessels of 24 metres in length and over, for all fishers who do not occupy rooms to which sanitary facilities are attached, there shall be provided at least one tub or shower or both, one toilet, and one washbasin for every four persons or fewer.

62. Notwithstanding the provisions of paragraph 61, the competent authority may, after consultation, decide that there shall be provided at least one tub or shower or both and one washbasin for every six persons or fewer, and at least one toilet for every eight persons or fewer, where the competent authority is satisfied that this is reasonable and will not result in discomfort to the fishers.

Laundry facilities

63. Amenities for washing and drying clothes shall be provided as necessary, taking into account the service of the vessel, to the extent not expressly provided otherwise.

64. For vessels of 24 metres in length and over, adequate facilities

mängd vatten som ska tillhandahållas.

59. När sanitära inrättningar finns, ska de ha ventilation till uteluften, oberoende av andra delar av bostadsutrymmena.

60. Alla ytor i de sanitära inrättningarna ska vara så beskaffade att de lätt kan göras ordentligt rena. Durkar ska ha en halkskyddande ytbeläggning.

61. På fartyg med en längd av 24 m eller mer ska det finnas minst ett badkar eller en dusch eller bådadera och en toalett och ett tvättställ per fyra personer eller färre för alla fiskare som inte har eget rum med tillhörande sanitära inrättningar.

62. Utan hinder av bestämmelserna i punkt 61 får den behöriga myndigheten efter samråd besluta att det ska finnas minst ett badkar eller en dusch eller bådadera och ett tvättställ per sex personer eller färre, och minst en toalett per åtta personer eller färre, om den behöriga myndigheten är förvissad om att detta är rimligt och inte kommer att vålla fiskarna obehag.

Tvättmöjligheter

63. Nödvändiga inrättningar för att tvätta och torka kläder ska finnas, med beaktande av fartygets verksamhet, om inget annat uttryckligen föreskrivs.

64. För fartyg med en längd av 24 m eller mer ska tillräckliga

for washing, drying and ironing clothes shall be provided.

65. For vessels of 45 metres in length and over, adequate facilities for washing, drying and ironing clothes shall be provided in a compartment separate from sleeping rooms, mess rooms and toilets, and shall be adequately ventilated, heated and equipped with lines or other means for drying clothes.

Facilities for sick and injured fishers

66. Whenever necessary, a cabin shall be made available for a fisher who suffers illness or injury.

67. For vessels of 45 metres in length and over, there shall be a separate sick bay. The space shall be properly equipped and shall be maintained in a hygienic state.

Other facilities

68. A place for hanging foul-weather gear and other personal protective equipment shall be provided outside of, but convenient to, sleeping rooms.

Bedding, mess utensils and miscellaneous provisions

69. Appropriate eating utensils, and bedding and other linen shall be provided to all fishers on board. However, the cost of the linen can be recovered as an operational cost if the collective agreement or the fisher's work agreement so provides.

Recreational facilities

möjligheter finnas för att tvätta, torka och stryka kläder.

65. För fartyg med en längd av 45 m eller mer ska tillräckliga möjligheter att tvätta, torka och stryka kläder finnas i ett utrymme som är avskilt från sovrum, mässar och toaletter och tillräckligt ventilerat, uppvärmt och utrustat med klädstreck eller andra hjälpmedel för att torka kläder.

Inrättningar för sjuka och skadade fiskare

66. Vid behov ska en hytt göras tillgänglig för fiskare som lider av sjukdom eller skada.

67. För fartyg med en längd av 45 m eller mer ska det finnas ett separat sjukvårdsutrymme. Det ska vara väl utrustat och hållas i gott hygieniskt skick.

Andra inrättningar

68. En plats för att hänga utrustning för dåligt väder och annan personlig skyddsutrustning ska finnas utanför sovrummen, men på bekvämt avstånd från dessa.

Sängutrustning, mässredskap och diverse bestämmelser

69. Lämplig utrustning för måltider, sängutrustning och annat linne ska tillhandahållas alla fiskare ombord. Kostnaden för linne kan dock återkrävas som en driftskostnad om kollektivavtalet eller fiskarens arbetsavtal föreskriver detta.

Rekreationsmöjligheter

70. For vessels of 24 metres in length and over, appropriate recreational facilities, amenities and services shall be provided for all fishers on board. Where appropriate, mess rooms may be used for recreational activities.

Communication facilities

71. All fishers on board shall be given reasonable access to communication facilities, to the extent practicable, at a reasonable cost and not exceeding the full cost to the fishing vessel owner.

Galley and food storage facilities

72. Cooking equipment shall be provided on board. To the extent not expressly provided otherwise, this equipment shall be fitted, where practicable, in a separate galley.

73. The galley, or cooking area where a separate galley is not provided, shall be of adequate size for the purpose, well lit and ventilated, and properly equipped and maintained.

74. For vessels of 24 metres in length and over, there shall be a separate galley.

75. The containers of butane or propane gas used for cooking purposes in a galley shall be kept on the open deck and in a shelter which is designed to protect them from external heat sources and external impact.

76. A suitable place for provisions of adequate capacity shall be

70. För fartyg med en längd av 24 m eller mer ska lämpliga möjligheter, inrättningar och tjänster för rekreation finnas för alla fiskare ombord. Där så är lämpligt kan mässar användas för rekreativ verksamhet.

Kommunikationsmöjligheter

71. Alla fiskare ombord ska ha rimlig tillgång till kommunikationsmöjligheter, så långt möjligt till en rimlig kostnad som inte överstiger den fulla kostnaden för fiskefartygets ägare.

Kök och möjligheter till förvaring av livsmedel

72. Köksutrustning ska finnas ombord. I den mån inget annat uttryckligen föreskrivs ska den där så är möjligt finnas i ett separat kök.

73. Köket, eller utrymmet för matlagning om inget separat kök finns, ska vara tillräckligt stort för ändamålet, med god belysning och ventilation, lämpligt utrustat och underhållet.

74. För fartyg med en längd av 24 m eller mer ska det finnas ett separat kök.

75. Butan- eller propanbehållare som används för matlagning i ett kök ska förvaras på öppet däck i ett skydd som är så utfört att de skyddas från externa värmekällor och yttre åverkan.

76. Det ska finnas en lämplig förvaringsplats för proviant av

provided which can be kept dry, cool and well ventilated in order to avoid deterioration of the stores and, to the extent not expressly provided otherwise, refrigerators or other lowtemperature storage shall be used, where possible.

77. For vessels of 24 metres in length and over, a provisions storeroom and refrigerator and other low-temperature storage shall be used.

Food and potable water

78. Food and potable water shall be sufficient, having regard to the number of fishers, and the duration and nature of the voyage. In addition, they shall be suitable in respect of nutritional value, quality, quantity and variety, having regard as well to the fishers' religious requirements and cultural practices in relation to food.

79. The competent authority may establish requirements for the minimum standards and quantity of food and water to be carried on board.

Clean and habitable conditions

80. Accommodation shall be maintained in a clean and habitable condition and shall be kept free of goods and stores which are not the personal property of the occupants or for their safety or rescue.

81. Galley and food storage facilities shall be maintained in a hygienic condition.

82. Waste shall be kept in closed, well-sealed containers and removed

tillräcklig kapacitet som kan hållas torr, sval och väl ventilerad för att inte förråden ska försämrans. Om inget annat uttryckligen föreskrivs ska kylskåp eller annan kylagring användas där så är möjligt.

77. För fartyg med en längd av 24 m eller mer ska ett förrådsrum och kylskåp samt andra utrymmen för lagring vid låg temperatur användas.

Livsmedel och dricksvatten

78. Livsmedel och dricksvatten ska finnas i tillräcklig mängd för antalet fiskare och resans längd och art. Dessutom ska de vara lämpligt med hänsyn till näringsvärde, kvalitet, kvantitet och variation, samt ska hänsyn tas till fiskarnas religiösa krav och matkultur.

79. Den behöriga myndigheten får fastställa krav på minimistandarder och kvantitet för livsmedel och vatten som ska medföras ombord.

Renlighet och beboelighet

80. Bostadsutrymmen ska hållas i rent och beboeligt skick och hållas fria från gods och förråd som inte är de boendes personliga egendom eller avsedda för deras säkerhet eller räddning.

81. Kök och förvaringsutrymmen för livsmedel ska hållas i gott hygieniskt skick.

82. Avfall ska förvaras i slutna, väl tätade behållare och vid behov tas

from foodhandling areas whenever necessary.

Inspections by the skipper or under the authority of the skipper

83. For vessels of 24 metres in length and over, the competent authority shall require frequent inspections to be carried out, by or under the authority of the skipper, to ensure that:

(a) accommodation is clean, decently habitable and safe, and is maintained in a good state of repair;

(b) food and water supplies are sufficient; and

(c) galley and food storage spaces and equipment are hygienic and in a proper state of repair.

The results of such inspections, and the actions taken to address any deficiencies found, shall be recorded and available for review.

Variations

84. The competent authority, after consultation, may permit derogations from the provisions in this Annex to take into account, without discrimination, the interests of fishers having differing and distinctive religious and social practices, on condition that such derogations do not result in overall conditions less favourable than those which would result from the application of this Annex.

bort från platser där livsmedel hanteras.

Inspektioner av eller på uppdrag av befälhavaren

83. För fartyg med en längd av 24 m eller mer ska den behöriga myndigheten kräva ofta återkommande inspektioner, som ska göras av eller på uppdrag av befälhavaren, för att säkerställa

(a) att bostadsutrymmen är rena, tillbörligt beboeliga, säkra och väl underhållna,

(b) att förråden av livsmedel och vatten är tillräckliga, och

(c) att kök, förvaringsutrymme för livsmedel och utrustning är hygieniskt och väl underhållet.

Resultaten av sådana inspektioner och de åtgärder som vidtas för att rätta till eventuella brister som påträffas ska noteras och finnas tillgängliga för granskning.

Avvikelser

84. Den behöriga myndigheten får efter samråd medge undantag från bestämmelserna i denna bilaga för att utan diskriminering beakta intressen från fiskare som har avvikande och speciella religiösa och sociala vanor, under förutsättning att sådana undantag totalt sett inte leder till mindre förmånliga villkor än de som skulle följa av en tillämpning av denna bilaga.

Korsreferenser

Reviderad: Konvention nr 112 Denna konvention reviderar konventionen om minimiålder (fiskare), 1959

Reviderad: Konvention nr 113 Denna konvention reviderar konventionen om läkarundersökning (fiskare), 1959

Reviderad: Konvention nr 114 Denna konvention reviderar konventionen om fiskares anställningsavtal, 1959

Reviderad: Konvention nr 126 Denna konvention reviderar konventionen om besättningens bostäder (fiskare), 1966

Konventioner: Konvention (nr 29) om tvångs- eller obligatoriskt arbete, 1930

Konventioner: Konvention (nr 87) om föreningsfrihet och skydd för organisationsrätten, 1948

Konventioner: Konvention (nr 98) om organisationsrätten och den kollektiva förhandlingsrätten, 1949

Konventioner: Konvention (nr 100) om lika lön, 1951

Konventioner: Konvention (nr 102) om minimistandard för social trygghet, 1952

Konventioner: Konvention (nr 105) om avskaffande av tvångsarbete, 1957

Konventioner: Konvention (nr 111) om diskriminering (anställning och yrkesutövning), 1958

Konventioner: Konvention (nr 138) om minimiålder, 1973

Konventioner: Konvention (nr 155) om arbetarskydd och arbetsmiljö, 1981

Konventioner: Konvention (nr 182) om de värsta formerna av barnarbete, 1999

Konventioner: Konvention (nr 185) om identitetshandlingar för sjömän, 2003

Rekommendationer: Rekommendation (nr 164) om arbetarskydd och arbetsmiljö, 1981

Rekommendationer: Rekommendation (nr 171) om företagshälsovård, 1985

Konstitutionen: Artikel 22 i ILO:s konstitution

Rekommendation (nr 199) om arbete ombord på fiskefartyg

R199 Work in Fishing Recommendation, 2007

The General Conference of the International Labour Organization,

Having been convened at Geneva by the Governing Body of the International Labour Office, and having met in its ninety-sixth Session on 30 May 2007, and

Noting the Vocational Training (Fishermen) Recommendation, 1966 (No. 126), and

Taking into account the need to supersede the Work in Fishing Recommendation, 2005 (No. 196), which revised the Hours of Work (Fishing) Recommendation, 1920 (No. 7), and

Having decided upon the adoption of certain proposals with regard to work in the fishing sector, which is the fourth item on the agenda of the session, and

Having determined that these proposals shall take the form of a Recommendation supplementing the Work in Fishing Convention,

Rekommendation nr R199 om arbete ombord på fiskefartyg, 2007

Internationella arbetsorganisationens allmänna konferens,

som har sammankallats till Genève av styrelsen för Internationella arbetsbyrån och samlats där den 30 maj 2007 till sitt nittiosjätte möte,

beaktar rekommendationen (nr 126) om yrkesutbildning (fiskare), 1966,

beaktar behovet av att ersätta rekommendationen (nr 196) om arbete ombord på fiskefartyg, 2005, som reviderar rekommendationen (nr 7) om arbetstiden inom fiskerinäringen, 1920, och

har beslutat anta vissa förslag om arbete inom fiskerinäringen, vilket är det fjärde ärendet på mötets dagordning,

har beslutat att dessa förslag ska utformas som en rekommendation som kompletterar konventionen om arbete ombord på fiskefartyg,

2007 (hereinafter referred to as "the Convention") and superseding the Work in Fishing Recommendation, 2005 (No. 196);

adopts this fourteenth day of June of the year two thousand and seven the following Recommendation, which may be cited as the Work in Fishing Recommendation, 2007.

Part I. Conditions for work on board fishing vessels

Protection of young persons

1. Members should establish the requirements for the pre-sea training of persons between the ages of 16 and 18 working on board fishing vessels, taking into account international instruments concerning training for work on board fishing vessels, including occupational safety and health issues such as night work, hazardous tasks, work with dangerous machinery, manual handling and transport of heavy loads, work in high latitudes, work for excessive periods of time and other relevant issues identified after an assessment of the risks concerned.

2. The training of persons between the ages of 16 and 18 might be provided through participation in an apprenticeship or approved training programme, which should operate under established rules and be monitored by the competent authority, and should not interfere with the person's general education.

3. Members should take measures to ensure that the safety, lifesaving

2007 (nedan kallad "konventionen") och ersätter rekommendationen (nr 196) om arbete ombord på fiskefartyg, 2005,

antar denna dag, den 14 juni 2007, följande rekommendation, som kan kallas 2007 års rekommendation om arbete ombord på fiskefartyg.

Del I. Villkor för arbete ombord på fiskefartyg

Skydd av minderåriga

1. Medlemsstater bör fastställa kraven för utbildning före tjänstgöring till sjöss av personer i åldern 16-18 år som arbetar ombord på fiskefartyg, med beaktande av internationella instrument rörande utbildning för arbete ombord på fiskefartyg, inklusive frågor om hälsa och säkerhet i arbetet som nattarbete, farliga arbetsuppgifter, arbete med farliga maskiner, manuell hantering och transport av tunga laster, arbete på höga latituder, overtidsarbete och andra relevanta frågor som fastställs efter en bedömning av förekommande risker.

2. Utbildning av personer i åldern 16-18 år kan ges genom deltagande i ett lärlingsprogram eller godkänt utbildningsprogram som bör genomföras enligt fastställda regler och övervakas av den behöriga myndigheten, och som inte bör inkräkta på persons allmänna utbildning.

3. Medlemsstater bör se till att den utrustning för säkerhet, livräddning

and survival equipment carried on board fishing vessels carrying persons under the age of 18 is appropriate for the size of such persons.

4. The working hours of fishers under the age of 18 should not exceed eight hours per day and 40 hours per week, and they should not work overtime except where unavoidable for safety reasons.

5. Fishers under the age of 18 should be assured sufficient time for all meals and a break of at least one hour for the main meal of the day.

Medical examination

6. When prescribing the nature of the examination, Members should pay due regard to the age of the person to be examined and the nature of the duties to be performed.

7. The medical certificate should be signed by a medical practitioner approved by the competent authority.

8. Arrangements should be made to enable a person who, after examination, is determined to be unfit for work on board fishing vessels or certain types of fishing vessels, or for certain types of work on board, to apply for a further examination by a medical referee or referees who should be independent of any fishing vessel owner or of any organization of fishing vessel owners or fishers.

9. The competent authority should

och överlevnad som medförs på fiskefartyg som har personer under 18 år ombord är lämplig för dessa personers storlek.

4. Arbetstiden för fiskare under 18 år bör inte överskrida åtta timmar per dag och 40 timmar per vecka, och de bör inte arbeta övertid utom där detta är oundvikligt av säkerhetsskäl.

5. Fiskare under 18 år bör få tillräcklig tid för alla måltider och en rast på minst en timme för dagens huvudmål.

Läkarundersökning

6. När medlemsstaterna föreskriver hur undersökningen ska utföras bör de ägna vederbörlig hänsyn åt åldern på den person som ska undersökas och arten av det arbete som ska utföras.

7. Läkarintyget bör undertecknas av en legitimerad läkare som den behöriga myndigheten godkänt.

8. En person som efter undersökning konstaterats inte vara lämplig för arbete ombord på fiskefartyg eller vissa typer av fiskefartyg, eller för vissa typer av arbete ombord, bör ha möjlighet att begära ytterligare en undersökning av en eller flera medicinska skiljedomare som bör vara oberoende av fiskefartygsägare, organisationer av fiskefartygsägare eller fiskare.

9. Den behöriga myndigheten bör

take into account international guidance on medical examination and certification of persons working at sea, such as the (ILO/WHO) Guidelines for Conducting Pre-Sea and Periodic Medical Fitness Examinations for Seafarers

10. For fishers exempted from the application of the provisions concerning medical examination in the Convention, the competent authority should take adequate measures to provide health surveillance for the purpose of occupational safety and health.

Competency and training

11. Members should:

(a) take into account generally accepted international standards concerning training and competencies of fishers in determining the competencies required for skippers, mates, engineers and other persons working on board fishing vessels;

(b) address the following issues, with regard to the vocational training of fishers: national planning and administration, including coordination; financing and training standards; training programmes, including pre-vocational training and also short courses for working fishers; methods of training; and international cooperation; and

(c) ensure that there is no discrimination with regard to access to training.

ta hänsyn till internationella anvisningar om läkarundersökning och certifiering av personer som arbetar till sjöss, såsom (ILO/WHO) *Guidelines for Conducting Pre-Sea and Periodic Medical Fitness Examinations for Seafarers*.

10. För fiskare som är undantagna från tillämpningen av konventionens bestämmelser om läkarundersökning bör den behöriga myndigheten se till att hälsokontroll görs med hänsyn till hälsa och säkerhet i arbetet.

Kompetens och utbildning

11. Medlemsstater bör

(a) ta hänsyn till allmänt accepterade internationella standarder rörande fiskares utbildning och kompetens när de fastställer den kompetens som ska krävas för befälhavare, styrmän, ingenjörer och andra personer som arbetar ombord på fiskefartyg,

(b) ta upp följande frågor om fiskares yrkesutbildning: nationell planering och administration inklusive samordning, finansiering och utbildningsstandarder, utbildningsprogram inklusive förberedande yrkesutbildning och kortare kurser för yrkesverksamma fiskare, utbildningsmetoder och internationellt samarbete, och

(c) se till att ingen diskriminering förekommer när det gäller tillträde till utbildning.

Part II. Conditions of service*Record of service*

12. At the end of each contract, a record of service in regard to that contract should be made available to the fisher concerned, or entered in the fisher's service book.

Special measures

13. For fishers excluded from the scope of the Convention, the competent authority should take measures to provide them with adequate protection with respect to their conditions of work and means of dispute settlement.

Payment of fishers

14. Fishers should have the right to advances against earnings under prescribed conditions.

15. For vessels of 24 meters in length and over, all fishers should be entitled to minimum payment in accordance with national laws, regulations or collective agreements.

Part III. Accomodation

16. When establishing requirements or guidance, the competent authority should take into account relevant international guidance on accommodation, food, and health and hygiene relating to persons working or living on board vessels, including the most recent editions of the (FAO/ILO/IMO) Code of Safety for Fishermen and Fishing Vessels and the (FAO/ILO/IMO) Voluntary Guidelines for the Design, Construction and

Del II. Tjänstgöringsförhållanden*Tjänstgöringsintyg*

12. När ett kontrakt är avslutat bör intyg om tjänstgöringen enligt kontraktet lämnas till den berörda fiskaren eller föras in i fiskarens tjänstgöringsbok.

Speciella åtgärder

13. Fiskare som inte faller inom konventionens tillämpningsområde bör få tillräckligt skydd av den behöriga myndigheten när det gäller arbetsvillkor och medel för tvistlösning.

Betalning av fiskare

14. Fiskare bör ha rätt till förskott på inkomster enligt föreskrivna villkor.

15. Alla fiskare på fartyg med en längd av 24 m eller mer bör ha rätt till minimibetalning i enlighet med nationella lagar, förordningar eller kollektivavtal.

Del III. Bostäder

16. När den behöriga myndigheten fastställer krav eller anvisningar bör den ta hänsyn till relevanta internationella anvisningar om bostäder, livsmedel, hälsa och hygien för personer som arbetar eller bor ombord på fartyg, bland annat senaste upplaga av (FAO/ILO/IMO) Code of Safety for Fishermen and Fishing Vessels och (FAO/ILO/IMO) Voluntary Guidelines for the Design, Construction and Equipment of

Equipment of Small Fishing Vessels   Small Fishing Vessels.

17. The competent authority should work with relevant organizations and agencies to develop and disseminate educational material and on-board information and guidance concerning safe and healthy accommodation and food on board fishing vessels.

18. Inspections of crew accommodation required by the competent authority should be carried out together with initial or periodic surveys or inspections for other purposes.

Design and construction

19. Adequate insulation should be provided for exposed decks over crew accommodation spaces, external bulkheads of sleeping rooms and mess rooms, machinery casings and boundary bulkheads of galleys and other spaces in which heat is produced, and, as necessary, to prevent condensation or overheating in sleeping rooms, mess rooms, recreation rooms and passageways.

20. Protection should be provided from the heat effects of any steam or hot water service pipes. Main steam and exhaust pipes should not pass through crew accommodation or through passageways leading to crew accommodation. Where this cannot be avoided, pipes should be adequately insulated and encased.

21. Materials and furnishings used in accommodation spaces should be impervious to dampness, easy to

17. Den behöriga myndigheten bör arbeta med relevanta organisationer och organ för att utveckla och sprida utbildningsmaterial, ombordinformation och anvisningar om säkra och hälsosamma bostäder och livsmedel ombord på fiskefartyg.

18. De inspektioner av besättningsbostäder som den behöriga myndigheten kräver bör göras tillsammans med initiala eller periodiska undersökningar eller inspektioner för andra ändamål.

Utförande och konstruktion

19. Tillräcklig isolering bör finnas för exponerade däck över besättningsbostäder, skott mot sovrummens utsida och mässar, inneslutning av maskiner och avgränsningsskott för kök och andra utrymmen där värme alstras, och vid behov för att hindra kondensation eller överhettning i sovrum, mässar, rekreationsrum och korridorer.

20. Skydd bör finnas mot värme från rör för ånga eller hetvatten. Grövre ångrör och avgasrör bör inte passera genom besättningsbostäder eller korridorer som leder till besättningsbostäder. Om detta inte kan undvikas, bör rören vara tillräckligt isolerade och inneslutna.

21. Material och möbler som används i bostadsutrymmen bör vara fukttäta, lätta att hålla rena och

keep clean and not likely to harbour vermin.

Noise and vibration

22. Noise levels for working and living spaces, which are established by the competent authority, should be in conformity with the guidelines of the International Labour Organization on exposure levels to ambient factors in the workplace and, where applicable, the specific protection recommended by the International Maritime Organization, together with any subsequent amending and supplementary instruments for acceptable noise levels on board ships.

23. The competent authority, in conjunction with the competent international bodies and with representatives of organizations of fishing vessel owners and fishers and taking into account, as appropriate, relevant international standards, should review on an ongoing basis the problem of vibration on board fishing vessels with the objective of improving the protection of fishers, as far as practicable, from the adverse effects of vibration.

(1) Such review should cover the effect of exposure to excessive vibration on the health and comfort of fishers and the measures to be prescribed or recommended to reduce vibration on fishing vessels to protect fishers.

(2) Measures to reduce vibration,

inte benägna att härbärgera ohyra.

Buller och vibrationer

22. De bullernivåer för arbets- och bostadsutrymmen som den behöriga myndigheten fastställer bör uppfylla Internationella arbetsorganisationens riktlinjer om nivåer för exponering för miljöfaktorer på arbetsplatsen och, i tillämpliga fall, det särskilda skydd som Internationella sjöfartsorganisationen rekommenderar med senare ändringar och tilläggsinstrument om godtagbara bullernivåer ombord på fartyg.

23. Den behöriga myndigheten bör i samverkan med behöriga internationella organ och representanter för organisationer av fiskefartygsägare och fiskare och, i tillämpliga fall, med beaktande av relevanta internationella standarder, fortlöpande granska problemet med vibrationer på fiskefartyg för att så långt möjligt skydda fiskarna från skadliga effekter av vibrationer.

(1) En sådan granskning bör omfatta effekten av exponering för starka vibrationer på fiskares hälsa och välbefinnande och de åtgärder som ska föreskrivas eller rekommenderas för att minska vibrationer på fiskefartyg för att skydda fiskare.

(2) Åtgärder för att minska

or its effects, to be considered should include:

- (a) instruction of fishers in the dangers to their health of prolonged exposure to vibration;
- (b) provision of approved personal protective equipment to fishers where necessary; and
- (c) assessment of risks and reduction of exposure in sleeping rooms, mess rooms, recreational accommodation and catering facilities and other fishers' accommodation by adopting measures in accordance with the guidance provided by the (ILO) Code of practice on ambient factors in the workplace and any subsequent revisions, taking into account the difference between exposure in the workplace and in the living space.

Heating

24. The heating system should be capable of maintaining the temperature in crew accommodation at a satisfactory level, as established by the competent authority, under normal conditions of weather and climate likely to be met with on service, and should be designed so as not to endanger the safety or health of the fishers or the safety of the vessel.

Lighting

25. Methods of lighting should not endanger the safety or health of the fishers or the safety of the vessel.

Sleeping rooms

26. Each berth should be fitted

vibrationer eller effekter av sådana bör omfatta bland annat följande:

- (a) upplysning av fiskare om faran för deras hälsa av långvarig exponering för vibrationer,
- (b) tillhandahållande av godkänd personlig skyddsutrustning för fiskare vid behov, och
- (c) bedömning av risker och minskning av exponeringen i sovrum, mässar, rekreationslokaler, utspisningslokaler och andra utrymmen för fiskare av att välja åtgärder enligt de råd som ges i ILO Code of practice om miljöfaktorer på arbetsplatsen och eventuella senare revideringar med beaktande av skillnaden mellan exponering på arbetsplatsen och i bostadsutrymmet.

Uppvärmning

24. Uppvärmningssystemet bör kunna hålla en tillfredsställande temperatur i besättningens bostäder enligt föreskrifter från den behöriga myndigheten under de väder- och klimatförhållanden som normalt kan antas råda under tjänstgöringen och bör vara så konstruerat att det inte äventyrar fiskarnas säkerhet eller hälsa eller fartygets säkerhet.

Belysning

25. Belysningssystemet bör inte äventyra fiskarnas säkerhet eller hälsa eller fartygets säkerhet.

Sovrum

26. Varje kojplats bör vara försedd

with a comfortable mattress with a cushioned bottom or a combined mattress, including a spring bottom, or a spring mattress. The cushioning material used should be made of approved material. Berths should not be placed side by side in such a way that access to one berth can be obtained only over another. The lower berth in a double tier should not be less than 0.3 meters above the floor, and the upper berth should be fitted with a dust-proof bottom and placed approximately midway between the bottom of the lower berth and the lower side of the deck head beams. Berths should not be arranged in tiers of more than two. In the case of berths placed along the vessel's side, there should be only a single tier when a sidelight is situated above a berth.

27. Sleeping rooms should be fitted with curtains for the sidelights, as well as a mirror, small cabinets for toilet requisites, a book rack and a sufficient number of coat hooks.

28. As far as practicable, berthing of crew members should be so arranged that watches are separated and that no day worker shares a room with a watchkeeper.

29. On vessels of 24 metres in length and over, separate sleeping rooms for men and for women should be provided.

Sanitary accommodation

30. Sanitary accommodation spaces should have:

(a) floors of approved durable

med en bekväm madrass med stoppad botten eller en kombinerad stoppad madrass med en fjädrande botten eller en resårmadrass. Stoppningen bör vara gjord av godkänt material. Kojplatserna bör inte vara placerade sida vid sida på ett sådant sätt att en kojplats endast kan nås över en annan. Den undre kojplatsens höjd över durken i en våningskoj bör inte understiga 0,3 m, och den övre bör ha en dammtät botten och vara placerad ungefär mitt emellan botten av den undre kojplatsen och undersidan av takets spant. Kojplatser bör inte vara placerade mer än två i höjd. Om de placeras längs fartygssidan bör inte våningskojer användas när en sidolanterna är placerad ovanför en kojplats.

27. Sovrum bör vara försedda med gardiner för sidolaternorna, en spegel, badrumsskåp för toalettartiklar, en bokhylla och ett tillräckligt antal klädkrokar.

28. Så långt möjligt bör besättningskojer vara anordnade så att vakter är åtskilda och att ingen dagarbetande delar rum med en vakthavande.

29. På fartyg med en längd av 24 m eller mer bör sovrum för män och kvinnor vara åtskilda.

Sanitära inrättningar

30. Sanitära inrättningar bör ha

(a) durkar av godkänt, hållbart

material which can be easily cleaned, and which are impervious to dampness and properly drained;

(b) bulkheads of steel or other approved material which should be watertight up to at least 0.23 metres above the level of the deck;

(c) sufficient lighting, heating and ventilation; and

(d) soil pipes and waste pipes of adequate dimensions which are constructed so as to minimize the risk of obstruction and to facilitate cleaning; such pipes should not pass through fresh water or drinking-water tanks, nor should they, if practicable, pass overhead in mess rooms or sleeping accommodation.

31. Toilets should be of an approved type and provided with an ample flush of water, available at all times and independently controllable. Where practicable, they should be situated convenient to, but separate from, sleeping rooms and washrooms. Where there is more than one toilet in a compartment, the toilets should be sufficiently screened to ensure privacy.

32. Separate sanitary facilities should be provided for men and for women.

Recreational facilities

33. Where recreational facilities are required, furnishings should include, as a minimum, a bookcase and facilities for reading, writing and, where practicable, games.

material som är lätta att rengöra, fukttäta och har ordentligt avlopp,

(b) skott av stål eller annat godkänt material som bör vara vattentäta upp till minst 0,23 m över däckets yta,

(c) tillräcklig belysning, uppvärmning och ventilation, och

(d) avloppsrör av tillräckliga dimensioner som är utformade för att minimera risken för tilltäppning och underlätta rengöring. Rören bör inte gå genom tankar för färskvatten eller dricksvatten och om möjligt inte heller i taket på mässar eller sovrum.

31. Toaletter bör vara av godkänd typ och kunna spolras med rikligt med vatten, vara ständigt tillgängliga och kunna regleras oberoende av varandra. Där så är möjligt bör de vara placerade på bekvämt avstånd från sovrum och tvättrum, men avskilda från dessa. Om det finns flera toaletter i en avdelning bör de vara avskärmade från varandra så att de kan användas ostört.

32. Separata sanitära inrättningar bör finnas för män och kvinnor.

Rekreativsinrättningar

33. Om rekreativsinrättningar krävs bör de vara möblerade med minst en bokhylla och möjligheter till läsning, skrivning och, där så är möjligt, spel. Rekreativ-

Recreational facilities and services should be reviewed frequently to ensure that they are appropriate in the light of changes in the needs of fishers resulting from technical, operational and other developments. Consideration should also be given to including the following facilities at no cost to the fishers, where practicable:

- (a) a smoking room;
- (b) television viewing and the reception of radio broadcasts;
- (c) projection of films or video films, the stock of which should be adequate for the duration of the voyage and, where necessary, changed at reasonable intervals;
- (d) sports equipment including exercise equipment, table games, and deck games;
- (e) a library containing vocational and other books, the stock of which should be adequate for the duration of the voyage and changed at reasonable intervals;
- (f) facilities for recreational handicrafts; and
- (g) electronic equipment such as radio, television, video recorder, CD/DVD player, personal computer and software, and cassette recorder/player.

Food

34. Fishers employed as cooks should be trained and qualified for their position on board.

möjligheter och tjänster bör tas upp till granskning ofta för att säkerställa att de är lämpliga med hänsyn till ändringar i fiskarnas behov beroende på teknisk, operativ och annan utveckling. Det bör också övervägas att om möjligt utan kostnad för sjöpersonalen inrätta följande:

- (a) ett rökrum,
- (b) möjligheter till mottagning av TV- och radioprogram,
- (c) visning av film eller video med tillräckligt urval för hela resan och, vid behov, utbyte med rimliga intervall,
- (d) sportutrustning, som motionsredskap, bords- och däcksspel,
- (e) ett bibliotek av facklitteratur och annan litteratur med tillräckligt urval för hela resan och utbyte med rimliga intervall,
- (f) möjligheter till hantverk på fritiden, och
- (g) elektronisk utrustning som radio, TV, videospelare, CD/DVD-spelare, persondator med programvara och kassettspelare med in- och avspelningsfunktion.

Mat

34. Fiskare som är anställda som fartygskockar bör vara utbildade och kompetenta för sin befattning ombord.

Part IV. Medical care, health protection and social security

Medical care on board

35. The competent authority should establish a list of medical supplies and equipment appropriate to the risks concerned that should be carried on fishing vessels; such list should include women's sanitary protection supplies together with discreet, environmentally friendly disposal units.

36. Fishing vessels carrying 100 or more fishers should have a qualified medical doctor on board.

37. Fishers should receive training in basic first aid in accordance with national laws and regulations, taking into account applicable international instruments.

38. A standard medical report form should be specially designed to facilitate the confidential exchange of medical and related information concerning individual fishers between the fishing vessel and the shore in cases of illness or injury.

39. For vessels of 24 metres in length and over, in addition to the provisions of Article 32 of the Convention, the following elements should be taken into account:

(a) when prescribing the medical equipment and supplies to be carried on board, the competent authority should take into account international recommendations in

Del IV. Sjukvård, hälsoskydd och social trygghet

Sjukvård ombord

35. Den behöriga myndigheten bör upprätta en lista över medicinförråd och medicinsk utrustning som är anpassad till förekommande risker och som bör medföras på fiskefartyg. Listan bör innefatta förråd av sanitetsskydd för kvinnor med diskreta, miljövänliga enheter för bortskaffande.

36. Fiskefartyg med 100 eller fler fiskare bör ha en kompetent läkare ombord.

37. Fiskare bör få utbildning i grundläggande första hjälpen i enlighet med nationella lagar och förordningar, med beaktande av tillämpliga internationella instrument.

38. Ett standardformulär för utdrag ur patientjournalen bör utformas speciellt för att underlätta ett konfidentiellt utbyte av medicinsk och liknande information om enskilda fiskare mellan fiskefartyget och land i fall av sjukdom eller skada.

39. För fartyg med en längd av 24 m eller mer bör, förutom bestämmelserna i artikel 32 i konventionen, följande faktorer beaktas:

(a) när den behöriga myndigheten föreskriver medicinförråd och medicinsk utrustning som ska medföras ombord bör den ta hänsyn till internationella

this field, such as those contained in the most recent editions of the (ILO/IMO/WHO) International Medical Guide for Ships and the (WHO) Model List of Essential Medicines, as well as advances in medical knowledge and approved methods of treatment;

(b) inspections of medical equipment and supplies should take place at intervals of no more than 12 months; the inspector should ensure that expiry dates and conditions of storage of all medicines are checked, the contents of the medicine chest are listed and conform to the medical guide used nationally, and medical supplies are labelled with generic names in addition to any brand names used, and with expiry dates and conditions of storage;

(c) the medical guide should explain how the contents of the medical equipment and supplies are to be used, and should be designed to enable persons other than a medical doctor to care for the sick or injured on board, both with and without medical advice by radio or satellite communication; the guide should be prepared taking into account international recommendations in this field, including those contained in the most recent editions of the (ILO/IMO/WHO) International Medical Guide for Ships and the (IMO) Medical First Aid Guide for Use in Accidents Involving Dangerous Goods; and

(d) medical advice provided by

rekommendationer på området, t.ex. de som finns i de senaste versionerna av (ILO/IMO/WHO) International Medical Guide for Ships och (WHO) Model List of Essential Medicines samt framsteg i medicinsk kunskap och godkända behandlingsmetoder,

(b) medicinförråd och medicinsk utrustning bör inspekteras med högst 12 månaders intervall, varvid inspektören bör se till att utgångsdatum och lagringsvillkor för alla mediciner kontrolleras, att det finns en lista över innehållet i fartygsapoteket, att detta stämmer överens med de medicinska anvisningar som tillämpas nationellt och att mediciner förutom eventuella märkesnamn är märkta med verksam substans samt med utgångsdatum och lagringsvillkor,

(c) de medicinska anvisningarna bör förklara hur innehållet i den medicinska utrustningen och medicinförrådet ska användas och vara så utformade att personer som inte är läkare ska kunna ta hand om sjuka eller skadade ombord, både med och utan medicinska råd via radio eller satellitkommunikation; anvisningarna bör utarbetas med beaktande av internationella rekommendationer på området, bl.a. de som finns i de senaste versionerna av (ILO/IMO/WHO) International Medical Guide for Ships och (IMO) Medical First Aid Guide for Use in Accidents Involving Dangerous Goods, och

(d) medicinska råd som ges via

radio or satellite communication should be available free of charge to all vessels irrespective of the flag they fly.

Occupational safety and health

Research, dissemination of information and consultation

40. In order to contribute to the continuous improvement of safety and health of fishers, Members should have in place policies and programmes for the prevention of accidents on board fishing vessels which should provide for the gathering and dissemination of occupational safety and health materials, research and analysis, taking into consideration technological progress and knowledge in the field of occupational safety and health as well as of relevant international instruments.

41. The competent authority should take measures to ensure regular consultations on safety and health matters with the aim of ensuring that all concerned are kept reasonably informed of national, international and other developments in the field and on their possible application to fishing vessels flying the flag of the Member.

42. When ensuring that fishing vessel owners, skippers, fishers and other relevant persons receive sufficient and suitable guidance, training material, or other appropriate information, the competent authority should take into account relevant international

radio eller satellitkommunikation bör vara tillgängliga kostnadsfritt för alla fartyg, oberoende av vilken flagg de för.

Hälsa och säkerhet i arbetet

Forskning, informationsspridning och samråd

40. För att medverka till en fortlöpande förbättring av fiskarnas säkerhet och hälsa bör medlemsstater ha riktlinjer och program för att förebygga olyckshändelser på fiskefartyg som bör föreskriva insamling och spridning av material om hälsa och säkerhet i arbetet, forskning och analys, med beaktande av tekniska framsteg och kunskap när det gäller hälsa och säkerhet i arbetet, samt relevanta internationella instrument.

41. Den behöriga myndigheten bör ansvara för att regelbundet samråd sker i frågor som rör säkerhet och hälsa, så att alla berörda får rimlig information om utvecklingen i fält nationellt, internationellt och i andra sammanhang och om hur denna kan tillämpas på fiskefartyg som för medlemsstatens flagg.

42. Den behöriga myndigheten bör ta hänsyn till relevanta internationella standarder, koder, råd och annan information i sin strävan att förse fiskefartygsägare, befälhavare, fiskare och andra med tillräckliga och lämpliga råd, utbildningsmaterial eller annan lämplig

standards, codes, guidance and other information. In so doing, the competent authority should keep abreast of and utilize international research and guidance concerning safety and health in the fishing sector, including relevant research in occupational safety and health in general which may be applicable to work on board fishing vessels.

43. Information concerning particular hazards should be brought to the attention of all fishers and other persons on board through official notices containing instructions or guidance, or other appropriate means.

44. Joint committees on occupational safety and health should be established:

(a) ashore; or

(b) on fishing vessels, where determined by the competent authority, after consultation, to be practicable in light of the number of fishers on board the vessel.

Occupational safety and health management systems

45. When establishing methods and programmes concerning safety and health in the fishing sector, the competent authority should take into account any relevant international guidance concerning occupational safety and health management systems, including the Guidelines on occupational safety and health management systems, ILO-OSH 2001

information. Den bör hålla sig informerad om och utnyttja internationell forskning och råd rörande säkerhet och hälsa i fiskerinäringen, inklusive relevant allmän arbetsmiljöforskning som kan vara tillämplig på arbete ombord på fiskefartyg.

43. Information om speciella risker bör riktas till alla fiskare och andra personer ombord genom officiella anslag med instruktioner eller råd, eller på annat lämpligt sätt.

44. Samarbetskommittéer om hälsa och säkerhet i arbetet bör inrättas

(a) i land, eller

(b) på fiskefartyg, när den behöriga myndigheten efter samråd konstaterat att detta är möjligt med hänsyn till antalet fiskare ombord på fartyget.

System för att hantera hälsa och säkerhet i arbetet

45. När den behöriga myndigheten fastställer metoder och program som rör säkerhet och hälsa i fiskerinäringen, bör den ta hänsyn till alla relevanta internationella riktlinjer rörande system för att hantera hälsa och säkerhet i arbetet, inklusive ILO:s riktlinjer rörande system för hantering av hälsa och säkerhet i arbetet (Guidelines on Occupational Safety and Health Management Systems, ILO-OSH 2001).

Risk evaluation

46.

(1) Risk evaluation in relation to fishing should be conducted, as appropriate, with the participation of fishers or their representatives and should include:

(a) risk assessment and management;

(b) training, taking into consideration the relevant provisions of Chapter III of the International Convention on Standards of Training, Certification and Watchkeeping for Fishing Vessel Personnel, 1995 (STCW-F Convention) adopted by the IMO; and

(c) on-board instruction of fishers.

(2) To give effect to subparagraph

(1)

(a), Members, after consultation, should adopt laws, regulations or other measures requiring:

(a) the regular and active involvement of all fishers in improving safety and health by continually identifying hazards, assessing risks and taking action to address risks through safety management;

(b) an occupational safety and health management system that may include an occupational safety and health policy, provisions for

Utvärdering av risker

46.

(1) Utvärdering av risker i samband med fiske bör vid behov göras i samråd med fiskare eller deras representanter och bör innefatta

(a) riskbedömning och riskhantering,

(b) utbildning, med beaktande av relevanta bestämmelser i kapitel III i Internationella sjöfartsorganisationens (IMO) internationella konvention angående normer för sjöfolks utbildning, certifiering och vakthållning från 1995 (STCW-F), och

(c) ombordinstruktion av fiskare.

(2) För att punkt 1 a ska träda i kraft bör medlemsstater efter samråd anta lagar, förordningar eller andra åtgärder som kräver

(a) regelbunden och aktiv medverkan från alla fiskare när det gäller att förbättra säkerhet och hälsa genom att fortlöpande kartlägga och bedöma risker, samt åtgärder för att avvärja risker genom hantering av säkerheten,

(b) ett system för att hantera hälsa och säkerhet i arbetet som kan innefatta ett program för hälsa och säkerhet i arbetet, åtgärder för

fisher participation and provisions concerning organizing, planning, implementing and evaluating the system and taking action to improve the system; and

(c) a system for the purpose of assisting in the implementation of a safety and health policy and programme and providing fishers with a forum to influence safety and health matters; on-board prevention procedures should be designed so as to involve fishers in the identification of hazards and potential hazards and in the implementation of measures to reduce or eliminate such hazards.

(3) When developing the provisions referred to in subparagraph (1)(a), Members should take into account the relevant international instruments on risk assessment and management.

Technical specifications

47. Members should address the following, to the extent practicable and as appropriate to the conditions in the fishing sector:

- (a) seaworthiness and stability of fishing vessels;
- (b) radio communications;
- (c) temperature, ventilation and lighting of working areas;
- (d) mitigation of the slipperiness of deck surfaces;
- (e) machinery safety, including guarding of machinery;
- (f) vessel familiarization for fishers

fiskares medverkan, bestämmelser rörande organisation, planering, genomförande och utvärdering av systemet samt åtgärder för att förbättra detta, och

(c) ett system för att stödja genomförande av riktlinjer och program för säkerhet och hälsa och att förse fiskare med ett forum för att påverka säkerhets- och hälsofrågor; förebyggande åtgärder bör utformas ombord för att engagera fiskare i identifiering av risker och potentiella risker och i genomförande av åtgärder för att minska eller eliminera sådana risker.

(3) Medlemsstater bör ta hänsyn till relevanta internationella instrument för riskbedömning och riskhantering när de utformar de villkor som avses i punkt 1 a.

Tekniska specifikationer

47. Medlemsstater bör så långt möjligt ta upp följande frågor, i den mån de är tillämpliga på förhållandena i fiskerinäringen:

- (a) fiskefartygs sjövärdighet och stabilitet,
- (b) radiokommunikationer,
- (c) temperatur, ventilation och belysning på arbetsplatser,
- (d) halkbekämpning på däcksytor,
- (e) maskinsäkerhet, inklusive övervakning av maskiner,
- (f) introduktion av fartyget för

and fisheries observers new to the vessel;	fiskare och fiskeobservatörer som inte känner till det,
(g) personal protective equipment;	(g) personlig skyddsutrustning,
(h) firefighting and lifesaving;	(h) brandbekämpning och livräddning,
(i) loading and unloading of the vessel;	(i) lastning och lossning av fartyget,
(j) lifting gear;	(j) lyftanordningar,
(k) anchoring and mooring equipment;	(k) utrustning för ankring och förtöjning,
(l) safety and health in living quarters;	(l) säkerhet och hälsa i bostadsutrymmen,
(m) noise and vibration in work areas;	(m) buller och vibrationer i arbetsområden,
(n) ergonomics, including in relation to the layout of workstations and manual lifting and handling;	(n) ergonomi, även för arbetsstationer, manuella lyft och manuell hantering,
(o) equipment and procedures for the catching, handling, storage and processing of fish and other marine resources;	(o) utrustning och förfaranden för fångst, hantering, lagring och beredning av fisk och andra marina resurser,
(p) vessel design, construction and modification relevant to occupational safety and health;	(p) fartygets utförande, byggnad och ombyggnad som har betydelse för hälsa och säkerhet i arbetet,
(q) navigation and vessel handling;	(q) navigation och framförande av fartyg,
(r) hazardous materials used on board the vessel;	(r) riskmaterial som används på fartyget,
(s) safe means of access to and exit from fishing vessels in port;	(s) säkra metoder för att gå ombord på och lämna fiskefartyg i hamn,
(t) special safety and health requirements for young persons;	(t) speciella krav på säkerhet och hälsa för minderåriga,
(u) prevention of fatigue; and	(u) förebyggande av trötthet, och
(v) other issues related to safety and health.	(v) andra frågor som rör säkerhet och hälsa.

48. When developing laws, regulations or other measures concerning technical standards relating to safety and health on board fishing vessels, the competent authority should take into account the most recent edition of the (FAO/ILO/IMO) Code of Safety for Fishermen and Fishing Vessels, Part A

Establishment of a list of occupational diseases

49. Members should establish a list of diseases known to arise out of exposure to dangerous substances or conditions in the fishing sector.

Social security

50. For the purpose of extending social security protection progressively to all fishers, Members should maintain up to date information on the following:

- (a) the percentage of fishers covered;
- (b) the range of contingencies covered; and
- (c) the level of benefits.

51. Every person protected under Article 34 of the Convention should have a right of appeal in the case of a refusal of the benefit or of an adverse determination as to the quality or quantity of the benefit.

52. The protections referred to in Articles 38 and 39 of the Convention should be granted throughout the contingency covered.

48. Den behöriga myndigheten bör ta hänsyn till senaste upplagan av (FAO/ILO/IMO) *Code of Safety for Fishermen and Fishing Vessels*, del A när den utformar lagar och andra författningar om tekniska standarder som rör säkerhet och hälsa på fiskefartyg.

Upprättande av en förteckning över yrkessjukdomar

49. Medlemsstater bör upprätta en förteckning över sjukdomar som man vet orsakas av exponering för farliga ämnen eller förhållanden i fiskerinäringen.

Social trygghet

50. I syfte att successivt utvidga de sociala trygghetssystemen till alla fiskare bör medlemsstater ha aktuell information om följande:

- (a) andel av fiskarna som omfattas,
- (b) oförutsedda händelser som omfattas, och
- (c) förmånernas omfattning.

51. Varje person som åtnjuter skydd enligt artikel 34 i konventionen bör ha besvär rätt om förmåner vägras eller vid ett negativt beslut om förmånernas kvalitet eller kvantitet.

52. De skydd som avses i artiklarna 38 och 39 i konventionen bör gälla under hela den händelse som omfattas.

Part V. Other provisions

53. The competent authority should develop an inspection policy for authorized officers to take the measures referred to in paragraph 2 of Article 43 of the Convention.

54. Members should cooperate with each other to the maximum extent possible in the adoption of internationally agreed guidelines on the policy referred to in paragraph 53 of this Recommendation.

55. A Member, in its capacity as a coastal State, when granting licences for fishing in its exclusive economic zone, may require that fishing vessels comply with the requirements of the Convention. If such licences are issued by coastal States, these States should take into account certificates or other valid documents stating that the vessel concerned has been inspected by the competent authority or on its behalf and has been found to be in compliance with the provisions of the Convention.

Del V. Andra bestämmelser

53. Den behöriga myndigheten bör utarbeta ett inspektionsprogram så att auktoriserade tjänstemän kan vidta de åtgärder som avses i punkt 2 i artikel 43 i konventionen.

54. Medlemsstater bör så långt möjligt samarbeta med varandra för att anta internationellt överenskomna riktlinjer för det handlingsprogram som avses i punkt 53 i denna rekommendation.

55. När en medlemsstat som är kuststat beviljar licenser för fiske i den ekonomiska zon där den har ensamrätt, får den kräva att fiskefartyg uppfyller konventionens krav. Om kuststater utfärdar sådana licenser, bör dessa stater ta hänsyn till intyg eller andra giltiga handlingar som visar att det berörda fartyget har inspekterats av den behöriga myndigheten eller för dess räkning och har befunnits uppfylla konventionens bestämmelser.

Jämförelsetabell

Jämförelsetabellen visar överensstämmelsen mellan svenska lagar, författningar, föreskrifter och 2007 års konvention om arbete ombord på fiskefartyg. Under rubriken anmärkningar anges med fet stil när en ny bestämmelse behöver införas i lag eller författning eller en gällande bestämmelse behöver ändras. Vidare anges, dock inte i fet stil, när tillägg eller justering bör göras i föreskrifter.

SFS	
1973:282	Sjömanslag (1973:282)
1977:1160	Arbetsmiljölagen (1977:1160)
1977:1166	Arbetsmiljöförordning (1977:1166)
1979:38	Förordning (1979:38) om läkarintyg för sjöfolk
1982:80	Lagen (1982:80) om anställningsskydd
1982:763	Hälso- och sjukvårdslagen (1982:763)
1983:929	Mönstringslagen (1983:929)
1984:831	Mönstringsförordning (1984:831)
1990:712	Lagen (1990:712) om undersökning av olyckor
1990:717	Förordning (1990:717) om undersökning av olyckor
1991:1379	Förordning (1991:1379) om handläggning av sjöfartsärenden vid utlandsmyndigheterna
1993:787	Fiskelagen (1993:787)
1997:238	Lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring
1998:958	Lagen (1998:958) om vilotid för sjömän
2003:364	Fartygssäkerhetslagen (2003:364)
2003:438	Fartygssäkerhetsförordning (2003:438)
2006:804	Livsmedelslagen (2006:804)
2007:237	Förordning (2007:237) om behörigheter för sjöpersonal
2010:110	Socialförsäkringsbalk (2010:110)

TSFS	
2009:119	Transportstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om arbetsmiljö på fartyg
2010:20	Transportstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om utbildning och behörigheter för sjöpersonal
2010:102	Transportstyrelsens föreskrifter om bemanning
SIÖFS	
1970:A4	Sjöfartsverkets kungörelse om bostäder och ekonomilokaler m.m. på fartyg
1991:5	Sjöfartsverkets kungörelse med föreskrifter om rapportering av sjöolyckor och anmälan om sjöförklaring
1992:6	Sjöfartsverkets kungörelse med föreskrifter och allmänna råd om besättningens bostäder på fartyg m.m.
1994:8	Sjöfartsverkets kungörelse med föreskrifter och allmänna råd om dricksvatten på fartyg
2000:21	Sjöfartsverkets föreskrifter och allmänna råd om sjukvård och apotek på fartyg
2005:25	Sjöfartsverkets föreskrifter och allmänna råd om skyddsanordningar och skyddsåtgärder på fartyg
AFS	
2001:1	Arbetsmiljöverkets föreskrifter om systematiskt arbetsmiljöarbete och allmänna råd om tillämpningen av föreskrifterna
2001:3	Arbetsmiljöverkets föreskrifter om användning av personlig skyddsutrustning samt allmänna råd om tillämpningen av föreskrifterna
SOSFS	
2005:29	Socialstyrelsens föreskrifter om utfärdande av intyg inom hälso- och sjukvården m.m.

ILO/WFC	Svensk reglering	Anmärkingar
Del I Definitioner och tillämpningsområde		
<i>Definitioner</i>		
Artikel 1		
1 a)	1993:787, 6 §	Se avsnitt 4.1.1
1 b)		Se avsnitt 4.4
1 c)		Se avsnitt 4.1.2
1 d) –e)		Se avsnitt 4.5.1
1 f)		Se avsnitt 6.4
1 g)		Ett tillägg görs i 2007:237, 2 §, där det anges att med fiskefartyg avses fartyg som används för att fånga fisk eller andra levande tillgångar ur havet eller inlandsvatten. Se avsnitt 4.1.3
1 h) – j)		Se avsnitt 4.2.3
1 k)		Se avsnitt 7.6
1 l)		Se avsnitt 4.5.1
<i>Tillämpningsområde</i>		
Artikel 2		Se avsnitt 4.2
Artikel 3		Se avsnitt 4.2.1
Artikel 4		Se avsnitt 4.2.2
Artikel 5		Se avsnitt 4.2.3
Del II Allmänna principer		
<i>Genomförande</i>		
Artikel 6		Se avsnitt 4.3
Behörig myndighet och samordning		
Artikel 7		Riktat till medlemsstaten.
Skyldigheter för fiskefartygsägare, befälhavare och fiskare		
Artikel 8		Se avsnitt 4.5.2
Del III Minimikrav för arbete ombord på fiskefartyg		
<i>Minimiålder</i>		
Artikel 9.1	2003:364, 4 kap. 7 § första stycket,	Se avsnitt 5.1

ILO/WFC	Svensk reglering	Anmärkningar
Artikel 9.2	1973:282, 45 § 2003:364, 4 kap. 7 § andra stycket, 2003:364, 7 kap. 5 § 2, 2003:438, 5 kap. 10 § 1	2003:364, 4 kap. 7 § andra stycket ändras med innebörd att den minderårige måste ha fyllt 15 år för att anlitas till eller utföra lättare fartygsarbete inom fiskerinäringen samt att arbetet endast får utföras under skollov. Ett tillägg görs i 2003:438, 5 kap. 10 § 1, där det anges att meddelande av föreskrifter om arbete som utförs av minderåriga enligt 2003:364, 4 kap. 7 § andra stycket ska föregås av samråd med berörda arbetsgivares och arbetstagares organisationer.
Artikel 9.3-9.5	TSFS 2009:119, 6 kap. 5 § samt bilaga 4 och 5	Ett tillägg görs i 2003:438, 5 kap. 10 § 1, om att meddelande av föreskrifter om arbeten för minderåriga på ett fiskefartyg ska meddelas efter samråd med berörda arbetsgivares och arbetstagares organisationer. Se avsnitt 5.1
Artikel 9.6		Ett tillägg görs i 1977:1166, 18 §, där det anges att innan undantag från föreskrifter om nattvila för minderåriga på ett fiskefartyg medges ska samråd ske med berörda arbetsgivares och arbetstagares organisationer. Se avsnitt 5.1.2
Artikel 9.7		Riktat till medlemsstaten.
<i>Läkarundersökning</i>		
Artikel 10	2003:364, 2 kap. 5 § 2003:438, 4 kap. 18 §	Se avsnitt 5.2.2-5.2.3.

ILO/WFC	Svensk reglering	Anmärkingar
Artikel 11	1979:38, 2 § SOSFS 2005:29	Se avsnitt 5.2.4.
Artikel 12		<p>Ett tillägg görs i 1984:831, 1 §, där det anges att personer som arbetar på fiskefartyg med en längd om 24 m eller mer, eller fiskefartyg som normalt stannar till sjöss under mer än tre dygn ska omfattas av 1983:929, 18 § första stycket och 19 §.</p> <p>Se avsnitt 5.2.5 och 5.2.6.</p> <p>Ändring av 2003:438, 4 kap. 18 §. så att giltighetstiden för ett läkarintyg avseende syn- och hörsel förmåga inte får vara längre än två år när det gäller personer som arbetar på ett fiskefartyg med en längd av 24 m eller mer eller ett fiskefartyg som normalt stannar till sjöss mer än tre dygn.</p> <p>Se avsnitt 5.2.6.</p>
Del IV Tjänstgöringsförhållanden		
<i>Bemannings och vilotid</i>		
Artikel 13		
a)	2003:364, 2 kap. 4 §	Se avsnitt 6.1.2.
b)	1998:958	Se avsnitt 6.2.2.
Artikel 14.1		
a)	TSFS 2010:102, 1 kap. 3 §	<p>Krav om fastställande av säkerhetsbesättning för fiskefartyg med en längd av 24 m eller mer kan införas i Transportstyrelsens föreskrifter.</p> <p>Se avsnitt 6.1.2.</p>
b)	1998:958, 4 §	Ett tillägg görs i 1998:958, 15 §, med innebörd att även

ILO/WFC	Svensk reglering	Anmärkingar
		1 § tredje stycket 2 i lagen gäller personer som arbetar ombord på fiskefartyg vid tillämpningen av 4 § i samma lag. På så sätt blir bestämmelsen om vilotid i 4 § även tillämplig på fiskare som inte är arbetstagare. Dock gäller de krav som uppställs i 4 § andra stycket endast de fiskare som arbetar ombord på fiskefartyg som är ute till sjöss mer än tre dygn. Avsnitt 6.2.2.
Artikel 14.2		Riktat till medlemsstaten.
Artikel 14.3		Riktat till medlemsstaten.
Artikel 14.4	1998:958, 6 §	Ett tillägg görs i 1998:958, 15 §, med innebörd att även 1 § tredje stycket 2 i lagen gäller personer som arbetar ombord på fiskefartyg vid tillämpningen av 6 § i samma lag. På så sätt blir bestämmelsen om vilotid i 6 § även tillämplig på fiskare som inte är arbetstagare. Dock gäller de krav som uppställs i 6 § endast de fiskare som arbetar ombord på fiskefartyg som är ute till sjöss mer än tre dygn. Avsnitt 6.2.2
<i>Besättningslista</i>		
Artikel 15	2003:438, 4 kap. 36 §	Se avsnitt 6.3.
<i>Fiskares arbetsavtal</i>		
Artiklarna 16-20	1973:282, 4 och 15 §§, 1973:282, 1982:80, 6 c §	Se avsnitt 6.4.
<i>Hemresa</i>		
Artikel 21	1973:282, 29-33 §§ 1991:1379, 19 §	Se avsnitt 6.5.
<i>Rekrytering och arbetsförmedling</i>		
Artikel 22		Se avsnitt 6.6.
<i>Betalning av fiskare</i>		

ILO/WFC	Svensk reglering	Anmärkningar
Artiklarna 23-24	1973:282, 56 §	Se avsnitt 6.7.
Del V Bostäder och livsmedel	1970:A4, 53 §	För att även de personer som arbetar ombord på fiskefartyg och inte är ombordanställda ska kunna omfattas av regleringen om bostäder ombord på fiskefartyg görs ändringar i 1977:1160, 2 kap. 8 §, 2003:364, 4 kap. 3 §, och 2003:348, 5 kap. 10 § 2. Se avsnitt 7.3.3.
Artikel 25	2003:364, 4 kap. 3 och 5 §§ 2006:804	Se avsnitt 7.1.
Artikel 26		
a-f)		Detaljkrav finns i SJÖFS 1992:6. Föreskriften är dock inte tillämplig på fiskefartyg, se avsnitt 7.3.2.
g)		Se avsnitt 7.3.1.
Artikel 27		
a) –b)	2003:364, 4 kap. 5§ 2006:804	Se avsnitt 7.4.
c)	2003:364, 4 kap. 5 §	Ett tillägg görs i 2003:364, 4 kap. 5 §, om att kost och vatten ska tillhandahållas ombordanställda utan kostnad. Se avsnitt 7.4.3.
Artikel 28		
Artikel 28.1		Se bilaga III.
Artikel 28.2		Riktat till medlemsstaten
Del VI Sjukvård, hälsoskydd och social trygghet		
<i>Sjukvård</i>		
Artikel 29		Se avsnitt 8.1.2.
a)	SJÖFS 2000:21, 5 kap. 1 §	
b)-c)	SJÖFS 2000:21, 2 kap.	
d)	SJÖFS 2000:21, 3 kap.	

ILO/WFC	Svensk reglering	Anmärkingar
e)	1982:763, 4 och 6 §§	
Artikel 30		Se avsnitt 8.1.2.
a)	SJÖFS 2000:21, 5 kap. 1 - 3 §§	
b)	SJÖFS 2000:21, 8 kap.	
c)	SJÖFS 2000:21, bilaga C	
d)	SJÖFS 2000:21, 3 kap.	Tillägg bör göras i Transportstyrelsens föreskrifter om att sådan medicinsk rådgivning ska vara tillgänglig dygnet runt.
e)	SJÖFS 2000:21	Tillägg bör göras i Transportstyrelsens föreskrifter om att fartygen ska ha en förteckning ombord över radio- eller satellitstationer genom vilka medicinska råd kan fås (jfr Anvisning B4.1.16 i Sjöarbetskonventionen).
f)	1973:282, 37	Jfr MLC standard A4.1 d). 1973:282 gäller endast fiskare som är anställda.
<i>Hälsa och säkerhet i arbetet och förebyggande av olyckor</i>		
Artikel 31		
a)	1977:1160, 3 kap. 2, 2 a och 3 §§, 2003:364, 4 kap. 9 §	
b)		Se avsnitt 8.2.2.
c)	2003:364, 4 kap. 8 §	
d)	1990:712, 1990:717, SJÖFS 1991:5	
e)		Se avsnitt 8.2.3.
Artikel 32		
Artikel 32.1-2		
a) – b)	1977:1160, 3 kap. 2 och 2 a §§, 2003:364, 4 kap. 9 §	
Artikel 32.3		
a)	1977:1160, 2 kap. 7 §, AFS 2001:3, 2 § punkten 3 och 4 §, SJÖFS 2005:25,	

ILO/WFC	Svensk reglering	Anmärkingar
	18 kap. 15 §,	
b)	TSFS 2010:20, 12 kap. 12 § och bilaga 22 samt 11 kap. 2 § och bilaga 19	
c)	1977:1160, 3 kap. 3 §, 2003:364, 4 kap. 9 §	
Artikel 33	1977:1160, 3 kap. 2 a §, AFS 2001:1	
<i>Social trygghet</i>		
Artikel 34		<p>En ny bestämmelse om arbete på fiskefartyg införs i 6 kap. socialförsäkringsbalken, innebärande dels att arbete på svenskt fiskefartyg anses som arbete i Sverige, dels att arbete på fiskefartyg från tredjeländ också ska anses som arbete i Sverige om personen som utför arbetet är bosatt i Sverige. Se avsnitt 8.3.4.</p> <p>Ett tillägg görs i 3 §, 1997:238 av vilket det framgår att en person som bor i Sverige och som har arbetat på ett fiskefartyg från ett land utanför EU som Sverige inte träffat någon överenskommelse med om andra villkor för ersättning än som föreskrivs i lagen, ska ha rätt till ersättning om han i det landet uppfyller ersättningsvillkoren. Se avsnitt 8.3.4.</p>
Artikel 35		Se avsnitt 8.3.3.
Artikel 36		Riktat till medlemsstaten
Artikel 37		Riktat till medlemsstaten
<i>Skydd vid arbetsskada</i>		
Artikel 38	2010:110, kap. 38-42	
Artikel 39	1973:282, 38 §	
Del VII Uppfyllelse och		

ILO/WFC	Svensk reglering	Anmärkningar
tillämpning		
Artikel 40		Ett tillägg görs i 2003:364, 5 kap. 1 §, om att tillsyn även ska gälla arbets- och levnadsförhållanden ombord.
Artikel 41		Ett tillägg görs i 2003:364, 1 kap. 4 §, om vad som avses med ett sjöarbetscertifikat för fiskefartyg. En ny bestämmelse om vilka fartyg som är skyldiga att ha ett sådant certifikat enligt ovan införs i 2003:364, 3 kap.
Artikel 42		En ny bestämmelse införs i 2003:438, 9 kap., om att Transportstyrelsen genom avtal får bemyndiga erkända organisationer att utföra tillsyn och utfärda certifikat avseende arbets- och levnadsförhållanden på svenska fiskefartyg.
Artikel 43		Ett tillägg görs i 2003:438, 10 kap. 3 §, innebärande att bestämmelsen även omfattar konventionen om arbete ombord på fiskefartyg.
Artikel 44		Se avsnitt 9.5.
Del VIII Ändring av bilagorna I, II och III och Del IX Slutbestämmelser (Artiklarna 45 – 54)		Se avsnitt 10.
Bilagor		
Bilaga I		
<i>Likvärdighet i mätning</i>		Se avsnitt 4.2.3
Bilaga II		
<i>Fiskares arbetsavtal</i>	1973:282, 1982:80	Se avsnitt 6.4.
Bilaga III ¹		
<i>Bostäder på fiskefartyg</i>		
<i>Allmänna bestämmelser</i>		

¹ Jämförelse har gjorts bl.a. med SJÖFS 1992:6. Föreskriften är dock inte tillämplig på fiskefartyg, se avsnitt 7.3.2.

ILO/WFC	Svensk reglering	Anmärkingar
Punkterna 1-3		Se avsnitt 7.2.
Punkten 4		Riktat till medlemsstaten
Punkten 5		Se avsnitt 7.2.
Punkten 6		Matarfartyg i den betydelse som avses i konventionen finns inte i Sverige.
Punkten 7		Riktat till medlemsstaten, se avsnitt 7.2.
Punkten 8		Användning av bruttodräktighet.
<i>Planering och kontroll</i>		
Punkten 9	2003:364, 5 kap.	
Punkten 10	SJÖFS 1992:6, 4 §	
Punkten 11	2003:364, 4 kap. 3 §, 5 kap. 6-7 §§	
Punkt 12		Riktat till medlemsstaten
<i>Utförande och konstruktion</i>		
<i>Takhöjd</i>		
Punkterna 13-15	SJÖFS 1992:6, 20 §, föreskriver en lägsta takhöjd om 195 cm för fartyg med en längd av 24 m eller mer men mindre än 50 m och 200 cm för fartyg med en längd om 50 m eller mer men mindre än 100 m.	Enligt punkterna 14 och 15 är lägsta tillåtna takhöjd för fiskefartyg med en längd av 24 m eller mer 200 cm med möjlighet för den behöriga myndigheten att, efter samråd, besluta att lägsta takhöjd inte får understiga 190 cm. Konventionen överensstämmer med Transportstyrelsens föreskrifter.
<i>Öppningar till och mellan bostadsutrymmen</i>		
Punkterna 16-17	SJÖFS 1992:6, 5-9 §§	Motsvarande bestämmelse saknas i SJÖFS 1992:6. Tillägg bör göras i Transportstyrelsens föreskrifter.
<i>Isolering</i>		
Punkten 18	SJÖFS 1992:6, 19 §	Transportstyrelsens föreskrifter bör justeras.
<i>Övrigt</i>		
Punkten 19	SJÖFS 1992:6, 21 §	

ILO/WFC	Svensk reglering	Anmärkningar
Punkten 20	SJÖFS 1970 A:13, 3 kap. 30 §, SJÖFS 1999:27 del C, regel 33	
<i>Buller och vibrationer</i>		
Punkterna 21-22	SJÖFS 1992:6, 17 §	För fiskefartyg med en längd av 24 m eller mer ska den behöriga myndigheten, enligt konventionen, anta standarder för fiskefartyg angående buller och vibrationer. Transportstyrelsens föreskrifter bör justeras.
<i>Ventilation</i>		
Punkterna 23-25	SJÖFS 1992:6, 14-16 §§	Fiskefartyg med en längd av 24 m eller mer ska, enligt konventionen, vara utrustade med ett särskilt system för att ventilera bostäderna. För dessa fartyg föreskrivs även att ventilationssystemen alltid ska vara igång när fiskare är ombord. Transportstyrelsens föreskrifter bör justeras.
<i>Uppvärmning och luftkonditionering</i>		
Punkterna 26-28	SJÖFS 1992:6, 12-13 §§	Transportstyrelsens föreskrifter bör justeras.
<i>Belysning</i>		
Punkterna 29-34	SJÖFS 1992:6, 18 §	Tillägg bör göras i Transportstyrelsens föreskrifter bl.a. vad gäller bestämmelser om att utestänga ljus, om belysning för läsning samt om reserv- och nattbelysning. Dessutom ska Transportstyrelsen fastställa standard för belysning.
<i>Sovrum</i>		
<i>Allmänt</i>		
Punkten 35	SJÖFS 1992:6, 6 och 17 §§	Ändring av föreskrifterna nödvändig, bl.a. gäller 6 § bara för fartyg över 50 m.
<i>Golvtyta</i>		

ILO/WFC	Svensk reglering	Anmärkningar
Punkten 36-39	SJÖFS 1992:6, 23 §	Den i konventionen angivna golvytan avser golvyta per person exklusive utrymme som upptas av kojplats och skåp. Den i Transportstyrelsens föreskrifter angivna golvytan inkluderar sovplats, skåp etc. Det ankommer på Transportstyrelsen att utreda om justering av föreskriften krävs.
<i>Personer per sovrums</i>		
Punkterna 40-43	SJÖFS 1992:6, 23 §	Transportstyrelsens föreskrifter bör justeras.
<i>Övrigt</i>		
Punkten 44	SJÖFS 1992:6, 23 §	Transportstyrelsens föreskrifter bör justeras.
Punkterna 45-47	SJÖFS 1992:6, 26 §	För fartyg med en längd om 24 m eller mer uppställer konventionen krav om kojplatsers minsta invändiga mått (190 x 70 cm). I de allmänna råden till SJÖFS 1992:6, 26 §, anges måtten 200 x 90 cm. Transportstyrelsens föreskrifter bör justeras.
Punkterna 48-49	SJÖFS 1992:6, 26 §	För fartyg med en längd av 24 m eller mer ska det enligt konventionen finnas ett skrivbord med stol. Samma krav anges i de allmänna råden till SJÖFS 1992:6, 26 §. Transportstyrelsens föreskrifter bör justeras.
Punkten 50		Tillägg bör göras i Transportstyrelsens föreskrifter.
<i>Mässar</i>		
Punkten 51	SJÖFS 1992:6, 8 §	Ändring av föreskrifterna är nödvändig då det inte uppställs något krav om att mässar inte får placeras för om kollisionsskottet.

ILO/WFC	Svensk reglering	Anmärkningar
Punkten 52-53	SJÖFS 1992:6, 5 §	
Punkten 54	SJÖFS 1992:6, 33 §	
Punkten 55		Transportstyrelsens föreskrifter bör justeras.
<i>Badkar eller duschar, toaletter och tvättställ</i>		
Punkterna 56-60	SJÖFS 1992:6, 28-30 §§	Transportstyrelsens föreskrifter bör justeras.
Punkterna 61-62	SJÖFS 1992:6, 28 och 30 §§	Tillägg avseende numerären om antalet toaletter bör göras i Transportstyrelsens föreskrifter.
<i>Tvättmöjligheter</i>		
Punkterna 63-65	SJÖFS 1992:6, 32 §	Transportstyrelsens föreskrifter bör justeras vad gäller konventionens krav om att tvättstuga ska vara avskild från sovrum, mässar och toaletter på fiskefartyg med en längd av 45 m eller mer
<i>Inrättningar för sjuka och skadade fiskare</i>		
Punkterna 66-67	SJÖFS 1992:6, 37 §	Tillägg om konventionens krav om separat sjukvårdutrymme på fiskefartyg med en längd av 45 m eller mer bör göras i Transportstyrelsens föreskrifter.
<i>Andra inrättningar</i>		
Punkten 68	SJÖFS 1992:6, 31 §	
<i>Sängutrustning, mässredskap och diverse bestämmelser</i>		
Punkten 69		Tillägg bör göras i Transportstyrelsens föreskrifter.
<i>Rekreationsmöjligheter</i>		
Punkten 70	SJÖFS 1992:6, 34-36 §§	Konventionen uppställer krav om att lämpliga möjligheter, inrättningar och tjänster för rekreation ska finnas på fiskefartyg med en längd om 24 m eller mer. Enligt SJÖFS

ILO/WFC	Svensk reglering	Anmärkingar
		1992:6, 35-36 §§ gäller motsvarande bestämmelse för fartyg med en största längd över 100 m. Transportstyrelsens föreskrifter bör justeras.
<i>Kommunikationsmöjligheter</i>		
Punkten 71	SJÖFS 1992:6, 38 §	Föreskrifterna bör justeras i enlighet med konventionen så att kommunikationsmöjlighet finns för fiskare ombord på samtliga fiskefartyg oavsett storlek. Föreskrifterna bör även uppdateras så att de tar sikte på modern teknik för kommunikation.
<i>Kök och möjligheter till förvaring av livsmedel</i>		
Punkterna 72-73	2003:364, 4 kap. 3 §	Något krav på köksutrustning och köksutrymme finns inte i SJÖFS 1992:6.
Punkten 74		Krav på separat kök för fiskefartyg med en längd av 24 m eller mer bör införas i SJÖFS 1992:6 eller annan föreskrift.
Punkten 75	TSFS 2009:119, 2 kap. 27 §, AFS 2001:4	Transportstyrelsens föreskrifter bör justeras.
Punkterna 76-77	2006:804	Särskilda krav på förvaring av proviant för fartyg med en längd av 24 m eller mer.
<i>Livsmedel och dricksvatten</i>		
Punkterna 78-79	2003:364, 4 kap. 5 §, SJÖFS 1994:8, 2006:804	Något krav på att hänsyn ska tas till fiskarnas religiösa krav och matkultur finns inte i 2003:364. En sådan bestämmelse bör införas i 2003:364, 4 kap. Se avsnitt 7.4.2.
<i>Renlighet och beboelighet</i>		
Punkterna 80-82	2003:364, 4 kap. 3 §	
<i>Inspektioner av eller på uppdrag av befälhavaren</i>		
Punkten 83	2003:364, 4 kap. 6 §, 8	

ILO/WFC	Svensk reglering	Anmärkningar
	kap. 3 § 9	
<i>Avvikelser</i>		
Punkten 84	SJÖFS 1992:6, 2 §	

Utredningen om genomförande av ILO:s konvention
(nr 188) om arbete på fiskefartyg.
Att: Utredningssekreterare Katarina Dunnington
Via e-post

Stockholm
2011-11-22

Ert dnr

Vårt dnr
2011/255

Angående kommittésamråd med utredningen om genomförande av ILO:s konvention om arbete på fiskefartyg

Näringslivets Regelnämnd NNR och utredningen ska enligt direktiven genomföra samråd om de förslagna åtgärderna förväntas medföra kostnader för företag. NNR har av utredningen erhållit utkast för olika avsnitt med förslag, ett utkast till konsekvensanalys samt författningsförslag. Vi finner att det övergripande uppdraget för utredningen är att kartlägga vilka konsekvenser som ett införande av konventionen skulle medföra för fiskerinäringen i Sverige.

NNR kan konstatera att grunden för ILO:s arbete främst riktar sig mot situationen i utvecklingsländer där arbetsförhållandena på fiskerifartyg högst väsentligt skiljer sig åt jämfört med de som gäller i Sverige. Ett grundläggande problem är således att konventionen redan initialt är en kompromiss utifrån väsentligt skilda utgångspunkter än från de som gäller för Sverige. Den grundläggande frågan som utredningen bör ställa sig i detta perspektiv är om konventionen i sak skulle tillföra något för de som arbetar på fiskefartyg i Sverige med hänsyn till de olika regelverk som redan i dag gäller för fiskefartyg.

Ytterligare en komplexitet att beakta är att den svenska fiskerinäringen är organiserad som ett nätverk av egenföretagare, vilket beskrivs i översänt material. Det finns därmed inte de grundläggande anställningsförhållande som konventionen egentligen förutsätter vara det normala rättsliga förhållandet på fiskefartyg. Utredningen beskriver även den nya komplexitet som tillkommit

genom förslaget till fiskevårdslag där Skatteverket uppmärksammat att förslaget inte är kompatibelt med gällande regler för F-skatt. Det är inte utredningens uppdrag att lösa ut hur eventuellt kommande fiskevårdslag ska kunna tillämpas med gällande regler för F-skatt. Frågan har dock en hög grad av komplexitet som även kan få betydelse vid en eventuell ratificering av konventionen och därav något som utredningen måste väga in i sin bedömning.

NNR finner att framställningen inte är helt tydlig för det alternativ som utredningen föredrar och faktisk föreslår. Vi tolkar det implicit som att konventionen ska implementeras genom föreslagna författningsändringar. Om det kan finnas andra alternativ som kan övervägas i sammanhanget och som eventuellt kan medföra lägre kostnader framgår inte av det material som NNR erhållit. Utredningen presenterar i översänt material endast ett förslag till ratificering. I detta fall är kommittédirektiven öppna för att kunna presentera olika tänkbara alternativ, som den politiska processen sedan kan beakta med hänsyn till olika målsättningar kopplade till konventionen och övriga berörda mål. Om Sverige trots allt anser att konventionen måste införas genom lagändringar i svensk rätt bör det enligt NNR:s uppfattning ske till minsta möjliga kostnad för samhället. Vi finner att det är svårt att se vilka direkta konsekvenser förslagen kan få till följd av att konventionen – som påpekas ovan – utgår från i grunden andra förhållanden vad avser hur fiskefartygen i Sverige organiserar verksamheten.

NNR finner att utredningen är något otydlig beträffande begreppet fiskare, se stycke 4.3 och 4.6, där frågan samt begrepp som arbetstagare och egenföretagare diskuteras. I den svenska kontexten anser NNR att det tydligt måste uttolkas hur den svenska organisationsformen förhåller sig till konventions definition av fiskare, se konventions artikel 1, punkt e. Vi finner att punkten i konventionen tar sin utgångspunkt i att den som arbetar ombord uppbär betalning i form av löneersättning, medan i det svenska systemet är det snarare frågan om inkomst av näringsverksamhet genom delägarskap och deltagande i själva fiskeverksamheten som sådan.

NNR finner att utredningen bör försöka utveckla framställningen beträffande hur många fiskefartyg som skulle omfattas av föreslagen definition, antal provningar per år kopplat till olika förfaranden som i dag finns och som kan följa i framtiden med det förslag som presenteras givet vald definition på fiskefartyg. Nuvarande konsekvensanalys är enligt NNR:s uppfattning lite för

svepande till sin karaktär och mer fakta bör infogas där det går att hitta kompletterande underlag. Finns det inte information är det också en information till beslutsfattare och politiker. Om det går, skulle en fallstudie presenteras för ett enskilt fiskefartyg där det framgår hur förslaget kan förväntas påverka fartygets ekonomi under ett verksamhetsår. För frågan om arbetstider skulle en sådan framställning ge tydlig information om konsekvenserna.

Med vänliga hälsningar
NÄRINGSLIVETS REGELNÄMND

Tomas Lööv

Statens offentliga utredningar 2011

Kronologisk förteckning

---

1. Svart på vitt – om jämställdhet i akademien. U.
2. Välfärdsstaten i arbete. Inkomsttrygghet och omfördelning med incitament till arbete. Fi.
3. Sanktionsavgifter på trygghetsområdet. S.
4. Genomförande av EU:s regelverk om inre vattenvägar i svensk rätt. N.
5. Bemanningsdirektivets genomförande i Sverige. A.
6. Missbruket, Kunskapen, Vården. Missbruksutredningens forskningsbilaga. S.
7. Transporter av frihetsberövade. Ju.
8. Den framtida gymnasiesärskolan – en likvärdig utbildning för ungdomar med utvecklingsstörning. U.
9. Barnen som samhället svek. Åtgärder med anledning av övergrepp och allvarliga försummelse i samhällsvården. S.
10. Antidopning Sverige. En ny väg för arbetet mot dopning. Ku.
11. Långtidsutredningen 2011. Huvudbetänkande. Fi.
12. Medfinansiering av transportinfrastruktur – utvärdering av förhandlingsarbetet jämte överväganden om brukaravgifter och lånevillkor. N.
13. Uppföljning av signalspaningslagen. Fö.
14. Kunskapsläget på kärnavfallsområdet 2011 – geologin, barriärerna, alternativen. M.
15. Rehabiliteringsrådets slutbetänkande. S.
16. Allmän skyldighet att hjälpa nödställda? Ju.
17. Förvar. Ju.
18. Strålsäkerhet – gällande rätt i ny form. M.
19. Tid för snabb flexibel inläring. U.
20. Dataskydd vid europeiskt polisiärt och straffrättsligt samarbete. Dataskyddsrambeslutet, Europolanställdas befattning med hemliga uppgifter. Ju.
21. Utrikesförvaltning i världsklass. UD.
22. Spirit of Innovation. UD.
23. Revision av livsmedelskedjans kontrollmyndigheter. L.
24. Sänkt restaurang- och cateringmoms. Fi.
25. Utökat polissamarbete i Norden och EU. Ju.
26. Studiemedel för gränslös kunskap. U.
27. Så enkelt som möjligt för så många som möjligt. – En bit på väg. N.
28. Cirkulär migration och utveckling – förslag och framåtblick. Ju.
29. Samlat, genomtänkt och uthålligt? En utvärdering av regeringens nationella handlingsplan för mänskliga rättigheter 2006–2009. + Lättläst + Daisy + Punktskrift. A.
30. Med rätt att välja – flexibel utbildning för elever som tillhör specialskolans målgrupp. U.
31. Staten som fastighetsägare och hyresgäst. S.
32. En ny upphovsrättslag. Ju.
33. Rapportera, anmäla och avhjälpa missförhållanden – för barns och elevers bästa. U.
34. Etappmål i miljömålssystemet. M.
35. Bättre insatser vid missbruk och beroende – Individen, kunskapen och ansvaret. S.
36. Forskning och utveckling samt försvarslastik – i det reformerade försvaret. Fö.
37. Rovdjurens bevarandestatus. M.
38. Ett myndighetsgemensamt servicecenter. S.
39. Likvärdiga förutsättningar – Översyn av den kommunala utjämningen + Bilagor. Fi.

40. Månadsavgifter – snabbt och enkelt. S.
41. Alkoholserving på särskilda boenden. S.
42. En reformerad domstolslagstiftning. Ju.
43. Offentlig upphandling från eget företag?!
– och vissa andra frågor. Fi.
44. Fjärrvärme i konkurrens. N.
45. Förundersökning
– objektivitet, beslag, dokumentation
m.m. Ju.
46. FRANS
Framtida regelverk och ansvars-
förhållanden på naturgasmarknaden i
Sverige. N.
47. En samlad ekobrottsbekämpning. Ju.
48. Vård efter behov och på lika villkor
– en mänsklig rättighet. S.
49. Medfinansiering av transportinfrastruktur
– Ett nytt system för den långsiktiga
planeringen av transportinfrastruktur
samt riktlinjer och processer för med-
finansiering. N.
50. Kärnavfallsrådets yttrande över SKB:s
Fud-program 2010. M.
51. Fortsatt föräldrar - om ansvar, ekonomi,
och samarbete för barnets skull. S.
52. Uppdragstagare i arbetslöshetsförsäk-
ringen. A.
53. Ny instansordning för va-målen. S.
54. Större ekonomisk trygghet för
förtroendevalda. Rätt till ersättning vid
arbetslöshet. A.
55. Kommunaliserad hemsjukvård. S.
56. Kunskap på djupet – kunskapsunderlag
för havsplanering. M.
57. En bättre arbetsmiljö genom effektivare
sanktioner. A.
58. Skolans dokument – insyn och sekretess.
U.
59. Spara i goda tider
– för en stabil kommunal verksamhet
+ Bilagedel. Fi.
60. Ett nationellt kunskapscentrum
för arbetsmiljö
– behov och förutsättningar. A.
61. Vanvård i social barnavård. Slutrapport. S.
62. Underhållsansvaret för statens renskötsel-
anläggningar. L.
63. Framgångsrik företagshälsovård
– möjligheter och metoder. S.
64. Asylsökande ensamkommande barn.
En översyn av mottagandet. Ju.
65. Statens roll i framtidens vård- och
omsorgssystem – en kartläggning. S.
66. Sveriges internationella engagemang på
narkotikaområdet + Bilagor 4 och 5. S.
67. Så enkelt som möjligt för så många
som möjligt – vägen till effektivare
e-förvaltning. N.
68. Rörelse reglering för försäkring och
tjänstepension. Del 1 + 2. Fi.
69. Olagligt statsstöd. N.
70. Sänkt moms på vissa tjänster? Fi.
71. Utlämning. Del I + II. Ju.
72. Gymnasial lärlingsutbildning
– med fokus på kvalitet! Hur stärker vi
kvaliteten i gymnasial lärlingsutbildning?
U.
73. På jakt efter den goda affären
– analys och erfarenheter av den offentliga
upphandlingen. S.
74. I gränslandet
Social trygghet vid gränsarbete i Norden. S.
75. Ny djurskyddslag. L.
76. Våld och tvång under internationella
militära insatser. Fö.
77. Hjälpmedel – ökad delaktighet och
valfrihet + Lättläst. S.
78. Stärkt krisberedskap
i det centrala betalningssystemet. Fi.
79. Kunskapsområdet företagshälsovård.
En rapport om utbildning, utveckling och
forskning. S.
80. Informationsutbyte vid samarbete mot
grov organiserad brottslighet. Ju.
81. Myndighetschefers villkor. S.
82. Ny lag om åtgärder mot förorening från
fartyg. N.
83. En samlad tolktjänst – samordning och
utveckling av tolktjänst för barndomsdöva,
vuxendöva, hörselskadade och personer
med dövblindhet + Lättläst + Teckenspråks-
översättning (DVD). S.
84. ILO:s konvention om arbete ombord på
fiskefartyg. N.

Statens offentliga utredningar 2011

Systematisk förteckning

Justitiedepartementet

- Transporter av frihetsberövade. [7]
Allmän skyldighet att hjälpa nödställda? [16]
Förvar. [17]
Dataskydd vid europeiskt polisiärt och straff-
rättsligt samarbete.
Dataskyddsrambeslutet, Europolanställas
befattning med hemliga uppgifter. [20]
Utökat polissamarbete i Norden och EU. [25]
Cirkulär migration och utveckling
– förslag och framåtblick. [28]
En ny upphovsrättslag. [32]
En reformerad domstolslagstiftning. [42]
Förundersökning
– objektivitet, beslag, dokumentation
m.m. [45]
En samlad ekobrottsbekämpning. [47]
Asylsökande ensamkommande barn.
En översyn av mottagandet. [64]
Utlämning. Del I + II. [71]
Informationsutbyte vid samarbete mot grov
organiserad brottslighet. [80]

Utrikesdepartementet

- Utrikesförvaltning i världsklass. [21]
Spirit of Innovation. [22]

Försvarsdepartementet

- Uppföljning av signalspaningslagen. [13]
Forskning och utveckling samt försvarslogistik
– i det reformerade försvaret. [36]
Våld och tvång under internationella militära
insatser. [76]

Socialdepartementet

- Sanktionsavgifter på trygghetsområdet. [3]
Missbruket, Kunskapen, Vården.
Missbruksutredningens forskningsbilaga.
[6]
Barnen som samhället svek.
Åtgärder med anledning av övergrepp och
allvarliga försummelser i samhällsvården. [9]

- Rehabiliteringsrådets slutbetänkande. [15]
Staten som fastighetsägare och hyresgäst. [31]
Bättre insatser vid missbruk och beroende –
Individen, kunskapen och ansvaret. [35]
Ett myndighetsgemensamt servicecenter. [38]
Månadsuppgifter – snabbt och enkelt. [40]
Alkoholserving på särskilda boenden. [41]
Vård efter behov och på lika villkor
– en mänsklig rättighet. [48]
Fortsatt föräldrar – om ansvar, ekonomi och
samarbete för barnets skull. [51]
Ny instansordning för va-målen. [53]
Kommunaliserad hemsjukvård. [55]
Vanvård i social barnavård. Slutrapport. [61]
Framgångsrik företagshälsovård
– möjligheter och metoder. [63]
Statens roll i framtidens vård- och omsorgs-
system – en kartläggning. [65]
Sveriges internationella engagemang på
narkotikaområdet + Bilagor 4 och 5. [66]
På jakt efter den goda affären
– analys och erfarenheter av den offentliga
upphandlingen. [73]

I gränslandet

- Social trygghet vid gränsarbete i Norden.
[74]
Hjälpmedel – ökad delaktighet och valfrihet +
Lättläst. [77]
Kunskapsområdet företagshälsovård
En rapport om utbildning, utveckling och
forskning. [79]
Myndighetschefers villkor. [81]
En samlad tolktjänst – samordning och
utveckling av tolktjänst för barndomsdöva,
vuxendöva, hörselskadade och
personer med dövblindhet + Lättläst +
Teckenspråksöversättning (DVD). [83]

Finansdepartementet

- Välfärdsstaten i arbete.
Inkomsttrygghet och omfördelning med
incitament till arbete. [2]

Långtidsutredningen 2011. Huvudbetänkande. [11]

Sänkt restaurang- och cateringmoms. [24]

Likvärdiga förutsättningar – Översyn av den kommunala utjämnningen + Bilagor. [39]

Offentlig upphandling från eget företag?! – och vissa andra frågor. [43]

Spara i goda tider – för en stabil kommunal verksamhet + Bilagedel. [59]

Rörelsereglering för försäkring och tjänstepension. Del 1 + 2. [68]

Sänkt moms på vissa tjänster? [70]

Stärkt krisberedskap i det centrala betalnings-systemet. [78]

Utbildningsdepartementet

Svart på vitt – om jämställdhet i akademien. [1]

Den framtida gymnasiesärskolan – en likvärdig utbildning för ungdomar med utvecklingsstörning. [8]

Tid för snabb flexibel inläring. [19]

Studiemedel för gränslös kunskap. [26]

Med rätt att välja – flexibel utbildning för elever som tillhör specialskolans målgrupp. [30]

Rapportera, anmäla och avhjälpa missförhållanden – för barns och elevers bästa. [33]

Skolans dokument – insyn och sekretess. [58]

Gymnasial lärlingsutbildning – med fokus på kvalitet! Hur stärker vi kvaliteten i gymnasial lärlingsutbildning? [72]

Landsbygdsdepartementet

Revision av livsmedelskedjans kontrollmyndigheter. [23]

Underhållsansvaret för statens renskötselänläggningar. [62]

Ny djurskyddslag. [75]

Miljödepartementet

Kunskapsläget på kärnavfallsområdet 2011 – geologin, barriärerna, alternativen. [14]

Strålsäkerhet – gällande rätt i ny form. [18]

Etappmål i miljömålssystemet. [34]

Rovdjurens bevarandestatus. [37]

Kärnavfallsrådets yttrande över SKB:s Fud-program 2010. [50].

Kunskap på djupet

– kunskapsunderlag för havsplanering. [56]

Näringsdepartementet

Genomförande av EU:s regelverk om inre vattenvägar i svensk rätt. [4]

Medfinansiering av transportinfrastruktur – utvärdering av förhandlingsarbetet jämte överväganden om brukaravgifter och lånevillkor. [12]

Så enkelt som möjligt för så många som möjligt. – En bit på väg. [27]

Fjärrvärme i konkurrens. [44]

FRANS

Framtida regelverk och ansvarsförhållanden på naturgasmarknaden i Sverige. [46]

Medfinansiering av transportinfrastruktur – Ett nytt system för den långsiktiga planeringen av transportinfrastruktur samt riktlinjer och processer för medfinansiering. [49]

Så enkelt som möjligt för så många som möjligt – vägen till effektivare e-förvaltning. [67]

Olagligt statsstöd. [69]

Ny lag om åtgärder mot förorening från fartyg. [82]

ILO:s konvention om arbete ombord på fiskefartyg. [84]

Kulturdepartementet

Antidopning Sverige.

En ny väg för arbetet mot dopning. [10]

Arbetsmarknadsdepartementet

Bemanningsdirektivets genomförande i Sverige. [5]

Samlat, genomtänkt och uthålligt?

En utvärdering av regeringens nationella handlingsplan för mänskliga rättigheter 2006–2009. + Lättläst + Daisy + Punktskrift. [29]

Uppdragstagare i arbetslöshetsförsäkringen. [52]

Större ekonomisk trygghet för förtroendevalda. Rätt till ersättning vid arbetslöshet. [54]

En bättre arbetsmiljö genom effektivare sanktioner. [57]

Ett nationellt kunskapscentrum för arbetsmiljö

– behov och förutsättningar. [60]